

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA
KOČEVJE**

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

KOLPA

2023 - 2032

OSNUTEK

Štev.: 06-53/23

VSEBINA:

1	Splošni opis gozdnogospodarske enote.....	17
1.1	Opis naravnih razmer.....	17
1.1.1	Lega.....	17
1.1.2	Relief.....	17
1.1.3	Podnebne značilnosti.....	17
1.1.4	Hidrološke razmere.....	19
1.1.5	Matična podlaga in tla.....	19
1.1.6	Krajinski tipi, gozdnatost.....	19
1.1.7	Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote.....	21
1.1.8	Živalski svet.....	23
1.2	Površina in lastništvo gozdov.....	26
1.3	Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa.....	27
1.4	Družbeno gospodarske razmere.....	28
1.5	Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom.....	28
1.5.1	Lovstvo.....	28
1.5.2	Kmetijstvo.....	30
1.5.3	Poselitev.....	30
1.5.4	Infrastruktura.....	31
1.5.5	Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.).....	31
1.6	Požarno ogroženi gozdovi.....	31
1.7	Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote.....	31
1.8	Organiziranost javne gozdarske službe.....	31
2	Prikaz funkcij gozdov.....	33
2.1	Ekološke funkcije.....	34
2.2	Socialne funkcije.....	36
2.3	Proizvodne funkcije.....	38
3	Opis stanja gozdov.....	39
3.1	Gospodarske kategorije gozdov.....	39
3.2	Lesna zaloga.....	40
3.3	Prirastek.....	41
3.4	Razvojne faze oz. zgradbe sestojev.....	41
3.5	Tipi sestojev.....	42
3.6	Ohranjenost gozdov.....	43
3.7	Kakovost drevja.....	43
3.8	Poškodovanost drevja.....	43
3.9	Objedenost gozdnega mladja.....	44

3.10	Odmrlo drevje	45
4	Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi	47
4.1	Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti [9] [10] [11]	47
4.2	Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	47
4.2.1	Posek	47
4.2.2	Gojitvena in varstvena dela	52
4.2.3	Gradnja gozdnih prometnic	52
4.2.4	Opravljen dela in aktivnosti na krepitev funkcij gozdov	54
4.2.5	Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2013-2022	55
4.2.6	Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2013-2022	55
5	Oris zakonitosti razvoja gozdov	57
5.1	Razvoj gozdnih fondov	57
5.1.1	Površina	57
5.1.2	Lesna zaloga, prirastek in možni posek	57
5.2	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti	58
5.2.1	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	58
5.2.2	Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	59
6	Cilji, usmeritve in ukrepi	61
6.1	Splošni cilji	61
6.2	Usmeritve	62
6.2.1	Splošne usmeritve	62
6.2.2	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	63
6.2.3	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	81
6.2.4	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	81
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	82
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi objekti	82
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	82
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	87
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih	88
6.3	Ukrepi	89
6.3.1	Možni posek	89
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	90
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali	90
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	91
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	91

7	Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij	93
8	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote	94
9	Rastiščnogojitveni razredi	95
9.1	Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov	95
9.2	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	95
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - 01181	97
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - 01201	103
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena - 01205	110
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301	117
9.2.5	Rastiščnogojitveni razred: Gozdovi za večjo pestrost - 07000	124
9.2.6	Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000	130
9.2.7	Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000	135
10	Literatura	138
11	Načrt so izdelali	141
12	Priloge	142
12.1	Preglednice v prilogah	142
12.1.1	Podrobne naravovarstvene smernice	142
12.1.2	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve	157
12.1.3	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	158
12.1.4	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	161
12.1.5	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	187
12.2	Seznam tarif po odsekih	193
12.3	Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih	195
12.4	Prikaz preoblikovanih odsekov z novim načrtom GGE	195
12.5	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	196
12.6	Ločene priloge	197
13	Prostorski del načrta	199
13.1	Stanje in razvoj gozdnih površin	199
13.2	Večfunkcionalna območja	199
13.3	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	204
13.4	Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	204
13.5	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti	207
13.5.1	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali	207
13.5.2	Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave	207
13.6	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	210

13.7	Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	210
13.8	Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru	213
13.8.1	Odprtost gozdov s prometnicami.....	213
13.8.2	Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest	213
13.8.3	Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak.....	213

KAZALO PREGLEDNIC:

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah.....	14
D-KG: Gozdni fondi po lastniških kategorijah gozdov (v m ³).....	14
Preglednica 1. /D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	17
Preglednica 2. /D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	19
Preglednica 3. /D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	21
Preglednica 4. /D-GZ: Površina in delež gozdnih rastišč. tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč	21
Preglednica 5. /D-SH: Stanje habitatov divjadi	24
Preglednica 6. /LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	26
Preglednica 7. /LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)	26
Preglednica 8. /D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)	26
Preglednica 9. /D-C: Odprtost gozdov s cestami	27
Preglednica 10. /SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	28
Preglednica 11. Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih.....	28
Preglednica 12. /D-LD: Pregled lovišč	29
Preglednica 13. Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri v lovišču LPN Snežnik Kočevska Reka	29
Preglednica 14. Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri v LPN Medved	29
Preglednica 15. Prebivalstvo po naseljih	30
Preglednica 16. /D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami.....	33
Preglednica 17. Seznam izjemnih dreves.....	36
Preglednica 18. /D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)	39
Preglednica 19. /KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih.....	39
Preglednica 20. /LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	40
Preglednica 21. /D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	40
Preglednica 22. /D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	41
Preglednica 23. /PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih.....	41
Preglednica 24. /D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	41
Preglednica 25. /RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	42
Preglednica 26. /D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst.....	42
Preglednica 27. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev.....	42
Preglednica 28. /D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	42
Preglednica 29. /OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov	43
Preglednica 30. /K: Kakovost drevja.....	43
Preglednica 31. /PSD: Poškodovanost drevja	43
Preglednica 32. /OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	44

Preglednica 33.	/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah	45
Preglednica 34.	Primerjva objedenosti 2010 - 2020	45
Preglednica 35.	/OD: Odmrlo drevje.....	46
Preglednica 36.	/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju (večnamenski gozdovi) 48	
Preglednica 37.	: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco (večnamenski gozdovi)	48
Preglednica 38.	: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP (večnamenski gozdovi) 48	
Preglednica 39.	/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	48
Preglednica 40.	/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	49
Preglednica 41.	/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	50
Preglednica 42.	/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	51
Preglednica 43.	/PDR: Posek po debelinskih razredih.....	51
Preglednica 44.	/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno 52	
Preglednica 45.	Gojitvena in.....	52
Preglednica 46.	Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2013-2022.....	53
Preglednica 47.	Opravljena dela za funkcije.....	54
Preglednica 48.	/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po namenu	55
Preglednica 49.	/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1983 do 2023.....	57
Preglednica 50.	/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1983 do 2023 57	
Preglednica 51.	/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	57
Preglednica 52.	/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge – samo večnamenski gozdovi.....	57
Preglednica 53.	/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	58
Preglednica 54.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	89
Preglednica 55.	/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	90
Preglednica 56.	/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti 91	
Preglednica 57.	/EP1: Prikaz prihodka od lesa	94
Preglednica 58.	/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	94
Preglednica 59.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR.....	95
Preglednica 60.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	97
Preglednica 61.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	97
Preglednica 62.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	98
Preglednica 63.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	98
Preglednica 64.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	98
Preglednica 65.	/K: Kakovost drevja.....	98
Preglednica 66.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	99
Preglednica 67.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	99

Preglednica 68.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023	100
Preglednica 69.	/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	100
Preglednica 70.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	100
Preglednica 71.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	102
Preglednica 72.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	102
Preglednica 73.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	102
Preglednica 74.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	103
Preglednica 75.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	104
Preglednica 76.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	104
Preglednica 77.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	104
Preglednica 78.	/K: Kakovost drevja.....	104
Preglednica 79.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	105
Preglednica 80.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	105
Preglednica 81.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023	106
Preglednica 82.	/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	106
Preglednica 83.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	106
Preglednica 84.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	108
Preglednica 85.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	108
Preglednica 86.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	109
Preglednica 87.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	110
Preglednica 88.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	110
Preglednica 89.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	110
Preglednica 90.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	111
Preglednica 91.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	111
Preglednica 92.	/K: Kakovost drevja.....	111
Preglednica 93.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	112
Preglednica 94.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	112
Preglednica 95.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023	113
Preglednica 96.	/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	113
Preglednica 97.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	113
Preglednica 98.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	115
Preglednica 99.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	116
Preglednica 100.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	116
Preglednica 101.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del.....	117
Preglednica 102.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	117
Preglednica 103.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	117
Preglednica 104.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	118

Preglednica 105.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	118
Preglednica 106.	/K: Kakovost drevja	118
Preglednica 107.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	119
Preglednica 108.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	119
Preglednica 109.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	119
Preglednica 110.	/D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	120
Preglednica 111.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem.....	120
Preglednica 112.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	122
Preglednica 113.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	122
Preglednica 114.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	123
Preglednica 115.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del.....	124
Preglednica 116.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	124
Preglednica 117.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	125
Preglednica 118.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	125
Preglednica 119.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	125
Preglednica 120.	/K: Kakovost drevja	126
Preglednica 121.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	126
Preglednica 122.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	126
Preglednica 123.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	127
Preglednica 124.	/D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	127
Preglednica 125.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem.....	127
Preglednica 126.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	129
Preglednica 127.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	129
Preglednica 128.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	129
Preglednica 129.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del.....	130
Preglednica 130.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	130
Preglednica 131.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	130
Preglednica 132.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	131
Preglednica 133.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	131
Preglednica 134.	/D-PGR: Realizacija poseka v RGR	131
Preglednica 135.	/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	131
Preglednica 136.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	132
Preglednica 137.	/D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	132
Preglednica 138.	/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem.....	132
Preglednica 139.	/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	134
Preglednica 140.	/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	134
Preglednica 141.	/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	134

Preglednica 142.	/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del.....	135
Preglednica 143.	/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	135
Preglednica 144.	/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	135
Preglednica 145.	/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	136
Preglednica 146.	/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	136
Preglednica 147.	Odmrta masa	136
Preglednica 148.	/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	136
Preglednica 149.	/D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	137
Preglednica 150.	Preglednica: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev.....	143
Preglednica 151.	Preglednica: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev	145
Preglednica 152.	Preglednica: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE.....	146
Preglednica 153.	Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE....	147
Preglednica 154.	Pregled varovanih objektov in območij kul. dediščine ter podrobne usmeritve	157

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

1. Podgorska jelova bukovja - 01181
2. Podgorska gradnova bukovja - 01201
3. Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena – 01205
4. Podgorska bukovja - 01301
5. Gozdovi za večjo pestrost - 07000
6. Varovalni gozdovi -08000
4. Gozdni rezervati - 09000

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD,D-PGR,PDV,PDR, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E4:

GRAFIKONI

Grafikon 1.	: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja.....	51
Grafikon 2.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	100
Grafikon 3.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	107
Grafikon 4.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	114
Grafikon 5.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	120
Grafikon 6.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	128
Grafikon 7.	: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	133

KARTE

Karta 1.	: Lega gozdnogospodarske enote	18
Karta 2.	: Krajinski tipi	20
Karta 3.	Karta rastišč	22
Karta 4.	Karta požarne ogroženosti	32
Karta 5.	Karta rastiščnogojitvenih razredov.....	96
Karta 6.	Stanje in razvoj gozdnih površin.....	201
Karta 7.	Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.....	202

Karta 8.	Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda	203
Karta 9.	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	205
Karta 10.	Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	206
Karta 11.	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali.....	208
Karta 12.	Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti	209
Karta 13.	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	211
Karta 14.	Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	212
Karta 15.	Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest.....	214
Karta 16.	Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak.....	215

POVZETEK

Površina gozdov v Gozdnogospodarski enoti Kolpa (v nadaljevanju GGE) je 5.001,88 ha, od tega je večina (78,6 %) gozdov v državni lasti.

Površina gozdov po lastniških kategorijah - LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	524,23	3.931,36	546,29	5.001,88
Delež (%)	10,5	78,6	10,9	100,0

Večina gozdov (87,7 %) je večnamenskih. Gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni je 0,6 % – Gozdni rezervat Kameni most, varovalnih gozdov je 11,7 %. Povprečna lesna zaloga je 288,5 m³/ha. Povprečni letni prirastek je 7,30 m³/ha. Možni posek znaša za vse gozdove skupaj 20,7 % od lesne zaloge oziroma 81,6 % na prirastek.

Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek				
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.		
Skupaj GGE												
Večnamenski gozdovi	4.388,34	66,0	224,9	290,9	1,99	5,52	7,50	29,2	21,1	22,9	88,8	
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN, ukrepi niso dovoljeni	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76					
Varovalni gozdovi	585,74	8,5	258,2	266,7	0,29	5,47	5,76	14,0	3,2	3,5	16,3	
Skupaj vsi gozdovi	5.001,88	59,4	229,0	288,5	1,79	5,51	7,30	28,7	18,6	20,7	81,6	
Zasebni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	413,55	80,3	231,4	311,7	2,21	5,67	7,87	26,9	18,3	20,5	81,2	
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	110,68	9,7	239,9	249,5	0,35	5,32	5,67	13,1	5,0	5,3	23,3	
Skupaj vsi gozdovi	524,23	65,4	233,2	298,5	1,81	5,59	7,41	26,4	15,4	17,8	71,9	
Državni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	3.564,56	65,4	222,4	287,7	1,98	5,44	7,42	29,6	21,3	23,2	89,8	
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN, ukrepi niso dovoljeni	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76					
Varovalni gozdovi	339,00	3,8	278,4	282,1	0,14	5,79	5,93	9,7	2,9	3,0	14,0	
Skupaj vsi gozdovi	3.931,36	60,3	227,5	287,8	1,82	5,47	7,30	29,2	19,1	21,3	83,8	
Gozdovi lokalnih skupnosti												
Večnamenski gozdovi	410,23	57,1	240,0	297,2	1,84	5,99	7,83	27,7	22,3	23,3	88,6	
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	136,06	19,6	222,9	242,4	0,62	4,79	5,41	16,4	2,6	3,7	16,5	
Skupaj vsi gozdovi	546,29	47,8	235,8	283,5	1,54	5,69	7,23	26,6	17,6	19,1	75,1	

Gojitvena dela so v naslednjem načrtovalnem obdobju usmerjena v pomladitvene procese (priprava sestojev) ter nego mlajših razvojnih faz, varstvena dela pa v zaščito mladovij pred divjadjo in varstvo pred podlubniki. Pri zaščiti mladja z ograjo sta predvideni dve novogradnji, kot način spremljanja obnove ob odsotnosti vpliva rastlinojede divjadi in izboljšanja prehranskega habitata za gozdnega jereba. Od ukrepov namenjenih za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali so načrtovani: vzdrževanje vodnih površin, postavitve in vzdrževanje gnezdilnic ter osnovanje habitatov/pasišč v gozdu (v delih sestojev v coni gozdnega jereba). Od ostalih del za krepitev funkcij gozdov je predvidena, oziroma možna postavitve označitvenih in informativnih tabel ob gozdnih rezervatih in pešpoteh.

UVOD

Z gozdnogospodarskim načrtom (GGN) gozdnogospodarske enote (GGE) Kolpa (2023-2032) so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov ter poseganje v gozdove in gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter potreben obseg vlaganj, kot tudi potrebni ukrepi za ohranitev ugodnega stanja posebnih varstvenih območij. Pomembnejše pravne podlage in navodila, ki so se uporabila pri izdelavi območnega načrta so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007),
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS in 77/16),
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr., 44/22 in 158/22),
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20),
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20),
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 - Zdeb, 105/22 - ZZNŠPP in 18/23 - ZDU-10),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18 - ZNOrg, 84/18 - ZIURKOE in 158/20),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 - popr., 39/13 - odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18),
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, 47/2018);
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016);
- Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Kolpa (2023-2032), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2022,
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg),
- Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo KD za načrtovanje GGN GGE Kolpa, ZVKD, Služba za kulturno dediščino, OE Ljubljana, Ljubljana, februar 2023,
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdrl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 - odl. US),
- Vodovarstvene smernice.

GGN GGE Kolpa 2023 - 2032 je peti zaporedni načrt GGE. Načrt obsega opis stanja gozdov (tudi v smislu večnamenske vloge gozdov), oceno preteklega gospodarjenja z gozdovi glede trajnosti vseh njihovih funkcij, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe za prihodnje desetletje ter ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdovi.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti in karte, evidence poseka in gojitvenih del, ortofoto posnetki, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Pri določanju ciljev in usmeritev smo smiselno upoštevali območni GGN 2021-2030.

Zahvala vsem sodelavcem načrtovalcem, soavtorjem načrta in krajevni enoti, ki je in bo pomagala pri nastajanju in uporabi načrta.

Okrajšave, ki se uporabljajo v gozdnogospodarskem načrtu:

- ARSO - Agencija Republike Slovenije za okolje,
- BF - Biotehniška fakulteta,
- DG - državni gozdovi, ZG - zasebni gozdovi,
- DKN - digitalni kataster,
- DOF - digitalni ortofoto načrt,
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode,
- EGC - evidenca gozdnih cest,
- EHIŠ - evidenca hišnih števil,
- EPO - ekološko pomembna območja,
- FSC - Forest stewardship council,
- GC - gozdna cesta,
- GG - gozdno gospodarstvo,
- GGE - gozdnogospodarska enota,
- GGN - gozdnogospodarski načrt,
- GGO - gozdnogospodarsko območje,
- GHT - gozdni habitatni tip,
- GIS - Gozdarski inštitut,
- GPN - gozdovi s posebnim namenom,
- GRT - gozdni rastiščni tip,
- GRM - gozdni reprodukcijski material,
- GURS - Geodetska uprava Republike Slovenije,
- GZS - Geološki zavod Slovenije,
- KE - krajevna enota,
- LAS - lokalna akcijska skupina,
- LPN - lovišče s posebnim namenom,
- LULUCF - Land Use, Land-Use Change and Forestry,
- LUN - lovsko upravljavski načrt,
- LUO - lovsko upravljavsko območje,
- LZ - lesna zaloga,
- MGRT - Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in turizem
- MK - Ministrstvo za kulturo,
- MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- MOP - Ministrstvo za okolje in prostor,
- MORS - Ministrstvo za obrambo,
- NEPN - Nacionalni energetske in podnebni načrt,
- NPK - nacionalna poklicna kvalifikacija,
- OE - območna enota,
- ON - območni gozdnogospodarski načrt,
- OPN - občinski prostorski načrt,
- OZUL - območno združenje upravljavcev lovišč,
- PE - popisna enota,
- PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification,
- PR - prirastek,
- PRP - program razvoja podeželja,
- PUN 2000 - Program upravljanja - NATURA 2000,
- PZS - Planinska zveza Slovenije,
- RGR - rastiščnogojitveni razred,
- SiDG - družba Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
- SKZG RS - Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije,
- SURS - Statistični urad Republike Slovenije,
- SVP - stalne vzorčne ploskve,
- UE - upravne enote,
- VG - varovalni gozdovi,
- ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
- ZVKD - Zavod za varstvo kulturne dediščine
- ZRSVN - zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

1 Splošni opis gozdnogospodarske enote

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE se nahaja v južnem do jugozahodnem delu gozdnogospodarskega območja Kočevje. Večina GGE leži v občini Kočevje, delno tudi v občini Kostel.

Preglednica 1. /D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
KOČEVJE			4.676,88	
	1591	NOVI LAZI	304,25	del
	1592	ŠTALCERJI	808,93	del
	1593	ČRNI POTOK	147,58	del
	1594	MOZELJ	305,68	del
	1600	KNEŽJA LIPA	494,14	del
	1603	DOL	176,09	del
	1604	SPODNJI LOG	743,89	del
	1605	RAJNDOL	929,03	del
	1606	ŠKRILJ	767,29	del
KOSTEL			325,00	
	1605	RAJNDOL	94,66	del
	1607	SUHOR	230,34	del
		Skupaj	5.001,88	

Opomba: Če GGE ne zajema cele k.o., je pod opombo vpisan tisti del k.o. (gozd in negozd skupaj), ki leži v GGE

1.1.2 Relief

Področje GGE spada v obsežen kraški svet južne Slovenije. V GGE se nahaja več grebenov, ki potekajo v dinarski smeri, med njimi pa ležijo manjše doline. Najvišji vrh je 810 m visoka Dekličina gora, najnižja točka je ob reki Kolpi (200 m). V severovzhodnem delu GGE se nahaja greben, ki poteka od Ferderba do Pokštajna z najvišjim vrhom Dekličina gora, drugi v osrednjem delu enote od Štalcerjev do Turkove Drage z najvišjim vrhom Bolvik (627 m), tretji med staro Moravo in Škriljem z najvišjim vrhom Ajbik (661 m) in na severozahodu Škorten (755 m). Ob celotni južni meji poteka meja z Republiko Hrvaško, nad mejno reko Kolpo se vije ozek kanjon, ki se le redkokje raztegne v zaravnice z naselji.

Na karbonatni matični podlagi so se razvili številni kraški pojavi, ki so vplivali na izoblikovanje razgibanega reliefa.

1.1.3 Podnebne značilnosti

Podnebje Kočevske je zmerno humidno, po dolini reke Kolpe pa se čutijo vplivi celinskega podnebja. Severovzhodni predeli GGE ležijo v podaljšku Kočevskega polja in so posejani z vrtačami. Te so slabo prevetrene, nad njimi se v zimskih mesecih zadržujejo debelejše plasti hladnejšega zraka, ki močno znižujejo srednje dnevne in mesečne temperature.

V zadnjih desetletjih razpolagamo s podatki dveh meteoroloških postaj, in sicer v Kočevju in Iskrbi pri Novih Lazih. Najhladnejši mesec je januar, najtoplejši julij. Temperature se gibljejo med - 25 °C in 35 °C.

Prostorski razpored padavin je predvsem posledica reliefa. Povprečno pade v območju GGE med 1.300 in 1.600 mm padavin letno. Obstaja velika verjetnost, da se enkrat do dvakrat v desetletju pojavijo ujme: snegolom, žledolom ali vetrolom.

1.1.4 Hidrološke razmere

Zaradi kraškega značaja območja površinskih vodotokov v večini GGE ni. Posebno pozornost je potrebno posvetiti vsem vodam, tudi manjšim površinskim lužam, ki so pomembne za živalski svet.

Edini večji površinski vodotok je reka Kolpa, ki teče v dolžini 7 km ob južni meji GGE. Ob njej se nahajajo večji izviri, kot so: Jelovička jama, Mihova jama, Bilpa, Šimetac, ki ob večjih deževjih bruhaajo vodo iz skalnatih votlin in se po nekaj metrih izlivajo v Kolpo. Ob in v vaseh se nahajajo kali, ki so jih v preteklosti uporabljali za napajanje živine. V gozdovih pa kljub veliki zakraselosti najdemo številne kaluže in nekaj studencev.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Matična podlaga

Matično podlago sestavljajo apnenci in dolomiti različnih starosti mezozoika (trias, jura, kreda) z razvitimi vsemi značilnimi kraškimi elementi: kraške vrtače raznih oblik in velikosti, doline, brezna, žlebovi, vodne in kapniške jame, kraška polja, izviri, bruhalniki, požiralniki. Taka pestrost matične podlage in kraških reliefnih oblik skupaj z ostalimi ekološkimi faktorji pogojujejo razvoj mozaično različnih talnih tipov rjavih pokarbovatnih tal.

Ob Kolpi so na manjših površinah prisotni tudi mlajši (mezozoik - sp. triada) werfenski skrilavci in peščenjaki. Vse te kamenine so slabo prepustne ali neprepustne za vodo. Tu ni kraških oblik, pogosti pa so izviri in površinske vode.

Tla

Pestrost reliefa in matične podlage poleg klimatskih dejavnikov, živih organizmov in časa, pogojuje razvoj različnih talnih tipov. Največ gozda je na rjavih pokarbovatnih tleh na apnencu. Ta so posebno v žepih globoka in dobro preskrbljena s hranili in vodo. Tlotvorni procesi na dolomitu, ki je slabše topen kot apnenec a lažje prepereva, so drugačni. Površje je gladko in bolj zaobljeno, brez površinske kamnitosti in z enakomernejšo globino tal. Posebno na grebenih in strmih pobočjih so se razvila plitva tla - rendzine, ki so sušne in manj ugodne za rast drevja. Na manjših nagibih in v vznožju pobočij (koluvijs) se razvijejo tudi globoka rjava pokarbovatna tla na dolomitih, ki so ugodna za uspevanje gozda. Na werfenski skrilavci in peščenjaki so se najbolj pogosto razvila kislja rjava tla od plitvih do zelo globokih, kar je odvisno od reliefa.

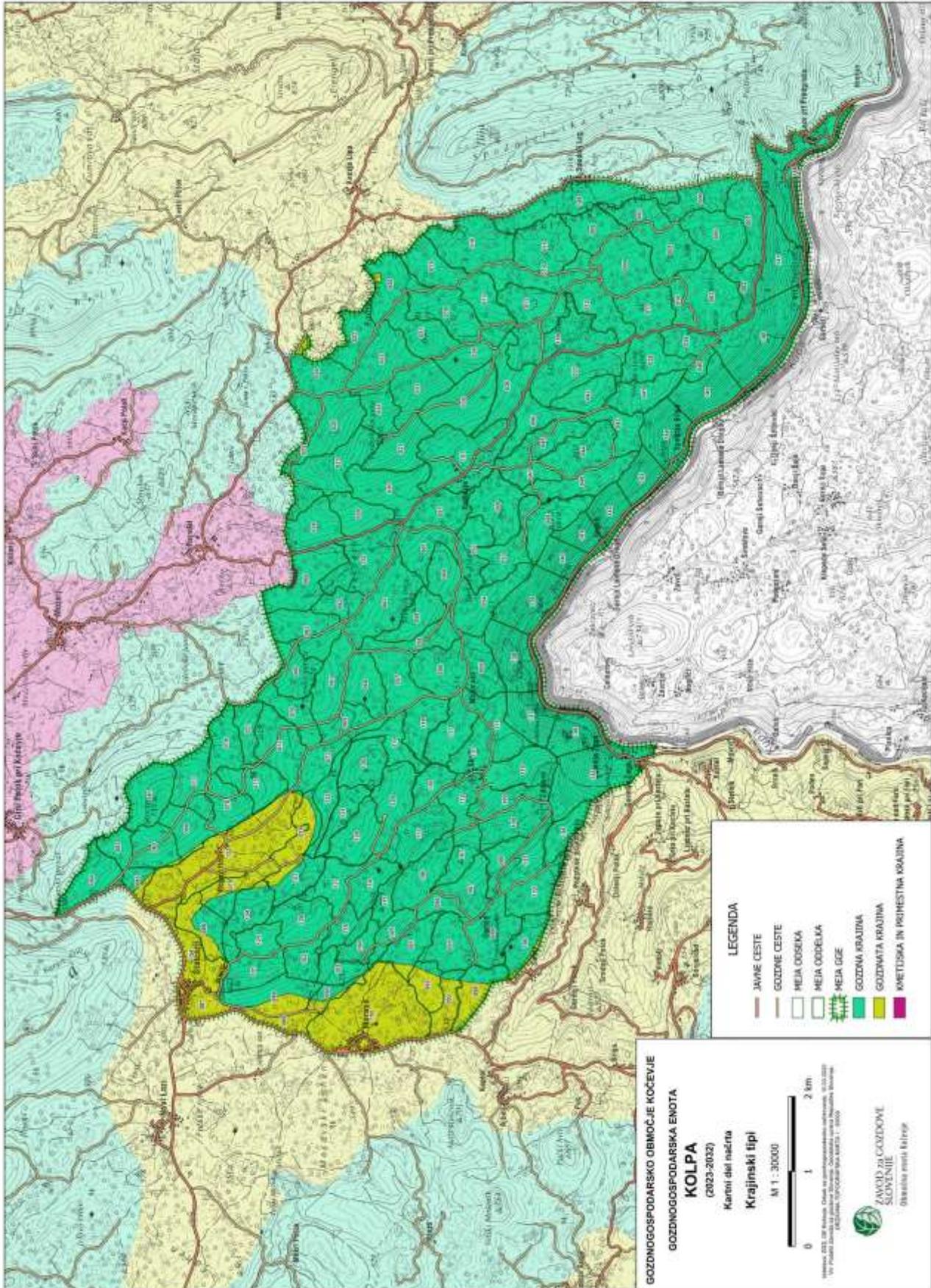
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

V GGE prevladuje gozdna krajina, kjer je gozd absolutno prevladujoč krajinski element. Sledita gozdnata ter kmetijska in primestna krajina, kjer so večji kompleksi kmetijskih zemljišč.

Preglednica 2. /D-TK: Tipi krajine v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Tip krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Delež gozda (%)
Gozdna	4.800,51	5.273,29	91,0
Gozdnata	199,92	503,42	39,7
Kmetijska in primestna	1,45	1,49	97,3
Skupaj	5.001,88	5.778,20	86,6

Karta 2.: Krajinski tipi

Gozdnatost GGE se z vključitvijo manjših zaraščenih površin v gozd in podrobno uskladitvijo gozdnega robu s karto rabe prostora ni spremenila in je 86,6 %. Zaraščajočih površin izven gozdnega prostora je 78,72 ha, znotraj gozdnega prostora pa 18,45 ha. Skupno predstavljajo zaraščajoče površine 1,7 % celotne površine GGE..

Preglednica 3. /D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	5.777,64	100
Gozd	5.001,88	86,6
Ostala gozdna zemljišča	9,89	0,2
- daljnovodi	9,89	0,2
Gozdni prostor	5.068,69	87,7
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	39,14	0,7
- zaraščajoče površine	18,45	0,3
- infrastrukturni objekti	7,52	0,1
- drugo (vodotoki..)	1,70	0,0
Negozdni prostor	699,06	12,1
- zaraščajoče površine	78,72	1,4
- ostale površine izven gozda	620,34	10,7

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Na območju GGE najdemo klimaksne gozdne združbe, kot tudi razne sukcesijske stadije in zelo slaba, degradirana rastišča. Visoki kras z izrednim bogastvom reliefnih oblik, talnih razmer ter z lokalno mikroklimatsko pestrostjo pogojuje mozaično menjavanje in prepletanje gozdnih rastiščnih tipov (GRT, Karta 3). Temu ustrezna je različna ravnost gozdnih sestojev.

GGE spada po fitogeografski razdelitvi Slovenije k dinarskemu fitogeografskemu območju. Glavne združbe tega območja so bile ugotovljene hkrati s prvim opisom sestojev leta 1983. Fitocenološki elaborat za to območje ni izdelan.

V GGE sta dva gozdna habitatna tipa Natura 2000, ki predstavljata večino gozdov. Po površini izstopajo Ilirski bukovi gozdovi (91K0). Poleg tega HT pa se na manjših površinah pojavljajo še Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih (9180*).

Znaten del GRT v nižinskem in gričevnatem delu GGE je zaradi močnega in dolgotrajnega človekovega vpliva spremenjen. Po opustitvi ekstenzivne kmetijske rabe so se mnoge površine začele intenzivno zaraščati, večina jih je bila kasneje zasajenih s smreko.

Preglednica 4. /D-GZ: Površina in delež gozdnih rastišč. tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
04	Gričevnata in podgorska rastišča bukovij na karbonatnih kamninah	4.031,46	80,6
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	2.148,44	43,0
55410	Gradnovo bukovje na izpranih tleh	1.883,02	37,6
05	Rastišča gorskih (in visokogorskih) bukovij na karbonatnih kamninah	37,16	0,7
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	37,16	0,7
06	Rastišča jelke in bukve	355,35	7,1
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	355,35	7,1
07	Rastišča jelke in smreke	9,76	0,2
77110	Jelovje s praprotni	9,76	0,2
08	Termofilna rastišča bukovij in bukovja na rendzinah	5,09	0,1
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5,09	0,1
12	Rastišča termofilnih grmičavih gozdov	563,06	11,3
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	563,06	11,3
	Skupaj	5.001,88	100,0

1.1.8 Živalski svet

GGE Kolpa obsega dokaj ohranjene gozdove južnega dela Kočevskega polja. Strnjeni gozdni kompleks Kočevske Male gore se navezuje na Verderbško goro. Močno razgiban kraški teren poraščajo pretežno bukovi gozdovi, ki na južnem delu enote prehajajo v hrastovo bukove gozdove in termofilni gozd Kolpskega grebena. Na obrobju naselij se nahajajo spremenjeni, zasmrečeni bukovi gozdovi, katerih spremenjenost se manjša zaradi delovanja lubadarja. Zaradi raznolikosti biotopov ima enota vrstno pester živalski svet. Območje GGE Kolpa je poznano po zimovališčih in večjih zimskih koncentracijah jelenjadi.

Krajinska pestrost in vzdrževanje kmetijskih površin tega dela Kočevskega polja omogoča ugodne prehranske in bivalne razmere jelenjadi. Preko Parge, Škortna, Pevskih goric in Verderbške gore poteka pomemben prehod velikih zveri iz Snežniškega pogorja v masiv Roga. V enoti so prisotne vse tri velike zveri (ris, medved in volk). Letno se beležijo povozi zavarovanih vrst in občutne škode po velikih zvreh na pašnih živalih (predvsem drobnici).

Razčlenjen gozdni rob in obilica pomlajenih gozdnih površin nudijo ugodne prehranske in bivalne pogoje jelenjadi, divjim prašičem, srnjadi kakor tudi ostalim živalskim vrstam. V ohranjenih bukovih gozdovih se nahajajo vse za te biotope značilne živalske vrste. Na pobočju GGE je veliko jam in brezen, ki so pomemben življenjski prostor številnih redkih in ogroženih živalskih vrst.

Prisotne zavarovane živalske vrste:

Sesalci:

- rjavi medved, volk, ris, divja mačka, vidra, bober, velika podlasica, mala podlasica, dihur, veverica, podlesek, drevesni polh, krt, jež, več vrst netopirjev in rovk.

Ptice:

- ujede (kragulj, kanja, navadni skobec, sršenar, škrjančar, navadna postovka, sokol selec, planinski orel, orel belorepec,..);
- sove (velika uharica, mala uharica, kozača, lesna sova, veliki skovik, mali skovik, koconogi čuk);
- gozdne kure (gozdni jereb);
- žolne, detli (mali detel, veliki detel, srednji detel, balkanski detel, belohrbti detel, siva žolna, zelena žolna, črna žolna, vijeglavka);
- golobi in grlice (golob grivar, golob duplar, skalni golob, divja grlica, turška grlica);
- ptice pevke (lešnikar, kavka, krokar, ...);
- ostale ptice (kukavica, podhujka, ...).

Žuželke:

- več vrst kačjih pastirjev ter čmrljev in čebel, gozdna mravlja, orjaški krešič, vrste kozličkov kovač in strojar, rogač.

Dvoživke:

- nižinski urh, navadna krastača, zelena rega, zelena žaba, sekulja, močeril, navadni pupek.

Plazilci:

- slepec, martinček, zelenec, navadni gož, belouška, smokulja, navadni gad, modras.

Poleg navedenih lahko z gotovostjo sklepamo na prisotnost vseh vrst živali, značilnih za prisotne gozdne združbe, od nevretenčarjev do dvoživk, plazilcev in ptičev.

Prisotne nezavarovane živalske vrste (lovne vrste divjadi) so: jelen, srna, gams, divji prašič, poljski zajec, jazbec, lisica, šakal, kuna belica, kuna zlatica, navadni polh, šoja, sraka, siva vrana.

Populacije opisanih lovnih vrst divjadi so stabilne in prisotne na območju cele enote. Prisotnost šakala je opažena v letu 2016, gams se pojavlja le na območju Kolpskega grebena.

Na obravnavanem območju so prisotne vrste, ki so omenjene v dveh natura območjih: SI3000263 Kočevsko (volk, medved, ris, človeška ribica, drobnovratnik, bukov kozliček, alpski kozliček, vejicati netopir, veliki navadni netopir, širokouhi netopir, ozki vretenec, drobni svitek) in SI5000013 Kočevsko (kozača, koconogi čuk, mali skovik, belohrbti detel, mali muhar).

Preglednica 5. /D-SH: Stanje habitatov divjadi

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
srna	ohranjen gozdni rob, jase, preseke, grmišča	stabilna	zaradi velike gozdnosti habitat manj primeren za srno	ohranjanje negozdnih površin
navadni jelen	vzdrževana pasišča, dovolj gozda v obnovi,	stabilna	primerno ohranjen habitat	ohranjanje negozdnih površin
divji prašič	površine v zaraščanju, plodnosne vrste	stabilna	primeren ohranjen, nevznemirjen gozd	uravnavanje številčnosti
rjavi medved	primerni brlogi, plodnosne vrste, jagodičje, pasišča	stabilna	primerno ohranjen habitat	mirne cone, krmišča
volk	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	stabilna	primerno ohranjen habitat	skrb za plenske vrste
ris	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	ogrožena, stanje se izboljšuje	dostopna hrana na minimumu, konkurenca z volkom	skrb za plenske vrste, izvedena genska osvežitev
lisica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
jazbec	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
zlata šakal	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	osvaja prostor	manj primeren zaradi prisotnosti volka	monitoring, uravnavanje številčnosti
kuna belica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
kuna zlatica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti, ohranjanje dreves z dupli
gozdni jereb	grmičasti razvojni stadiji gozda, gozdne poseke s plodonosnimi zelišči, jase	ogrožena	pomanjkanje plodonosnih zelišč, grmišč in drevesnih vrst	redukcija plenilcev, pomoč plodonosnim vrstam
navadni polh	ohranjen gozd naravne drevesne sestave	stabilna	ustrezen habitat	ohranjanje dreves z dupli

Populacijski trendi

V OE Kočevje spremljamo populacijske trende in načrtujemo posege za vse živalske vrste, ki so opredeljene kot divjad, od zavarovanih vrst pa spremljamo populacijske trende za vse tri predstavnike velikih zveri - medveda, volka in risa ter za predstavnika gozdnih kur - velikega petelina in gozdnega jereba. Ugotovljeni populacijski trendi:

- srnjad - Trend gibanja populacije srnjadi v območju kaže na znižanje številčnosti v primerjavi s preteklim obdobjem. Upadanje številčnosti se je zaustavilo in kaže v zadnjih letih stabilnost. Upad številčnosti srnjadi je izrazil v bolj gozdnatih loviščih Kočevskega Roga, Goteniške gore, Velike gore in Stojne s stalno prisotnostjo volka in risa. V delu območja, ki ga predstavlja ekološka enota Osrednja Kočevska, je številčnost srnjadi nizka, njeno stanje pa se z zmanjševanjem številčnosti jelenjadi popravlja. Cilj je ohranitev vitalne populacije na

vsem območju, tudi v gozdnatih predelih, saj je s srnjadjo tesno povezan obstoj vitalne populacije risa.

- Jelenjad - V preteklem desetletnem obdobju se je v območju z redukcijskim odstrelom zniževala številčnost jelenjadi. Ocenjuje se do 50 -70 % znižanje številčnosti v preteklih 25 letih. Po posameznih delih območja, ki smo jih izločili kot ekološke enote, je z upadanjem številčnosti prišlo do velikih razlik v gostoti populacije. Rezultati bioindikatorjev kažejo, da je številčnost jelenjadi v območju Osrednje Kočevske še vedno za okolje previsoka in ima pri naravni obnovi gozda negativen selektiven vpliv na vrstno sestavo mladja. Na ostalem delu območja je populacija z okoljem usklajena in stabilna. Cilj je znižanje številčnosti jelenjadi na nivo, ki bo omogočal naravno obnovo gozda in obstoj populacije volka in risa.
- Gams - številčnost vrste je v rahlem porastu, kar se kaže v ponovnem pojavu gamsov izven kanjona reke Kolpe. Populacija je izolirana od ostalih gamsov v Sloveniji.
- Divji prašič - populacija divjega prašiča v območju je stabilna. Značilna zanjo so nihanja povezana z obrodrom bukve, hrasta, cera in kostanja. Na gostitev v prostoru znatno vplivajo ukrepi krmljenja. Stalna prisotnost divjih prašičev je nezaželena na boljših staniščih jereba in rastiščih divjega petelina
- Lisica - populacija je prisotna na celem območju in usklajena z okoljem. Sicer je v uravnovešenem naravnem okolju lisica pomemben regulator malih glodavcev in kot takšna pomemben ekološki dejavnik, ob previsoki številčnosti pa lahko ogroža obstoj poljske divjadi in gozdnih kur.
- Jazbec - številčnost jazbeca periodično niha in je v zadnjem obdobju v porastu. Vrsta je vitalna, brez zaznavnih bolezni. Na lokalni razpored in številčnost te vrste v okolju ima poleg naravnih dejavnikov znaten vpliv tudi krmljenje z močnimi krmili. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se priporoča aktivno uravnavanje številčnosti populacije z povečanim odstrelom.
- Zlati šakal - vrsta ima trend širitve. Na območju Kočevsko–Belokranjskega LUO se pojavljajo posamezni osebki v manj gozdnatih, nižinskih predelih. V nižinskem predelu Bele Krajine, kjer ni volkov, so opažena tudi legla.
- Kuna belica, kuna zlatica - obe vrsti kun sta prisotni na celem območju. Nihanje odvzema nakazuje periodično nihanje številčnosti obeh vrst. Obe vrsti imata stabilen trend razvoja. Kuna belica je pogostejša vrsta od kune zlatice. Obe vrsti sta vsejedi. Raziskava plenjenja gnezd gozdnih kur, narejena v okviru projekta Life Kočevsko, je ugotovila kuno kot glavnega plenilca gnezd gozdnih kur. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se načrtuje intenzivnejše izvajanje lova kune belice in kune zlatice.
- Poljski zajec - do leta 2000 je številčnost poljskega zajca upadala, po letu 2001 se opaža rahel trend rasti populacije, po letu 2010 se znova kaže zmanjševanje številčnosti. Prisoten je sicer tako v gozdnem kot kmetijskem prostoru na vsem območju, vendar je njegova številčnost še vedno dokaj nizka. Vzroki za tak trend so povezani s povečano številčnostjo naravnih plenilcev, z ukrepi v kmetijstvu (zmanjšanje ornih površin, opuščanje malo površinske pridelave kultur, ...) in prometom. Ker je poljski zajec prisoten tudi v gozdnem prostoru, zaenkrat še ni ogrožena vrsta.
- Šoja, sraka, siva vrana - številčnost srake, šoje in sive vrane je usklajena z razmerami v okolju. Šoja je prebivalec gozda, sraka in siva vrana pa sta značilni predstavnici polja. Vse tri vrste so v območju pogoste, gnezdiijo in imajo primeren prirastek. Visoka številčnost, pogostnost vrst in nizke izgube kažejo na dobro zdravstveno stanje vseh treh vrst. K temu veliko pripomore manjša uporaba kemikalij v kmetijstvu. Ugotovljeni trend kaže usklajenost številčnosti srake in šoje, ki imata več naravnih sovražnikov ter porast številčnosti populacije sive vrane.
- Navadni polh - populacija navadnega polha je vitalna, njena številčnost je odvisna od obroda gozdnega drevja (bukev, hrast, gaber) in zato od leta do leta močno niha. Navadni polh je v letih gozdnega obroda zaradi svoje številčnosti pomemben plen malih zveri (kune, divja mačka), sov in risa.

- Medved - populacija je vitalna in ima trend rasti. Ker vrsta nima naravnega sovražnika se z odvzemom prirastka poizkuša uravnavati številčnost vrste. Pojavljajo se številni konflikti v urbanem okolju in gozdu. Pogosto prihaja do pojavljanja medveda v naseljih, kjer si išče hrano v sadovnjakih, čebelnjakih, med drobnico in na posevkih kmetijskih kultur. Ob visoki številčnosti je pomemben prehranski konkurent številnim živalskim vrstam v gozdnem prostoru in postaja omejujoč dejavnik za kmetovanje.
- Volk - populacija je vitalna in je v zadnjem desetletnem obdobju v porastu. Letno se evidentirajo 3 - 4 legla in stalna prisotnost 25 - 35 volkov. Poglavitni plen volku sta jelenjad in srnjad, ob zmanjševanju naravnega plena so vse bolj pogosti tudi napadi volkov na drobnico, konje in govedo.
- Ris - populacija je stabilna. V času od 1. julija 2017 do 31. marca 2024 poteka projekt LIFE Lynx. Projekt naj bi izboljšal genetsko stanja risa in preprečil njegovo izumrtje v dinarski in jugovzhodni alpski regiji. V okviru projekta se bo preselilo iz Slovaške in Romunije v Slovenijo in na Hrvaško najmanj 14 risov. V letih 2019 - 2023 so bili v naravo izpuščene vsi načrtovani risi. Potrjeno je bilo parjenje med priseljenimi in domačimi risi in več uspešnih legel.
- Vidra – populacija se je v zadnjem desetletju stabilizirala. Prisotna so legla in posejani vsi vodotoki. Številčnost je omejena z manjšo količino vodnih teles.
- Gozdni jereb - populacija je še prisotna, vendar je njena številčnost redka in lokalno omejena. V okviru projekta Life Kočevsko se je izvedlo vrsta ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev za gozdnega jereba (zagotovitev dodatne prehrane s postavitvijo prehranjevalnih ograj in sadnjo plodonosnega drevja, zapora slepih gozdnih cest).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

V GGE prevladujejo državni gozdovi – 78,6 % površine, zasebnih gozdov in gozdov v lasti lokalnih skupnosti je 21,4 %.

Preglednica 6. /LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	524,23	3.931,36	546,29	5.001,88
Delež (%)	10,5	78,6	10,9	100,0

Številčno je več tistih gozdnih posestnikov (75,4 %), ki imajo velikost gozdne posesti do 1 ha. Po površini ima največ gozdnih posestnikov (42,6%) velikost gozdne posesti od 1 do 5 ha.

Preglednica 7. /LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	75,4	75,3	20,6	20,6
1 do 5 ha	20,2	95,5	42,6	63,3
5 do 10 ha	4,1	99,6	30,9	94,2
10 do 30 ha	0,3	100,0	5,9	100,0
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
nad 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	100,0		100,0	

Preglednica 8. /D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-2013	Delež (%) Leto 2023	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	67,6	75,4	436	436
1 do 5 ha	27,4	20,2	117	553
5 do 10 ha	2,8	4,1	24	577
10 do 30 ha	2,2	0,3	2	579
30 do 100 ha	0,0	0,0	0	579
nad 100 ha	0,0	0,0	0	579

Razvoj posestne sestave kaže, da se je število gozdnih posestnikov z manjšo gozdno posestjo (do 1 ha) v preteklem načrtovalskem obdobju povečalo (iz 68 na 75 %). Skupno število lastnikov gozda v GGE je 579.

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Gozdna cesta je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in mora omogočati prevoz lesa tudi z daljšimi prevoznimi kompozicijami. Odprta je tudi za javni promet, čeprav je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste. Vodena je v evidenci gozdnih cest.

Na razporeditev gozdnih cest vpliva predvsem naklon in oblike kraškega terena. Enota še ni odprta gozdnimi cestami v skladu s predvideno optimalno gostoto gozdnih cest, razporeditev gozdnih cest v enoti se prilagaja razgibanemu kraškemu reliefu. V enoti se nahaja več kraških grebenov, ki potekajo v dinarski smeri, med njimi pa ležijo ožje doline. V vzhodnem delu enote je greben Ferdrenške gore, ki se spušča v dokaj široko Podleško dolino. Za njo je osrednji greben Škorten – Pevske gorice – Muhov breg, ki se spušča v dolino Rogatega hriba. Ta se v severozahodnem delu dvigne v greben Kuheljskega brda in Bolvika in se nato spusti v ozko dolino med staro Moravo in Škriljem. Enota se na severozahodu konča z grebenom Loškega hriba in Ajbika. To področje je dobro odprto z gozdnimi cestami, ki sledijo jugozahodni smeri dinarskih grebenov. V južnem delu enote je relief bolj gričevnat in dokaj razgiban, območje je relativno dobro odprto z gozdnimi cestami..

Preglednica 9. /D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	59.350	4.580	69.930	13,52
Javne ceste	12.250		28.334	2,79
Skupaj	71.600		92.264	16,32

Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste. Mejne ceste so upoštevane polovično.

Regionalna cesta poteka po vzhodni meji GGE. Osrednja javna, občinska cesta poteka po široki Podleški dolini in povezuje Kočevsko z dolino reke Kolpe. Druga občinska cesta poteka od Knežje lipe do Spodnjega loga. Nanju se navezujejo gozdne ceste. Enota se z gozdnim cestnim omrežjem navezuje na sosednji GGE Mozelj in Poljanska dolina.

Skupaj 4.388,34 ha gozdov, v katerih lahko gospodarimo, odpira 73,613 km produktivnih cest, kar predstavlja gostoto cest 16,32 m/ha. Odprtost gozdov s cestami lahko ocenimo kot zadovoljivo. Pomen javnih cest, ki odpirajo gozdove, je znaten, saj osnovno cestno omrežje v osrednjem delu enote tvori javna cesta, na katero se navezuje omrežje gozdnih cest. Na krajše javne ceste se navezuje še več gozdnih cest. Po zahodnem robu teče regionalna cesta. Javne ceste predstavljajo 17 % produktivnih cest.

Glede na preteklo ureditveno obdobje se je gostota produktivnega cestnega omrežja v enoti nekoliko povečala. Dolžine gozdnih cest so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji Evidenca gozdnih cest spremenile. Ceste imajo sedaj realno (grafično določeno) dolžino.

Povprečna razdalja med cestami je 596 m.

Spravilna razdalja določena v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov je 362 m. Pogojuje jo oblika terena, saj gre za kraški, vrtačast, razgiban teren in vpliv etatov po odsekih. Teoretična pravilna razdalja je 355 m.

Glede na namen in rabo gozdne ceste razvrščamo v kategorije G1, G2 in G3. Ceste G1 imajo poudarjen javni značaj in so zato v znatni meri namenjene tudi javnemu prometu. So redno vzdrževane. V enoti je kar 9 takšnih gozdnih cest, kar predstavlja 34 % gozdnih cest. Razlog je ta, da so v enoti vojaški objekti, gozdne ceste povezujejo Kočevje z reko Kolpo, v enoti je pretvornik. Ceste G2 so glavne gozdne ceste, ki odpirajo velike gozdne komplekse in so namenjene prvenstveno gozdni proizvodnji. V GGE Kolpa je kar 5 tovrstnih GC, kar predstavlja 32 % gozdnih cest. Skušamo jim zagotoviti bolj ali manj redno vzdrževanje. Ceste G3 so stranske gozdne ceste. Namenjene so izključno gozdni proizvodnji in odpirajo manjše površine gozdov. Vzdržuje se jih le občasno. V GGE Kolpa je 20 tovrstnih GC, kar predstavlja 34 % gozdnih cest.

Spravilne razmere v gozdnogospodarski enoti so ugodne, saj omogočajo na pretežnem delu enote spravilo s traktorji. Spravilne razmere so slabše na zelo strmih pobočjih nad reko Kolpo, kjer pa je gospodarjenje tako omejeno zaradi varovalnih gozdov. Gozdna vlaka je grajena ali pripravljena gozdna prometnica namenjena spravilu lesa s pravilnimi sredstvi. Gostotni razred pojasnjuje odprtost z gozdnimi vlakami. Pokazatelj odprtosti je tudi pravilna razdalja.

Preglednica 10./SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Spravilno sredstvo	Površina		Spravilna razdalja (m) – v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
Traktor	2.253,01	52	6	32	10	3	1	0
Mali zgibnik	1.767,30	40	0	26	13	1	0	0
Zgibnik	368,03	8	0	5	2	1	0	0
Skupaj	4.388,34	100	6	63	25	5	1	0

Preglednica 11. Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih

Gostotni razred m/ha	Površina ha	Dolžina vlak m	Delež površine %	Gostota m/ha	Razdalja v metrih	
					med vlakami	spravilo
0 – 50	31,72	270	1	9	1175	408
50 – 100	740,80	61.069	17	82	121	334
100 – 150	2.829,79	362.554	64	128	78	347
150 – 200	786,03	128.082	18	163	61	450
Skupaj	4.388,34	551.975	100	126	80	362

V gozdnogospodarski enoti je zaprtih le 1% večnamenskih gozdov, 17 % je delno odprtih in 82 % primerno odprtih z gozdnimi vlakami. 27,80 ha gozdov ni večnamenskih in je neodprtih; gre za GPN - gozdni rezervat Kameni most. 580 ha gozdov je varovalnih, kjer v veliki večini gozdov ni gospodarjenja. Povprečna gostota gozdnih vlak je 126 m/ha in je zelo dobra. Povprečna razdalja med vlakami je 80 m. Pokazatelj zadovoljive odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami je tudi razdalja zbiranja, ki je 25 m.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Stanje družbeno gospodarskih razmer na območju GGE je posledica zgodovinskega razvoja. Relativno pozna poselitev v 14. stoletju je sicer kultivirala krajino, a so zaradi kraškega terena in pomanjkanja vode nastali le manjši zaselki. Ugodnejše razmere, tudi zaradi tovornih poti, so bile le ob reki Kolpi, ki pa je ravno zato vedno bila na 'prepihu', posebej v času turških vpadov. Pred stoletji naseljeni Kočevski nemci se po 2. svetovni vojni odselijo s tega območja. Večina vasi je bila v času vojne požganih in izpraznjenih. Naseljene so ostale le vasi ob robu GGE. Po vojni je bilo območje precejšnjega dela GGE del zaprtega vojaškega območja (Gotenica - Škrilj – Kočevska Reka), danes je zaprto le vojaško-vadbeno območje Škrilj. [1]

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

Z divjadjo na območju GGE Kolpa gospodari LPN Kočevsko, ki je nastalo 1.1.2023 z združitvijo LPN Medved, LPN Snežnik Kočevska Reka in LPN Žitna gora. Lovišče posebnega namena spada v III. Kočevsko–Belokranjsko lovsko upravljavsko območje in je povezano v Območno združenje upravljavcev lovišč III. Kočevsko– Belokranjskega LUO s sedežem v Kočevju. Na karti lovišča ne prikazujemo.

Preglednica 12. /D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
0331	LPN Kočevsko	5.001,88	
	Skupaj	5.001,88	

LPN Kočevsko na podlagi letnih načrtov izvaja številne ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev za divjad, kot so košnja enklav, vzdrževanje grmišč, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja, izdelava in vzdrževanje kaluž, dopolnilno in odvrtačno krmljenje, mirne cone, ... in seveda odstrel divjadi. Do združitve LPN sta na območju GGE Kolpa gospodarila z divjadjo LPN Snežnik Kočevska reka (81,5% površine) in LPN Medved (18,5% površine). Zaradi navedenega navajamo podatke o izločitvah divjadi za navedeni LPN za preteklo 10 letno obdobje.

Preglednica 13. Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri v lovišču LPN Snežnik Kočevska Reka

Vrsta	Odstrel in izgube / 100 ha lovne površine									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Srnjad	0,33	0,32	0,39	0,29	0,28	0,28	0,22	0,24	0,24	0,27
Jelenjad	1,77	1,85	1,97	2,18	2,78	2,55	2,32	2,22	2,27	2,25
Divji prašič	0,43	0,72	0,24	0,26	0,62	0,19	0,77	0,30	0,61	0,27
Medved	0,004	0,02	0,03	0,004	0,007	0,004	0,01	0,01	0,01	0,01
Jazbec	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01
Lisica	0,05	0,12	0,15	0,10	0,15	0,07	0,11	0,09	0,09	0,12
Kuna	0,004	0,01	0,01	0,02	0,00	0,004	0,00	0,004		0,03
Poljski zajec	0,004	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01		0,01

Preglednica 14. Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri v LPN Medved

Vrsta	Odstrel in izgube / 100 ha lovne površine									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Srnjad	0,40	0,44	0,31	0,31	0,32	0,26	0,28	0,30	0,27	0,28
Jelenjad	2,19	2,36	2,16	2,51	3,21	2,67	2,57	2,45	2,79	2,73
Divji prašič	0,60	1,17	0,65	0,50	1,01	0,52	1,07	0,56	1,04	0,69
Medved	0,01	0,02	0,03		0,03	0,03	0,03	0,01	0,02	0,04
Jazbec	0,05	0,03	0,02	0,03	0,08	0,03	0,06	0,06	0,08	0,05
Lisica	0,20	0,22	0,20	0,14	0,18	0,10	0,24	0,15	0,14	0,20
Kuna	0,02	0,04	0,03	0,02	0,02	0,01	0,01			0,05
Poljski zajec	0,01	0,03	0,03	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01		0,01

Podatki o izločitvah divjadi kažejo na stabilen odvzem lovno gospodarsko najpomembnejše vrste divjadi, to je jelenjadi. Številčnost jelenjadi se je v preteklem desetletju v območju zniževala z izvajanjem redukcijskega odstrela. V letu 2016 se je pristopilo z intenzivnejšim odvzemom k hitrejšemu zmanjšanju številčnosti. Ukrep sledi povečani obnovi gozdov. Predvidevamo, da se je z povečanim odvzemom v preteklem desetletju nadaljevalo z zmanjševanjem številčnosti jelenjadi na območju GGE Kolpa.

Odvzem druge gospodarsko pomembne vrste, srnjadi, kaže na upadanje številčnosti. Prehranske in bivalne razmere v GGE so se izboljšale, številčnost srnjadi pa se je predvsem zaradi velikega vpliva velikih zveri zmanjšala. Opazno je letno nihanje številčnosti divjega prašiča, ki ima ugodnejše razmere in večjo številčnost na območju LPN. Številčnosti lisice in jazbeca je v desetletnem obdobju ostala na okvirno enaki višini. Obratno sorazmerno z gibanjem številčnosti lisice je gibanje številčnosti poljskega zajca.

Stanje populacije risa se je ob koncu obdobja s pojavom legel izboljšalo. Velika nihanja v odvzemu rjavega medveda so posledica letnih zamud pri izdaji dovoljenj za odstrel rjavega medveda. Številčnost rjavega medveda, katera je med najvišjimi v državi se je v preteklem desetletju povečala za 30 – 50%. V porastu je tudi številčnost volkov. Območje GGE predstavlja mejo med tropoma Gotenica in Poljanska dolina.

1.5.2 Kmetijstvo

Stanje kmetijstva na območju GGE je posledica zgodovinskih dejavnikov. Po drugi svetovni vojni je na tem prostoru delovalo veliko državno posestvo Snežnik Kočevska Reka in nekaj zasebnih kmetij na majhnih površinah. Po ukinitvi državnega posestva so državna kmetijska zemljišča prešla pod upravljanje Sklada kmetijskih zemljišč RS, ki jih je po večini dalo v zakup. Danes v tem prostoru deluje nekaj večjih zakupnikov kmetijskih zemljišč, ki se po večini ukvarjajo z živinorejo, veliko nekdanjih kmetijskih površin pa se tudi zarašča.

S kmetijstvom se ukvarjajo predvsem ljudje s statusom kmeta z lastno čredo drobnice in goveda, ki imajo državno ali zasebno zemljo v zakupu. Mnoge avtohtone kmetije pa zaradi ostarelih lastnikov počasi zamirajo, hkrati je posest razdrobljena na manjše parcele, tako da kmetijstvo in gozdarstvo na kmetiji ostajata le še kot dopolnilna dejavnost.

Za trajnostni razvoj ima območje prednost v velikih zalogah kvalitetnega lesa. Dobro ohranjeno naravno okolje pa daje možnosti pridelave bio-hrane, pridelave raznih novih (zdravilnih) pridelkov, pridelave sadja, medu, predelavi pridelkov, kot tudi trženju pod enotno blagovno znamko.

1.5.3 Poselitev

Območje GGE je zelo redko poseljeno. Severni del in ozek pas ob Kolpi je bil poseljen že zgodaj, medtem ko je bila ožja Kočevska poseljena šele v 14. stoletju z nemškimi kolonisti, ki so se med drugo svetovno vojno izselili.

Povečeval se je delež prebivalstva v mestu Kočevje, naglo pa se je praznilo podeželje, še zlasti v južnem delu območja, ki je najbolj demografsko ogroženo. Število prebivalstva po drugi svetovni vojni narašča, vendar počasi.

Preglednica 15. Prebivalstvo po naseljih

Naselje /leto	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1931	1941	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2022
Kuhlarji	23	25	21	15	19	13	17	19	3	3	-	-	-	-	-	-
Lapinje	-	49	48	34	38	35	37	44	-	-	-	-	-	-	-	-
Morava	164	168	160	153	168	141	138	72	77	96	90	65	56	110	108	131
Muha vas	53	60	51	49	36	41	47	31	9	17	6	-	-	-	-	-
Ograja	46	35	33	43	35	40	38	-	27	24	18	16	-	-	-	-
Rogati hrib	154	163	132	125	110	95	108	92	35	52	11	5	-	-	-	3
Sp. Pokštaj n	-	24	29	23	23	21	16	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Škrilj	87	89	88	79	89	90	84	37	17	32	-	-	-	-	-	-
Štalcerji	107	143	154	144	138	121	113	79	31	52	102	97	123	167	184	152
Turk. Drag a	60	78	62	57	54	47	46	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Verderb	32	34	41	20	18	20	23	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Verdreng - Podlesje	156	98	94	96	101	84	91	93	45	61	61	18	-	4	-	3
Zdihovo	42	46	46	42	37	25	16	2	21	13	-	-	-	-	-	-
Zgornji Pokštajn	33	26	27	27	25	34	36	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolenja Žaga																-
Lobič																-
Žlebe																-
Grgelj																4
Spodnja Bilpa																5
Vrt																4
Laze pri Predgradu																8
SKUPAJ	957	1038	986	907	891	807	810	557	265	350	288	201	179	281	292	310

1.5.4 Infrastruktura

Cestno je enota dobro odprta. Po robu območja poteka magistralna cesta Ljubljana - Petrina, ob reki Kolpi je v celoti asfaltirana obmejna cesta, ostalo so večinoma makadamske javne in gozdne ceste. Ostala infrastruktura se dopolnjuje bolj ali manj uspešno.

Za razvoj območja bo v prihodnjem desetletju nujna posodobitev in utrditev cest, električnih, telefonskih in internetnih vodov, odlagališč komunalnih odpadkov, kanalizacije, čistilnih naprav ter izgradnja druge infrastrukture. Napovedan je tudi vzpostavitev novih kolesarskih poti do kolpe in ob njej. Pri tem razvoju je brezpogojno potrebno varovanje naravnih vrednot in kulturne dediščine.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.)

V vasi Škrlj, deluje pod upravo Ministrstva za obrambo RS, Vojaški objekt Škrlj – Enota za specialno delovanje. Razen kontrol izvajalcev del, na gospodarjenje z gozdom prisotnost vadbenega centra nima večjega vpliva. Vpliva pa na razvoj socialnih funkcij gozda v tem prostoru. Podobno kot ograja postavljena v letih 2015-2018, ki je imela namen ustaviti migracijski val in se bo v letih 2023 in 2024 odstranila.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Požarna ogroženost gozdov v GGE je majhna (Karta 4) – povzeta je po prenovljeni metodologiji določanja požarne ogroženosti vključene v GGN GGO Kočevje (2021-2031) [2]. V gozdovih se ne pojavljajo večja naselja, prometnice ali industrija, količina padavin ter trajanje snežne odeje so zadostni za zmanjševanje požarne ogroženosti gozdov.

V GGE spadajo med požarno ogrožene gozdove varovalni gozdovi, sestoji rdečega in črnega bora med Štalcerji in Moravo, v katerih je veliko podrasti. Prav tako so požarno ogroženi borovi sestoji v okolici Verdrenga (Podlesja). Prehodi med kmetijskimi površinami in gozdom se v glavnem ne kosijo, zato so vsi gozdovi, ki mejijo na kmetijske površine, ogroženi zaradi velike količine suhe trave, zlasti v pomladnem in jesenskem obdobju.

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

GGE je razdeljena na 155 oddelkov brez odsekov, ki pokrivajo celotno površino gozdnogospodarske enote. Povprečna površina gozda v posameznem oddelku je 32,27 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Razvoj gozdov in gospodarjenje z gozdovi v GGE usmerja Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Kočevska Reka. V GGE sta dva revirja: Podlesje (oddelki 1 – 72, 75, 76, 78, 138 – 152) in Rogati Hrib (oddelki 73, 74, 77, 79 - 137, 153 – 155).

V skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki jih izdeluje ZGS, z državnimi gozdovi upravlja Družba Slovenski državni gozdovi d.o.o. (SiDG), z gozdovi v lasti Občine Kočevje upravlja podjetje Kočevski les d.o.o., z ostalimi gozdovi pa lastniki sami.

2 Prikaz funkcij gozdov

GGE je zaradi svoje geografske lege ter reliefne pestrosti zanimiva za različne uporabnike prostora in ponuja številne možnosti za razvoj večnamenske vloge.

Na območju GGE je določen gozdni rezervat z blažjim varstvenim režimom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 12/20) [3], Kameni Most (št. 0611) – površina 27,80 ha. Uvrščen je v rastiščnogojitveni razred Gozdni rezervati (RGR 9000).

GGE je v celotnem delu vključena v območje Natura 2000 (SI3000263 SAC Kočevsko, SI 5000013 Kočevsko SPA). Celotna GGE je tudi del ekološko pomembnih območij - EPO (Kočevsko – 31100 ter Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri – 80000).

Osnova prikazanim funkcijam gozdov je GGN za GGO Kočevje izdelan za obdobje 2021-2030 [2], pretekli GGN GGE Kolpa 2013-2022 [4], terenski opisi sestojev in odsekov, gozdnogojitveni načrti ter naravovarstvene [5], kulturnovarstvene [6] in vodovarstvene smernice [7].

Funkcije, ki se pojavljajo ploskovno, so navedene kot »Funkcije v odseku« v prilogi načrta »Opis gozda« (tabela E4).

V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljavske cone, naravne in kulturne vrednote, habitatne tipe ter ekocelice na ravni odseka.

Gozdovi imajo po Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 200/20) [8] opredeljenih več funkcij:

- ekološke: funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, klimatska funkcija;
- socialne: zaščitna funkcija, higiensko-zdravstvena funkcija, obrambna funkcija, rekreacijska funkcija, turistična funkcija, poučna funkcija, raziskovalna funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija;
- proizvodne: lesnoproizvodna funkcija, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin in lovnogospodarska funkcija.

Celotna površina gozdnogospodarske enote Kolpa meri 5.777,64 ha. Gozdni prostor, ki predstavlja gozd in nanj funkcionalno vezana druga negozdna zemljišča (gozdne jase, infrastrukturni objekti v gozdnem prostoru...), na katerem so določene funkcije gozda, obsega 5.068,69 ha. Gozd obsega 5.001,88 ha.

Preglednica 16. /D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.377,01	46,9	46,9	2.691,68	53,1	53,1	0,00	-	-	5.068,69
Varovanje kulturne dediščine	32,89	81,0	0,6	7,69	19,0	0,2	0,00	-	-	40,58
F. varovanja naravnih vrednot	27,80	4,1	0,5	650,35	95,9	12,8	0,00	-	-	678,15
Estetska funkcija	0,00	-	-	0,00	-	0,0	0,00	-	-	0,00
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	-	-	0,00	-	0,0	0,00	-	-	0,00
Hidrološka funkcija	0,00	-	-	5.068,69	100,0	100,0	0,00	-	-	5.068,69
Raziskovalna funkcija	27,80	100,0	0,5	0,00	-	-	0,00	-	-	27,80
Lovnogospodarska funkcija	433,10	8,6	8,5	4.607,79	91,4	90,9	0,00	-	-	5.040,89
Klimatska funkcija	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Lesnoproizvodna funkcija	3.958,24	87,7	78,1	347,43	7,7	6,9	208,40	4,6	4,1	4.514,07
Funkcija prid. dr. gozdnih dobrin	2,12	0,7	0,0	312,34	99,3	6,2	0,00	-	-	314,46
Obrambna funkcija	514,10	100,0	10,1	0,00	0,0	0,0	0,00	-	-	514,10
Poučna funkcija	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Rekreacijska funkcija	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Turistična funkcija	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
F. varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	588,96	11,6	11,6	35,76	0,7	0,7	4.443,97	87,7	87,7	5.068,69
Zaščitna funkcija	113,87	100,0	-	0,00	0,0	-	0,00	0,0	-	113,87

Ekološke funkcije na 1. stopnji poudarjenosti so določene na 2.377,01 ha. Poudarjeni sta funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (46,9 %) ter funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (11,6 %).

Ekološke funkcije na 2. stopnji poudarjenosti so določene na vsej preostali površini gozdnega prostora. Zaradi vključenosti celotne GGE v EPO in Natura 2000 območja je na celotni preostali površini na 2. stopnji poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (53,1 % gozdnega prostora). Zaradi karbonatnega sveta je hidrološka funkcija poudarjena na 2. stopnji na področju celotne GGE. V manjšem deležu se pojavlja tudi funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Socialne funkcije na 1. stopnji se pojavljajo na 716,26 ha površine – poudarjene so funkcija varovanja naravnih vrednot in raziskovalna funkcija v GPN Kameni most, funkcija varovanja kulturne dediščine, zaščitna funkcija ter obrambna funkcija v vadbenem centru Škrilj.

Socialne funkcije na 2. stopnji - na določenem delu površine (658,04 ha) so poudarjene tudi funkcija varovanja naravnih vrednot ter funkcija varovanja kulturne dediščine.

Po površini je od proizvodnih funkcij s 1. stopnjo poudarjenosti (izjemna poudarjenost funkcij) v gozdnem prostoru poudarjena lesnoproizvodna funkcija (78,1 % gozdnega prostora – 3.958,24 ha).

Na 2. stopnji so od proizvodnih funkcij na večini površine GGE poudarjene lovnogospodarska funkcija (90,9 % gozdnega prostora). Na 6,2 % površine je poudarjena tudi funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin.

Lesnoproizvodna funkcija ni poudarjena na 452,04 ha gozda (gozdni rezervat, ekocelice brez ukrepanja) ter drugih negozdnih površinah v gozdnem prostoru (gozdne jase, zaraščajoče površine, daljnovodi, na območju javnih cest (drugo v gozdnem prostoru)).

V GGE sta vzdolž vodotokov linijsko poudarjeni hidrološka (1. stopnja) in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (2. stopnja) – to območje predstavlja tudi upravljavsko cono D (rak koščak). V enoti so linijsko poudarjene tudi rekreacijska, turistična in estetska funkcija vzdolž Kočevske planinske pešpoti in poti na Kozice.

V enoti je registriranih 133 točkovnih objektov s posebej poudarjenimi funkcijami (kraške jame, brezna, izviri, studenci, vodna zajetja, kaluže, vodohrani, izjemna drevesa, lovski objekti, ...).

Večnamenska raba gozdnega prostora je ena izmed temeljnih usmeritev gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji. GGE je v svoji raznolikosti, pestrosti in posledično slikovitosti večkratno prekrita z različnimi funkcijami, ki se ne izključujejo, zahtevajo pa kompleksno načrtovanje in ukrepanje.

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Prvo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°, gozdovi s skalovitostjo oziroma kamenitostjo nad 70 % površine, prav tako je funkcija določena tudi na območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov ter na območjih 10-letnih visokih vod. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev je izjemno poudarjena na strmih pobočjih kanjona reke Kolpe.

Na prvi stopnji je poudarjena na 588,96 ha oziroma 11,6 % gozdnega prostora GGE Kolpa. Precej območij s poudarjeno varovalno funkcijo na 1. in 2. stopnji sovпада z izločenimi ekocelicami brez ukrepov.

Drugo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na plitvih tleh (20 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamenitostjo med 50 do 70 % ter površine na gozdnih rastiščih: bukovih gozdov na hladnih legah, termofilnih bukovih gozdov in jesenovij z javorjem. Gozdovi so na tej stopnji poudarjeni v okolici gozdov s poudarjeno prvo stopnjo poudarjenosti. Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na 35,76 ha oziroma 0,7 % površine gozdnega prostora.

Hidrološka funkcija

S prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije so evidentirani samo, točkovni objekti, kot so kraške jame in brezna – obenem so tudi naravne vrednote. Seznam je priložen v poglavju priloge. Poleg tega je funkcija na prvi stopnji poudarjena tudi ob izviri: Kotnica (odd 153), Šumetac (odd 148) in izviru v vasi Gorenja Žaga (odd 148).

Z drugo stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območjih 3. vodovarstvene cone po Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov in ukrepih za zavarovanje voda (Občina kočevje) [9] in Odlok o oskrbi s pitno vodo na območju Občine Kostel [10] ter na celotnem preostalem gozdnem prostoru v GGE (karbonatna podlaga).

Točkovno je z 2. stopnjo je funkcija poudarjena ob izviru na Stari Moravi.

Vodovarstvene cone so prikazane na Karti št. 7 v prostorskem delu načrta in zavedene v obrazcih E4.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

S prvo stopnjo je funkcija poudarjena površinsko in točkovno na: področju RGR 9000 (gozdni rezervati), ekocelicah brez ukrepov, gozdnih jasad, zaraščajočih površinah v gozdnem prostoru, zimovališčih, v upravljavski coni gozdnega jereba (UCC), ob vodotokih, kraških jamah in brezni ter spodmolih.

Ploskovno je na prvi stopnji poudarjena:

- RGR 9000 GPN – gozdni rezervat Kameni most - skupaj 27,80 ha (0,5 % površine gozdnega prostora);
- RGR 7000 – Gozdovi za večjo pestrost - skupaj 367,62 ha (7,3 % površine gozdnega prostora);
- ekocelice brez ukrepov na površini 424,24 (8,4 % površine gozdnega prostora);
- gozdne jase - skupaj 39,14 ha (0,7 % površine gozdnega prostora);
- na površinah v zaraščanju, skupaj 18,45 ha (0,4 % površine gozdnega prostora);
- v zimovališčih na površini 2.161,79 ha (42,6 % površine gozdnega prostora).

Točkovno je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti s 1. stopnjo poudarjena ob:

- medvedjih brlogih (niso prikazani na karti funkcij);
- vodnih izviri in studencih;
- lužah, kalužah, mlakah.

Linjsko je na 1. stopnji funkcija poudarjena v okolici vodotokov, ki so obenem tudi Upravljavska cona E – območje navadnega koščaka.

Z 2. stopnjo je funkcija poudarjena na celotnem preostalem delu gozdnega prostora GGE, ki obsega tudi Upravljavske cone A (območje triprstega in belohrbtega detla), Upravljavsko cono B (območje gozdnega jereba). Razlog je tudi vključenost večine GGE v območje Natura 2000 in celotne GGE v EPO.

Točkovno je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti z 2. stopnjo poudarjena ob izjemnih drevesih (seznam se nahaja pri funkciji varovanja naravnih vrednot).

Natura 2000 - posebna varstvena območja (SI3000263 SAC Kočevsko, SI 5000013 Kočevsko SPA) so ekološko pomembna območja, na katerih se izvajajo najpomembnejše aktivnosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije. Za ohranjanje habitatnega tipa v ugodnem stanju se uporabljajo določila 3. člena Uredbe o habitatnih tipih ter varstveni cilji za doseganje ustreznih ekoloških razmer za posamezne skupine habitatnih tipov, ki so navedeni v Prilogi 2 iste uredbe.

Območje pričakovanih naravnih vrednot - karbonatne kamnine; območje GGE je večinoma zgrajeno iz karbonatnih kamnin in zato obstaja velika možnost najdb novih jam in brezen.

Ekološko pomembna območja – celotno območje GGE prekriva tudi EPO (Kočevsko – 31100, Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri – 8000).

Klimatska funkcija

Klimatska funkcija v GGE ni določena.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija je na prvi stopnji poudarjena na 113,87 ha (2,2 % površine gozdnega prostora) – vzrok je nevarnost skalnih podorov na javno cesto ob Kolpi.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Higiensko-zdravstvena funkcija v GGE ni poudarjena.

Obrambna funkcija

1. stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na področju Vadbenega centra Škrilj v oddelkih: 109, 110, 111, 112, 113, 114, 116, 126, 127, 128, 129, 130 in 131. Dostop do Škrilja po cesti je varovan z rampo in stražarjem, omejeno gibanje je označeno na opozorilnih tablah tudi ob vstopnih vlakah. Ožje območje je zavarovano z ograjo.

Rekreacijska in turistična funkcija

Rekreacijska in turistična funkcija sta linijsko na 2. stopnji poudarjeni v okolici Kočevske planinske poti ter ob odseku naravoslovnih poti na Kozice.

Točkovno je turistična funkcija poudarjena ob opazovalnici za medvede v oddelku 104 ter ob gozdni koči Loškino v oddelku 69.

Poučna funkcija

Poučna funkcija je v GGE poudarjena na 3. stopnji – razen na področju Vadbenega centra Škrilj – kjer nima določene stopnje poudarjenosti.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalna funkcija je na 1. stopnji poudarjena v Gozdnem rezervatu Kameni most.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

S 1. stopnjo je poudarjena v gozdnem rezervatu Kameni most (27,80 ha). Naravne vrednote, ki niso vključene v gozdni prostor, se ne prikazujejo.

Naravne vrednote na 2. stopnji poudarjenosti so: NVDP 4396 V Kolpa – soteska (642,12 ha), NVDP 1880 Kotnica – izviri (7,43 ha), NVDP 1950 Bilpa (0,80 ha).

Točkovno je s 1. stopnjo poudarjena:

- ob kraških jamah in breznihih iz seznama 500 najpomembnejših jam v Sloveniji. (seznam v poglavju priloge);
- ob izjemnih drevesih, ki so prikazana v preglednici in na terenu označena s krono modre barve, premer je merjen na merilni piki (načeloma na višini 1,3 m).

Preglednica 17. Seznam izjemnih dreves

Drevesna vrsta	Odsek	Obseg/premer 2023 (cm)	Višina 2023 (m)	X	Y	Meritev na...
brek	132			491.724	42748	
brek	109			492.648	43.346	
jelka	16			500.256	43.446	
lipa	109			492.907	42695	
macesen	83			492.032	48.163	

Točkovno je na 2. stopnji funkcija poudarjena:

- ob medvedjih brlogih (jih ne prikazujemo);
- na mestu kraških jam in kraških brezen (seznam v poglavju Priloge);

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Ploskovno je funkcija varovanja kulturne dediščine na 1. stopnji poudarjena ob objektih kulturne dediščine:

- Štalcerji – ruševine cerkve Sv. Antona Puščavnika - EŠD 2.810, arheološko najdišče (odd 87);
- Spodnja Bilpa – Arheološko najdišče II, III, IV – EŠD 11.992, arheološko najdišče (odd 144).

Ploskovno je funkcija varovanja kulturne dediščine na 2. stopnji poudarjena ob objektih kulturne dediščine:

- Grgelj - Ruševine mlina in žage s kamnitim jezom v zaselku Žlebe– EŠD 3.361, priporočilna dediščina (odd 139);
- Grgelj - Lokacija mlina s kamnitim jezom v zaselku Lobič– EŠD 9.373, priporočilna dediščina (odd 138);
- Muha vas - Opuščena kočevarska vas Muha vas – EŠD 29.810, memorialna dediščina (odd 111);
- Laze pri Predgradu - Kulturna krajina - EŠD 22.997, kulturna krajina (odd 148);
- Gorenja Žaga - Lokacija mlina in žage s kamnitim jezom – EŠD 9.452, druga dediščina (odd 136);
- Laze pri Predgradu - Ruševine mlina z jezom – EŠD 23.172, stavbna dediščina (odd 148);
- Laze pri Predgradu - Mlin in jez – EŠD 23.173, stavbna dediščina (odd 148);
- Muha vas - Opuščena kočevarska vas Turkova Draga – EŠD 29.811 (odd 54).

Točkovno je funkcija varovanja kulturne dediščine na 1. stopnji poudarjena v okolici kulturne vrednote EŠD 29.319 (Zdihovo - Arheološko najdišče Lukova jama– odd 132).

Točkovno je funkcija varovanja kulturne dediščine na 2. stopnji poudarjena ob objektih kulturne dediščine:

- Podlesje - Lokacija kapele Device Marije na Verdrenški gori– EŠD 2.751, arheološko najdiščedediščina (odd 31);
- Morava - Kenotaf Josephu Wittreihu– EŠD 24.194, memorialna dediščina (odd 89);
- ob razvalinah v oddelku12;
- na lokaciji Sv. Križa v oddelku 131.

Estetska funkcija

Točkovno je estetska funkcija poudarjena na 2. stopnji ob naslednjih objektih:

- Podlesje - Lokacija kapele Device Marije na Verdrenški gori– EŠD 2.751, arheološko najdiščedediščina (odd 31);
- Morava - Kenotaf Josephu Wittreihu– EŠD 24.194, memorialna dediščina (odd 89);
- EŠD 29.319 (Zdihovo - Arheološko najdišče Lukova jama – EŠD 29.319 (odd 132);
- ob razvalinah v oddelku12;

- na lokaciji Sv. Križa v oddelku 131.

Linijsko je estetska funkcija z 2. stopnjo poudarjena ob Kočevski planinski poti in odseku naravoslovnih poti na Kozice.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

S 1. stopnjo je lesnoproizvodna funkcija v GGE močno prevladujoča funkcija in je poudarjena na 3.958,24 ha (78,1 % gozdnega prostora). Na omenjenem območju gozdov je mogoče dolgoročno sekati več kot 5 m³ lesa na hektar površine.

Na 2. stopnji je lesnoproizvodna funkcija poudarjena v RGR 7000.

Na 3. stopnji je lesnoproizvodna funkcija poudarjena v RGR 8000 – varovalni gozdovi.

Lesnoproizvodne funkcije nimajo poudarjene gozdni rezervat Kameni most (GPN), ekocelice brez ukrepanja, gozdne jase in drugo v gozdnem prostoru (daljnovodi, ceste, ...).

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Na 1. stopnji je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin poudarjena na območju semenskega sestoja tise v oddelku 135 ter točkovno v okolici stalnih stojšč čebelnjakov.

Na 2. stopnji je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin poudarjena na območju čebelje paše (lipa, javor) na površini 312,34 ha.

Lovnogospodarska funkcija

Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo gospodarjenje s populacijami prostoživečih živalskih vrst, ki jih je po predpisih o lovu in divjadi dovoljeno loviti. Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi oziroma gozdni prostor v lovni obori, gozdovi z visoko gostoto populacij velikih rastlinojedov, oziroma gozdovi, v katerih prehranska kapaciteta okolja omogoča višjo številčnost divjadi. Lovno gospodarska funkcija v GGE Kolpa je poudarjena na površinah, ki se v enoti vzdržujejo za potrebe prehranskih in bivalnih pogojev za divjad ter na ožjih lokacijah pomembnejših lovnogospodarskih objektov (večja krmišča, lovske kočje, lovske hiše, lovske steze). Pri gospodarjenju za lovnogospodarsko funkcijo se upoštevajo veljavni lovsko upravljavski načrti. Pri gospodarjenju za lovnogospodarsko funkcijo se upoštevajo veljavni lovsko upravljavski načrti.

S prvo stopnjo je funkcija poudarjena na področju rukališč (okolica Zdihovega, Kuhlarjev, Verderba in Verdrenga (Podlesja)). Časovne omejitve gozdarskih del so zapisane v obrazcih E4 (omejitve v obdobju od 15.8. do 15.10.).

Z drugo stopnjo poudarjenosti je ploskovno poudarjena na celotni drugi površini gozdnega prostora, saj je celotna GGE del LPN Kočevsko. Prav tako z drugo stopnjo je točkovno poudarjena tudi v okolici zimskih krmišč (Stara Morava II., Kuhlarji, Zdihovo, Škrilj jasa-Muha vas, Lapinje, Kmaz, Rogati hrib-Škorten.).

3 Opis stanja gozdov

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

V GGE prevladujejo večnamenski gozdovi (87,7 %), gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni je 0,6 % (gozdni rezervat Kameni most). Varovalnih gozdov je 11,7 % površine gozda.

Preglednica 18./D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	413,55	3.564,56	410,23	4.388,34
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	27,80	0,00	27,80
Varovalni gozdovi	110,68	339,00	136,06	585,74
Skupaj	524,23	3.931,36	546,29	5.001,88

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 30 000 je prikazana v kartnem delu načrta (karta št. 4)

Prevladujejo preddinarsko-dinarska podgorska bukovja ter gradnova bukovja na izpranih tleh.

Preglednica 19./KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01181-Podgorska jelova bukovja	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	18,45	7,3
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	17,66	7,0
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	217,36	85,8
Skupaj RGR		253,47	100,0
01201-Podgorska gradnova bukovja	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	448,44	24,4
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	1.328,16	72,2
	56312-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim	1,95	0,1
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5,09	0,3
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	55,46	3,0
Skupaj RGR		1.839,10	100,0
01205-Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	124,40	38,5
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	198,43	61,3
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	0,65	0,2
Skupaj RGR		323,48	100,0
01301-Podgorska bukovja	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	1.348,01	83,8
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	182,54	11,3
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	37,16	2,3
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	41,06	2,6
Skupaj RGR		1.608,77	100,0
07000-Gozdovi za večjo pestrost	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	185,93	51,1
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	136,77	37,6
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	40,82	11,2
Skupaj RGR		363,52	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		4.388,34	100,0
09000-Gozdni rezervati	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	6,95	25,0
	55410-Gradnovo bukovje na izpranih tleh	19,46	70,0
	56312-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim	1,39	5,0
	Skupaj RGR		27,80
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		27,80	100,0
08000-Varovalni gozdovi	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	16,26	2,8
	56312-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim	559,72	95,6
	77110-Jelovje s praprotni	9,76	1,7
Skupaj RGR		585,74	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		585,74	100,0
Skupaj vsi gozdovi		5.001,88	100,0

3.2 Lesna zaloga

Dendrometrijske meritve so potekale v vegetacijski sezoni leta 2022. Za ugotavljanje lesne zaloge in drugih sestojnih znakov se je izvedlo meritve na 717 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP), razen v RGR 8000, kjer je bila zaloga ocenjena okularno. Z gostoto mreže 250 x 250 m so se meritve izvedle v vseh preostalih RGR, razen v RGR 9000, kjer je bila mreža zgoščena (125 x 125 m). V RGR 8000, je bila lesna zaloga ocenjena okularno. Skupno je bilo na SVP izmerjenih 9.263 dreves. Napaka ocene lesne zaloge ob 5 % tveganju je +/- 4,47 %.

Osnova za izračun lesne zaloge po rastiščnogojitvenih razredih so podatki, pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Lesne zaloge sestojev so bile ocenjene okularno ob pomoči hitre izmere temeljnice po Bitterlichu. Vsota okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev v posameznem odseku predstavlja lesno zalogo odseka. Seštevek okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev je ustrezno popravljen s korekcijskimi faktorji po stratumih, in sicer tako:

- da so seštevki okularno ugotovljenih lesnih zalog vseh odsekov stratuma enaki leseni zalogi stratuma, ki je bila ugotovljena s stalnimi vzorčnimi ploskvami,
- da je delež drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi stratuma zastopane z več kot 10 %, pri obeh načinih ocene (okularna ocena in meritev na stalnih vzorčnih ploskvah) enak.

Lesna zaloga v RGR 8000 – Varovalni gozdovi je izračunana iz okularnih ocen.

Povprečna lesna zaloga je 288,5 m³/ha pri čemer je delež iglavcev manjši (20,6 % iglavcev v lesni zalogi). V drevesni sestavi je največ bukve (41,6 %), hrasta (15,5 %), plemenitih listavcev (12,5 %) in smreke (12,2 %). Drugih trdih listavcev (beli gaber, češnja, maklen, mokovec, črni gaber, mali jesen, breza, trepetlika) je 9,0 %, mehkih listavcev pa manj kot 1 %.

Največ lesne zaloge je razporejene v V. debelinski razred (26 %). To je najbolj očitno pri iglavcih, pri listavcih je lesna zaloga enakomerneje razporejena.

Preglednica 20. /LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	2,9	8,7	15,4	22,2	50,8	35,1	12,2
Jelka	1,0	4,7	12,2	20,8	61,3	20,5	7,1
Bor	1,4	5,5	13,3	26,4	53,4	3,7	1,3
Macesen	2,0	6,6	15,4	27,4	48,6	0,0	0,0
Ostali igl.	3,8	14,8	33,1	38,1	10,2	0,0	0,0
Bukev	6,7	17,9	27,5	28,1	19,8	120,1	41,6
Hrast	7,7	20,1	28,6	25,8	17,8	44,7	15,5
Pl. lst.	7,2	19,4	28,2	26,6	18,6	36,0	12,5
Dr. tr. lst.	11,1	28,2	26,7	20,3	13,7	26,1	9,0
Meh. lst.	10,3	18,6	33,7	19,7	17,7	2,3	0,8
Iglavci	2,1	7,1	14,2	22,0	54,6	59,4	20,6
Listavci	7,5	19,7	27,8	26,5	18,5	229,1	79,4
Skupaj	6,4	17,1	25,0	25,5	26,0	288,5	100,0

Preglednica 21. /D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	297.258	34.267	236.896	26.095
	m ³ /ha	59,4	65,4	60,3	47,8
Listavci	m ³	1.145.554	122.233	894.529	128.792
	m ³ /ha	229,1	233,1	227,5	235,7
Skupaj	m³	1.442.812	156.500	1.131.425	154.887
	m ³ /ha	288,5	298,5	287,8	283,5

Lesna zaloga je bila ugotovljena z vzorčno metodo na SVP z gostoto mreže 250 X 250 m. V RGR 9000 je bila lesna zaloga z vzorčno metodo ugotavljana na zgoščeni mreži 125 X 125 m. V RGR 8000 je bila zaloga okularno ocenjena.

Preglednica 22. /D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+/-E (%)
STALNE VZORČNE PLOSKVE					
1	1181	253,47	436,3	40	16,4
2	1201	1.839,10	273,7	286	6,2
3	1205	323,48	268,4	59	14,2
4	1301	1.608,77	304,6	259	6,0
5	7000	363,52	235,4	56	13,7
5	9000 – Kameni most	27,80	363,2	17	20,2
6	8000 –Varovalni gozdovi	585,74	266,7	/	/

Tarife so povzete po GGN za GGE Kolpa iz obdobja 2013-2022, prikazane so v poglavju 12.2. Sprememb odsekov ni bilo.

3.3 Prirastek

Prirastek je bil ugotovljen na podlagi razlik v volumnih dreves med drugo in tretjo meritvijo.

Povprečni letni prirastek znaša 7,3 m³/ha. Višji je pri listavcih, kar je posledica višje lesne zaloge. V primerjavi s prirastkom izpred desetih let je prirastek, kljub nižji lesni zalogi, višji. Razlog je v višjem prirastnem procentu pri listavcih.

Preglednica 23. 1/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,13	0,24	0,33	0,40	0,70	1,80	24,5
Listavci	0,93	1,45	1,48	1,11	0,54	5,50	75,5
Skupaj:	1,06	1,69	1,81	1,51	1,24	7,30	100,0

Preglednica 24. 2/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	8.956	951	7.165	840
	m ³ /ha	1,79	1,81	1,82	1,54
Listavci	m ³	27.558	2.933	21.518	3.107
	m ³ /ha	5,51	5,60	5,48	5,69
Skupaj	m³	36.514	3.884	28.683	3.947
	m ³ /ha	7,30	7,41	7,30	7,23

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo debeljaki (53,5 %), sledijo sestoji v obnovi (20,6 %) in drogovnjaki (13,5 %). Raznomernih sestojev je 8,6 %, najmanj je mladovij (2,8 %) in pionirskih gozdov z grmišči (0,8 %). V primerjavi s podatki izpred desetih let se je za 6,2 % povečal delež sestojev v obnovi ter malenkostno zmanjšal delež razmoernih sestojev ter drogovnjakov. Na spremembo razmerja razvojnih faz so vplivali gozdnogojitveni ukrepi (uvajanje sestojev v obnovo) in naravne ujme.

Delež pomladka je razumljivo najvišji v sestojih v obnovi. Zaradi slabše površinske pokritosti površin s pomladkom (ogolele površine po sanaciji ujme), poškodovanosti pomladka zaradi objedanja po

divjadi, posledično tudi zelo majhnega deleža jelke v pomladku, je zasnova pomladka pogosto opisana kot pomanjkljiva.

Preglednica 25./RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga	Število SVP	± E	Srednji premer
			Površina		Zasnova							
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m3/ha		%	cm
Mladovje	142,32	2,8							86,5	20	47,3	17
Drogovnjak	673,23	13,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	219,1	55	13,0	20
Debeljak	2.677,47	53,5	177,06	6,6	0,0	73,9	23,7	2,4	368,3	437	4,3	26
Sestoj v obnovi	1.040,87	20,8	571,46	54,9	0,0	93,8	3,5	2,7	171,7	156	9,4	28
Raznomerno (sk-gnz)	428,74	8,6	27,14	6,3	0,0	25,3	73,2	1,5	285,7	39	19,8	25
Pionirski gozd z grmišči	39,25	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	126,7	010	43,5	21
Skupaj	5.001,88	100,0	775,66	15,5						717	3,9	26

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah

V pomladku izrazito prevladuje bukev (97 %). Ostalih vrst je v podmladku zelo malo.

Preglednica 26./D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,89	0,04	0,05	0,00	0,00	754,14	2,99	9,75	5,75	0,05	775,66
%	0,37	0,01	0,01	0,00	0,00	97,23	0,39	1,26	0,74	0,01	100,00

Zasnove mladovij so večinoma dobre – na bukovih rastiščih se bukev dobro pomlajuje. V jelovo bukovih in hrastovo-bukovih sestojih so zasnove pomankljive ali slabe, saj je oteženo pomlajevanje jelke in hrasta. Večina drogovnjakov je pomanjkljivih ali slabih zasnov. Negovanost sestojev je dobra. Sklep v debeljakih je na 30 % površine rahel, pri mladovijih pa na 23 % površine pretrgan (ogolele površine na žariščih podlubnikov). Zaradi tesnega sklepa so drogovnjaki opisani kot slabo negovani.

Preglednica 27./ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	142,32	0,0	69,6	15,9	14,5	82,2	14,5	3,3	0,0	22,9	53,6	0,5	23,0
Drogovnjak	673,23	0,0	24,7	35,5	39,8	25,3	17,8	31,3	25,6	40,9	55,2	1,6	2,3
Debeljak	2.677,47					70,2	20,7	9,1	0,0	3,1	60,0	30,4	6,5
Sestoj v obnovi	1.040,87					77,5	21,6	0,9	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	428,74					34,9	17,8	47,3	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	39,25	0,0	0,0	26,0	74,0								
Skupaj	5.001,88												

3.5 Tipi sestojev

Prevladujejo drugi pretežno listnati gozdovi (65 %), manjši delež je drugih gozdov iglavcev in listavcev (12,6 %) ter bukovih gozdov (11,3 %).

Preglednica 28./D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Hrastovi gozdovi	5,43	0,1
Gozdovi bukve in hrasta	114,97	2,3
Bukovi gozdovi	565,16	11,3
Drugi pretežno listnati gozdovi	3.262,08	65,2
Gozdovi bukve in jelke	20,07	0,4
Gozdovi bukve in smreke	57,56	1,2
Jelovi gozdovi	93,39	1,9
Smrekovi gozdovi	154,62	3,1
Borovi gozdovi	11,74	0,2
Drugi pretežno iglasti gozdovi	86,35	1,7
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	630,51	12,6
Skupaj	5.001,88	100,0

Spremembe tipov sestojev so predvsem posledica delovanja naravnih ujm (močno zmanjšanje deleža smreke) in gozdnogojitvenih ukrepov (uvajanje sestojev v obnovo).

3.6 Ohranjenost gozdov

Prevladujejo ohranjeni gozdovi (85,6 %), spremenjenih je 12,4 %.

Preglednica 29./OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	3.667,11	83,5	621,61	14,2	69,98	1,6	29,64	0,7	4.388,34	87,7
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	27,80	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	27,80	0,6
Varovalni gozdovi	585,74	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	585,74	11,7
Skupaj vsi gozdovi	4.280,65	85,6	621,61	12,4	69,98	1,4	29,64	0,6	5.001,88	100,0

3.7 Kakovost drevja

Kakovost drevja se je ugotavljala na SVP, in sicer le drevesom s premerom ≥ 30 cm. Skupno je bilo ocenjenih 4.384 dreves. Drevo se je vizualno razdelilo na segmente in ugotovilo njegovo kakovost. Odlične kakovosti skorajda ni, prav dobra kakovost je najbolj izrazita pri jelki, hrastu in plemenitih iglavcih. Večina dreves je dobre kakovosti.

Preglednica 30./K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	517	0,2	18,2	49,1	28,4	4,1
Jelka	292	1,7	41,1	40,8	14,7	1,7
Bor	83	0,0	3,6	26,5	51,8	18,1
Ostali igl.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	1.848	0,9	14,4	44,8	30,0	9,9
Hrast	648	1,1	21,3	42,9	24,7	10,0
Pl. lst.	777	2,6	16,1	39,1	29,1	13,1
Dr. tr. lst.	149	0,0	0,0	6,0	25,5	68,5
Meh. lst.	29	0,0	0,0	6,9	34,5	58,6
Skupaj iglavci	893	0,7	24,3	44,3	26,1	4,6
Skupaj listavci	3.451	1,3	15,3	41,1	28,7	13,6
Skupaj	4.344	1,2	17,2	41,8	28,1	11,7

3.8 Poškodovanost drevja

Skupna poškodovanost drevja je 12,6 %, največji delež poškodb se pojavlja na deblu in koreničniku (11,6 %), kar je posledica poškodovanosti dreves zaradi sečnje in spravila. Poškodovanost drevja zaradi drugih vrst poškodb je zelo nizka.

Preglednica 31./PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	11,6
Veje	0,7
Osutost	0,3
Skupaj	12,6

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Usklajevanje odnosa gozd - divjad je vezano na širša območja z analiziranjem trendov poškodovanosti gozdnega mladja v sestojih - debeljaki za obnovo.

GGE Kolpa se nahaja na območju popisne enote Rog. V popisni enoti Rog je bilo v letu 2020 popisanih 51 vzorčnih ploskev, od tega v GGE Kolpa 5 popisnih ploskev. Stopnja poškodovanosti popisanih ploskev v GGE Kolpa je s 54,8 % značilno višja od stopnje poškodovanosti v popisni enoti. Zaradi premajhnega vzorca v načrtu navajamo podatke poškodovanosti mladja gozdnega drevja za popisno enoto Rog. V zaključku poglavja podajamo še kratko analizo vpliva rastlinojede divjadi za celotno območje.

Preglednica 32./OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)	Tekoča letna poškodovanost (%)
do 15 cm	47.862		
1. 15-30 cm	23.566	35,3	15,8
2. 30-60 cm	17.442	25,8	13,6
3. 60-100 cm	12.286	26,7	15,8
4. 100-150 cm	6.426	23,3	12,5
Skupaj 1-4	59.721	29,5	14,8

V letu 2020 smo izvedli tretjo ponovitev popisa objedenosti. V PE Rog je bilo popisanih predvideno število 51 popisnih ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam ugotovljeni rezultati predstavljajo dodaten člen pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot.

Rezultati testiranja hipotez o deležih poškodovanih osebkov med popisi za popisno enoto Rog so pokazali, da se delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisom 2010 in popisoma 2014 in 2017 značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat (N=51, df=3) = 18,183, p=0,000). V popisu 2010 je bil delež poškodovanih osebkov značilno nižji kot v ostalih dveh popisih. Med popisoma 2014 in 2017 ni ugotovljenih značilnih razlik v deležu poškodb vsega mladja. V popisu 2020 je bil delež poškodovanih osebkov značilno nižji kot v popisu iz leta 2017. Enaka ugotovitev velja tudi za bukev. Delež poškodovanih osebkov (bukve) med popisoma 2010 in 2020 ter popisoma 2014 in 2017 se značilno razlikuje (Friedmanova hi-kvadrat (N=49, df=3) = 24,413, p=0,000). V popisih 2010 in 2020 je bil delež poškodovanih osebkov (bukve) značilno nižji kot v ostalih dveh popisih. Med popisoma 2014 in 2017 ni ugotovljenih značilnih razlik v deležu poškodb mladja bukve.

Popisna enota Rog se ujema z osrednjim populacijskim območjem jelenjadi na Kočevskem. V navedeni popisni enoti se ugotavljajo problemi pri naravni obnovi gozda. Ključne drevesne vrste, ki so zastopane v enoti so bukev, smreka, jelka in plemeniti listavci. Glede na podatke iz stalnih vzorčnih ploskev je bukev v mladju najpogosteje zastopana drevesna vrsta in z njenim pomlajevanjem ni težav. Podobno je stanje s smreko. Pri plemenitih listavcih, ki so zastopani v temeljnici s 7-8 % se pojavlja podoben delež tudi v mladju, preraščanje mladovja v višje višinske razrede pa je oteženo. Težave pri obnovi se pojavljajo tudi pri jelki, katere delež v mladju znaša le dober %, nekajkrat več je jelke v vrasti, v lesni zalogi (temeljnica) pa je jelke do 20 krat več kot v mladju. Ocena uspešnosti pomlajevanja se okvirno ujema z v popisu ugotovljeno stopnjo poškodovanosti gozdnega mladja. Do določene neuskajenosti prihaja zaradi nezadovoljivega pomlajevanja jelke in javorja na območju dinarskih jelovo bukovih gozdov.

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je potrebno zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je na primer delež objedenosti plemenitih listavcev lahko zelo visok že pri nizkih gostotah, nasprotno pa je delež objedenosti smreke praviloma nižji še pri visokih gostotah divjadi. Raziskave kažejo, da se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukve. Bukve je med divjadjo srednje priljubljena, prostorsko je zastopana praktično na vseh rastiščih in je graditeljica večine sestojev, zato je primerna za ugotavljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje.

Ocena pomlajevanja na območju popisne enote Rog kaže postopno izboljševanje stanja pri vseh drevesnih vrstah z izjemo jelke. Tekoča letna poškodovanost je najvišja pri jelki, mehkih listavcih in

ostalih trdih listavcih ter srednja pri plemenitih listavcih. Tekočih letnih poškodb je najmanj pri smreki in bukvi. Iz nizke stopnja letne poškodovanosti zadnjega popisa lahko sklepamo na trend upadanja poškodovanosti gozdnega mladja v PE Rog. Ob popisu leta 2020 je v PE Rog ugotovljeno v mladju 77 % bukve, 17 % mladja plemenitih listavcev, 2 % mladja trdih listavcev in smreke ter 1% mladja jelke in mehkih listavcev. Uspešno preraščanje mladja v višje višinske razrede se ugotavlja predvsem pri bukvi, smreki in deloma plemenitih in trdih listavcih. Preraščanje pri ostalih vrstah je manj uspešno. Posledica tega je, da se v višjih višinskih razredih nahaja pretežno bukovo mladje.

Mladje drevesnih vrst parkljasti divjadi predstavlja pomemben vir prehranske baze. Posledično je zato zelo pomemben delež mladovij in sestojev v obnovi. Za zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi želimo, da se razvoj gozdov čim bolj usmerja v izenačitev dejanskega stanja z modelnim stanjem razvojnih faz ter v ta namen poveča delež mlajših razvojnih faz in s tem prehranska baza.

S povečanjem deleža mladovij lahko bistveno razbremenimo ostale površine in poskrbimo za večjo usklajenost med živalsko in rastlinsko komponento. V osnovanju novih pomladitvenih jeder, ki so v tesni povezavi z intenzivnostjo sečenj oziroma gospodarjenjem z gozdovi, vidimo glavni ukrep, s katerim bistveno izboljšamo življenjsko okolje divjadi. Na povečanje deleža gozdnega mladja je v preteklem desetletju znatno vplivala sanacija žarišč lubadarja. Podoben vpliv sta imela tudi žledolom iz februarja 2014 in vetrolom iz decembra 2017 in kalamitete lubadarja, ki so ujmam sledile. Glede na preteklo intenziteto gospodarjenja z gozdovi, predvsem pa glede na intenziteto sečenj v zadnjem obdobju in načrtovani poseku za desetletno obdobje 2021 – 2030 ocenjujemo, da se bo delež mladja povečeval, obenem pa zmanjševal selektivni vpliv divjadi.

Preglednica 33./OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju (v %)					Objedenost %	Tekoča letna poškod. %
	15- 30 cm	30-60 cm	60-100cm	100-150 cm	skupaj		
Bukev	47	80	95	96	77	19	11
Plemeniti lis.	37	13	2	1	17	59	25
Drugi trdi lis.	13	4	1	1	2	55	30
Mehki l.	1	1	-	-	-	82	29
Smreka	2	2	2	2	2	4	2
Jelka	1	-	-	-	1	61	33
Skupaj	100	100	100	100	100	29,5	14,8

Preglednica 34. Primerjva objedenosti 2010 - 2020

PE Rog	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	1,2	0,8	4,8	3,5
Jelka	46,3	58,1	39,3	61,1
Bukev	16,7	29,3	30,4	19,2
Hrasti	75,0	33,3		25,0
Plemeniti listavci	55,7	72,0	67,6	58,6
Drugi trdi listavci	73,0	65,6	63,1	54,6
Mehki listavci	76,2	97,8	78,6	82,1
Iglavci	18,0	16,0	13,5	17,3
Listavci	24,2	36,9	37,9	29,7
Skupaj	23,8	36,1	37,3	29,5

3.10 Odmrlo drevje

V GGE Kolpa je delež odmrlega drevja v lesni zalogi dokaj velik, pojavlja se 22,4 dreves na ha, kar znaša 15,16 m³/ha oziroma 5,2 % od lesne zaloge. Tako pri odmrlem stoječem, kot tudi odmrlem ležečem drevju se pojavlja večje število listavcev. Večina odmrlega drevja po številu in količini se nahaja v razredu od 10 do 29 cm. Količina odmrle mase se je v zadnjem desetletju, v skladu z usmeritvami preteklega načrta, povečala za 70 %, še vedno primanjkuje odmrlo drevje v razširjenem debelinskih razredu 50 in več cm.

Odmrlo drevje oziroma njegova zadostna količina je pomembna za živalske vrste kot so: tripsti detel, vijeglavka, srednji detel, mali muhar, kozača, mali skovik, ivka, koconogi čuk, črna žolna, belovrati muhar, belohrbti detel, brazdar, alpski kozliček, bukov kozliček.

Preglednica 35./OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	1,64	5,08	6,72	1,40	10,41	11,81	3,04	15,49	18,53
	m ³ /ha	0,56	2,06	2,62	0,48	4,27	4,75	1,04	6,33	7,37
30 - 49 cm	št./ha	0,44	1,30	1,74	0,45	1,33	1,78	0,89	2,63	3,52
	m ³ /ha	0,74	2,44	3,18	0,71	2,58	3,29	1,45	5,02	6,47
50 in več cm	št./ha	0,08	0,11	0,19	0,11	0,09	0,20	0,19	0,20	0,39
	m ³ /ha	0,24	0,42	0,66	0,35	0,31	0,66	0,59	0,73	1,32
Skupaj	št./ha	2,16	6,49	8,65	1,96	11,83	13,79	4,12	18,32	22,44
	m³/ha	1,54	4,92	6,46	1,54	7,16	8,70	3,08	12,08	15,16

4 Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti [9] [10] [11]

Obdobje do leta 1945: Kočevsko so do 14. stoletja, ko se je začelo naseljevanje, pokrivali strnjeni gozdovi. V višjih predelih so bili to jelovo-bukovi gozdovi, v nižjih predelih in na južnih pobočjih pa čisti bukovi ali mešani gozdovi ostalih listavcev. Prvi priseljenci so za kmetijsko rabo in naselja začeli krčiti predvsem nižinske gozdove. Krčenje gozdov se je nadaljevalo zaradi širitve in gradnje novih vasi. Večina nedostopnih knežjih gozdov na dinarskih grebenih Roga, Stojne in Goteniške gore je ostalo skoraj pragozdnih. V preostalih gozdovih so imeli kmetje servitutne pravice in so gozdove vse bolj izsekovali.

Brezvodno visokokraško območje je bilo težko za kmetijstvo, stalno pod turškimi vpadi, fevdalci so povečevali dajatve, vse to pa se je odražalo v načinu gospodarjenja z gozdovi. Gozdove so izsekovali in stanje se ni popravilo tudi potem, ko so kmetje sami postali lastniki gozda. Zaradi ekonomskih kriz je sledilo izseljevanje in gozd je začel znova osvajati kmetijske površine, ki so se hitro zarasle z lesko, trnjem in pionirskimi drevesnimi vrstami. Pomladili so se tudi izsekani, vrzelasti sestoji bukve, smreke, bora, gabra in hrasta.

Obdobje od leta 1946 do 1982: Po II. svetovni vojni so bila z agrarno reformo razlašena vsa veleposestva. Zaradi izselitve je tudi premoženje Kočevskih Nemcev postalo državna last. Privatna posest Slovencev je ostala zasebna last s predpisano maksimalno površino gozdov in obdelovalne zemlje.

Leta 1947 so na območju Kočevske Reke ustanovili kmetijsko zadrugo po vzoru ruskih kolhozov. Med leti 1947 in 1952 so bile tudi na tem območju planske sečnje. V tem času so se za obnovo porušene domovine in industrializacijo dežele posekale na Kočevskem velike količine lesa, kar je ponekod povsem spremenilo zgradbo gozdov. Obdobje planskih sečenj na to GGE ni imelo vpliva in tudi kasnejše sečnje niso bile intenzivne. GGE je bila leta 1949 /1953 do 1991 vključena v širše zaprto območje Kočevske Reke in Gotenice za zaščito tedanjega političnega vodstva.

Leta 1953 so z odlokom Vlade SRS ustanovili Državno posestvo Snežnik, ki je prevzelo premoženje in delavce prej ustanovljene zadruge. Z gozdovi se je začelo načrtno gospodariti šele po tem letu.

Sečnja se je sprva opravljala ročno, spravilo pa s pomočjo konjev. V začetku 60-tih let so se začele uporabljati prve motorne žage, kmalu za njimi prvi traktorji, sečnja in spravilo sta se vršila "klasično". Ves čas so se izdelovala metrska drva. Iznos se je opravljal s pomočjo bosanskih konjičkov - samarjev.

Obdobje po letu 1983: Leta 1983 je bil izdelan prvi ureditveni načrt za GGE. Načrt je zajel razmejitev in izmero oddelkov, izmero zalog in prirastkov, izračun etatov ter smernice in načrt za bodoče gospodarjenje.

Sledili sta reviziji, ki sta nadaljevali usmeritve osnovnega načrta, a z nižjimi intenzitetami posekov. Leta 1993 prevzame strokovno usmerjanje razvoja gozdov Zavod za gozdove Slovenije.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Ocena poseka (brez varovalnih gozdov, kjer ni stalnih vzorčnih ploskev ter brez gozdnega rezervata) za večnamenske gozdove (4.388,34 ha) na SVP je pokazala posek v višini 310.134 m³ +/- 32.917 m³. Razlika med posekom iz evidenc odkazila (261,723 m in ocenjenim posekom na SVP znaša minus 48.411 m³. Razlika je zunaj dopustne napake, zato bomo pri prikazovanju poseka v preglednicah o analizi gospodarjenja za večnamenske gozdove, uporabljali količino poseka ugotovljeno na SVP.

Preglednica 36. /P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju (večnamenski gozdovi)

2013 - 2022	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +/- m ³	%
Iglavci	75.500	114.196	151,3	135.737	26.094	179,8
Listavci	184.000	147.527	80,2	174.397	22.447	94,8
Skupaj	259.500	261.723	100,9	310.134	32.917	119,5

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo po evidencah v večnamenskih gozdovih posekanega 261.723 m³ lesa, kar predstavlja 100,9 % realizacijo načrtovanega poseka. Posek je bil pri iglavcih 114.196 m³ (151,3 % načrtovanega poseka iglavcev). Vzrok so obsežne sanacijske sečnje po gradacijah podlubnikov, ki so sledile žledolomu leta 2014 in deloma tudi vetrolomu leta 2017. Realiziran posek listavcev je znašal 147.527 m³ - to je 80,2 % načrtovanega poseka listavcev (izpad rednih sečenj).

Preglednica 37. : Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco (večnamenski gozdovi)

Stratum	Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP					
			Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaupanja (e%)	
GGE	Iglavci	4.393,64	2,60	712	3,089	8,085	0,594	19,2
	Listavci	4.393,64	3,36	712	3,969	6,956	0,511	12,9
	Skupaj	4.393,64	5,96	712	7,059	10,199	0,749	10,6
Državni gozdovi	3.512,28	6,12	587	7,291	10,258	0,830	11,4	
Ostali gozdovi	881,36	5,29	125	5,969	9,884	1,733	29,0	

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 38. : Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP (večnamenski gozdovi)

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	14.896	33.571	48.467	60.604	150.429	211.033	75.500	184.000	259.500
Izveden evidence - m ³	20.170	26.429	46.599	94.026	121.098	215.124	114.196	147.527	261.723
Izveden SVP - m ³	26.628	25.984	52.612	109.018	147.052	256.070	135.737	174.397	310.134
Realizacija - evid	135,4	78,7	96,1	155,1	80,5	101,9	151,3	80,2	100,9
Realizacija - SVP	178,8	77,4	108,6	179,9	97,8	121,3	179,8	94,8	119,5
Povp. drevo - m ³	1,40	0,91	1,07	1,62	0,85	1,07	1,58	0,86	1,07

V preteklem ureditvenem obdobju je po RGR opazen višji posek iglavcev, kot je bil načrtovan.

Preglednica 39. /D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2013 do 2022 leta (vsi gozdovi)

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
01181-Podgorska jelova bukovja	Iglavci	20.000	19.515	97,6	7,4
	Listavci	7.000	7.681	109,7	2,9
	Skupaj	27.000	27.196	100,7	10,4
01201-Podgorska gradnova bukovja	Iglavci	15.500	37.747	243,5	14,4
	Listavci	79.000	67.505	85,4	25,8
	Skupaj	94.500	105.252	111,4	40,2
01205-Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena	Iglavci	10.000	22.283	222,8	8,5
	Listavci	6.000	6.501	108,4	2,5
	Skupaj	16.000	28.784	179,9	11,0
01301-Podgorska bukovja	Iglavci	25.000	48.566	194,3	18,5
	Listavci	80.000	82.716	103,4	31,6
	Skupaj	105.000	131.282	125,0	50,1
07000-Gozdovi za večjo pestrost	Iglavci	5.000	7.626	152,5	2,9
	Listavci	12.000	9.860	82,2	3,8
	Skupaj	17.000	17.486	102,9	6,7

Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

08000-Varovalni gozdovi	Iglavci	500	226	45,2	0,1
	Listavci	2.000	491	24,5	0,2
	Skupaj	2.500	717	28,7	0,3
09000-Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
skupaj	Iglavci	76.000	135.963	178,9	51,9
	Listavci	186.000	174.888	94,0	66,7
	Skupaj	262.000	310.851	118,6	118,6

V predpreteklem obdobju so opazne nižje količine poseka, pa tudi manjša preseganja iglavcev 8po podatkih iz evidence).

Ureditveno obdobje od 2003 do 2012 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m3	m3	%	%
00181-Abieti-fagetum d. clematidetosum - skupinsko raznodob	Iglavci	8.800	7.002	79,6	3,8
	Listavci	4.900	5.499	112,2	3,0
	Skupaj	13.700	12.500	91,2	6,7
00201-Querco-fagetum - skupinsko raznodob	Iglavci	14.300	19.873	139,0	10,7
	Listavci	71.100	63.012	88,6	34,0
	Skupaj	85.400	82.885	97,1	44,7
00205-Querco-fagetum zasmrečeni	Iglavci	3.600	4.218	117,2	2,3
	Listavci	2.300	1.228	53,4	0,7
	Skupaj	5.900	5.446	92,3	2,9
00301-Hacquetio-fagetum - skupinsko raznodob	Iglavci	9.600	11.881	123,8	6,4
	Listavci	44.900	41.707	92,9	22,5
	Skupaj	54.500	53.588	98,3	28,9
00305-Hacquetio-fagetum zasmrečeni	Iglavci	2.800	2.835	101,2	1,5
	Listavci	2.300	2.074	90,2	1,1
	Skupaj	5.100	4.908	96,2	2,6
00306-Hacquetio-fagetum malodonosni	Iglavci	1.700	2.284	134,4	1,2
	Listavci	5.400	5.061	93,7	2,7
	Skupaj	7.100	7.345	103,4	4,0
07000-Gozdovi za večjo pestrost	Iglavci	3.100	2.580	83,2	1,4
	Listavci	7.700	7.102	92,2	3,8
	Skupaj	10.800	9.682	89,6	5,2
08000-Varovalni gozdovi	Iglavci	400	654	163,6	0,4
	Listavci	2.400	818	34,1	0,4
	Skupaj	2.800	1.473	52,6	0,8
09001-Predlog za gpn	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
skupaj	Iglavci	44.300	51.326	115,9	27,7
	Listavci	141.000	126.500	89,7	68,3
	Skupaj	185.300	177.826	96,0	96,0

Realizacija po lastništvih pokaže dosežen posek pri zasebnih gozdovih ter presežen posek pri državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti – predvsem pri iglavcih.

Preglednica 40. 3/D-PL 1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m3	9.129	17.210	26.339	60.692	151.165	211.857	6.179	17.625	23.804	76.000	186.000	262.000
Izveden - m3	10.888	15.949	26.837	111.845	143.193	255.039	13.229	15.745	28.974	135.963	174.888	310.851
Realizacija - %	119,3	92,7	101,9	184,3	94,6	120,3	214,1	89,3	121,7	178,9	94,0	118,6
Povp. drevo - m3	2,05	1,00	1,26	1,93	1,00	1,27	1,43	1,12	1,25	1,87	1,01	1,27

Sanitarni posek in posek oslabelega drevja predstavljata 33,8 % celotnega poseka. Pomladitveni posek predstavlja skupaj kar 40,2 % sečenj.

Preglednica 41./VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m3	3.021	1.007	0	0	0	1.400	5.383	40	2	0	10.888	26,4	121,6
	%	27,8	9,3	0,0	0,0	0,0	12,9	49,6	0,4	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	5.120	8.076	0	0	0	1.535	1.039	59	94	4	15.949	11,9	50,2
	%	32,1	50,8	0,0	0,0	0,0	9,6	6,5	0,4	0,6	0,0	100,0		
Skupaj	m3	8.141	9.083	0	0	0	2.935	6.422	99	96	4	26.837	15,3	65,9
	%	30,4	33,8	0,0	0,0	0,0	11,0	24,0	0,4	0,4	0,0	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m3	31.481	15.815	0	0	0	11.016	51.539	818	269	54	111.845	39,2	165,4
	%	28,4	14,2	0,0	0,0	0,0	9,9	46,6	0,7	0,2	0,0	100,0		
Listavci	m3	32.074	88.630	0	0	0	12.720	7.248	1.715	341	117	143.193	17,0	73,7
	%	22,5	62,0	0,0	0,0	0,0	8,9	5,1	1,2	0,2	0,1	100,0		
Skupaj	m3	63.555	104.445	0	0	0	23.736	58.787	2.533	610	171	255.039	22,6	97,3
	%	25,0	41,1	0,0	0,0	0,0	9,4	23,2	1,0	0,2	0,1	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m3	2.160	767	2	0	0	2.094	8.176	31	0	0	13.229	37,6	153,8
	%	16,3	5,8	0,0	0,0	0,0	15,8	61,9	0,2	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	2.929	10.088	0	0	0	1.232	1.219	260	0	7	15.745	11,6	48,7
	%	18,6	64,2	0,0	0,0	0,0	7,8	7,7	1,7	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	5.089	10.855	2	0	0	3.326	9.395	291	0	7	28.974	17,0	70,7
	%	17,6	37,5	0,0	0,0	0,0	11,5	32,4	1,0	0,0	0,0	100,0		

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m3	36.662	17.589	2	0	0	14.510	65.097	888	271	54	135.963	37,6	159,6
	%	27,1	13,0	0,0	0,0	0,0	10,7	48,3	0,7	0,2	0,0	100,0		
Listavci	m3	40.123	106.794	0	0	0	15.487	9.505	2.034	435	128	174.888	15,7	67,7
	%	23,0	61,2	0,0	0,0	0,0	8,9	5,4	1,2	0,2	0,1	100,0		
Skupaj	m3	76.785	124.383	2	0	0	29.997	74.602	2.922	706	182	310.851	21,1	90,4
	%	24,8	40,2	0,0	0,0	0,0	9,7	24,1	0,9	0,2	0,1	100,0		

V poseku prevladujeta bukev in smreka – bukev pri pomladitvenih sečnjah, smreka pa predvsem pri sanitarnih.

Preglednica 42. /PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	34,6	46,8	7,3
Jelka	8,2	23,4	1,7
Bor	1,0	14,0	0,2
Macesen	0,0	16,8	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	43,8	23,5	9,3
Hrast	5,6	7,6	1,2
Pl. Ist.	4,7	9,2	1,0
Dr. tr. Ist.	1,9	4,6	0,4
Meh. Ist.	0,2	3,2	0,0
Skupaj iglavci	43,8	37,8	9,3
Skupaj listavci	56,2	15,7	11,9
Skupaj	100,0	21,1	21,1

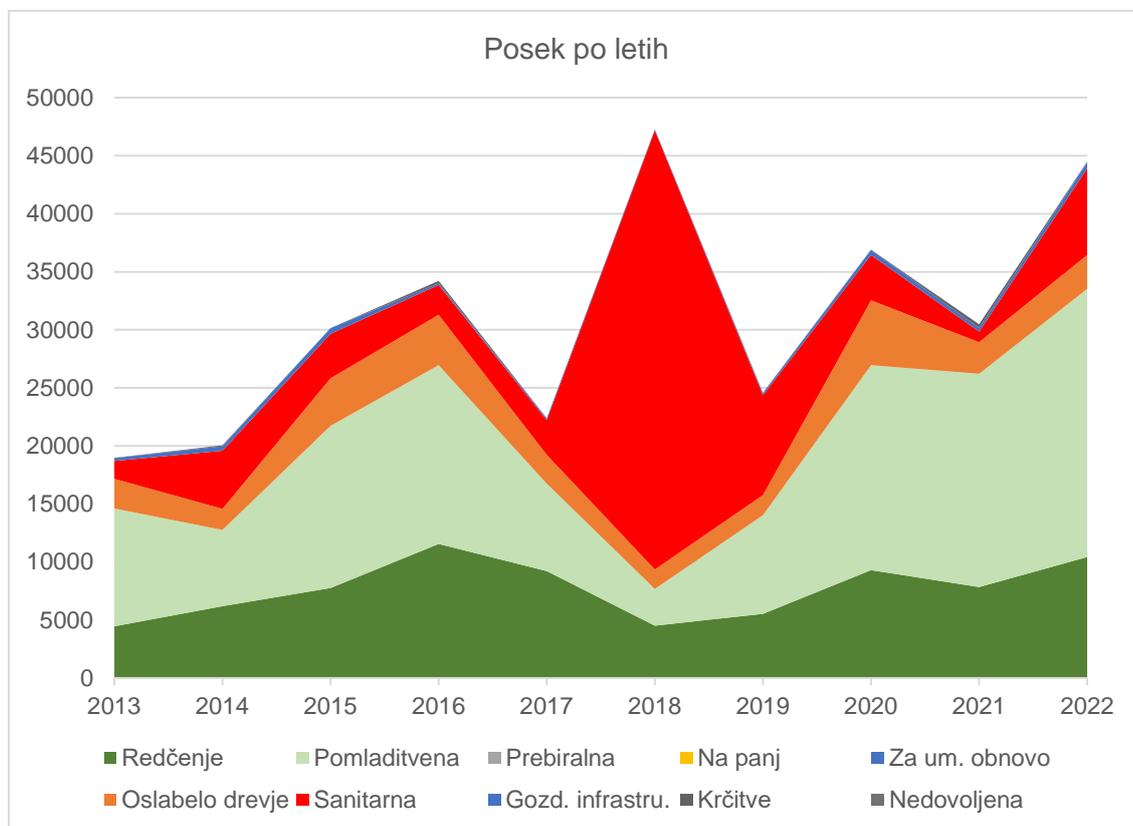
Pri listavcih se je ob velikem deležu zaključevanja obnovitvenih procesov, posek skoncentriral v debelejšem drevju – največ nad 50 cm premera. Pri iglavcih pa je posek povečan že nad 30 cm premera.

Preglednica 43. /PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	16,4	28,4	36,2	27,4	35,1	32,2	23,2
Listavci	8,7	8,8	10,4	14,5	28,0	13,4	29,6
Skupaj	9,5	11,0	13,9	17,6	31,8	18,0	52,8

Po letu 2017 je opazen dvig sanitarnega poseka – vzrok so posledice vetroloma.

Grafikon 1. : Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela za obnovo in nego gozdov so bila v razmeroma dobro izvedena. Varstvena dela so bila presežena, predvsem v delih v zvezi z zaščito sadik. Umetna obnova niti ni bila načrtovana, zaradi možnosti črpanja sredstev in sanacije ogolelih površin, pa je bila v manjšem obsegu realizirana. V zasebnih gozdovih, kjer lastniki sami ob sečnji tudi opravijo nekaj gojitvenih del, le-ta pogosto ostanejo neevidentirana. Podobno se predvidoma zgodi tudi z delom nege v gozdovih ostalih lastništev.

Preglednica 44./OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno

Preglednica 45. Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	10,00	13,25	132,5	125,45	138,40	110,3
Nega gošče	ha	6,45	8,98	139,2	139,95	117,00	83,6
Nega letvenjaka	ha	0,70	1,40	200,0	44,88	44,70	99,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,60	1,80	69,2	97,67	87,90	90,0
Zaščita s premazom	ha	3,90	5,38	137,9	0,00	12,09	-
Vzdrževanje zašč. ograj	m	1.630,00	490,00	30,1	2.830,00	2.700,00	95,4
Nega mladja	ha	0,00	0,40	0,0	11,03	7,20	65,3
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	2.000,00	1.304,00	65,2
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,00	0,0	341,25	105,88	31,0
Priprava tal	ha	0,00	0,36	0,0	0,00	4,43	-
Sadnja	ha	0,00	0,36	0,0	0,00	4,63	-
Obžetev	ha	0,00	0,72	0,0	0,00	13,73	-
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,88	0,0	0,00	66,57	-

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	13,00	11,30	86,9	148,45	162,95	109,8
Nega gošče	ha	8,20	6,70	81,7	154,60	132,68	85,8
Nega letvenjaka	ha	1,00	0,40	40,0	46,58	46,50	99,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	9,55	2,35	24,6	109,82	92,05	83,8
Zaščita s premazom	ha	0,00	7,50	0,0	3,90	24,97	640,3
Vzdrževanje zašč. ograj	m	480,00	0,00	0,0	4.940,00	3.190,00	64,6
Nega mladja	ha	0,10	1,80	1.800,0	11,13	9,40	84,5
Zaščita z ograjo	m	0,00	96,00	0,0	2.000,00	1.400,00	70,0
Ostala varstvena dela	dni	8,75	0,00	0,0	350,00	105,88	30,3
Priprava tal	ha	0,00	1,50	0,0	0,00	6,29	-
Sadnja	ha	0,00	1,50	0,0	0,00	6,49	-
Obžetev	ha	0,00	4,50	0,0	0,00	18,95	-
Varstvo pred žuželkami	dni	8,75	0,00	0,0	0,00	68,45	-

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Gozdne ceste: V obravnavanem obdobju je bila načrtovana gradnja gozdnih cest v prednostnih območjih: »Škorten«, »Medeni hrib«, »Bolvik«, »Muha vas«, »Stara Morava«, »Vinske gorice«, »Kuhlarji«, »Lukova jama«, »Turkova draga«, »Ferdrenški hrib«, »Lazarska gora«.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 11.000 km, ki bi odprli 800 ha doslej slabo dostopnih gozdov, bi se dokaj dobro približali ciljni gostoti produktivnih cest 19,70 m/ha. Zaradi ekonomske krize in številnih naravnih ujm je bila zgrajena le gozdna cesta Lukova jama v dolžini 855 m. Kot predlog za vpis v EGC je evidentirana GC 060392 Ograja v dolžini 1754 m – obstoječa javna oz. nekategorizirana cesta. Iz EGC smo izbrisali GC 060351 Krak v odd. 9, ker ni zadostovala kriterijem za gozdno cesto.

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest zagotavlja gozdnogospodarski enoti po podatku za leto 2022 okoli 31.000,00 € na leto, kar omogoča letna vzdrževalna dela na okoli 50 – 60 % skupne dolžine gozdnih cest letno. Redno se vzdržujejo le glavne gozdne ceste in tiste, s poudarjenim javnim

značajem. Na najbolj obremenjenih gozdnih cestah se vzdrževalna dela izvajajo vsako leto, na manj obremenjenih vsako drugo, tretje leto, na malo obremenjenih gozdnih cestah še bolj poredko. Ker ležijo gozdne ceste na strmem reliefu, je pri vzdrževanju poudarek na urejanju odvodnjavanja – redno čiščenje koritnic in cevni propustov, popravilo prečnih jarkov in naravnih iztokov.

Gozdne vlake: Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami je dobro sledilo načrtovanemu. V GGE je predvidena optimalna gostota gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih 125 m/ha, ki je že dosežena. Načrtovana je bila gradnja 30 km novih gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih enote, ki so bili pomanjkljivo odprti, zgrajenih je bilo 27,191 km gozdnih vlak, pretežno v državnih gozdovih.

V GGE Kolpa so poleg gozdnega rezervata Kameni most posamezna manjša območja (ekocelice), kjer gradnja gozdnih vlak zaradi zelo skalovitega in strmega reliefa ni primerna. Smotno je, da ti predeli ostanejo trajno brez vlak.

Rekonstrukcijam obstoječih gozdnih vlak, s katerimi se odpravi posamezne neustrezne elemente vlak, je bilo namenjeno dosti pozornosti. Načrtovanih je bilo 60 km rekonstrukcij obstoječih gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih enote, izvedenih je bilo 63,266 km rekonstrukcij.

Glede na trenutno zelo dobro odprtost gozdov z gozdnimi vlakami, je potrebno določena manjša sredstva nameniti za gradnjo vlak v posameznih zaprtih in delno odprtih oddelkih ter za posamezne rekonstrukcije gozdnih vlak.

Preglednica 46. Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2013-2022

Leto	Oddelek	Novogradnja (m)	Rekonstrukcija (m)
2013	53009	0	470
	53035	147	1.940
	53036	0	1.380
	53046	93	1.540
	53052	0	890
	53053	0	450
	53056	0	410
	53068	665	580
	53077	446	150
	53080	510	0
	53110	436	1.000
	53126	0	450
	53131	128	200
skupaj		2.425	9.460
2014	53002	1.325	1.230
	53029	683	2.060
	53061	206	1.720
	53063	68	430
	53127	240	350
skupaj		2.522	5.790
2015	53010	428	1.370
	53011	1.158	2.870
	53030	2.059	2.390

	53054	1.090	910
	53062	460	3.750
	53070	1.475	960
	53081	477	300
	53109	121	150
	53119	0	1.412
	53128	351	961
skupaj		7.619	15.073
2016	53004	1.020	2.050
	53006	0	1.090
	53071	310	860
	53075	430	545
	53078	540	460
	53106	804	468
	53111	152	600
	53129	310	220
skupaj		3.566	6.293
2017	53003	0	1.090
	53028	0	1.100
	53034	0	1.760
	53038	0	1.370
	53065	303	770
	53089	137	0
	53152	167	340
skupaj		607	6.430

2018	53005	30	1050
	53064	531	2070
	53066	229	130
	53067	570	620
	53072	0	410
	53107	412	0
skupaj		1.772	4.280
2019	53016	113	840
	53045	141	0
	53046	0	80
skupaj		254	920
2020	53001	0	280
	53053	95	0
skupaj		95	280
2021	53013	94	570
	53014	180	1.080
	53015	121	1.300
	53018	877	780
	53022	241	200
	53023	55	310
	53024	490	570

	53025	649	480
	53026	578	640
	53037	750	1.860
	53041	60	1.010
	53042	704	400
	53043	0	710
	53048	0	200
	53059	619	840
	53060	215	360
	53072	634	1.270
	53076	0	350
skupaj		6.267	12.930
2022	53031	0	480
	53032	168	40
	53033	780	735
	53034	0	190
	53076	92	130
	53121	0	60
	53124	519	0
	53125	280	107
	53132	225	68
skupaj		2.064	1.810
Skupaj 2013-2022		27.191	63.266

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V GGE gozdarji skrbijo za izvedbo del tudi za vse ostale funkcije gozdov. Natura 2000 in EPO območja na celotni površini enote narekujejo tudi razmišljanje in ukrepanje v smislu izboljševanja stanja habitatov za vrste in habitatne tipe. Zaradi primernih leg in obsežnosti zaraščajočih površin so gozdovi GGE primerni tudi za lovno divjad.

Preglednica 47. Opravljena dela za funkcije

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks
Vzdrževanje grmišč	ha	9,60	2,20	22,9
Vzdrževanje vodnih površin	kos	116,00	82,00	70,7
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	3,00	1,00	33,3
Postavitev gnezdnic	kos	30,00	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	177,18	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	530,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	19.936,00	0,0

Naravni razvoj biotopov je realiziran obseg vzpostavljenih ekocelic brez ukrepanja (evidentirajo se kot 20 % absolutne lesne zaloge posamezne ekocelice, načrtovane pa so bile po sestojih s smernico ukrepanja 20 – vendar se v izpisu načrtovanih del takrat še niso pojavljale). S projektom Life Kočevsko se je v enoti realizirala postavitev dveh prehranjevalnih ograj za gozdnega jereba, ki imajo obenem tudi funkcijo spremljanja naravnega pomlajevanja. V okolici ograj se je posadilo plodono drevje – zopet za izboljšanje prehranskih razmer gozdnega jereba. Vzdrževanje pasišč, grmišč in vodnih površin je aktivnost, ki se izvaja v okviru zmožnosti oziroma zagotovljenih finančnih sredstev.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2013-2022

V GGE je bilo v preteklem načrtovalnem obdobju realiziranih 7 manjših krčitev ob robu kmetijskih površin pri Rogatem hribu, Moravi in pri vaseh ob Kolpi.

Preglednica 48. 4/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
-	-	2,01	-	-	-	2,01

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2013-2022

Ocena doseganja ekonomskih ciljev

V preteklem ureditvenem obdobju je bila realizacija z osnovnim načrtom načrtovanega poseka presežena za 18,6 %. Načrtovan posek je bil po količini presežen močno pri iglavcih (za 78,9 %), pri listavcih pa je bila realizacija poseka 94,0 %. Zaradi bistveno večjega poseka od načrtovanega, na račun poseka iglavcev in nižjih vlaganj v gradnjo gozdne infrastrukture kot je bilo načrtovano, je bil cilj doseganje čim višjega dohodka od gospodarjenja z gozdovi dosežen. Izpolnjeni so bili tudi cilji zaposlitev, ohranjanje delovnih mest ter proizvodnja lesa in oskrba z lesom lesnopredelovalne lokalne industrije, čeprav so se v letih najobsežnejših sanitarnih sečenj iglavcev pojavljale težave pri dobavi lesa listavcev.

Ocena doseganja ekoloških ciljev

Malopovršinska zgradba velikega deleža sestojev, ohranjeni gozdni ekosistemi, oblikovanje mirnih con, oblikovanje upravljaljskih con za Natura 2000 vrste, prisotnost zavarovanih vrst zveri, zmanjšanje številčnosti jelenjadi, uspešnejša naravna obnova gozda, žal predvsem z bukvijo, omejitve sadnje smreke, sadnja rastiščem primernih drevesnih vrst (hrast), povečanje deleža debelega drevja, povečanje deleža odmrle biomase, izločene ekocelice, ohranjanje rezervatov, pester in vzdrževan gozdni rob, ohranjanje in vzdrževanje vodnih virov, upoštevanje ekoloških funkcij pri gradnji gozdne infrastrukture so le nekateri kazalci, ki kažejo, da je bilo usmerjanje razvoja gozda v preteklem desetletju v skladu z zapisanimi usmeritvami za krepitev ekoloških ciljev. Doseganje ekoloških ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so lokalno pa tudi na širših območjih vzrokovale prezgodnjemu poseku drevja povzročile znižanje lesnih zalog, poškodovale drevje, povzročile razgradnjo nekaterih sestojev ter bile tudi razlog za neizvedbo vseh načrtovanih biomeliorativnih del. Obnova, posebej zaradi preštevilčne srnjadi in jelenjadi, ki skoraj popolnoma izloča jelko in hrast, ostaja prvi problem enote, čeprav je v enoti izločen rastiščnogojitveni razred 07000 - gozdovi za vrstno pestrost, ki lahko z več jasami in grmišči poveča ponudbo hrane za več živalskih vrst, tudi za srnjad in jelenjad in tako razbremeni ostale gozdove.

Ocena zagotavljanja socialnih ciljev

S stabilnim gozdom poraščena strma pobočja, kjer gozdovi opravljajo zaščitno vlogo v kanjonu Kolpe, usmerjane turistične in rekreacijske aktivnosti v gozdnem prostoru, zdrav in vitalen gozd, ohranjene naravne vrednote in zavarovana območja, upoštevanje območij in objektov kulturne dediščine, sodelovanje in usklajevanje z vojsko pri izvajanju ukrepov na območju s poudarjeno obrambno funkcijo, raznovrsten in razgiban gozdni rob, ohranjanje in pospeševanje dekorativnih in

plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst, ohranjanje in pospeševanje izjemnih dreves in grmovnic, aktivno sodelovanje pri sanaciji divjih odlagališč so kazalniki, ki kažejo na visoko stopnjo doseganja socialnih ciljev. Doseganje socialnih ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so povzročile poškodbe sestojev in infrastrukture v območju objektov povezanih s socialnimi funkcijami.

Ocena doseganja gozdnogojitvenih in drugih ciljev

- Ciljna lesna zaloga (309 m³/ha) ni bila dosežena. Zaradi naravnih ujm se je lesna zaloga v preteklem desetletju znižala za 1,7 % in znaša 288,5 m³/ha.
- Zgradba gozda: velik obseg nenačrtovanih sanacijskih sečenj in neizvedba negovalnih sečenj sta močno vplivala tudi na nedoseganje ciljne zgradbe gozdnih sestojev. Premalo odraslih sestojev primernih za obnovo se je uvedlo v načrtovano obnovo, ujme pa so povzročile prezgodnji posek in razgradnjo sestojev, kar ima za posledico biološko in mehansko nestabilnost gozdnih sestojev in povečuje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi.
- Rastiščem ustrezna drevesna sestava: naravne ujme so vzrokovale, da se je delež iglavcev zmanjšal bolj kot je bilo načrtovano predvsem na račun zmanjšanja deleža smreke, kar gre še bolj v smeri naravne drevesne sestave.
- Dokaj v skladu z načrtovanim se je povečal delež sestojev v obnovi, zmanjšal pa delež debeljakov.
- Negovanost sestojev: načrtovana gojitvena dela so bila realizirana dobro (naravna obnova 110 %, nega 90 %). Cilj negovanosti sestojev je bil, glede na okoliščine, kar dobro dosežen.
- Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami; Ciljna gostota produktivnih cest je bila 19,7 m/ha, ciljna gostota gozdnih vlak pa 125 m/ha. Zaradi nerealiziranega programa gradenj gozdnih cest cilj ni bil dosežen. Ciljna gostota gozdnih vlak pa je bila dosežena..

5 Oris zakonitosti razvoja gozdov

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Zunanja meja GGE se je spremenila na dveh stičnih mestih z GGE Mozelj. V obeh primerih gre za smiselno prestavitev meja enot na gozdno cesto in rob gozda. Površina gozda se je z vključitvijo zaraščenih površin pod gozd ter podrobno uskladitvijo gozdnega roba s karto rabe prostora in kmetijskimi površinami zmanjšala za 2,58 hektarjev.

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Lesna zaloga iglavcev se je v zadnjem načrtovalnem obdobju zmanjšala, podoben trend pričakujemo tudi v prihodnje. Lesna zaloga listavcev se neznatno povečuje, ob pomladitvenih procesih je v naslednjih desetletjih pričakovati njeno znižanje.

Preglednica 49./D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1983 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1983	4.706,69	45,8	158,0	203,8	1,13	5,16	6,29	0,66	2,18	2,84
1993	5.032,19	57,4	180,4	237,8	1,79	5,64	7,43	0,83	2,17	3,00
2003	4.993,95	67,1	184,6	251,7	1,57	4,94	6,51	1,03	2,53	3,56
2013	5.004,46	71,9	221,7	293,6	1,69	5,15	6,84	2,72	3,49	6,21
2023	5.001,88	59,4	229,0	288,5	1,79	5,51	7,30	1,70	4,25	5,96

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Smreka se v deležu lesne zaloge zmanjšuje, povečuje pa se delež plemenitih listavcev.

Preglednica 50./GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1983 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1983	12,0	9,0	1,0	0,0	0,0	40,0	15,0	10,0	9,0	4,0
1993	16,1	6,7	1,3	0,0	0,0	41,8	14,6	10,4	6,9	2,2
2003	18,0	7,1	1,6	0,0	0,0	41,3	12,7	12,4	5,5	1,4
2013	15,7	7,4	1,4	0,0	0,0	39,4	15,6	10,7	8,8	1,0
2023	12,2	7,1	1,3	0,0	0,0	41,6	15,5	12,5	9,0	0,8

Preglednica 51./GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	50,0	69,5	83,5	76,3	90,1	82,7	100,0	109,1	113,8	95,2	111,1	105,9	112,1
Listavci	80,0	89,8	100,0	112,4	134,3	103,3	112,0	98,6	99,3	108,8	154,3	107,0	114,4
Skupaj	70,0	87,6	97,7	103,7	110,8	98,2	110,4	100,0	101,7	104,9	126,5	106,7	113,8

Pri kontrolnem izračunu smo samo za večnamenske gozdove upoštevali vrst, prirastek in odmrlo drevje zadnjega desetletja s stalnih vzorčnih ploskev. Kontrolni račun se dobro izide, saj je evidenca poseka povzeta po SVP.

Preglednica 52./D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge – samo večnamenski gozdovi

	Iglavci (m3)	Listavci (m3)	Skupaj (m3)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	350.023	948.575	1.298.598
Vrast	747	14.543	15.290
Odmrlo drevje	9.622	29.657	39.279
Prirastek (letni*10)	82.386	218.056	300.442
Sečnje po SVP	135.737	174.397	310.134
Pričakovana zaloga	287.797	977.120	1.264.917
Ugotovljena zaloga	289.741	986.738	1.276.479
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	100,7	101,0	100,9

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

Gozdovi GGE so večinoma naravni, deloma ohranjeni, deloma spremenjeni. Na zaraščenih površinah (po 2. sv. vojni) se pojavljajo pionirski bori in smreke, v okolici nekdanjih vasi so se nekdanje pašne površine zarasle s pionirskimi gozdovi, ki skozi sukcesije prehajajo v normalnejše strukture, ki pa niso proizvodno kakovostne. Pomlajevanje z bukvijo poteka, ostale drevesne vrste so salbo zastopane. Trajnost vseh funkcij gozdov je dolgoročno deloma ogrožena.

Glavni problemi v zvezi z doseganjem trajnosti so:

- zasmrečenost in obnova borovih sestojev, posledična manjša odpornost na podlubnike ter težave s pomlajevanjem degradiranih površin;
- neuspešna obnova jelke, plemenitih listavcev in hrasta;
- prenizke lesne zaloge v debeljakih – preveč preredčeni debeljaki

Glavne prednosti so:

- poudarek na pestrosti življenjskega prostora za živalske vrste (RGR 7000 – Gozdovi za večjo pestrost ter RGR 8000 – Varovalni gozdovi, ki so večinoma negospodarjeni (ekocelice brez ukrepanja));
- dobro pomlajevanje z bukvijo;
- upoštevanje vseh funkcij gozdov;
- dobra odprtost z gozdnimi cestami in vlakami ter velik trud ZGS in SiDG pri sanacijah.

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Uravnoteženo razmerje razvojnih faz je dolgoročno bistvenega pomena za načrtno in trajnostno gospodarjenje z gozdom. Ugotovljeno stanje na ravni GGE primerjamo z modelom, ki je ponderirano povprečje modelov RGR. Primerjava površinskih deležev osnovnih razvojnih faz gozda je razumljivejša od analize debelinskih struktur, zato smo že pri opisovanju sestojev ocenjevali deleže mladovja, drogovnjaka, debeljaka in sestoj v obnovi pri raznomernih sestojih ter delež pomladka (mladja, gošče in celo letvenjaka), ki je zaradi malopovršinskosti prepleten z drugo razvojno fazo in ima dobre možnosti za preraščanje (glej korigiran delež).

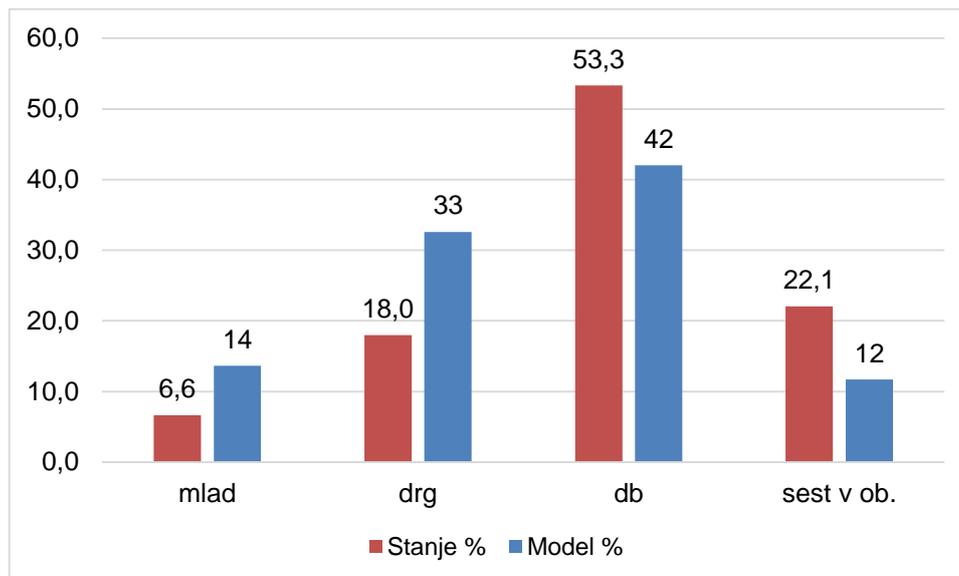
Na sestojni karti je vrisanih mladovij 2,8 %, korigirano – 6,6 %; drogovnjakov 13,5 – 18,0 %; debeljakov 53,5 – 53,3 %; sestojev v obnovi 20,8 – 22,1 %; raznomernih sestojev je 8,6 % in pionirskih gozdov z grmišči 0,8 %..

Preglednica 53. /D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	142,32	2,8	6,6	19	14	683,75	-7,0
Drogovnjak	673,23	13,5	18,0	45	33	1.630,50	-14,6
Debeljak	2.677,47	53,5	53,3	58	42	2.102,66	11,3
Sestoj v obnovi	1.040,87	20,8	22,1	16	12	584,96	10,4
Raznomerno (sk-gnz)	428,74	8,6					
Pionirski gozd z grmišči	39,25	0,8					
Skupaj	5.001,88	100,0	100,0	137	100,0	5.001,88	

Razmerje razvojnih faz se približuje modelnemu. Z ukrepanjem želimo v naslednjem desetletju pomladiti še del gozdov, ki se kot tak tudi sam nakazuje (30 % debeljakov rahlega sklepa s podmladkom večinoma dobrih zasnov).

Grafikon 1: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območjih, razglašeni v državah članicah Evropske unije z osnovnim ciljem ohraniti biotsko raznovrstnost za bodoče rodove. GGE je v celoti vključena v območje Natura 2000. Uveljavljeno sonaravno, mnogonamensko delo z gozdom ter prisotnost redkih in zaščitene vrste ter ohranjenost habitatov s prevladujočo oznako je ugodno dolgoročno usklajeno in trajno vsaj v gozdovih z relativno dobro ohranjeno naravno drevesno sestavo ter uravnoteženimi razvojnimi fazami.

S stališča zagotavljanja ugodnega stanja ter vzdrževanja funkcijskih vlog se je v GGE skozi celotno zgodovino gospodarjenja dobro gospodarilo. Ohranili so se gozdovi in upoštevala njihova mnogonamenska vloga, prav tako so se ohranile živalske vrste, značilne za gozdne habitate. Ob tem ni bila nikoli pretirano omejena proizvodna vloga gozdov.

V enoti se pojavljajo upravljalvske cone gozdnega jereba, detlov (triprsti, belohrbti) in navadnega koščaka, ki zahtevajo svojevrstno ukrepanje oziroma neukrepanje ter časovno in prostorsko prilagojeno gospodarjenje.

Ohranjanje deleža odmrle drevesne mase je bistvenega pomena za vse živalske vrste, ki so odvisne od večjega deleža le-tega. Z osveščanjem in izobraževanjem v okviru izvajanja projektov se zavedanje o pomenu odmrlega drevja vgrajuje v redno gospodarjenje in zavest terenskih gozdarjev.

Sprememba drevesne sestave je posledica stremenja narave k bolj naravnemu rastju, deloma pa tudi neuspešne obnove plemenitih listavcev in jelke, čemur botruje tudi velik stalež rastlinojede divjadi. Stanje se sicer izboljšuje, potrebno pa je na problem s preveliko številčnostjo rastlinojede divjadi opozarjati tudi vnaprej, saj je rešitev ključnega pomena za ohranitev sonaravnih gozdov.

Vzdrževanje gozdnih jas se ni redno izvajalo vendar, zaradi spremembe financiranja izvajanja del, ni bilo vedno tudi zavedeno v evidence preteklega načrta. Zaradi kraškega terena se redno izvaja vzdrževanje obstoječih kaluž in izvirov.

Socialne funkcije so v GGE manj prisotne. Izrazit je omejen dostop do vadbenega centra Škrilj ter turistično-rekreativni pomen porečja Kolpe. Najemniki kmetijskih površin gozda nimajo v najemu, pri širjenju kmetijskih površin jih je potrebno usmerjati.

Velik premik pri oblikovanju smernic (funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcija varovanja naravnih vrednot) je bil opravljen v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, s katerim smo v preteklem načrtovalnem obdobju skozi projekt Life Kočevsko ter pri izdelavi smernic za pričujoči načrt zelo dobro sodelovali pri oblikovanju in umeščanju smernic ter ukrepov v gozdni prostor.

Proizvodne funkcije so v gozdnem prostoru najbolj izražene, saj fizično odstranitev dreves opazimo vsi. Lovnogospodarska funkcija ohranja tradicijo in celovitost širšega območja Kočevske, kar je s stališča upravljanja s prostorom dolgoročno nujno potrebno.

6 Cilji, usmeritve in ukrepi

6.1 Splošni cilji

Splošni cilji vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki so lahko, upoštevajoč specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov, uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGE. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v enoti, cilji območnega gozdnogospodarskega načrta in cilji iz Nacionalnega gozdnega programa [12]. Spodaj prikazani cilji so rangirani glede na pomembnost na območju GGE Kolpa.

Proizvodnja lesa; v državnih gozdovih se pod ta cilj šteje zaposlitve v gozdno-lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom lesnopredelovalne industrije in malih predelovalcev (suha roba), v gozdovih z drobno gozdno posestjo pa predvsem les za domače potrebe (dohodek in dopolnilni dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost).

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst; varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Ohranjanje voda; ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin, še posebej na vodovarstvenih območjih.

Varovalna in zaščitna vloga gozda ter varovanje pred naravnimi nesrečami; varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. erozijski procesi, poplave).

Lov in dohodek od lova; poleg upravljanja s populacijami divjadi, rekreativnega lova in lovskega turizma tudi prodajo trofej in divjačine. V LPN tudi zaposlitev in socialna varnost.

Obrambna funkcija

Upoštevanje območij, kjer se izvajajo urjenja vojske (Vadbeni center Škrilj).

Ohranjanje gozda kot elementa krajine; ohranjanje strnjениh in redko poseljenih gozdnih kompleksov, ki dajejo krajini vtis prvobitnosti in divjine, z ohranjanjem redkih naselij in kultiviranosti krajine v nižinskem delu enote.

Čiščenje zraka in regulacija klime; ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini.

Zagotavljanje ponorov ogljika; zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika.

Rekreacija in turizem; omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov; izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda npr. med, gobe, zdravilna zelišča, gozdni sadeži (jagodičevje), plodovi (kostanj), semena (semenski sestoji), oglarjenje.

Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov; zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in opazovanje (gozdne učne in tematske poti, izobraževalne točke) ter načrtno zbiranje podatkov in raziskovanje gozdov (raziskovalne ploskve, gozdni rezervati, mreža stalnih vzorčnih ploskev).

Estetski videz krajine; oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih kulis, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Sanacija poškodovanih gozdov s kombinacijo naravne in umetne obnove predvsem v nižinskem delu enote. Prednost pri obnovi ogolelih površin ima naravna obnova. V primeru neuspele naravne obnove naj se površina zasadi z listavci, izjemoma lahko tudi s smreko kot predkulturo. Kolektivna zaščita z ograjo naj se izvaja le izjemoma. Sestoje listavcev na težje dostopnih predelih poškodovane po naravnih ujmah se lahko prepusti naravnemu razvoju. Pri drugi generaciji smreke na isti površini je treba pri osnovanju sestoja poskrbeti vsaj za 50 % delež listavcev.

Pospešena obnova gozdnih sestojev v katerih se povečujejo tveganja zaradi podnebnih sprememb in potencialnih ujm (skrajšanje proizvodnih dob v odraslih smrekovih sestojih) ter sestojev z najbolj neugodno debelinsko strukturo - (pre)velikim deležem debelega drevja (jelovo-bukovi gozdovi) in sestojev kjer je že kulminiral vrednostni prirastek. Prednost mora imeti naravna obnova, umetna obnova je dopustna le izjemoma (hrast v nižini, jelka v območju jelovo bukovih gozdov).

Varstvo gozdov pred podlubniki ima prednost na območju zasmrečenih sestojev v nižinskem delu enote. Potrebna je stalna kontrola sestojev, posebej na bolj izpostavljenih - sušnih rastiščih in sprotne sanacija napadenih dreves z izvedbo vseh potrebnih zatiralnih ukrepov. Pri zatiranju podlubnikov naj se daje prednost mletju ali sežiganju sečnih ostankov pred kemičnim tretiranjem.

Usklajenost rastlinojede divjadi (jelenjadi) z okoljem: Zlasti na območju LPN se mora številčnost jelenjadi in srnjadi zmanjšati na mero, da bo zagotovljeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst, še posebej jelke in plemenitih listavcev v območju jelovo bukovih gozdov ter plemenitih listavcev in hrasta v bukovih in hrastovo-bukovih gozdovih..

Prilagajanje na podnebne spremembe: Pri negi in vnosu s sadnjo naj se izbirajo in pospešujejo drevesne vrste različnih tudi južnejših provenienc in genotipov, drevesne vrste prilagojene na različne rastiščne razmere (bukev, graden, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki prenašajo višje temperature (črni gaber, mali jesen).

Biotska pestrost in območja Natura 2000: V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe ter zavarovane rastlinske in živalske vrste. Zlasti v območju con živalskih vrst, ki potrebujejo večji delež odmrle biomase (detli, brazdar, ...), je treba ohranjati deleža odmrle biomase, povečati je treba količino odmrlih dreves v C razširjenem debelinskem razredu.

Negovanost sestojev: Povečati delež negovanih sestojev, še posebno v mlajših razvojnih fazah. Dopolniti tradicionalni koncept visokih redčenj predvsem z izbiro manjšega (končnega) števila izbrancev v mlajših in srednjedobnih predvsem bukovih sestojih (situacijsko redčenje) in strojnim redčenjem. S pravočasnimi ukrepi nege je treba zlasti v predelih pogostejšega pojava žleda in mokrega snega povečati stojnost dreves in povečati delež odpornejših vrst. V raznomernih sestojih s posamezno šopasto zgradbo, v presvetljenih debeljakih in v prebiralnih sestojih se mora bolj izkoristiti avtonega odraslega gozda. Povečati je treba lesne zaloge v debeljakih v optimalni fazi razvoja.

Rastiščnim in sestojnim razmeram prilagojena zgradba sestojev: Jelovo-bukovi gozdovi naj imajo skupinsko raznomerno zgradbo, na določenih delih je lahko tudi večje površinska. V območju bukovih smrekovih gozdov naj bo zgradba gozda malopovršinsko do velikopovršinsko enomerna.

Zagotavljanje varovalne in hidrološke vloge gozdov: Na strmih in močno skalovitih predelih ter na vodovarstvenih območjih je treba ohranjati stalno pokrovnost tal, raznomerno zgradbo gozda, ohranjati gozdnatost, zagotoviti naravno obnovo gozda ter rastišču primerno sestavo drevesnih vrst.

Ustrezna raba gozdnega prostora: V gozdni krajini je treba ohranjati kompleksnost gozdov, posegi v gozdni prostor niso zaželeni. Vzdrževati je treba obstoječe negozdne površine (košnja gozdnih jas) z namenom ohranjanja ekološke pestrosti in zagotavljanja ostalih funkcij gozda.

Varstvo gozdov pred požari: Z vzgojo in opozorilnimi tablami na vseh večjih vstopih v gozd, pazljivim delom pri ravnanju z odprtim ognjem in dobro organizirano gasilsko službo, se bo zmanjšala verjetnost večjih gozdnih požarov na minimum. V primeru požara je treba ravnati po požarnem načrtu.

Tehnologija dela: Selektivna izbira in uporaba sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, prilagojenih rastiščnim in sestojnim razmeram, ki povzročajo čim manj motenj v okolju. Večina sečnje se opravi na klasičen način z uporabo motorne žage. Strojna sečnja le na predelih, ki so terensko in sestojno primerni. Večina spravila lesa iz gozda naj se izvede z vlačanjem oziroma izvozom lesa. Povečati je treba delež spravila lesa z izvozom (nižinski del GGE).

Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami: Mestoma še povečanje odprtosti neodprtih predelov gozdov z gozdnimi vlakami. Nedostopne predele s poudarjeno varovalno funkcijo ali večjim deležem ekocelic brez ukrepanja se ne odpira.

Izobraževanje lastnikov gozdov: njihovo povezovanje v društva in druge večje interesne skupine, ki je usmerjeno v izboljšanje gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Lastnike gozdov je treba izobraževati in usposablјati tako na področju gojitvenih in varstvenih del kakor tudi sečnje in spravila lesa. Lastnike je treba seznaniti s pravili varnega dela v gozdu, s sodobnimi tehnologijami in sodobno opremo za delo v gozdu.

Sodelovanje z javnostjo in ostalimi uporabniki v prostoru: Osveščanje in izobraževanje javnosti o pomenu in vlogi gozda v družbi (okrogle mize, radijske oddaje, zloženke, ...). Usmerjanje turističnih in rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru. Sodelovanje s policijo v smislu usklajevanja njihove aktivnosti v prostoru z izvajanjem gozdarskih del.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

A. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitna funkcija

Splošne usmeritve:

V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo, je pri gospodarjenju treba upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, kot jih določa Uredba [3];

Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.

Gozdnogojitveni ukrepi

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami.

Pospeševati šopasto rast dreves v vseh razvojnih fazah, hkrati se ohranja in pospešuje mreža stabilnih dreves, ne glede na kvaliteto lesa.

Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.

Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.

Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.

Zagotavljati pravočasno obnovo ter z ureditvijo odnosov gozd - divjad zagotoviti naravno pomlajevanje in ustrezno, rastišču primerno, vrstno pestrost.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Za preprečitev degradacije tal je treba pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal. Pravočasno odstranjevati nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.

Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v širšem zalednem območju posameznega hudournika (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.

Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

Povečana tveganja zaradi podnebnih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo treba reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.

Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj z namenom izboljšanja učinkovitosti gospodarjenja s temi gozdovi in izboljšanja informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Usmeritve, ki izhajajo iz zakona o vodah, in usmeritvah DRSV [7]

Po zakonu o vodah naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve Direkcije RS za vode.

Poplavna območja

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom Zakona o vodah prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Poplavna območja so prikazana v poglavju 12, na karti M.

Načrtovani posegi v GGN morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 [13] ter pogoji in omejitvami iz Uredbe [14]. Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Erozijska območja

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Erozijska območja so prikazana v poglavju 12, na karti O. Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom ZV-1 [13] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Plazljiva območja

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 [13] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Plazljiva območja so prikazana v prostorskem delu, na karti 7. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi ujma izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine treba ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali povečan odtok padavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 [13] določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča

Za izboljšanje usmerjanja gospodarjenja na ogroženih območjih po zakonu o vodah je potrebno izboljšati podlage, kot določa Priporočilo 6 na strani 181 Okoljskega poročila [15].

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih skalnih podorov (padajoče kamenje in skale):

- oblikovati strukturirane sestoje s široko porazdelitvijo drevja različnih dimenzij in mozaikom različnih razvojnih faz;
- odstranjevanje drevja z debelimi koreninami na območjih proženja skalnih podorov (pečine), kjer drevesa s koreninami delujejo kot klini in lahko povzročijo podore;
- puščanje visokih panjev in prečno ležečih debel.

Posebnosti vezane na zaščitno funkcijo

Na območjih gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo veljajo usmeritve za varovalno funkcijo (praviloma se ti funkciji prekrivata), ki so prilagojene naravni nevarnosti pred katero ščitijo:

- z ukrepanjem ohranjati oziroma pospeševati strukturo gozda, ki glede na prisotno naravno nevarnost (padajoče kamenje, plazovi...) zagotavlja najbolj optimalno zaščito;
- po opravljeni sečnji in spravi je treba vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

Druge usmeritve

- Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.
- Na nižji ravni upoštevati tudi priporočilo 11 iz Okoljskega poročila na strani 181 [15] glede ohranjanja biotske raznovrstnosti v varovalnih gozdovih.

B. Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [13] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [7], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah - ZV-1 [13] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1 [13], preostale vode pa so vode 2. reda.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14 členu ZV-1 [13], meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku [16].

Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogočali obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1 [13]:

- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 [13] ali drugih zakonih;
- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode) zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je treba upoštevati določbe 84. člena ZV-1 [13], da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču je v skladu z določbo 68. člena ZV-1 [13] prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,

- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 [13] jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oz. 60. Zakona o vodah [13]).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je predpisana izdelava elaborata »Analiza tveganja za onesnaženje«, mora biti strokovna podlaga izdelana in revidirana ob smiselni uporabi Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja [17] na podlagi vseh razpoložljivih podatkov.

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je treba redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi

- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz in pospeševati ustrezno drevesno sestavo;
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov, ki ugodno vplivajo na odtok vode;
- ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic;
- prilagoditi način skladiščenja in spravila lesa;
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravlilu za preprečevanje onesnaženja;
- ohranjati ustrezno širino obvodne vegetacije in zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih;
- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije;
- pri gradnji prometnic ohranjanje vegetacije obvodnega pasu;
- stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Usmeritve za izvedbo del v gozdovih

Gradnja gozdarskih objektov in gozdnih prometnic ter transport ali skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotokov (priobalno zemljišče) ali preko izvirov niso dopustni. Prav tako ni dovoljeno spravilo lesa po potokih (jarkih). Pri delu v gozdu se ne sme uporabljati strupenih premazov in biocidov. Točenje goriv in bio-maziv je treba izvajati izven vodozbirnih območij. Pri uporabi gozdne mehanizacije je treba upoštevati zlasti naslednje:

- Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev in tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih.
- Pranje, vzdrževanje oziroma popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja.
- Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla.
- V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlito nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode.
- Vodne vire ter ostale objekte povezane z vodami je treba vrisati v gojitvene načrte. Vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno. V kale, kaluže,

izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode. Solnic se ne sme postavljati v območju 50 m od vodnega vira.

- Divja odlagališča odpadkov je treba evidentirati in sanirati.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju 6.2.2. A - Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1) [13]

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 [13] pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [13],
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1 [13], je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah [18] - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 [13] v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij [17].

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 [13] na območju gozdnogospodarskega načrta.

Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:

- ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
- ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
- se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
- bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
- je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno s 37. členom ZV-1 [13], skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

C. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za celotno biodiverzitetu

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGE, torej tudi vrst, ki se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in

gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini. Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodari. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.

- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
  - pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitenih in ogroženih;
  - ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodnosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V večnamenskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).
- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavljati obnovo gozdov v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti z umetno obnovo s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izviroh, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le-teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablami, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je treba pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati - Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Kolpa 2023-2032 [5].

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja [5]

Ekološko pomembna območja in pripadajoče varstvene usmeritve, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1. Podrobne naravovarstvene smernice.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so določena za območje rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši. Za EPO veljajo naslednje splošne usmeritve:

- Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000 [5]

Posebna varstvena območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1. Podrobne naravovarstvene smernice.

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 [5]

Na podlagi splošnih varstvenih usmeritev so določene podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve, ki so se upoštevale pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta.

Podrobnejše varstvene usmeritve ter cilji in ukrepi, pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov,, podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE, podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE so navedene v tabelarični obliki v prilogi v poglavju 12.1. Podrobne naravovarstvene smernice

Konkretne usmeritve [5]

- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb.*
- Ohranja naj se najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Ohranja naj se 3 % od celotne lesne zaloge mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera.
- Ohranjajo in vzdržujejo naj se travnate površine (lazi, jase) znotraj gozdnega prostora.*
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Ohranjajo naj se drevesa z dupli in poldupli, predvsem debelejše bukve (habitatna drevesa: 1-2 drevesi debelejši od 30 cm/ha).
- Zaradi preštevilčne divjadi je oteženo pomlajevanje ključne drevesne vrste - jelke. Z gozdnogospodarskimi in lovskoupravljaljskimi ukrepi naj se zagotovi izboljšanje pomlajevanja jelke.

Medved, volk, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15.12. do 30.4.. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*

Jame:

- Ob vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 m) naj se ohranja raznomerna struktura gozdov.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali naj se obvesti ZRSVN.

Netopirji, hribski urh, veliki pupek:

- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic.* Obstoječe solnice naj se odstrani. (Ukrep: 612 – vzdrževanje vodnih virov v gozdu)
- Kjer primernih vodnih virov primanjkuje se pri izgradnji gozdni vlak s prisotnostjo cevni propustov pred njegovim vtokom izvede poglobljen usedalnik.
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.
- Vodnih kotanj, ki so ponekod prisotne ob vlakah, naj se ne zasipava.

Napotki za upravljanje oziroma vzdrževanje vodnih virov:

- Veliki pupek: Mlaka naj bo vsaj del dneva osončena, različno globoka (najgloblji del je lahko globok več kot 1 m), vsebuje naj vodno rastlinje, brežine naj bodo položne.
- Hribski urh: Mlaka, luža, kaluža naj bo vsaj del dneva osončena, do 30 cm globoka, zaželeno so vodne rastline.

Bukov in alpski kozliček:

- Posekan les listavcev na območjih povečane aktivnosti alpskega in bukovega kozlička se v času od 15. maja do 15. avgusta iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Časovne omejitve izvajanja del za določene ptičje vrste:

V nadaljevanju so navedene časovne omejitve izvajanja gozdnogospodarskih del za določene ptičje vrste, ki veljajo znotraj območja določena z radijem (v metrih) okrog gnezda – mirna cona. V primeru poznavanja lokacije gnezd, naj se območja vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano. Časovno omejitev se zapiše v odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. Status mirnih con je smiselno upoštevati najmanj 3 leta od beleženja zadnje aktivne gnezditve vrste, optimalno pa 7 let.

- Kozača: V polmeru najmanj 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd kozače naj se od 1.2. do 30.6. s prekinitvijo gozdnih del zagotavlja mir*.
- Sršenar: V polmeru najmanj 400 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sršenarja naj se oblikujejo mirne cone, v katerih naj se v času od 1. junija do 31. avgusta ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje cest *. V primeru poznavanja lokacije gnezda, naj se območje z lokacijo vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano.
- Ostale sove: V polmeru najmanj 100 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd ostalih sov naj se od 1.3. do 31.5. s prekinitvijo gozdnih del zagotavlja mir*.

Ekocelice brez ukrepov:

Vse izločene ekocelice se upošteva kot posebne negovalne enote brez ukrepov v gozdnogojitvenih načrtih (glej seznam in opise oddelkov/odsekov). V zasebnih gozdovih so le predlog lastniku, v državnih gozdovih se jih lahko upošteva še več.

Drevesa izrednih dimenzij ali posebnih oblik:

V neposredni okolici vseh dreves posebnih oblik in dimenzij je z gozdnogojitvenim načrtom možno izločiti ekocelice v radiju sestoje višine, kjer se ukrepa v smislu ohranjanja zavarovanih dreves. Sama drevesa izjemnih dimenzij se pusti v gozdu tudi ko odmrejo. Predvidena je posebna oznaka in merilna pika za natančno meritev obsega dreves. Več, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oziroma površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov. Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav. Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno. Naravno vrednoto se lahko opremi za obisk, ogled in predstavitev javnosti z označevalnimi in pojasnjevalnimi tablami, klopki ipd., vendar le na način, da se s posegom in ogledovanjem ne poškoduje drevesa in ne spremeni življenjskih razmer na rastišču.

* - povzeto po Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS št. 92/2000, 56/2006, 114/2009).

Usmeritve vezane na posamezne upravljavske cone: [5]

UPRAVLJAVSKA CONA A - območje triprstega in belohrbtega detla. Površina v GGE: 281 ha.

VRSTE: brazdar (*Rhysodes sulcatus*), belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*)

OPIS CONE: Cona A obsega najbolj ohranjene jelovo bukove gozdove, predvsem na višjih nadmorskih višinah, vključujoč gozdni rezervat Kameni most. Vrste ogrožajo: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih sestojih ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni (s podlubniki napadene smreke) in gnezditveni habitat ptic. V coni želimo vzpostaviti nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se najmanj 50 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Zagotavlja naj se vsaj 5 % odmrle lesne mase iglavcev in listavcev od celotne LZ predvsem odraslega stoječega drevja iglavcev in listavcev nad 30 cm prsnega premera.

- Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oziroma s podlubniki napadenega drevja ohrani oziroma prepusti naravnemu razvoju.
- Z namenom izboljšanja strukture odmrle lesne mase naj se ohranja oziroma pušča vsaj 5-7 mrtvih, odmirajočih dreves in sušic stoječega drevja iglavcev in listavcev nad 30 cm prsnega premera na ha.

SEKTORSKI UKREPI, PREDLAGANI ZA VKLJUČITEV V GGN:

- načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu.

UPRAVLJAVSKA CONA B - območje gozdnega jereba. Površina v GGE: 3.110 ha.

VRSTE: gozdni jereb (*Bonasa bonasia*).

OPIS CONE: Cona vsebuje odseke znotraj katerih se pojavljajo lazi, senožeti in zaraščajoče površine v gozdnem prostoru ter površine prizadete po vetrolomu in lubadarju. Mednje sodijo tudi odseki 53035, 53036, 53064, 53074, 53098, 53150 in 53152, ki so uvrščeni v RGR 7000 - Gozdovi za pospeševanje vrstne pestrosti. Za gozdnega jereba so zanimivi dobro strukturirani sestoji z večjim deležem iglavcev, skupinami lesk, brez ali jelš in prodonosnimi vrstami (jerebika, mokovec, glog). Primerni so majhni nakloni terena. Stanišča gozdnega jereba so velika cca. 40 ha, pozimi se zadržuje na teritoriju velikosti cca. 0,5 ha. Znotraj cone želimo v delih ohranjati primeren habitatni tip, ki vrsti omogoča hkrati kritje in ugodne prehranske razmere.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje prehranski habitat vrste. Kjer sestojne razmere dopuščajo, naj se zagotavlja vrzelast gozd s pestro zeliščno in grmovno vegetacijo s prisotnostjo plodonosnih drevesnih vrst. Primerne so zlasti površine prizadete po vetrolomu in lubadarju. Znotraj takšnih površin naj se:
  - ohranja raznomerna struktura gozdov (sestoje z vrzelastim ali pretrganim sklepom krošenj, s šopi in skupinami odraslih dreves);
  - pri negi in obnovi gozda ohranjajo in sproščajo skupine lesk, brez, jelš in drugih plodonosnih vrst kot so jerebika, mokovec, brek, češmin, glog na skupni površini vsaj 0,5–1 ha; kjer teh plodonosnih rastlin ni, naj se jih vnaša s sadnjo;
  - vzdržuje skupine različno starih iglavcev, predvsem v fazi drogovnjaka;
  - žičnate ograje ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne;
  - 5 % površin prizadetih po vetrolomu in lubadarju prepusti naravnemu razvoju (za dobo 10 let).
- Novih krmišč za divjad naj se ne postavlja (dovoljena so krmišča s tam pridelano krmo);
- V polmeru najmanj 400 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih stanišč gozdnega jereba naj se od 1.4. do 31.7. ne izvaja gozdnogospodarskih del, oddelek pa ovrednoti s 1. stopnjo funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. V primeru poznavanja lokacije stanišč, naj se območje z lokacijo vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano.

SEKTORSKI UKREPI, PREDLAGANI ZA VKLJUČITEV V GGN:

- V okviru projekta Life Kočevsko sta se znotraj odsekov 53064 in 53088 postavili prehranjevalni ograji za jereba, kjer se je sadilo jerebika in smreke. Predvidijo se naslednji ukrepi: 837 - vzdrževanje zaščitne ograje, morebitna dodatna sadnja plodonosnih vrst, nega mladja in gošče.
- Znotraj RGR 7000 se predvidi ukrepa vzdrževanje grmišč in vzdrževanje pasišč v gozdu.
- Znotraj cone se predvidi postavitve novih ograj znotraj katerih naj se predvidi naslednje ukrepe: označitev žičnatih ograj, 302 - priprava tal za sadnjo, 613 - sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja, 710 - obžetev, 837- vzdrževanje zaščitne ograje, nega mladja in gošče.

UPRAVLJAVSKA CONA E – območje navadnega koščaka. Površina v GGE: 37 ha.

VRSTE: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*), močvirski krešič (*Carabus variolosus*), veliki studenčar (*Cordulegaster heros*), vidra (*Lutra lutra*).

OPIS CONE: Cona obsega gozd ob reki Kolpi ter območje izvirov Kotnice. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge in obrežno vegetacijo.

KONKRETNE USMERITVE:

- Nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) naj se v območju upravljalvske cone ne gradi.
- Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja.
- V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V pasu 15 metrov od vodotokov naj se ne izvaja krčitev gozda.

Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

SEKTORSKI UKREPI, PREDLAGANI ZA VKLJUČITEV V GGN:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj (zamočvirjene gozdne površine namenjene izboljšanju stanja močvirskega krešiča).

D. Klimatska in higiensko-zdravstvena funkcija

Ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov. Ukrepi naj bodo malopovršinski; za klimatsko funkcijo je pomembno ohranjanje vertikalno in horizontalno razslojenost. Krčitve gozdov praviloma niso dovoljene.

E. Rekreatijska funkcija in turistična funkcija

Gozdove s poudarjeno rekreatijsko in turistično funkcijo je treba vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. Na razglediščih izvajati vedutno sečnjo. Ob poteh ohranjanje zanimiva drevesa (habitatna drevesa, izjemna drevesa) in skupine dreves ter z gospodarjenjem oblikovati pester, strukturiran gozd. V primeru izvajanja gozdarskih del v gozdu je treba pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce, in poti, za čas izvajanja del, zapreti ali omejiti dostop na poteh. Čas izvajanja del naj bo prilagojen obisku gozda. Zlasti ob bolj obiskanih poteh je potrebno z ustreznimi ukrepi (posek nevarnih dreves, pravočasni sanitarni posek, ...) zagotoviti varnost obiskovalcev. Dosledno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah ter ostalih poteh. Aktivno usmerjati turistično in rekreatijsko rabo na za to primerna območja ter na obstoječe, ustrezno označene poti. V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi. Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreatijske infrastrukture, redna vzdrževalna dela infrastrukture (poti, klopi, informacijske table) in povečan strokovni nadzor nad prepovedanim odlaganjem odpadkov ali drugimi motnjami, ki jih povzročajo obiskovalci. Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi. Spremljanje turističnega obiska in ocena vpliva na naravo. V primeru negativnega vpliva na naravo, z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev obiska.

F. Poučna funkcija

Gozdne rezervate je dovoljeno opremiti z informativnimi tablami in vzdrževati že postavljene table. Gozdne učne poti in ostale lokacije opremljene z informativnimi tablami: upoštevati usmeritve, ki so pisane pri estetski funkciji.

G. Raziskovalna funkcija

Pri ukrepanju na raziskovalnih objektih je potrebno sodelovati z nosilci raziskav. Za raziskovalno delo v GPN so potrebna z uredbo predvidena soglasja.

H. Funkcija varovanja naravnih vrednot

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki in hidrološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične in zoološke naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve [5]

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03).

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzročajo.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvajajo tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Hidrološke naravne vrednote

- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Botanične naravne vrednote

- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Zoološke naravne vrednote

- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvajajo tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvajajo v času, ki ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poleganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.
- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst.
- Eksploziji ali drugim dejanjem, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Konkretne varstvene usmeritve

Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev ter Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev je prikazan v prilogah v poglavju 12.12. Konkretna varstvena usmeritva za naravne vrednote.

V primeru kraških jam velja posebno priporočilo, in sicer: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Območja pričakovanih naravnih vrednot

Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

Celotno območje GGE Kolpa gradijo karbonatne kamnine, zato tu obstaja možnost odkritja podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot (jam in brezen). Za celotno območje zato velja, da je v primeru odkritja jam med izvajanjem del potrebno upoštevati Zakon o varstvu podzemnih jam. V skladu z 22. členom tega zakona in 74. členom ZON mora fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost, med katero je prišlo do najdbe jame, začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave. Hkrati mora jamo zaščititi.

I. Funkcija varovanja kulturne dediščine

Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjevci, gaji, logi). Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz Splošnih kulturnovarstvenih usmeritev.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za kulturne spomenike:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne aličasne objekte vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali

- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oziroma izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je treba strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je treba izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je treba nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbi zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oziroma se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine);
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa);
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi.

Območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze);
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief);
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin;

- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote.

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve so podane v prilogah načrta v poglavju 12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve.

Usmeritve za posege v kulturno dediščino

ZVKD-1 [19] predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1) [19];
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1) [19];

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je treba o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je treba pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitve arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije .

J. Obrambna funkcija

Gospodarjenje z gozdovi naj bo prilagojeno funkciji obrambnega objekta in površini okoli objekta. Gozdarska dela časovno in prostorsko uskladiti z izvajanjem obrambnih aktivnosti (vojska) v območjih gozdov s poudarjeno obrambno funkcijo (okolica Vadbenege centra Škrilj). Po izvajanju vojaških aktivnosti (vadba) naj ostane območje v prvotnem stanju, torej brez posegov v zemljišča. Odstrani se vse odpadke, ki bodo nastali tekom vaj (med drugim tudi tulce od maneverskega streliva). Dreves naj se ne poškoduje in trajno označuje. Vaj naj se ne izvaja v času in na območju, ko bi vaje lahko vplivale na funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcijo varovanja naravnih vrednot (gozdni rezervati) in druge socialne funkcije povezane z obiskom ljudi v gozdu.

K. Estetska funkcija

Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine, pospeševati in ohranjati estetsko zanimive drevesne in grmovne vrste (češnja, jerebika, mokovec ...). Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih. Z namenom ohranjanja in izboljšanja razgledov na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutna sečnja.

L. Lesnoproizvodna funkcija

Ukrepi morajo biti naravnani v gojenje gozda, ki bo zagotavljalo doseganje proizvodnih in ekonomskih ciljev lastnikov gozdov ob upoštevanju ostalih funkcij gozdov. Posebno pozornost je potrebno nameniti konfliktnim območjem (poudarjenost proizvodne funkcije na 1. stopnji ter ekoloških in socialnih funkcij na 2. stopnji – glej usmeritve za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcijo varovanja naravnih vrednot).

M. Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Semenski sestoji: Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebkne izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoj ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE.

Čebelja paša: Na območjih gozdov, ki so primerni z vidika čebelje paše je treba ohranjati in pospeševati (tudi s sadnjo) medonosne drevesne vrste, predvsem: lipo, javor, kostanj, jelko, ohranjati pester in stopničast grmovni sloj (glog, čremsa, leska, vrbe, ...) ter ohranjati in vzdrževati vodne vire in vodne površine.

Plodovi in zelišča: Zlasti plodonosne vrste (kostanj) naj imajo velike in sproščene krošnje. Pri nabiranju plodov in zelišč je potrebno nadzorovati in opozarjati nabiralce na zakonske omejitve.

N. Lovnogospodarska funkcija

V predelih s poudarjeno funkcijo naj bo ravnanje z gozdom usmerjeno v oblikovanje gozda, ki bo zagotavljal doseganje lovnogospodarskih ciljev. Upoštevati je potrebno zlasti obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi (zimovališča, rukališča, gozdne jase z lovskimi objekti).

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Usklajenost rastlinojede divjadi z okoljem: ohranitev vseh avtohtonih vrst, ki bodo številčno, po spolu in starostni strukturi usklajene z okoljem. Številčna jelenjad na območju ekološke enote osrednja Kočevska, kamor spada tudi GGE Kolpa otežuje naravno obnovo gozdov ter ogroža trajnost donosov gozdov in drugih vlog gozda. Zaradi navedenega se načrtuje zmanjševanje številčnosti populacije navadnega jelena. Preprečevalo se bo vnos neavtohtonih vrst (muflona in damjaka) v prosto naravo in ohranjalo stabilno populacijo velikih zveri (volk, ris, medved), ki so pomembni naravni selektorji rastlinojede parkljaste divjadi.

Merilo ustrezne številčnosti populacij rastlinojede divjadi so podatki o objedenosti na stalnih vzorčnih ploskvah. Stopnja objedenosti ter vsakoletna analiza odvzema so temeljni kriteriji pri planiranju količine in strukture in razporeda letnega odvzema divjadi po loviščih in loviščih posebnega namena. Številčnost rastlinojede parkljaste divjadi mora biti usklajena z razmerami v okolju, ki bodo zagotavljale ustrezno naravno obnovo gozdov.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Varovalni gozdovi

Usmeritve so prikazane v poglavju 12.2.2 Usmeritve za funkcije

Gozdovi s posebnim namenom

Za gozd s posebnim namenom je z Uredbo [3] določen gozdni rezervat Kameni most (27,80 ha).

V gozdnih rezervatih se lahko ukrepa samo v skladu z Uredbo [3]. GR so prepuščeni samodejnemu naravnemu procesom z namenom spremljanja in raziskovanja razvoja gozdov. V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba [3], ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Opravljanje posameznih raziskovalnih ali izobraževalnih nalog je dovoljeno z odobritvijo ministrstva, po podanem mnenju ZGS in ZRSVN [20].

Podrobne usmeritve za gozdne rezervate:

- Vzpostaviti sistem stalnega spremljanja stanja in razvoja gozdnih rezervatov ter obstoječih in morebitnih novih raziskovalnih ploskev. Temu mora slediti ureditev javno dostopne zbirke in

evidence zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih. S proaktivnim programom sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami naj se določi tematike raziskovalnih del in intenzivira raziskovalno dejavnost.

- Povečati obseg raziskovalnih dejavnosti v rezervatih ali nadaljevati z začetimi raziskavami.

Meje gozdnih rezervatov na terenu morajo biti vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. V naslednjem ureditvenem obdobju je treba označbe meja obnoviti, na določenih, bolj obiskanih predelih, tudi zgostiti. Ob bolj obiskanih rezervatih, skozi katere so speljane uradno določene pešpote, je predvidena obnovitev informativnih in usmerjevalnih tabel ter interpretativnih učil. Pri vsakem rezervatu (ob vstopnih točkah, javnih poteh) so predvidene označevalne table z osnovnimi informacijami, ki vsebujejo ime gozdnega rezervata, režim upravljanja...

Pri načrtovanju širše ureditve pešpote je treba upoštevati celovitost tovrstne ureditve na celotnem območju OE Kočevje (ali širše).

Na območju gozdnih rezervatov je treba spremljati število in gibanje obiskovalcev ter njihove vplive in obisk usmerjati izključno na urejene poti, ki morajo biti zato ustrezno opremljene in vzdrževane.

Ob pojavu prekomerne namnožitve podlubnikov je treba ob pešpoteh postaviti obvestila o razlogih ne ukrepanja v gozdnih rezervatih.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Za izboljšanje varstva gozdov pred požari je potrebno dosledno izvajanje vseh preventivnih in kurativnih ukrepov. Nevarnost gozdnih požarov obstaja predvsem na površinah, ki ležijo na sušnih termofilnih območjih, površinah okoli vasi, vikendov ter ob javnih cestah.

Na požarno najbolj ogroženih območjih je usmeritev k oblikovanju malopovršinskih mešanih gozdov, še zlasti ob meji s travniškimi površinami. V neposredni okolici in v teh sestojih je uporaba odprtega ognja prepovedana. Dovoljena je le zaradi zatiranja podlubnikov.

Na vhodih v gozd je potrebno postaviti opozorilne table ter opozarjati lastnike in obiskovalce gozdov. Podrobnejše usmeritve za ukrepanje v primeru požarov morajo biti zapisane v protipožarnem načrtu za GGE in v letnem načrtu za varstvo gozdov.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

GGE je v celoti vključeno v varovano območje Nature 2000, kjer je prepovedan vnos tujerodnih vrst, ohranjati je treba genetsko pestrost, pospeševati minoritetne in ogrožene drevesne vrste ter avtohtone provenience. Posebno pozornost je treba nameniti ohranjanju drevesnih vrst ki izginjajo (npr. gorski brest, veliki jesen) in varovanim drevesnim vrstam (npr. tisa in bodika). Spremljati in preprečevati je treba pojavljanje invazivnih vrst organizmov, še posebej na ogolelih površinah (npr. dresniki, pajesen, pavlovnija).

Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebke izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki boleznimi ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoju ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE. Meje semenskih sestojev morajo biti označene z zvezno črto rumene barve. V gozdnogospodarski enoti Kolpa je določen izbrani semenski sestoji tise v oddelku 135.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Splošne usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati pri uporabi mehanizacije v gozdu: Obvezna je uporaba biološko razgradljivih maziv v odprtih mazalnih sistemih verižnih žag za posek in izdelavo

dreves na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, uporaba strojev oz. naprav, razen odprtih mazalnih sistemov verižnih žag, ki ne puščajo sledi olj in drugih maziv in imajo ustrezno opremo za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlitja olj ter tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih. Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlito nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja. V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občinami in ZGS.

Sečnja in spravilo lesa s traktorjem: Sečnja z motorno žago in vlačenje lesa s traktorjem tudi v bodoče še ostaja prevladujoča tehnologija, saj je preverjena, tehnično in ergonomske docela razvita in učinkovita v različnih terenskih, sestojnih in lastniških razmerah. Pretežni del gozdnih terenov je že odprt z gozdnimi vlakami, ki so bile narejene prav za traktorsko spravilo. Gozdarski traktor s pogonom na obeh oseh, nameščenim vitlom in ostalo sodobno opremo za delo, je gozdu relativno prijazno spravilno sredstvo. Pomembna je selektivna izbira traktorjev glede na pogoje dela. Težki gozdarski zgibni traktorji so primerni na zahtevnih terenih, pri spravilu zelo debelega drevja. Drugje je potrebno omejevati njihovo uporabo in dajati prednost lažjim gozdarskim traktorjem. Obvezno je določiti primeren čas spravila, ki ga narekujejo gojitveni dejavniki (npr. mladje manj poškodujemo s sečnjo v zimskem času), ekološki dejavniki (npr. v bližini gnezdišč in brlogov se ne izvaja gozdnih del v pomladnih mesecih), transportni dejavniki (npr. po vlakah slabše nosilnosti in na erodibilnem zemljišču je treba spravljati les, ko so suhe ali zmrznjene). Pomembno je izbrati pravilno metodo dela (sortimentna, poldebelna, ...) in omejiti dolžine gozdnih lesnih sortimentov. Pri zbiranju lesa je zelo primerna uporaba daljinskega vodenja vitla, kjer traktorist lahko spremlja lesno breme in ga usmerja na poti do traktorja. Ne sme se dopustiti, da se traktor giblje izven označenih gozdnih prometnic (cest, vlak). Prepovedani sta drevesna in debelna metoda, saj povzročata prevelike poškodbe na drevju v sestojih, predvsem pa ob vlakah.

Izvoz lesa z gozdarsko prikolico: Zadnja leta se pri spravilu lesa uveljavljajo traktorske gozdarske prikolice, opremljene z nakladalno napravo, kar predstavlja najsodobnejši način spravila. Vožnja namesto vlačenje lesa iz gozda je trend v razvoju sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, ki prinaša mnogotere prednosti, zato je z uvajanjem sodobnih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa potrebno nadaljevati. Gozdarske prikolice so zelo primeren način spravila – izvoza lesa, predvsem na lažjih terenih (do 15% naklona vlak). Vožnja lesa zelo malo poškoduje drevje ob vlaki, zahteva pa dovolj široke nosilne vlake in spravilo v suhem obdobju. Uporaba gozdarskih prikolic je zelo primerna tudi na daljših spravilnih razdaljah. Hkrati lahko izvajajo dva opravila - spravilo in prevoz lesa do porabnika.

Strojna sečnja: Tehnologija strojne sečnje je glede na sestojne in terenske razmere primerna predvsem v zasmrečenih gozdovih v nižinskem delu enote. Strojna sečnja, po izkušnjah iz tujine in tudi pri nas, prinaša večje učinke, humanizacijo dela in manjše poškodbe v sestojih. Vendar ta tehnologija ob ne dovolj skrbno načrtovani uporabi lahko predstavlja nevarnost za gozdni biotop. Strojna sečnja je smiselna le ob podrobnem in usklajenem tehnološkem in izvedbenem načrtovanju. Možnost izvajanja del s strojno sečnjo opredeljujejo sestojne in rastiščne razmere ter poudarjenost funkcij. Uporaba strojne sečnje je zaenkrat še vprašljiva v sestojih s slabo stojno stabilnostjo, v prebiralnem in malopovršinsko raznodobno grajenem gozdu, v sestojih, kjer je izrazita šopasta grupacija dreves, v pomlajencih, kjer obstaja nevarnost poškodb mladovja in v mladih sestojih (letvenjakih) listavcev. Manj učinkovita je tudi na strmih kraških in erodibilnih jarkastih terenih ter predelih, kjer so tla močvirna ali razmočena. V vseh primerih poudarjene varovalne, hidrološke in biotopske funkcije je potrebno pazljivo presoditi možnost njene uporabe. Oba gozdarska stroja (forwarder in harvester) se morata, v primeru uporabe tehnologije strojne sečnje, gibati po obstoječih gozdnih vlakah in označenih sečnih poteh. Sečne poti morajo biti načrtovane in izvedene tako, da omogočajo uporabo strojne sečnje tudi ob periodičnih ponovitvah. Na sečne poti je treba polagati veje, da se poveča nosilnost tal. Vlake, ki so služile kot sečne poti, je treba po končanem delu očistiti. Poškodbe na glavnih vlakah je potrebno po končanem izvozu lesa sanirati tako, da je vlaka primerna tudi za spravilo s traktorji kolesniki. Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri

uporabi strojne sečnje, je potrebno osveščati in informirati javnosti o izvajanju del, predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitosti.

Glede na dane sestojne in terenske razmere v GGE Kolpa je kar nekaj sestojev primernih za strojno sečnjo v večnamenskih gozdovih enote, še posebej v nižinskih smrekovih sestojih, kjer so prisotni bolj ali manj čisti sestoji iglavcev v rastiščnogojitvenemu razredu 01205. Uporaba strojne sečnje je na površini celotne enote smiselna v času naravnih ujm, ko je potrebno iz gozda na hitro spraviti večje količine lesa.

Za prevoz lesa iz gozda so najprimernejši specialno opremljeni gozdarski kamioni s polprikolico ali prikolico. Za manjše količine lesa je primeren tudi izvoz lesa z gozdarsko prikolico. Čas in režim prevoza je potrebno prilagoditi stanju in nosilnosti cest. Na razmočenih cestah je nujno ustaviti prevoze zaradi zmanjšanja poškodb.

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic:

Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je potrebno prilagoditi terenskim razmeram. Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah. Pri tem je potrebno upoštevati tudi smernice Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN), Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) in Direkcije Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV) zapisane v usmeritvah območnega gozdnogospodarskega načrta.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1)

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,

poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [13],

poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,

poseg na varstvenih in ogroženih območjih,

poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,

poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,

hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 in Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju gozdnogospodarskega načrta.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Gozdne ceste: Kot osnova za bodoče odpiranje gozdov z gozdnimi cestami nam služi računalniško ovrednotena Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami (Krč, Beguš, 2011), ki je bila izdelana na osnovi 300 metrskega območja, ki je položen okoli linij obstoječih gozdnih cest in javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo. Rastrska analiza je določila območja primerna za gradnjo gozdnih cest, ki so prikazana na karti 9b: Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest v prostorskem delu načrta. Večina prednostnih območij je v okoljsko sprejemljivih območjih, nekaj pa jih ima na manjšem delu okoljske omejitve, predvsem ekocelice (prostorska omejitve) in zimovališča (časovna omejitve), kar bo potrebno upoštevati pri izdelavi elaboratov ničelnic. V primeru gradnje gozdnih cest v navedenih predelih bo treba predhodno izvesti dodatno presojo.

Prioriteta gradenj se določi glede na doseženo odprtost z gozdnimi cestami v širšem območju zaprtih gozdov, na osnovi spravilne razdalje, bonitete rastišča in stanja sestojev v zaprtih območjih. Poleg tega je nujno upoštevati še druge razloge za odpiranje gozdov, predvsem potrebo ostalih uporabnikov prostora. V predelih z zelo poudarjenimi ekološkimi funkcijami je potrebno načrtovati nižjo gostoto gozdnih cest.

Pri načrtovanju odpiranja gozdov z gozdnimi cestami je v Elaboratu ničelnic potrebno navesti vse pomembnejše ekološke dejavnike in opredeliti potrebne omejitve, da s posegom na njih ne nastanejo negativne spremembe. Gradnja in tudi vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest, kjer polegajo mladiče zavarovane živalske vrste. Izsekan pas gozda naj bo

čim ožji zaradi spremembe svetlobnih in vlažnostnih razmer v gozdu. Prometnica ne sme prizadeti vodnih ekosistemov. Gozdne ceste naj se ne trasirajo na velikih strminah in na vodnih ekosistemih. Trase cest naj se izognejo naravnim in kulturnim vrednotam. Trasa naj čim bolj izkoristi obstoječe poti in kolovoze, da se zmanjšajo rane v okolju. Ob upoštevanju reliefnih značilnosti in vrste kamenine je potrebno določiti traso z optimalnimi tehničnimi elementi. Umestitev trase v prostor ne sme podleči parcialnemu interesu investitorja, ampak je potrebno ob upoštevanju vseh dejavnikov določiti najugodnejše poteke tras. Elaborat ničelnic ni le obvezna podlaga ampak mora biti tudi dragocen pripomoček projektantu pri izdelavi načrta gozdne ceste.

Gozdne prometnice naj se ne gradijo na območjih ekocelic. Graditev gozdnih cest je treba opraviti skladno z določili Pravilnika o gozdnih prometnicah, Gradbenega zakona in Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost.

Poseben problem predstavljajo nekdanje gozdne ceste, ki se jim je (ali se bo) spremenil status v javne ceste. S tem je formalno onemogočeno spravilo po obstoječih vlakah na oz. ob te ceste in začasno skladiščenje lesa ob teh cestah, kar povzroča probleme tako občinam kot lastnikom gozdov. V bodoče bo potrebno več pozornosti nameniti prevezavi gozdnih vlak, ki se sedaj priključujejo na javne ceste, na obstoječa ali novo oblikovana skladišča.

Praviloma naj se izvaja tekoče letno vzdrževanje gozdnih cest, mestoma periodično vzdrževanje. Zimsko vzdrževanje naj si organizirajo večji lastniki sami. Povečati je potrebno obseg gozdarsko investicijskih del (rekonstrukcij) in ga usmeriti na gozdne ceste, ki odpirajo velike komplekse gozdov ali pa imajo poudarjen javni značaj. Obnovo vozišča je najbolj racionalno zagotoviti z recikliranjem vozišča, kjer se vrhnja plast ceste zdrobi in zmelje ter tako zagotovi kvaliteten zgornji ustroj vozišča.

Gozdne vlake: Prednostna območja za gradnjo vlak so oddelki z gostoto vlak nižjo od 75 m³/ha in letnim etatom višjim kot 4 m³/ha letno, ki so prikazani na karti 9c: Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak v prostorskem delu načrta. Posamezne vlake se prednostno načrtujejo tudi izven prednostnih območij, če gre za dograditev omrežja vlak v gozdovih, ki so intenzivno gospodarjeni in imajo daljšo pravilno razdaljo.

V GGE Kolpa je gozdni rezervat Kameni most, kjer gospodarjenje ni dovoljeno. V varovalnih gozdovih je obseg gospodarjenja majhen, le na dosegljivih območjih na robu kanjona reke Kolpe, na pretežni površini varovalnih gozdov se ne ukrepa. Poleg ekocelic in ekstremno strmih pobočjih ni drugih posebej izločenih območij, kjer je gospodarjenje sicer predvideno, a gozdnih vlak zaradi izjemne občutljivosti ekosistema ni umestno graditi. Gozdnih vlak se ne sme graditi le na manjših območjih - v strugah vodotokov, na mokriščih, na rastiščih redkih in ogroženih vrst, v neposredni bližini brlogov, brezen in jam ter. Povsod drugod se gozdne vlake lahko načrtuje v optimalni meri, ob upoštevanju pogojev soglasodajalcev.

Pri opredelitvi vlak v Elaboratu vlak je potrebno upoštevati podobne ekološke omejitve kot pri cestah. Za gozdne vlake, ki jih načrtujemo na terenih z naklonom, ki je večji kot 50%, na labilnih in pogojno stabilnih zemljiščih, v neposredni bližini območij, pomembnih za ohranitev prosto živčih živali, z izteki na kmetijska zemljišča pod naklonom, večjim od 25%, se mora v tehnološkem delu gozdnogojitvenega načrta izdelati posebno presojo o njihovem negativnem vplivu na gozdni ekosistem oziroma na kmetijska zemljišča. Odvodnjavanje vlak na erodibilnih tleh mora biti urejeno s prečnimi jarki.

Dosledno je treba upoštevati največjo dovoljeno gostoto gozdnih vlak in tehnične elemente vlak določene v Pravilniku o gozdnih prometnicah.

Tehnologija strojne sečnje zahteva sicer veliko gostoto sečnih poti, a ne potrebuje veliko vlak. Pri načrtovanju strojne sečnje je potrebno opredeliti le osnovni sistem vlak kot izvoznih poti.

Množično uvajanje sodobnih traktorskih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa, ki se ga predvideva v bodoče, zahteva načrtovanje izvoznih vlak, z dobrimi tehničnimi lastnostmi. Pomembna je širina in maksimalni naklon, pa tudi nosilnost vlak. Zato je na mehkejših terenih dopustno načrtovati delno utrditev vozne površine vlake z naravnim materialom. Nikakor pa ni dopustno, da bi vlake namenjene izvozu lesa s traktorskimi gozdarskimi prikolicami, uporabljali tudi za kamionski prevoz.

Obstoječe vlake je potrebno redno vzdrževati, da se prepreči njihovo propadanje in omogoči varno spravilo lesa. Ob prevzemu sečišč je potrebno paziti ali so izvedeni tudi potrebni vzdrževalni ukrepi

in sanirane poškodbe na vlakah (poravnava vozne površine vlake, odstranjevanje plazin, sanacija usadov, vzpostavitev prečnih jarkov, razbijanje posameznih skal...).

Skladišča za les: V primerih, ko se po gozdni vlaki, ali več gozdnih vlakah na gozdno cesto, na eno mesto privleče večje količine lesa, je potrebno ob gozdni cesti urediti primerno veliko skladišče za les. Skladišča je potrebno urediti tudi povsod tam, kjer se gozdna vlaka priključi na javno cesto. Skladišča morajo biti urejena izven cestnega telesa oz. varovalnega pasu ceste. Slednja morajo biti dovolj velika, da omogočajo skladiščenje in nakladanje lesa. Podrobneje se potrebe po gradnji opredeli v gozdnogojitvenem načrtu.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri izdaji dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati veljavne predpise. Pred izdajo dovoljenja za poseg v prostor je treba preveriti vse možnosti in se odločiti za najprimernejšo varianto, ki bo sprejemljiva tako iz gospodarskega kot tudi iz ekološkega in socialnega vidika. Pri izdaji dovoljenj je nujno sodelovanje med območno in krajevno enoto ZGS.

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati zlasti naslednje:

- V gozdnih rezervatih in varovalnih gozdovih se lahko ukrepa le v skladu z veljavno Uredbo [3]. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje pristojnega Ministrstva in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih - ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in čim manjši poseg v gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije, raziskav in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Le v izjemnih primerih se lahko izda dovoljenje za infrastrukturni objekt, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekal skozi osrednji predel velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini pa tudi skozi osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati krajini.
- V primestni in kmetijski krajini z zelo malo gozdov (pod 25 %) je treba biti pri izdaji dovoljenj za posege v prostor zelo previden, še posebno v primeru nameravanih posegov v večje gozdne površine in predvidenih popolnih odstranitvev gozdnih površin katerekoli velikosti. V primeru neobhodnih posegov v gozdove si je v takih krajinah treba prizadevati za osnovanje nadomestnih gozdnih površin. Navedeno je treba še posebej dosledno upoštevati v obravnavanih krajinah z manj kot 10 % gozda.
- Širjenje naselij, industrijskih con in infrastrukturnih objektov naj se načrtuje tako, da se ne prekine selitvene poti divjadi in velikih zveri. Kjer so selitvene poti prekinjene zaradi preteklih posegov, si je treba prizadevati za njihovo ponovno vzpostavitev (npr. izgradnja zelenih prehodov).
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).
- Na vodovarstvenem območju je potrebno pri posegih v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda pridobiti vodno soglasje, kot to določa zakon o vodah.

Okvirna merila za presojo ostalih dejavnosti v gozdnem prostoru

- Karta F v območnem gozdnogospodarskem načrtu »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakah in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oziroma odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Karta F je prikazana v Prostorskem delu območnega gozdnogospodarskega načrta.
- V gozdovih s posebnim namenom, kjer gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni, je dovoljeno izvajati samo raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti; izjema je hoja po obstoječih planinskih in drugih poteh.
- V varovalnih gozdovih se praviloma dovolijo le mehkejše oblike rekreacije (sprehod, planinstvo, opazovanje, poučne dejavnosti).
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini se v predelih s poudarjeno biotopsko funkcijo na ravni prve stopnje dovolijo le raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti. Tudi sprehajalne in druge rekreacijske poti naj se takim območjem po možnosti izognejo.
- Rekreativne dejavnosti, ki jim je gozd bolj ali manj le prijetna kulisa, z vidika optimalne rabe prostora ni primerno dopuščati v območjih gozdnih in gozdnatih krajin, ki so zaradi svoje ohranjenosti pomembna vrednota za okolje.
- Oblike rekreacije, ki povzročajo hrup ali druge negativne vplive na gozd, se praviloma dovolijo le v tistih predelih primestne, kmetijske ali gozdnate krajine, ki so primestni blizu ali so zaradi infrastrukturnih objektov oziroma drugih razlogov v naravnem pogledu že razvrednotene.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.
- Prednostno ohranjati gozd v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Merila in usmeritve za krčitve gozdov v kmetijske namene

Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno: gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve.

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

- območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- prepovedano je krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- na plazljivem območju ni dovoljeno krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč,
- za krčitve na plazljivem območju, zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem je izdelana opozorilna karta verjetnosti pojavljanja plazov, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, je potrebna v praksi dodatna presoja.
- krčenje gozdov na območju gozdnih učnih poti (50 m vplivno območje),
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m vplivno območje),
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,
- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave,
- manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Med druga gozdna zemljišča spadajo površine pod daljnovodi. Vzdrževanje površin pod daljnovodi se izvaja na podlagi medsebojnega sporazuma med ZGS in Elektro Ljubljana. V skladu s sporazumom si mora Elektro Ljubljana pred vzdrževanjem površin pod daljnovodi pridobiti soglasje ZGS. ZGS v soglasju določi pogoje, pod katerimi se lahko izvedejo dela.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Za GGE je za obdobje 2023-2032 načrtovan najvišji možni posek 298.000 m³, 85.200 m³ iglavcev in 212.800 m³ listavcev, intenziteta upošteva vse gozdove je 20,7 % na lesno zalogo ter 81,6 % na prirastek, upošteva večnamenske gozdove (brez varovalnih gozdov in rezervatov) pa je višja – 22,9 % na lesno zalogo in 88,8 % na prirastek.

Možni posek je načrtovan za vse gozdove prilagojeno funkcijam gozdov. Brez načrtovanega poseka so gozdni rezervat in ekocelice prepuščene naravnemu razvoju.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

Preglednica 54./MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	19.316	40.968	5.732	0	0	19.184	85.200	28,7	95,1
	%	22,7	48,1	6,7	0,0	0,0	22,5	100		
Listavci	m3	48.021	157.559	5.778	0	0	1.442	212.800	18,6	77,2
	%	22,6	74,0	2,7	0,0	0,0	0,7	100		
Skupaj	m3	67.338	198.526	11.510	0	0	20.625	298.000	20,7	81,6
	%	22,6	66,6	3,9	0,0	0,0	6,9	100		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	2.054	4.357	610	0	0	2.040	9.061	26,4	95,3
	%	22,7	48,1	6,7	0	0	22,5	100		
Listavci	m3	4.255	13.960	512	0	0	128	18.855	15,4	64,3
	%	22,6	74,0	2,7	0	0	0,7	100		
Skupaj	m3	6.309	18.317	1.122	0	0	2.168	27.916	17,8	71,9
	%	22,6	65,6	4,0	0	0	7,8	100		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	15.689	33.274	4.656	0	0	15.581	69.200	29,2	96,6
	%	22,7	48,1	6,7	0	0	22,5	100		
Listavci	m3	38.642	126.784	4.650	0	0	1.160	171.236	19,1	79,6
	%	22,6	74,0	2,7	0	0	0,7	100		
Skupaj	m3	54.331	160.059	9.305	0	0	16.741	240.436	21,3	83,8
	%	22,6	66,6	3,9	0	0	7,0	100		

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	1.573	3.337	467	0	0	1.562	6.939	26,6	82,6
	%	22,7	48,1	6,7	0	0	22,5	100		
Listavci	m3	5.125	16.814	617	0	0	154	22.709	17,6	73,1
	%	22,6	74,0	2,7	0	0	0,7	100		
Skupaj	m3	6.698	20.150	1.083	0	0	1.716	29.648	19,1	75,1
	%	22,6	68,0	3,7	0	0	5,8	100		

Karta ukrepov v merilu 1 : 30 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8)

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela se osredotočajo na pomladitvene procese – vse od priprave sestojev na obnovo s posekom predrastkov in grmovnic do nege gošč in letvenjakov. Na novonastalih ogolelih površinah je predviden majhen obseg sadnje z zaščito in nego. Na dveh površinah, ki so hkrati tudi v coni gozdnega jereba sta predvideni novogradnji ograjenih površin s pripadajočim vzdrževanjem in označitvijo z lesenimi tablicami. V skladu s pojavljanjem prenamnožitve podlubnikov so predvidena tudi varstvena dela pred žuželkami.

Preglednica 55./NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	19,70	183,20	30,80	233,70
Priprava tal	ha	0,50	7,60	0,90	9,00
Sadnja	ha	2,50	5,60	0,90	9,00
Obžetev	ha	10,00	47,30	3,60	60,90
Nega mladja	ha	2,50	9,90	3,20	15,60
Nega gošče	ha	16,20	229,60	22,80	268,60
Nega letvenjaka	ha	8,90	131,50	12,20	152,60
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,90	32,60	0,85	34,35
Obžagovanje vej	ha	0,00	1,50	0,00	1,50
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	70,00	5,00	75,00
Zaščita s premazom	ha	20,00	47,30	7,20	74,50
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	50,00	0,00	50,00
Zaščita z ograjo	m	0,00	800,00	0,00	800,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	200,00	2.440,00	0,00	2.640,00
Ostala varstvena dela	dni	10,00	22,80	5,40	38,20

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Gozdne jase je potrebno redno letno vzdrževati s košnjo in čiščenjem. Za izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev vzdržujemo tudi grmišča. Gozdni rob naj bo vrstno pester in razgiban, prehod v strnjen gozd naj bo postopen. Pospešujemo plodonosne drevesne in grmovne vrste. Posebno pozornost je potrebno nameniti vzdrževanju obstoječih lovskih objektov (lovske preže, solnice, krmišča, ...) in sodelovanju revirnih gozdarjev pri izbiri lokacij teh objektov. Po potrebi je predvideno krmljenje v skladu z lovsko upravljaljskim načrtom. Posegi v vodna telesa, ki bi poslabšali razmere, niso dovoljeni. V bližini vodnih zajetij in izvirov je priporočljivo urediti korita ali luže za lažji dostop

divjadi do vode. Kale in kaluže je potrebno ohranjati ter jih po končani sečnji očistiti morebitnih sečnih ostankov. Na območju sezonskega zadrževanja živali je potrebno dela v gozdu časovno prilagoditi. Na območju zimovališč jelenjadi naj se dela ne izvajajo od 1. decembra do 30. aprila, v bližini medvedjih brlogov od 1. novembra do 1. junija, v bližini mrhovišč od 1. oktobra do 30. aprila, na območju rukališč od 15. avgusta do 15. oktobra.

Na zimovališčih ohranjamo grmišča ali neredčene mlajše smrekove nasade, ki so primerni za skrivališča in poganje mladičev. V bližini medvedjih brlogov ne ukrepamo, razen z namenom izboljšanja bivanjskih razmer (presvetlitev vhoda, puščanje lesne mase z namenom izboljšanja prehranskih razmer...), pri čemer je priporočeno puščanje lesne mase na mestu poseka.

Da bi se izognili nadaljnim konfliktom med človekom in zvermi (predvsem medvedom) je potrebno zaustaviti zaraščanje košenic ob vaseh in zaselkih oziroma te zaraščene košenice izkrčiti.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 56. /D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Funkcija	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje grmišč	Funkcija ohr. biotske razn.	ha	0,00	2,30	0,00	2,30
Vzdrževanje travinj	Funkcija ohr. biotske razn.	ha	0,00	6,15	0,00	6,15
Vzdrževanje vodnih površin	Funkcija ohr. biotske razn.	kos	0,00	24,00	4,00	28,00
Sadnja plodonosnega drevja	Funkcija ohr. biotske razn.	kos	0,00	400,00	0,00	400,00
Postavitev valilnic in ostalo	Funkcija ohr. biotske razn.	dni	0,00	0,40	0,00	0,40
Osnovanje pasišč v gozdu	Funkcija ohr. biotske razn.	ha	0,00	1,00	0,00	1,00
Naravni razvoj biotopov	Funkcija ohr. biotske razn.	ha	55,46	276,01	92,77	424,24
Ohranjanje biotopov - nega	Funkcija ohr. biotske razn.	ha	0,00	0,00	0,50	0,50
Vzdrževanje gnezdnic	Funkcija ohr. biotske razn.	kos	0,00	20,00	0,00	20,00
Postavitev gnezdnic	Funkcija ohr. biotske razn.	kos	0,00	20,00	0,00	20,00
Vzdrževanje stez	Rekreacijska in turistična f.	dni	0,00	8,00	0,00	8,00

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Načrtovana optimalna gostota produktivnega cestnega omrežja v GGE Kolpa je 19,70 m/ha. Takšno gostoto je predvidel pretekli gozdnogospodarski načrt. Obstoječe omrežje gozdnih cest z gostoto produktivnega cestnega omrežja 16,77 m/ha se načrtuje v prihodnje povečati.

Skladno z usmeritvami in določili območnega načrta so opredeljena prednostna območja za gradnjo gozdnih cest, ki še niso optimalno odprta:

- Prednostno območje »Škorten« obsega 48 ha gozdov v oddelkih 76, 77 in 81, GGE Kolpa. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,900 km.
- Prednostno območje »Medeni hrib« obsega 101 ha gozdov v oddelkih 79, 86, 123, 124, 125, 126 in 127. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 1,300 km.
- Prednostno območje »Bolvik« obsega 94 ha gozdov v oddelkih 120, 121, 122, 123, 127 in 128. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 2,000 km.
- Prednostno območje »Muha vas« obsega 77 ha gozdov, v oddelkih 117, 118, 119, 120, 129 in 130. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,850 km.
- Prednostno območje »Stara Morava« obsega 74 ha gozdov v oddelkih 88, 90, 101, 102, 103, 104 in 116. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 1,00 km.
- Prednostno območje »Vinske gorice« obsega 56 ha gozdov v oddelkih 91, 92, 93 in 95. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 1,000 km.

- Prednostno območje »Kuhlarji« obsega 63 ha gozdov v oddelkih 106, 107, 113 in 115. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 1,350 km.
- Prednostno območje »Turkova draga« obsega 72 ha gozdov v oddelkih 50, 52, 53 in 54. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,900 km.
- Prednostno območje »Ferdrenški hrib« obsega 29 ha gozdov v oddelkih 43 in 44. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,450 km.
- Prednostno območje »Lazarska gora« obsega 71 ha gozdov v oddelkih 1, 2, 3, 4 in 5. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,520 km.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 10,270 km novogradenj in vključitvijo predlagane gozdne ceste 060392 Ograja v dolžini 1,754 km (vse skupaj 12,024 km), ki bi odprle skupaj 795 ha doslej slabše odprtih gozdov v GGE Kolpa, bi se gostota produktivnih cest povečala na 19,06 m/ha in bi se dobro približala optimalni gostoti produktivnega cestnega omrežja.

Gozdne vlake

Ob upoštevanju terenskih razmer znaša optimalna gostota gozdnih vlak v GGE Kolpa 125 m/ha, ki je že dosežena. Načrtujemo zgraditi še ca. 10 km gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih, ki so pomanjkljivo odprti, kjer imajo vlake neustrezne elemente gozdnih vlak, oz. bo potrebno izvesti prevezavo obstoječih gozdnih vlak ob javnih cestah, zaradi dograditve skladišč.

V GGE Kolpa je večje zaokroženo območje gozdov nad Kolpo, ki so pretežno varovalni gozdovi in jih zaradi zelo strmega in erodibilnega jarkastega reliefa ni umestno odpreti z gozdnimi vlakami.

Kot prednostni oddelki za odpiranje z gozdnimi vlakami so oddelki: 53001, 53005, 53088, 53092, 53095, 53099, 53112 in 53113.

Potrebno je načrtovati primeren obseg rekonstrukcij gozdnih vlak z neustreznimi elementi (razširitev, sprememba vzdolžnih in prečnih naklonov, krivin...). Ocenjujemo, da je v večnamenskih gozdovih enote okoli 5% (28 km) obstoječih gozdnih vlak neprimernih za spravilo s sodobnimi pravilnimi sredstvi, ki jih načrtujemo rekonstruirati v prihodnjem ureditvenem obdobju.

Večja skladišča v gozdovih se nahajajo v odd. 53029, 53037, 53051, 53104, 53130 (do 100 m³) in 53154 (do 300 m³). V naslednjem ureditvenem obdobju se načrtuje gradnja novih skladišč v oddelkih 53036, 53039. V primeru prenosa gozdnih cest do Škrilja med javne ceste, bo potrebno zgraditi nova skladišča.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 30 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij

V GGE se posamično drevje ali manjše skupine dreves (površine do 5 arov) izjemoma pojavljajo kot ostanki gozda v kmetijski krajini. Imajo estetsko in ekološko vrednost. Posebej so pomembna markantna drevesa na razglediščih, ob gozdnih kočah in koši ob naseljih ali travnikih.

Osnovna usmeritev za delo s posamičnim drevjem ali skupinami drevja naj bo previdnost s ciljem povečanja in ohranjanja vrstne pestrosti ter naravne sestave. Ukrepi naj se izvajajo izven vegetacijske dobe. Tako se zmanjša velikost poškodb na obstoječem drevju in se hkrati najmanj moti mir in bioritem prisotnih živalskih vrst.

V okolici vasi je namen nege dreves ohranitev, izboljšanje vitalnosti ter obenem varnost prebivalcev. Ob tem je potrebno upoštevati:

- nega drevja naj bo opravljena pravočasno, redno in strokovno,
- posegi na drevju naj bodo čim manjši,
- upoštevati je potrebno primernost oblike krošnje, ki je značilna za posamezno drevesno vrsto,
- odstranitev najdebelejših vej naj se vrši le izjemoma (prometna varnost), "obglavljanje" drevja pa je nedopustno, saj je neestetsko in škodljivo iz vidika zdravstvenega stanja drevesa.

V pretežno kmetijski krajini je pomen izven gozdnega drevja v oblikovanju krajine, manjši gozdni otoki pa mnogokrat predstavljajo tudi koridorje za premike divjih živali med površinami gozda. V tem pasu je smiselno ohranjanje manjših gozdnih otokov in ukrepanje v daljših časovnih razdobjih

8 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupno za celo GGE

Prihodek - prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov. Predpostavljamo, da bo ob realizaciji celotne količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti (Vir: ZGS – februar 2023).

Stroški - stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred in sektor lastništva. Ti (povprečni) parametri so: gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalovitost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce). Pri izračunu so upoštevane neto količine gozdnih lesnih sortimentov, pri čemer sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto v neto, in sicer za iglavce 0,85 ter za listavce 0,88. Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneve za zasebne gozdove (164,00 EUR) ter za državne gozdove (164,00 EUR). Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGO, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest.

Novogradnje gozdnih prometnic v tabeli niso prikazane. Izračunana vrednost izgradnje novogradenj gozdnih cest je 821.600 EUR in vlak 80.000 EUR.

Preglednica 57./EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	1.943.540	80	16.970.122	81	2.096.448	81
Strošek poseka in spravila	558.768	23	4.818.677	23	595.288	23
Razlika	1.384.772	57	12.151.445	58	1.501.160	58

Preglednica 58./EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	21.010.110	80,9	100,0
Stroški sečnje in spravila	5.972.732	23,0	28,4
Stroški gojenja in varstva gozdov		0,0	0,0
gojenje in varstvo gozdov	527.083	2,0	2,5
krepitev funkcij gozdov	11.213	0,0	0,1
Stroški vzdrževanje gozdnih prometnic		0,0	0,0
vzdrževanje gozdnih cest	75.400	0,3	0,4
vzdrževanje vlak	112.000	0,4	0,5
Stroški skupaj	6.698.428	25,8	31,9
Dohodek	14.311.682	55,1	68,1
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	5.397	0,0	0,0
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	0	0,0	0,0
Skupaj predvidene spodbude	5.397	0,0	0,0
Stroški - spodbude	6.693.031	26	32
Dohodek - (stroški+spodbude)	14.317.079	55,1	68,1

9 Rastiščnogojitveni razredi

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Oblikovanje RGR omogoča lažje razumevanje razvoja in zastavljanje ciljev, usmeritev in ukrepov za različne gozdove. Gozdovi po RGR so obravnavani ne glede na lastništvo. Oblikovani so na osnovi rastiščnih dejavnikov, stanja sestojev, sorodnosti rastišč, podobnosti zastavljenih ciljev, usmeritev, ukrepov ter na podlagi poudarjenosti funkcij gozdov in namena. Upoštevana je tudi primerna (ne premajhna) velikost rastiščnogojitvenih razredov.

V RGR so uvrščeni celi oddelki ali odseki. Upoštevana je tudi tradicija območja pri oblikovanju in pri imenovanju rastiščnogojitvenih razredov. Poimenovanje je po novem območnem načrtu, s šifro je ohranjena oznaka starih razredov.

Preglednica 59./D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91KO	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))

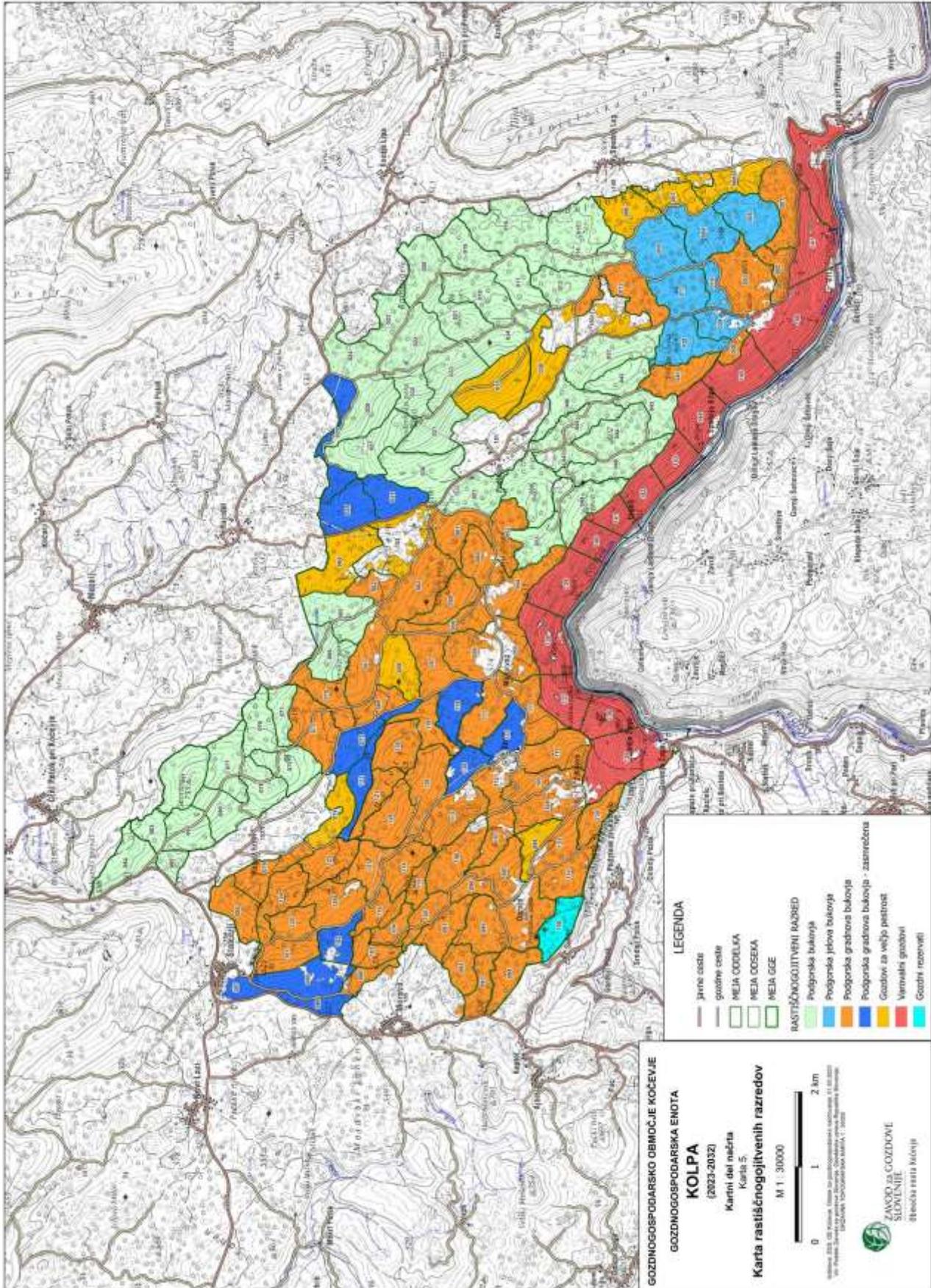
*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

Gozdnogojitveni cilji po RGR so določeni glede na stanje in razvojne značilnosti gozdnih sestojev, poudarjenosti funkcij gozdov in z upoštevanjem potencialne drevesne sestave in zgradbe gozda ter prirastoslovnih zakonitosti danih rastišč. Na tej osnovi je bilo v enoti oblikovani sedem RGR.

Proizvodne in pomladitvene dobe so bile določene na osnovi razvojnih starosti in izračunanih prehodnih dob. Podlaga za določitev razvojnih starosti in izračun prehodnih dob so bili podatki o rasti dreves na stalnih vzorčnih ploskvah.

Karta 5. Karta rastiščnogojitvenih razredov

*Detaljna karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 30.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - 01181

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poudarjeni sta hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaradi prisotnosti divjadi in ugodnih pogojev, je celotna površina RGR opredeljena kot zimovališče.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 60. /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91KO	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

STANJE GOZDOV

V RGR so uvrščeni jelovo-bukovi gozdovi v nižjih nadmorskih višinah in na hladnejših legah v jugovzhodnem delu GGE. Površina je 253,47 ha - prevladujejo državni gozdovi (75,8 %), zasebnih je 2,2 % površine in gozdov lokalnih skupnosti 2 %.

To so najmogočnejši sestoji v GGE, z visoko lesno zalogo 436 m³/ha, relativno vitalnimi debelimi jelkami in odlično obnovo - vendar samo bukve. Zaradi izpada pomlajevanje jelke je dolgoročno ogroženo samodejno delovanje jelovo bukovega gozda, kot posebej občutljivega gozdnega ekosistema.

a) Rastišče

Prevladuje *Dinarsko jelovo bukovje s srobotom*, ostalih gozdnih rastiščnih tipov je manj kot 15 %.

Preglednica 61. /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	18,45	7,3
55410	<i>Gradnovo bukovje na izpranih tleh</i>	11	17,66	7,0
64130	<i>Dinarsko jelovo bukovje s srobotom</i>	11	217,36	85,7
	Skupaj	10,90	253,47	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V skupinsko raznomernih sestojih prevladujejo debeljaki, malopovršinsko prepleteni s pomlajenci, skupinami drogovnjaka in mladovjem bukve. Jelka in plemeniti listavci so zaradi preštevilčne jelenjadi skoraj onemogočeni pri obnovi.

Lesna zaloga in prirastek

Skupna lesna zaloga je 436,3 m³/ha. Prevladujejo iglavci (65,5 %). Razporeditev lesne zaloge po debelinskih razredih je izrazito pomaknjena v desno, kar gre na račun iglavcev. 64,6 % lesne zaloge iglavcev se nahaja v razredu nad 50 cm premera. Letni prirastek je visok, znaša 11,28 m³/ha.

Preglednica 62. /D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek				
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha		%	
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%				
Iglavci	0,7	4,4	10,9	19,4	64,6	285,7	65,5	7,20	63,8		
Listavci	9,3	25,4	27,9	21,6	15,8	150,6	34,5	4,08	36,2		
Skupaj	3,7	11,6	16,8	20,1	47,8	436,3	100,0	11,28	100,0		

Razmerje drevesnih vrst

Prevladuje jelka z 61,9 %, sledi bukev z 20,2 % in plemeniti listavci z 8,8 %. Naravno stanje predvideva manjši delež jelke in večji delež smreke ter bukve.

Preglednica 63. /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	15,6	270,1	0,0	0,0	0,0	88,1	18,2	38,6	5,8	0,0
	%	3,6	61,9	0,0	0,0	0,0	20,2	4,2	8,8	1,3	0,0
Naravno stanje	m3/ha	20,5	112,2	0,0	0,0	0,0	197,7	24,0	60,7	21,4	0,0
	%	4,7	25,7	0	0	0	45,3	5,5	13,9	4,9	0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi RGR 1181 so v celoti ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo debeljaki, manj je raznomernih sestojev. Zelo malo je mladovij, sestojev v obnovi in drogovnjakov. Zasnove mladovij so večinoma pomanjkljive, drogovnjakov pa dobre. Negovanost je dobra, na področju tega RGR se je pojavilo kar nekaj posledic vetroloma, ki je bil uspešno saniran. Sklep drogovnjakov je tesen, debeljakov pa večinoma normalen.

Preglednica 64. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	7,60	0,0	39,3	60,7	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	6,6	93,4	0,0	0,0
Drogovnjak	10,82	0,0	72,6	27,4	0,0	13,1	86,9	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	177,13					86,6	13,4	0,0	0,0	12,1	81,8	0,0	6,1
Sestoj v obnovi	15,18					87,2	12,8	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	42,74					100,0	0,0	0,0	0,0				
Skupaj	253,47												

Kakovost drevja

Kakovost je večinoma dobra in prav dobra.

Preglednica 65. /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	13	0,0	15,4	61,5	23,1	0,0
Jelka	179	1,7	44,1	39,7	13,4	1,1
Ostali igl.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	60	1,7	10,0	36,7	38,3	13,3
Hrast	11	9,1	36,4	45,4	9,1	0,0
Pl. Ist.	48	10,4	33,3	45,9	8,3	2,1
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	193	1,6	41,9	41,5	14,0	1,0
Skupaj listavci	121	5,8	21,5	40,5	24,8	7,4
Skupaj	314	3,2	34,1	41,0	18,2	3,5

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost stoječih dreves je razmeroma majhna – le 7,7 % dreves ima poškodbe debla in koreničnika.

Odmrlo drevje

Odmrlo drevje predstavlja 4,1 % lesne zaloge, med katerimi pa nad 50 cm ni iglavcev – predviden vzrok je redna sanacija ogroženih sestojev.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo posekanega 19.515 m³ iglavcev (97,6 % realizacija) in 7.681 m³ listavcev (109,7 % realizacija). Skupaj je bilo posekanega 27.196 m³. Skupna realizacija načrtovanega poseka je znašala 100,7 %. V strukturi poseka je imela največji delež jelka (15,8 % od celotne LZ ter 24,7 % od LZ jelke), sledi bukev (5,9 %) in smreka (1,2 %). Največji delež poseka je bil v V. debelinskem razredu (27,7 % celotnega poseka).

Preglednica 66./D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	20.000	19.515	97,6	72,3
Listavci	7.000	7.681	109,7	28,4
Skupaj	27.000	27.196	100,7	100,7

Realizacija načrtovanih gojitvenih del (naravna obnova in nega) je bila na ravni načrtovanega. Zaščita z novogradnjami ograj ni bila izvedena – izvedena samo manjša ograja za spremljanje objedanja.

Preglednica 67./OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	10,90	13,40	122,9
Nega mladja	ha	3,80	0,00	0,0
Nega gošče	ha	15,20	12,30	80,9
Nega letvenjaka	ha	3,30	3,70	112,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	9,30	7,60	81,7
Zaščita s premazom	ha	2,40	2,40	100,0
Zaščita z ograjo	m	800,00	96,00	12,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	740,00	290,00	39,2
Vzdrževanje grmišč	ha	0,50	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	5,00	50,0
Ostala varstvena dela	dni	26,25	17,25	65,7
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	50,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	59,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Površina RGR ostaja praktično nespremenjena. Lesna zaloga se je v preteklem desetletju zmanjšala, prirastek pa povečal. Načrtovan posek ostaja na približno enaki ravni.

Preglednica 68./GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	253,69	260,6	123,1	383,6	5,05	3,51	8,56	2,76	2,17	4,93
2013	252,24	320,8	135,6	456,4	6,50	2,71	9,21	7,74	3,05	10,78
2023	253,47	285,7	150,6	436,4	7,20	4,08	11,28	6,90	3,35	10,26

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Zmanjšuje se delež smreke, deloma tudi jelka – ki brez pomlajevanja tu nima prihodnosti. V deležu LZ je pričakovati napredovanje bukve in ostalih listavcev.

Preglednica 69./D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	6,5	61,4	0,0	0,0	0,0	19,5	2,4	9,1	1,0	0,1
2013	6,6	63,7	0,0	0,0	0,0	17,5	4,3	6,7	1,2	0,0
2023	3,6	61,9	0,0	0,0	0,0	20,2	4,2	8,8	1,3	0,0

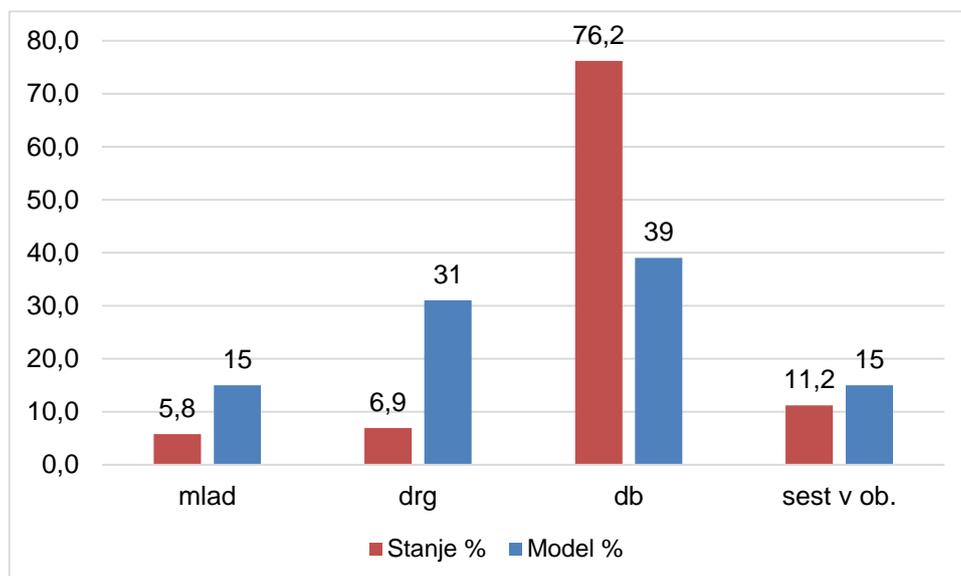
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Delež debeljakov se je malenkostno povečal, prav tako tudi delež raznomernih sestojev. Korigiran delež vsebuje tudi razdeljene raznomerne sestoje na osnovne razvojne faze

Preglednica 70./D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	7,60	3,0	5,8	20	15	38,02	-9,2
Drogovnjak	10,82	4,3	6,9	40	31	78,58	-24,1
Debeljak	177,13	69,8	76,2	51	39	98,85	37,2
Sestoj v obnovi	15,18	6,0	11,2	20	15	38,02	-3,8
Raznomerno (sk-gnz)	42,74	16,9					
Skupaj	253,47	100,0	100,0	130,0	100,0	253,47	

Grafikon 2. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Ciljna lesna zaloga 447 m³/ha, izravnalno obdobje 10 let. Optimalna zaloga v prebiralnih gozdovih je 350 do 400 m³/ha. Ciljne dimenzije veljajo za skupinsko raznomerne sestoje, pri prebiralnih gozdovih so lahko ciljni premeri posameznih kakovostnih dreves višji, in sicer pri iglavcih za 10 do 20 cm, pri listavcih do 10 cm.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomena, in malopovršinsko enomena	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 20 let	620	sm (3)	B	50-60 cm
				je (61,5)	B	60-70 cm
Pomladitveni cilj				bor (0)	C	45 cm
				bu (21,5)	B	55 cm
				hr (4)	A/B	60-70 cm
				pl. list. (9)	A	50-60 cm
				ost. list. (1)	drva	40 cm
				sm (20)		
				je (10)		
				bu (60)		
				hr (2)		
				pl.list. (12)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena obnova s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu. Stalna kontrola zdravstvenega stanja zaradi sušenja jelke in podlubnikov. Intenzivnejša nega kot v višjeležečih jelovo bukovih sestojih.

Obnova gozdov: Naravna obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha), ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prioritetna je naravna obnova. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake ki dosegajo končno lesno zalogo. Prednost pri obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, v obnovo se jih uvaja pri starosti 90 let. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj. Sečnja na pomlajenih površinah se izvaja izven vegetacije, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: V mladju in gošči z dobro zasnovano je treba opraviti nego 2 x v desetletju. Kjer je drevesna zmes pestra do faze letvenjaka se opravi pozitivno izbiro. Ob izbrancih velikega jesena in gorskega javorja mora biti jakost redčenja močnejša. V drogovnjakih je treba zaradi stojnosti sestojev začeti z redčenji dovolj zgodaj. Redčenja naj se izvajajo dvakrat v desetletju. Ukrepi v debeljakah naj bodo šibkejši. Jakost redčenj, v kolikor so še potrebna, naj bo večja pri listavcih. Skupinsko raznomerne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomerne gospodarjenja. Ohranja naj se razvojno dinamiko gozda. V sestoji naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Treba je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so jelka, bukev s primesjo hrasta, smreke ter plemenitih listavcev. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Premene sestojev: Posredne premene se izvajajo predvsem na območjih kjer je bilo drevje v preteklosti zaradi naravnih ujm na večjih površinah močno posekano in imajo, zaradi pionirskih

drevesnih vrst, danes malodonosni značaj. Tu se z ukrepi posredne premene pospešuje jelko, smreko, bukev, graden in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se zmelje ali tretira s primernim insekticidom na podlagi predhodno pridobljenih dovoljenj.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Na območjih, kjer so bili sestoji močno poškodovani po naravnih ujmah, naj se izvede posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru težav pri naravni obnovi se izvede sadnja.

Varstvo posebnih habitatov: Naravna zatočišča se izloča v okolici posebnih biotopov - izvirov, brlogov, brezen, kaluž ter na strmih nedostopnih predelih. Za začasna naravna zatočišča se lahko določi tudi debeljake, kjer se 10-30 let ne ukrepa. Delež odmrle biomase naj znaša do 3 % od lesne zaloge. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje. Pušča naj se še živa drevesa listavcev s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Ukrepi

Preglednica 71./D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	65,5	34,5	100,0
- ciljno %	65,5	34,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	285,7	150,6	436,3
- ciljna (m3/ha)	288,7	157,9	446,6
Prirastek (m3/ha)	7,20	4,08	11,28
Možni posek (m3/ha)	69,0	33,5	102,5
Možni posek (m3/ha/leto)	6,90	3,35	10,26
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	24,2	22,3	23,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	95,9	82,2	90,9
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 72./MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	2.146	9.009	1.754	0	0	4.590	17.500	24,2	95,9
	%	12,3	51,5	10,0	0	0,0	26,2	100,0		
Listavci	m3	1.969	5.818	468	0	0	245	8.500	22,3	82,2
	%	23,2	68,4	5,5	0	0,0	2,9	100,0		
Skupaj	m3	4.115	14.827	2.222	0	0	4.835	26.000	23,5	91,0
	%	15,8	57,0	8,5	0	0,0	18,6	100,0		

Preglednica 73./NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	11,90	11,90
Nega gošče	ha	7,90	7,90
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	80,00	240,00

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - 01201

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Na manjšem delu je poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (zimovališča, rukališča, UC B (gozdni jereb)) ter funkcija varovanja kulturne dediščine (okolica vasi Muha vas in Turkova Draga). Obrambna funkcija je poudarjena v gozdovih v okolici Vadbenega centra Škrilj.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 74./D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih
91KO	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

RGR združuje hrastovo - bukova rastišča na položnih, vrtačastih pobočjih in neizrazitih dolinah. Zaradi dostopnosti in bližine nekdanjih vasi se gozdovi že dalj časa intenzivnejše izkoriščajo, veliko površin je bilo v preteklosti v ekstenzivni kmetijski rabi - pašniki, steljkniki.

a) Rastišče

Prevladuje *Gradnovo bukovje na izpranih tleh* (72,2 %) na delu površine tudi *Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje* (24,4%).

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
55110	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	448,44	24,4
55410	<i>Gradnovo bukovje na izpranih tleh</i>	11	1.328,16	72,2
56312	<i>Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom</i>	1	1,95	0,1
59110	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	5,09	0,3
64130	<i>Dinarsko jelovo bukovje s srobotom</i>	11	55,46	3,0
	Skupaj	10,50	1.839,10	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V velikopovršinsko enomernih, pretežno bukovih sestojih prevladujejo debeljaki in pomlajenci, mestoma z manjšimi skupinami drogovnjakov in mladovjem bukve. V okolici nekdanjih vasi so raznomerni gozdovi z grmišči. Kljub znatnemu deležu hrasta v LZ, ga v obnovi ni.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 273,7 m³/ha, iglavcev je 12,5 %, listavcev 87,5 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (igl 47,7 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši. Skupni prirastek je 7,19 m³/ha/leto, 1,29 m³/ha pri igl, 5,90 m³/ha pri lst. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka kar za 30,3 %. Slednje kaže na slabšo izkoriščenost

rastiščnega potenciala. V tem razredu je namreč največ degradiranih sestojev, ki poraščajo območja ob nekdanjih, danes opuščenih vaseh.

Preglednica 75./D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	4,9	11,1	16,1	20,2	47,7	34,3	12,5	1,29	18,0
Listavci	7,6	18,5	29,8	27,3	16,8	239,4	87,5	5,90	82,0
Skupaj	7,2	17,6	28,2	26,4	20,6	273,7	100,0	7,19	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V drevesni sestavi prevladujejo bukev, hrast in plemeniti listavci. Iglavcev je nekaj nad 10 % v LZ, precej (8,6 %) je tudi rdih listavcev.

Preglednica 76./D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	26,9	7,3	0,2	0,0	0,0	119,1	50,8	44,5	23,6	1,4
	%	9,8	2,7	0,1	0,0	0,0	43,5	18,5	16,3	8,6	0,5
Naravno stanje	m3/ha	3,8	2,5	0,0	0,0	0,0	203,9	31,4	19,8	12,4	0,0
	%	1,4	0,9	0,0	0,0	0,0	74,5	11,5	7,2	4,5	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi so večinoma ohranjeni in le deloma spremenjeni (13,2 % površine).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

V RGR se pojavlja precej sestojev v obnovi, kjer pomlajevanje z bukvijo poteka nemoteno na srednje velikih do velikih površinah. Negovanosti mladovij in sestojev v obnovi so na dobrih dveh tretjinah površine dobre. Dobra četrtina debeljakov je rahlega sklepa – te tudi nosijo realizacijo odločitev o deležu uvajanja v obnovo. Zasnove mladovij so večinoma dobre, drogovnjakov pomanjkljive. Pionirski gozdovi z grmišči so slabih zasnov – nanje ni pretirano računati z obnovo.

Preglednica 77./ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	59,05	0,0	72,5	8,9	18,6	69,6	29,1	1,3	0,0	26,9	54,5	0,0	18,6
Drogovnjak	156,79	0,0	34,4	52,5	13,1	54,2	32,2	13,6	0,0	31,2	67,5	1,3	0,0
Debeljak	1.029,76					70,7	24,2	5,1	0,0	1,3	64,7	28,2	5,8
Sestoj v obnovi	457,18					71,7	27,7	0,6	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	120,89					32,5	45,4	22,1	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	15,43	0,0	0,0	35,1	64,9								
Skupaj	1.839,10												

Kakovost drevja

Večina drevja je ocenjeno kot dobre in zadovoljive kakovosti.

Preglednica 78./K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	130	0,8	17,7	52,2	26,2	3,1
Jelka	47	2,1	38,3	38,3	21,3	0,0
Bor	4	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Bukev	743	0,7	14,0	43,4	31,0	10,9
Hrast	383	0,8	24,8	41,3	24,5	8,6

Pl. lst.	329	2,7	10,9	37,5	33,4	15,5
Dr. tr. lst.	60	0,0	0,0	10,0	28,3	61,7
Meh. lst.	7	0,0	0,0	0,0	57,1	42,9
Skupaj iglavci	181	1,1	22,7	48,5	24,9	2,8
Skupaj listavci	1.522	1,1	15,4	40,1	29,9	13,5
Skupaj	1.703	1,1	16,2	41,0	29,4	12,3

Poškodovanost sestojev

Poškodovanot debel in koreničnika se pojavlja na 10,4 % dreves, ostale poškodovanosti je precej manj.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 15,9 m³/ha, kar predstavlja 5,8 % od LZ. Največ odmrlih dreves po količini je v debelinskem razredu 10 – 29 cm. Med odmrliimi drevesi je več listavcev.

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,5	6,8	8,3	1,3	11,9	13,2	2,8	18,7	21,5	8,7
30 - 49 cm	0,1	1,6	1,7	0,2	0,9	1,1	0,3	2,5	2,8	5,4
50 in več cm	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	1,8
Skupaj	1,7	8,5	10,2	1,6	12,9	14,5	3,3	21,4	24,7	15,9

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo posekanega 37.747 m³ iglavcev (243,5 % realizacija) in 67.505 m³ listavcev (85,4 % realizacija). Skupaj je bilo posekanega 105.252 m³, pri iglavcih so vzrok sečenj predvsem sanitarni poseki. Skupna realizacija načrtovanega poseka je znašala 111,4 %. V strukturi poseka je od lastne zaloge imela največji delež smreka (57,1 % od LZ smreke), v deležu od celotne zaloge pa je bukev z 9,9 %. Največji delež poseka je bil v V. deb. raz. (29,3 %).

Preglednica 79./D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	15.500	37.747	243,5	39,9
Listavci	79.000	67.505	85,4	71,4
Skupaj	94.500	105.252	111,4	111,4

Gojitvena dela so bila izvedena v skladu z načrtovanim, manj je bilo izvedene nege gošč. Pri postavitvi ograj gre za postavitev večje ter za dve manjši ograji na Škrilju – spremljanje objedanja. Manjši del nege drogovnjakov (nega + obročkanje) se je izvedel v okviru projekta Life Kočevsko.

Preglednica 80./OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	36,45	42,00	115,2
Nega mladja	ha	3,93	4,20	106,9
Nega gošče	ha	67,80	45,28	66,8
Nega letvenjaka	ha	25,58	23,40	91,5
Nega ml. drogovnjaka	ha	40,95	31,66	77,3
Zaščita z ograjo	m	1.200,00	544,00	45,3
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	3.160,00	1.120,00	35,4
Vzdrževanje grmišč	ha	3,70	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	66,00	36,00	54,5
Ostala varstvena dela	dni	87,50	32,88	37,6
Priprava tal	ha	0,00	0,36	0,0

Sadnja	ha	0,00	0,36	0,0
Obžetev	ha	0,00	0,72	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	19,24	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	1,48	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,40	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	27,18	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	1.370,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Tudi v tem RGR se je znižala lesna zaloga iglavcev, celotna pa se je, na račun listavcev nekoliko povečala. Latni prirastek se zvišuje, kar gre predvsem na račun vraščanja mlajših dreves.

Preglednica 81./GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	1.830,42	42,7	200,0	242,7	1,07	5,11	6,18	0,87	2,96	3,83
2013	1.831,73	40,6	227,3	267,9	1,17	4,91	6,08	2,06	3,69	5,75
2023	1.839,10	34,3	239,4	273,8	1,29	5,90	7,19	1,06	4,95	6,01

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Razen manjšega deleža smreke in povečanja deleža bukve in plemenitih listavcev, bistvenih sprememb v drevesni sestavi ni.

Preglednica 82./D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	15,2	2,3	0,1	0,0	0,0	43,3	18,2	15,8	4,3	0,8
2013	12,1	3,0	0,1	0,0	0,0	42,5	18,9	14,9	7,8	0,7
2023	9,8	2,7	0,1	0,0	0,0	43,5	18,5	16,3	8,6	0,5

Razvojne faze in zgradbe sestojev

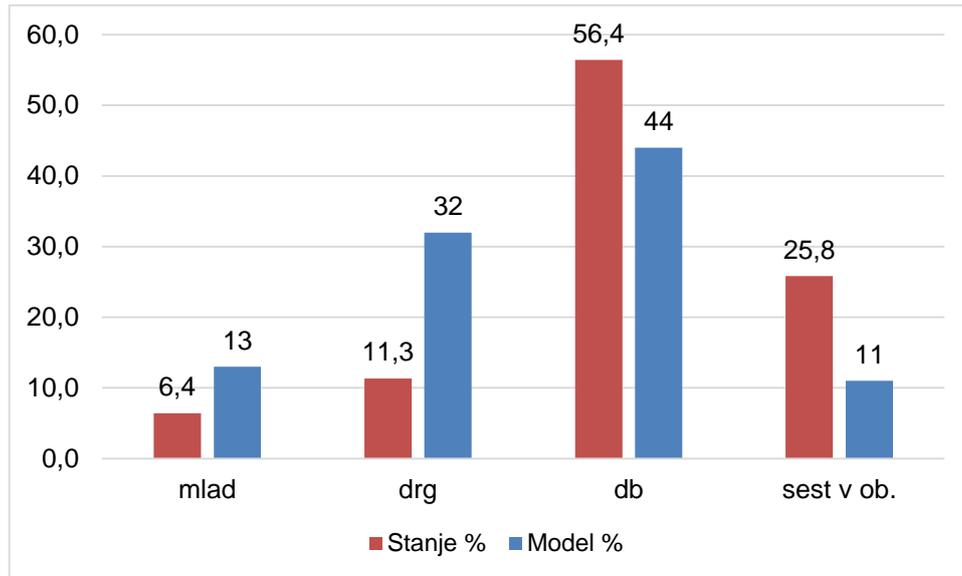
Zaradi lažje primerjave stanja z modelnim stanjem so se tudi zgradbe sestojev, kot so raznomerni in pionirski gozdovi z grmišči, na podlagi terenskih ocen, razčlenile po osnovnih razvojnih fazah. S to korekcijo se je dobil korigiran delež razvojnih faz, ki se je primerjal z modelnim stanjem.

Primerjava pokaže, da v stanju manjka predvsem drogovnjakov in mladovij, nekaj več pa je debeljakov in predvsem se v skladu z usmeritvami povečuje delež sestojev v obnovi.

Preglednica 83./D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	59,05	3,2	6,4	18	13	239,08	-6,6
Drogovnjak	156,79	8,5	11,3	45	32	588,51	-20,7
Debeljak	1.029,76	56,0	56,4	62	44	809,20	12,4
Sestoj v obnovi	457,18	24,9	25,8	15	11	202,30	14,8
Raznomerno (sk-gnz)	120,89	6,6					
Pionirski gozd z grmišči	15,43	0,8					
Skupaj	1.839,10	100,0	100,0	140,0	100,0	1.839,10	

Grafikon 3. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna 15 do 20 let	550	sm (9)	B	50-60 cm
			je (4)	B	60-70 cm
			o.igl (0)	C	40 cm
			bu (44,5)	A/B	55 cm
			hr (18)	A/B	60-70 cm
Pomladitveni cilj			pl. list. (17)	A	50-60 cm
			drugi list. (7,5)	Drva	40 cm
			sm (10), bu (50) graden (20) pl.list. (10) drugi list. (10)		

Ciljna lesna zaloga je 286 m³/ha, izravnalna doba je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami na površini vsaj dveh sestojskih višin. Treba jo je začeti po semenskem letu gradna. Obnova naj se zaključi s končnim posekom najkasneje ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče. Večjepovršinska in hitra obnova bo zagotovila večji delež plemenitih listavcev, hrasta, breka in češnje. Na predelih s težavno naravno obnovo se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik hrasta, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, to je v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Pri negi mladovij se pospešuje graden in plemenite listavce, še posebej obe lipi in gorski javor ter brek in češnjo, zmanjšuje naj se delež smreke in osatlih iglavcev, če so opravili svojo vlogo v sestoji. Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov. Kjer gre za večje površine

mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. Gradn naj ima veliko in sproščeno krošnjo. V starejših debeljakih večinoma akumulacija, po potrebi se izvaja le šibka (svetlitvena) redčenja. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta bukev in gradn s primesjo lipe in lipovca, gorskega javorja, breka. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, gradnom, lipo, lipovcem, brekom in češnjo. Posredne premene v malodonosnih gozdovih na zaraslih kmetijskih zemljiščih. Tu se pospešuje bukev, gradn (tudi dob in cer), plemenite listavce ter vse plodonosne vrste.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev (individualna, lahko tudi kolektivna zaščita). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih.

Varstvo posebnih habitatov: Naravnemu razvoju se prepusti skalovite grebene in vrhove ter sestoje v okolici brlogov, jazbin, brezen, jam in kaluž - ekocelice. Mehke listavce ter sadne vrste (hruška, češnja itd.) slabše kvalitete se pusti v gozdu, da razpadejo. Pušča se drevje z dupli, še posebno na gozdnih robovih. Pospešuje se rast plodonosnih grmovnih vrst (malina, robida).

Ukrepi

Preglednica 84. /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	12,5	87,5	100,0
- ciljno %	12,6	87,4	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	34,3	239,4	273,7
- ciljna (m3/ha)	36,6	249,0	285,6
Prirastek (m3/ha)	1,29	5,90	7,19
Možni posek (m3/ha)	10,6	49,4	60,0
Možni posek (m3/ha/leto)	1,06	4,95	6,01
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	30,9	20,7	22,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	82,2	83,9	83,6
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 85. /MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	5.629	7.493	1.291	0	0	5.086	19.500	30,9	82,0
	%	28,9	38,4	6,6	0	0,0	26,1	100,0		
Listavci	m3	18.331	68.783	3.383	0	0	503	91.000	20,7	83,9
	%	20,1	75,6	3,7	0	0,0	0,6	100,0		
Skupaj	m3	23.960	76.276	4.674	0	0	5.590	110.500	21,9	83,6
	%	21,7	69,0	4,2	0	0,0	5,1	100,0		

Preglednica 86./NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	95,70	95,70
Nega mladja	ha	3,10	3,10
Nega gošče	ha	119,70	119,70
Nega letvenjaka	ha	80,90	80,90
Nega ml. Drogovnjaka	ha	19,15	19,15
Varstvo pred žuželkami	dni	45,00	45,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	420,00	920,00
Vzdrževanje grmišč	ha	0,50	0,50
Vzdrževanje travinj	ha	0,75	6,15
Vzdrževanje vodnih površin	kos	4,00	7,00
Postavitev valilnic in ostalo	dni	0,40	0,40
Naravni razvoj biotopov	ha	26,56	26,56
Vzdrževanje gnezdnic	kos	10,00	10,00
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	10,00
Vzdrževanje stez	dni	4,00	8,00

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena - 01205

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poudarjeni sta hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaradi prisotnosti divjadi in ugodnih pogojev, je del RGR opredeljen kot zimovališče, del v okolici Vadbenega centra Škrilj pa ima poudarjeno obrambno funkcijo. Polovica površine se nahaja tudi znotraj UC B (gozdni jereb).

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 87./D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Zasmrečena gradnova bukovja so velikopovršinsko skupinsko raznomerni ali povsem enomerni smrekovi, mestoma borovi nasadi, ki so nastali z direktno premeno pionirskih gozdov in grmišč.

a) Rastišče

Rastiščno prevladujejo *Gradnova bukovja na izpranih tleh*, ostalih združb je okoli 40 % površine.

Preglednica 88./D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
55110	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	124,40	38,5
55410	<i>Gradnovo bukovje na izpranih tleh</i>	11	198,43	61,3
64130	<i>Dinarsko jelovo bukovje s srobotom</i>	11	0,65	0,2
	Skupaj	10,20	323,48	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V večjeskupinsko raznomernih in raznodobnih zasmrečenih sestojih prevladujejo debeljaki, veliko je drogovnjakov, mestoma tudi ostankov grmišč. Manjši zasmrečeni sestoji so tudi v drugih RGR.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 268,40 m³/ha, iglavcev je 49 %, listavcev 51 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (igl 47,7 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši. Skupni prirastek je 8,49 m³/ha/leto, 4,45 m³/ha pri igl in 4,04 m³/ha pri lst. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka za 38 %. Slednje kaže na slabšo izkoriščenost rastiščnega potenciala.

Preglednica 89./D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	3,2	9,0	14,1	26,0	47,7	130,7	48,7	4,45	52,4
Listavci	10,1	20,9	24,3	20,7	24,0	137,7	51,3	4,04	47,6
Skupaj	6,8	15,1	19,3	23,3	35,5	268,4	100,0	8,49	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladujeta smreka in bukev, precej je tudi rdečega bora, hrasta, trdih in plemenitih listavcev. Izpadanje smreke povzroča pojavljanje naravnega rastja.

Preglednica 90./D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	96,2	0,7	33,7	0,0	0,0	54,2	32,5	19,0	23,7	8,3
	%	35,8	0,3	12,6	0,0	0,0	20,2	12,1	7,1	8,8	3,1
Naravno stanje	m3/ha	5,1	0,3	0,0	0,0	0,0	206,1	26,8	18,8	11,3	0,0
	%	1,9	0,1	0,0	0,0	0,0	76,8	10,0	7,0	4,2	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi so večinoma spremenjeni, ohranjenih ostaja 40 % površine.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Zaradi naravnih ujm in podlubnikov je nastalo nekaj ogolelih površin, ki so uvrščene med mladovja in sestoje v obnovi. Zasnove mladovij so pomanjkljive ali slabe – k boljšim zasnovam ni pripomogla niti sadnja, saj je izvedena le na manjšem delu površine. Negovanost sestojev je večinoma dobra – izostanek nege pa se pozna pri drogovnjakih. Sklep mladovij je pretrgan, dve tretjini debeljakov pa je rahlega sklepa.

Preglednica 91./ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	19,32	0,0	12,3	54,6	33,1	84,5	3,1	12,4	0,0	7,3	5,0	0,0	87,7
Drogovnjak	41,88	0,0	20,9	63,0	16,1	9,6	74,3	16,1	0,0	37,9	24,9	1,5	35,7
Debeljak	174,69					54,5	19,7	25,8	0,0	0,0	26,8	65,0	8,2
Sestoj v obnovi	39,83					79,0	16,6	4,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	38,29					57,5	39,6	2,9	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	9,47	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	323,48												

Kakovost drevja

Večina drevja je zadovoljive in dobre kakovosti – vpliv zaraščajočih površin se pozna na drevesni sestavi in tudi na kakovosti dreves.

Preglednica 92./K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	97	0,0	18,6	43,2	32,0	6,2
Jelka	3	33,4	0,0	33,3	33,3	0,0
Bor	51	0,0	2,0	17,6	56,9	23,5
Bukev	53	0,0	13,2	34,0	35,8	17,0
Hrast	33	0,0	15,2	42,3	27,3	15,2
Pl. Ist.	56	1,8	7,1	44,7	32,1	14,3
Dr. tr. Ist.	11	0,0	0,0	0,0	36,4	63,6
Meh. Ist.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	151	0,7	12,6	34,4	40,4	11,9
Skupaj listavci	157	0,6	10,2	36,4	31,8	21,0
Skupaj	308	0,6	11,4	35,4	36,0	16,6

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost debel in koreničnikov se v tem RGR pojavlja na 12,4 % dreves.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 16,4 m³/ha, kar predstavlja 6,1 % lesne zaloge. Odmrlega drevja je najmanj pri iglavcih, kjer se redno izvajajo sanitarni pregledi. Odmrlega drevja nad 50 cm premera v tem RGR ni.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem desetletju je bilo posekano 22.283 m³ iglavcev, kar je za 123 % presegalo načrtovan posek. Vzrok je v povečanem obsegu sanacijskih sečenj – predvsem po podlubnikih. Skupna realizacija poseka je znašala 179,9 %.

Preglednica 93./D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	10.000	22.283	222,8	139,3
Listavci	6.000	6.501	108,4	40,6
Skupaj	16.000	28.784	179,9	179,9

Realizacija načrtovanih gojitvenih del (naravna obnova in nega) je bila nizka. Razlog je v izpadu rednih sečenj zaradi izvajanja varstveno-sanacijskih del. Zaradi sanacije ogolelih površin, so bila dodatno izvedena nenačrtovana dela pri umetni obnovi (priprava tal, sadnja, zaščite s premazom, obžetve) in varstvo pred žuželkami. Postavitve prehranjevalne ograje je bila izvedena v okviru projekta Life Kočevsko, okoli ograje se je izvedla tudi sadnja plodonosnega drevja.

Preglednica 94./OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	17,70	11,00	62,1
Nega gošče	ha	4,80	2,10	43,8
Nega letvenjaka	ha	1,90	0,70	36,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	26,37	11,40	43,2
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	180,00	540,00	300,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	12,00	120,0
Ostala varstvena dela	dni	35,00	24,75	70,7
Priprava tal	ha	0,00	4,93	0,0
Sadnja	ha	0,00	5,73	0,0
Obžetev	ha	0,00	15,23	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	21,70	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	19,59	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	100,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	380,00	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	280,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	21,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Površina gozdov v tem RGR se ni bistveno spremenila, zaradi nadaljnega izpadanja smreke in obnove gozdov pa je pričakovati zmanjševanje oziroma ukinitve tega RGR. Zaloga je v preteklem desetletju upadla – na račun izpada iglavcev, ki se jim je zaloga zmanjšala za več kot 40 m³/ha. Prirastek je višji, kot pred desetletji – preostala drevesa dobro priraščajo.

Preglednica 95./GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	334,28	133,9	93,6	227,5	3,25	2,63	5,88	1,79	0,91	2,70
2013	322,72	172,0	121,4	293,4	4,30	3,40	7,70	6,90	2,01	8,92
2023	323,48	130,7	137,7	268,3	4,45	4,04	8,49	3,86	2,32	6,18

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava se spreminja. Z izpadom smreke se povečuje delež listavcev. V prihodnje je pričakovati trend zmanjševanja iglavcev – tudi bora, kjer je največ debelega drevja.

Preglednica 96./D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	45,8	0,0	13,1	0,0	0,0	20,2	6,8	5,6	3,6	4,9
2013	46,4	0,1	12,1	0,0	0,0	15,0	10,0	7,2	6,0	3,2
2023	35,8	0,3	12,6	0,0	0,0	20,2	12,1	7,1	8,8	3,1

Razvojne faze in zgradbe sestojev

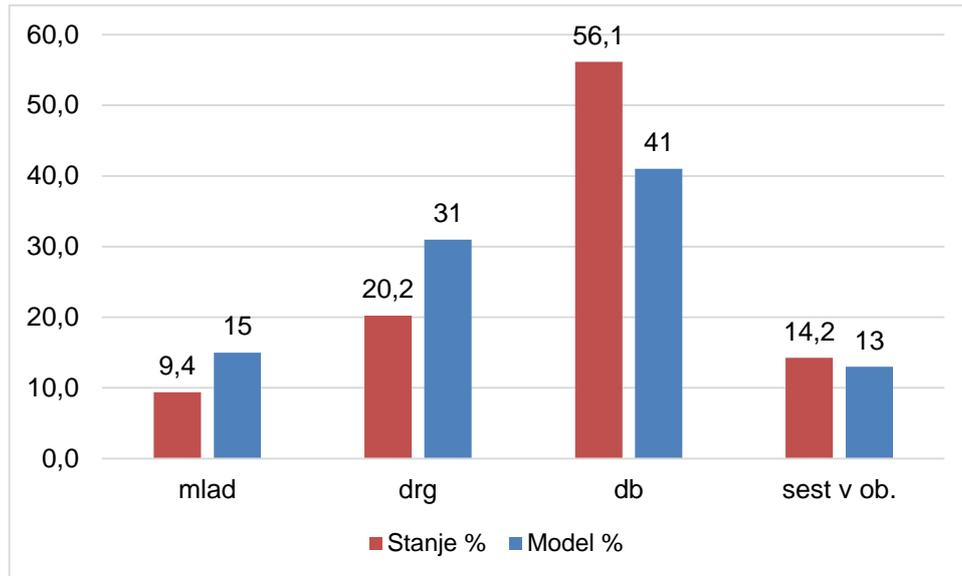
Zaradi lažje primerjave stanja z modelnim stanjem so se tudi zgradbe sestojev, kot so raznomerni in pionirski gozdovi, na podlagi terenskih ocen, razčlenile po osnovnih razvojnih fazah. S to korekcijo se je dobil korigiran delež razvojnih faz, ki se je primerjal z modelnim stanjem. Primerjava pokaže, da v stanju primanjkuje predvsem drogovnjakov in mladovij, nekaj več pa je debeljakov.

V zadnjem desetletju se je precej zmanjšal delež debeljakov in povečal delež sestojev v obnovi in delež mladovij.

Preglednica 97./D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	19,32	6,0	9,4	18	15	48,52	-5,6
Drogovnjak	41,88	12,9	20,2	37	31	100,28	-10,8
Debeljak	174,69	54,1	56,1	49	41	132,63	15,1
Sestoj v obnovi	39,83	12,3	14,2	16	13	42,05	1,2
Raznomerno (sk-gnz)	38,29	11,8					
Pionirski gozd z grmišči	9,47	2,9					
Skupaj	323,48	100,0	100,0	120,0	100,0	323,48	

Grafikon 4. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 100 - 120 let, smreka 90 let pom. doba 15 let	600	sm (35)	B	50-60 cm
				je (6)	B	60-70 cm
				o.igl (12)	C	40-50 cm
				bu (23)	B/C	55 cm
				hr (11)	B	60-70 cm
				pl. list. (8)	A/B	50-60 cm
				Drva	40 cm	
Pomladitveni cilj			sm (30)			
			je (3)			
			bu (42)			
			graden (10)			
			pl.list. (10)			
			drugi list. (5)			

Ciljna lesna zaloga je 291,4 m³/ha, izravnalna doba je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah velikosti vsaj dveh sestojnih višin.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Ogolele površine, ki so nastale kot posledica varstveno - sanacijskih sečenj se obnovi s kombinacijo predvsem naravne obnove, deloma tudi umetne v razmerju (90 : 10). V kolikor se pri naravni obnovi naravno mladje v 5 do 10 letih ne pojavi, se izvede umetna obnova z listavci (graden), izjemoma smreko, kot predkulturo (1000-2000 sadik/ha), lahko tudi jelko. Delež posajene smreke naj ne bo večji od 20 %. Pri naravni obnovi imajo prednost listavci, od teh še posebej graden, gorski javor ter lipa in lipovec, od iglavcev pa jelka. Pospešuje se tudi vse ostale listavce (manj beli gaber in maklen), še posebej plodonosne vrste. Gostota sadnje listavcev naj bo praviloma 500 do 1000 sadik na ha. Sadike se označi s količki. V čistih smrekovih sestojih se upošteva krajšo proizvodno dobo. V obnovo pravočasno uvesti vse sečno zrele sestoje in debeljake rdečega bora. Ko se pojavi dovolj kvalitetno mladovje naj se obnova zaključi ter izvede končne poseke.

Nega gozdov: V mladju in gošči naj bo poudarek na poseku grmovnic in predrastkov in uravnavanju zmesi. Pospešuje se listavce, zlasti bukev, graden in plemenite listavce, od iglavcev jelko, zmanjšuje se delež smreke. Posek grmovnic naj se izvede večkrat v 10 letih (po dve ponovitvi). V zasmrečenih sestojih na večjih površinah naj se ohranja listavce ne glede na kvaliteto. Kjer gre za večje površine mladovja (npr. po sanacijskih obnovah) in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenj naj bo večja v mlajših drogovnjakih, nižja pa v starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. Močno poškodovane drogovnjake po divjadi (obgrizanje, lupljenje) je treba sanirati - posek vseh močno poškodovanih dreves, v primeru izredno močne poškodovanosti pa jih je treba uvesti v obnovo. V starejših debeljakih naj bodo ukrepi minimalni. Tu je treba ohranjati polnilni sloj ter izvajati stalno kontrolo zdravstvenega stanja.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so bukev, hrast, plemeniti listavci, jelka in smreka. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi) in rdeči bor. Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo in vsemi plemenitimi listavci vključno s češnjo in lipo.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev, jelke in smreke. Izvaja naj se individualna zaščita sadik, spomladi s škropivi in jesenska s premazi ter kolektivna z ograjami velikosti do 2 ha. Vse ograje se zaradi prisotnosti gozdnega jereba označi z lesenimi ploščicami (nevarnost ob letenju). Varstvo pred požari je v zasmrečenih in borovih gozdnih močno poudarjeno. Priporočljiv je iznos sečnih ostankov iz gozda in drobljenje za biomaso. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Stalna kontrola zdravstvenega stanja smrekovih sestojev. Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). Sproten posek vseh poškodovanih in slabše vitalnih dreves. Vsa zasedena debela s podlubniki je treba pred izletom izdelati, zalego pa, čim manj škodljivo za okolje, uničiti. Posek potencialno nevarnih smrek - posamične in skupine, ki so izpostavljene vetrolomu, snegolomu in drugim ujmam.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Pravočasen izvoz posekanega lesa. Popoln gozdni red, lahko tudi požig ali mletje sečnih ostankov.

Varstvo posebnih habitatov: Kot naravna zatočišča se izloča skupine dreves listavcev ali grmovja znotraj kompleksov smrekovih monokultur. Kjer ni votlih dreves in sušic je treba namestiti gnezdnice. Kot odmrlo biomaso se pušča predvsem odmrle listavce (trepetlika, vrbe, breza, bukev, hrast) in sušice smreke brez lubja (kjer ni več podlubnikov). Odmrle biomase naj bo 3 % LZ, če je ni, se prepusti listavce (npr. trepetlika) naravnemu propadu.

Ukrepi

Preglednica 98. /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	48,7	51,3	100,0
- ciljno %	46,8	51,3	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	130,7	137,7	268,4
- ciljna (m3/ha)	136,5	154,9	291,4
Prirastek (m3/ha)	4,45	4,04	8,49
Možni posek (m3/ha)	38,6	23,1	61,8
Možni posek (m3/ha/leto)	3,86	2,32	6,18
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	29,6	16,8	23,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	86,8	57,4	72,8
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 99./MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	3.310	4.367	1.336	0	0	3.487	12.500	29,6	86,8
	%	26,5	34,9	10,7	0	0,0	27,9	100,0		
Listavci	m3	1.275	5.990	0	0	0	235	7.500	16,8	57,4
	%	17,0	79,9	0,0	0	0,0	3,1	100,0		
Skupaj	m3	4.585	10.356	1.336	0	0	3.723	20.000	23,0	72,8
	%	22,9	51,8	6,7	0	0,0	18,6	100,0		

Preglednica 100. /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	23,90	23,90
Priprava tal	ha	9,00	9,00
Sadnja	ha	9,00	9,00
Obžetev	ha	14,40	60,90
Nega mladja	ha	10,20	10,20
Nega gošče	ha	9,80	9,80
Nega letvenjaka	ha	4,90	4,90
Varstvo pred žuželkami	dni	15,00	15,00
Zaščita s premazom	ha	12,40	74,50
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	270,00	880,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	2,00
Sadnja plodonosnega drevja	kos	400,00	400,00
Naravni razvoj biotopov	ha	3,06	3,06
Ostala varstvena dela	dni	38,20	38,20

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poudarjeni sta hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaradi prisotnosti divjadi in ugodnih pogojev, je velik del RGR opredeljen kot zimovališče, del pa tudi kot pomemben prehod za živali («Štalcrparg»). Polovica površine se nahaja tudi znotraj UC B (gozdni jereb), manjši del tudi v UC A (belohrbti in triprsti detel).

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 101. /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih
91KO	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Kakovostni bukovi gozdovi, ki so večinoma (83 %) v državni lasti.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje *Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje*.

Preglednica 102. /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
55110	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	1.348,01	83,8
55410	<i>Gradnovo bukovje na izpranih tleh</i>	11	182,54	11,3
63110	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	9	37,16	2,3
64130	<i>Dinarsko jelovo bukovje s srobotom</i>	11	41,06	2,6
	Skupaj	9,280	1.608,77	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Enomerni in skupinsko raznomerni, mestoma čisti bukovi gozdovi pokrivajo višje ležeče predele enote in so posebej na osojnih, hladnejših legah najkvalitetnejši sestoji v GGE.

Lesna zaloga in prirastek

Lesna zaloga je 304,6 m³/ha, od tega 17,5 % iglavcev. Prirastek je 7,58 m³/ha. Debelinska struktura je neugodna pri iglavcih, ugodnejša pa pri listavcih.

Preglednica 103. /D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	1,0	6,0	15,2	23,0	54,8	53,4	17,5	1,51	20,0
Listavci	5,3	15,0	25,7	30,9	23,1	251,2	82,5	6,07	80,0
Skupaj	4,6	13,4	23,8	29,6	28,6	304,6	100,0	7,58	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V drevesni sestavi prevladuje bukev s 57 %. Hrasta in plemenitih listavcev je okoli 10 %, smreke pa 16 % v lesni zalogi.

Preglednica 104. /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	48,0	3,7	1,6	0,1	0,0	173,7	35,2	32,7	8,8	0,8
	%	15,8	1,2	0,5	0,0	0,0	57,0	11,6	10,7	2,9	0,3
Naravno stanje	m3/ha	13,4	2,4	0,0	0,0	0,0	245,8	10,7	22,2	10,1	0,0
	%	4,4	0,8	0,0	0,0	0,0	80,7	3,5	7,3	3,3	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi RGR 1301 so ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

V RGR 1301 se povečuje delež sestojev v obnovi in mladovij, zasnove podmladka so dobre, primanjkuje pa plemenitih listavcev. Negovanost sestojev je dobra. Četrtnina debeljakov je rahlega sklepa, 42 % drogovnjakov pa tesnega. Mladovja so negovana in večinoma normalnega sklepa.

Preglednica 105. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	40,58	0,0	92,6	3,7	3,7	91,0	5,3	3,7	0,0	9,5	83,1	0,0	7,4
Drogovnjak	118,74	0,0	79,3	13,7	7,0	66,1	24,2	9,7	0,0	42,0	51,0	7,0	0,0
Debeljak	933,56					87,4	10,7	1,9	0,0	2,8	64,3	26,3	6,6
Sestoj v obnovi	477,64					80,5	18,6	0,9	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	38,25					75,2	0,0	24,8	0,0				
Skupaj	1.608,77												

Kakovost drevja

Drevje je večinoma (44 %) dobre in zadovoljive (27%) kakovosti.

Preglednica 106. /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	231	0,0	20,3	48,6	28,1	3,0
Jelka	19	0,0	47,4	36,8	15,8	0,0
Bor	12	0,0	16,7	41,7	33,3	8,3
Bukev	881	1,2	16,1	47,4	27,6	7,7
Hrast	122	1,6	19,7	39,4	29,5	9,8
Pl. lst.	276	1,1	21,7	39,9	26,4	10,9
Dr. tr. lst.	40	0,0	0,0	5,0	15,0	80,0
Meh. lst.	13	0,0	0,0	15,4	46,1	38,5
Skupaj iglavci	262	0,0	22,1	47,3	27,5	3,1
Skupaj listavci	1.332	1,2	17,0	43,5	27,3	11,0
Skupaj	1.594	1,0	17,8	44,1	27,4	9,7

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost drevja je zaradi obsežnih pomladitvenih sečnj in spravila lesa precejšnja (15,7 % dreves ima poškodovano deblo in koreničnik).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je v skupnem 4,3 % od lesne zaloge. V strukturi odmrle biomase prevladuje drevje debeline do 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo posekanega 48.566 m³ iglavcev (194,3 % realizacija) in 82.716 m³ listavcev (103,4 % realizacija). Skupaj je bilo posekanega 131.282 m³. Skupna realizacija načrtovanega poseka je znašala 125 %. Najvišja intenziteta poseka je bila pri bukvi (14 % od LZ), sledi smreka (9 % od LZ). Največji delež poseka je bil v V. deb. raz. (41 %).

Preglednica 107. /D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	25.000	48.566	194,3	46,3
Listavci	80.000	82.716	103,4	78,8
Skupaj	105.000	131.282	125,0	125,0

Realizacija načrtovanih gojitvenih del (naravna obnova in nega) je bila nad načrtovanim. Obseg pomladitvenih procesov je in bo narekoval intenzivno nego.

Preglednica 108. /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	61,40	73,90	120,4
Nega mladja	ha	1,50	2,80	186,7
Nega gošče	ha	48,40	55,60	114,9
Nega letvenjaka	ha	12,20	15,20	124,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	31,50	39,89	126,6
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	480,00	1.160,00	241,7
Vzdrževanje grmišč	ha	1,10	0,30	27,3
Vzdrževanje vodnih površin	kos	30,00	29,00	96,7
Ostala varstvena dela	dni	122,50	27,50	22,4
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	24,96	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,60	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	40,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	514,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Površina gozdov se med desetletji bistveno ni spreminjala. Razlogi za manjše spremembe so predvsem v prilagajanju gozdnega roba rabi tal. Lesna zaloga se je malenkostno znižala – predvsem na račun izpadanja smreke in zaradi pomladitvenih sečenj. Prirastek je na visoki ravni. Z vključevanjem bukovih mladovij nad merski prag je pričakovati še večji skok. Izveden in načrtovan posek stA na visoki ravni – procese obnove je potrebno zaključevati.

Preglednica 109. /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	1.614,55	67,6	219,4	287,0	1,70	5,71	7,41	1,14	3,49	4,63
2013	1.612,81	68,1	245,1	313,2	1,48	5,95	7,43	3,01	5,13	8,14
2023	1.608,77	53,4	251,2	304,6	1,51	6,07	7,58	1,68	5,66	7,33

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Na račun varstvenosanacijskega izpafdanja smreke, se zmanjšuje njen delež, povečuje pa delež listavcev.

Preglednica 110. /D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	21,3	1,5	0,7	0,0	0,0	52,7	7,9	12,9	2,0	1,0
2013	19,9	1,1	0,8	0,0	0,0	54,6	10,6	9,6	3,1	0,3
2023	15,8	1,2	0,5	0,0	0,0	57,0	11,6	10,7	2,9	0,3

Razvojne faze in zgradbe sestojev

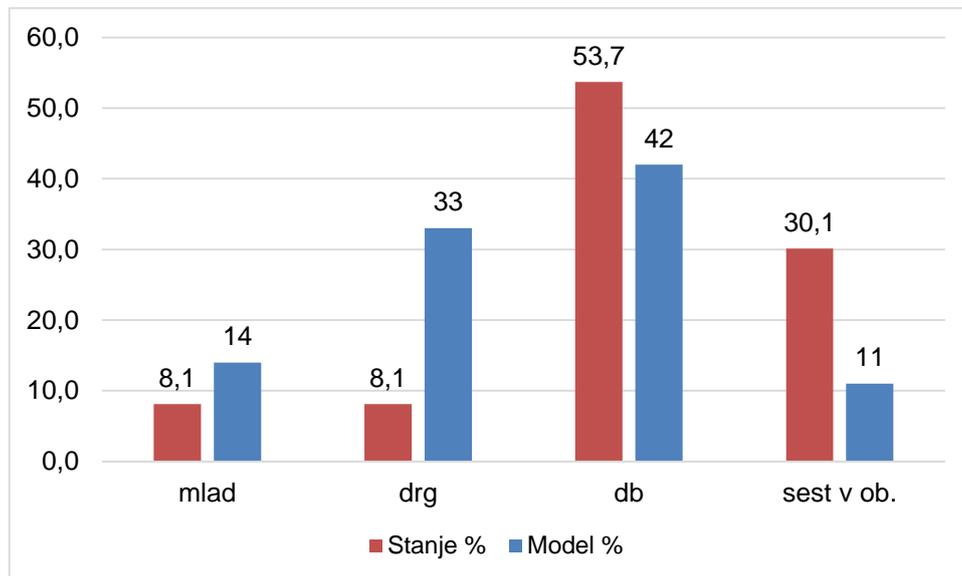
Zaradi lažje primerjave stanja z modelnim stanjem so se tudi zgradbe sestojev raznomernih sestojev, na podlagi terenskih ocen, razčlenile po osnovnih razvojnih fazah. S to korekcijo se je dobil korigiran delež razvojnih faz, ki se je primerjal z modelnim stanjem.

Primerjava pokaže, da v stanju primanjkuje mladovij in drogovnjakov, kar pa se bo, zaradi velikega deleža sestojev v obnovi in debeljakov, ki se bodo uvedli v obnovo, v prihodnosti popravilo. Delež debeljakov se je v desetletju zmanjšal za 10 %, delež sestojev v obnovi pa povečal za 13 %.

Preglednica 111. /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	40,58	2,5	8,1	20	14	225,23	-5,9
Drogovnjak	118,74	7,4	8,1	46	33	530,89	-24,9
Debeljak	933,56	58,0	53,7	59	42	675,68	11,7
Sestoj v obnovi	477,64	29,7	30,1	15	11	176,96	19,1
Raznomerno (sk-gnz)	38,25	2,4					
Skupaj	1.608,77	100,0	100,0	140,0	100,0	1.608,77	

Grafikon 5. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI**Gozdnogojitveni cilj**

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 120 - 140 let, pom. doba 15 do 20 let	580	sm (16) je (1) o.igl (0) bu (59) hr (11) pl. list. (11) drugi list. (2)	B B C A/B A/B A Drva	50-60 cm 60 cm 40 cm 55 cm 60-70 cm 50-60 cm 40 cm
	Pomladitveni cilj			sm (10), bu (70) graden (5) pl.list. (10) drugi list. (5)		

Ciljna lesna zaloga je 307 m³/ha, izravnalna doba je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno ter zastorno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo skupinsko postopna z robnimi sečnjami ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitevnih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (05-2,0 ha). Zastorno obnovo je treba začeti po semenskem letu, predhodno je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. Obnova naj se zaključi s končnim posekom najkasneje ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Nega mladovij, pospešuje se plemenite listavce in graden, zmanjšuje naj se delež smreke. Glavni ukrep v mladju in gošči je posek košev in grmovja. Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka, obročkanje ali strojno redčenje s posamezno izbiro in posekom dreves ali posekom v pasovih. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. V starejših debeljakih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. V pobočnih jarkih je lahko delež gorskega javorja občutno večji in predstavlja ciljno drevesno vrsto. V sestojih s primešanim gradnom se skuša njegov delež obdržati tudi v prihodnje. Smreka naj bo primešana le posamično ali v skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste npr. lipi in topokrpi javor.

Premene sestojev: Postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, plemenitimi listavci, gradnom in češnjo. Posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih se izvajajo na način, da se pospešuje bukev, graden in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih in izdelava odlomljenih vrhačev ter poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo, manj poškodovane se intenzivno preredči.

Varstvo posebnih habitatov: Za naravna zatočišča se določi sestoje na reliefno izpostavljenih predelih na grebenih in na posameznih skalovitih delih rastišč z manj kvalitetnim drevjem, tudi skupine košatih košeniških bukev. Izloči se jih kot negovalno enoto (lahko tudi kot ekocelico). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka, kjer ukrepanje v desetletju ni treba. Kot habitatna drevesa se določi posamezne košate - košeniške bukve in manj kvalitetne debele listavce. Pušča se drevje z večjimi dupli ($\varnothing > 4$ cm). Delež odmrle biomase naj bo vsaj 3 % od LZ, saj je ta RGR pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot so npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Ukrepi

Preglednica 112. /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	17,5	82,5	100,0
- ciljno %	16,8	82,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	53,4	251,2	304,6
- ciljna (m3/ha)	51,7	255,4	307,1
Prirastek (m3/ha)	1,51	6,07	7,58
Možni posek (m3/ha)	16,7	56,5	73,3
Možni posek (m3/ha/leto)	1,68	5,66	7,34
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	31,4	22,5	24,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	111,1	93,2	96,8
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 113. /MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	4.524	17.355	125	0	0	4.997	27.000	31,4	110,9
	%	16,8	64,3	0,5	0,0	0,0	18,5	100,0		
Listavci	m3	20.839	68.645	1.103	0	0	412	91.000	22,5	93,2
	%	22,9	75,4	1,2	0,0	0,0	0,5	100,0		
Skupaj	m3	25.363	86.001	1.227	0	0	5.409	118.000	24,1	96,8
	%	21,5	72,9	1,0	0,0	0,0	4,6	100,0		

Preglednica 114. /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	73,30	73,30
Nega mladja	ha	2,30	2,30
Nega gošče	ha	115,60	115,60
Nega letvenjaka	ha	45,30	45,30
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,20	15,20
Obžagovanje vej	ha	1,50	1,50
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	80,00	80,00
Vzdrževanje grmišč	ha	0,80	0,80
Vzdrževanje vodnih površin	kos	4,00	17,00
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	1,00	1,00
Naravni razvoj biotopov	ha	13,19	13,19
Vzdrževanje gnezdnic	kos	10,00	10,00
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	10,00

9.2.5 Rastiščnogojitveni razred: Gozdovi za večjo pestrost - 07000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poudarjeni sta hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaradi pomembne biotopske vloge in zimovališča za divjad je v RGR funkcija ohranjanja biotske pestrosti na celotni površini poudarjena na 1. stopnji. Večja prisotnosti divjadi in ugodni bivalni pogoji narekujejo prilagojeno gospodarjenje ter načrtovanje ustreznih ukrepov in upoštevanje časovnih omejitev. Večina RGR se nahaja tudi znotraj UC B (gozdni jereb), manjši del tudi v UC A (belohrbti in triprsti detel).

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 115. /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih
91KO	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

RGR je posebnost, osnovan je bil že pri prvi reviziji GGN leta 1993 - kot prednostne površine za divjad, z namenom ohranjanja ugodnih bivalnih pogojev za divjad, predvsem jelenjad, z vzdrževanjem pašnih površin, pionirskih gozdov, grmišč in krmišč. Razred poraščajo bukovi in hrastovo bukovi gozdovi slabše kvalitete z večjim deležem grmišč in jas v bližini nekdanjih vasi. Zaradi uvrščanja celotnih oddelkov v RGR je nekaj tudi kvalitetnih debeljakov z bolj poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo.

a) Rastišče

V rastiščno najpestrejšem razredu prevladuje Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje in Gradnovo bukovje na izpranih tleh.

Preglednica 116. /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	185,93	51,2
55410	Gradnovo bukovje na izpranih tleh	11	136,77	37,6
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	40,82	11,2
	Skupaj	9,980	363,52	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Gozdovi so sestojno najpestrejši, od manjših naravno ohranjenih bukovih in jelovo-bukovih sestojev do vrzelastih debeljakov in površinsko enako zastopanih raznomernih sestojev. Veliko je tudi pionirskih gozdov in grmišč, ki poraščajo površine, kjer je bila opuščena kmetijska raba.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 235,4 m³/ha, iglavcev je 30 %, listavcev 70 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (igl 61,6 % LZ nad 50 cm debeline). Skupni prirastek je 5,23 m³/ha/leto, 1,76 m³/ha/leto pri iglavcih, 3,47 m³/ha/leto pri listavcih.

Preglednica 117. /D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek				
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha		%	
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%				
Iglavci	1,0	4,7	12,6	20,1	61,6	71,7	30,4	1,76	33,7		
Listavci	7,2	20,3	27,5	22,3	22,7	163,7	69,6	3,47	66,3		
Skupaj	5,3	15,5	23,0	21,6	34,6	235,4	100,0	5,23	100,0		

Razmerje drevesnih vrst

Pionirski značaj in mešanost sestojev se odražata tudi v raznoliki drevesni sestavi – veliko je rdečega bora, trdih listavcev in gradna. Na zaraščajočih površinah se pojavlja tudi velik delež smreke s košatimi krošnjami.

Preglednica 118. /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	26,6	31,9	13,2	0,0	0,0	49,1	41,1	36,1	30,6	6,8
	%	11,3	13,5	5,6	0,0	0,0	21,0	17,4	15,3	13,0	2,9
Naravno stanje	m3/ha	7,3	8,0	0,0	0,0	0,0	175,1	16,9	18,6	9,4	0,0
	%	3,1	3,4	0,0	0,0	0,0	74,4	7,2	7,9	4,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi so na večini površine ohranjeni, saj jih večinoma porašča naravno rastje slabših zasnov in kakovosti. Na 20 % površine tudi spremenjeni in močno spremenjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo debeljaki, pomanjkljive in slabe negovanosti ter rahlega sklepa. Prisotna mladovja so dobrih zasnov, drogovnjaki pa večinoma slabih (lupljenje). Sklep debeljakov je na 55 % površine rahel s podstojnimi grmovnicami.

Preglednica 119. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	15,77	0,0	84,1	4,8	11,1	95,2	4,8	0,0	0,0	69,3	14,8	4,8	11,1
Drogovnjak	9,03	0,0	15,6	0,0	84,4	15,6	0,0	84,4	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	257,05					33,7	40,5	25,8	0,0	0,0	34,8	54,8	10,4
Sestoj v obnovi	47,60					97,9	2,1	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	22,66					73,3	26,7	0,0	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	11,41	0,0	0,0	42,0	58,0								
Skupaj	363,52												

Kakovost drevja

Drevje je v splošnem slabše kakovosti, kot v ostalih RGR. Smreka je s svojimi razraščeni krošnjami dobre ali zadovoljive kakovosti, listavci so še nekoliko slabši.

Preglednica 120. /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	23	0,0	4,3	43,6	39,1	13,0
Jelka	41	0,0	31,7	48,8	12,2	7,3
Bor	16	0,0	0,0	37,5	56,2	6,3
Bukev	65	0,0	9,2	33,8	41,6	15,4
Hrast	70	0,0	11,4	51,4	18,6	18,6
Pl. lst.	53	3,8	5,7	34,0	35,7	20,8
Dr. tr. lst.	33	0,0	0,0	3,0	24,2	72,8
Meh. lst.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	80	0,0	17,5	44,9	28,8	8,8
Skupaj listavci	226	0,9	7,5	34,1	29,6	27,9
Skupaj	306	0,7	10,1	36,9	29,4	22,9

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost dreves je zelo majhna – 5,5 % dreves ima poškodbe debela in korenčnika.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je največ med večnamenskimi gozdovi – 7,3 % od lesne zaloge. Zadovoljiv je tudi največji delež debelega odmrlega drevja (od 30 do 49 cm premera je več kot polovica odmrle mase, ki je večinoma stoječa.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek je bil presežen pri iglavcih in nedosežen pri listavcih. V splošnem je bila realizacija poseka 102,9 %.

Preglednica 121. /D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	5.000	7.626	152,5	44,9
Listavci	12.000	9.860	82,2	58,0
Skupaj	17.000	17.486	102,9	102,9

Načrtovana nega gozdov je bila dobro izvedena. Nedosežena so bila dela za ostale funkcije (predvsem funkcijo ohr. biotske raznovrstnosti). Zaščita z ograjo in sadnja plodonosnega drevja se je izvedla v okviru projekta Life Kočevsko – prehranjevalna ograja za gozdnega jereba.

Preglednica 122. /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	19,30	22,00	114,0
Nega mladja	ha	1,90	2,40	126,3
Nega gošče	ha	18,20	17,40	95,6
Nega letvenjaka	ha	3,60	3,50	97,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,70	1,50	88,2
Zaščita s premazom	ha	1,50	1,50	100,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	380,00	80,00	21,1
Vzdrževanje grmišč	ha	4,30	1,90	44,2
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	3,00	0,00	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	30,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	43,75	3,50	8,0
Priprava tal	ha	0,00	1,00	0,0

Sadnja	ha	0,00	0,40	0,0
Obžetev	ha	0,00	3,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	2,55	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	200,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	380,00	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	250,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	60,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	793,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga se je zmanjšala tako pri iglavcih, kot tudi pri listavcih, prav tako tudi prirastek. Letni posek ostaja na visoki ravni, saj je za smiselnost tega RGR potrebno usmerjeno ukrepanje, ki se nekoliko razlikuje od ukrepanja v preostalih večnamenskih gozdovih.

Preglednica 123. /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	350,58	76,8	149,5	226,3	1,52	3,91	5,43	0,96	1,90	2,86
2013	374,14	78,4	170,3	248,7	1,81	3,83	5,64	2,04	2,65	4,69
2023	363,52	71,7	163,7	235,4	1,76	3,47	5,24	2,20	2,75	4,95

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava gozdov RGR ostaja približno enaka, izpad smreke pa botruje povečevanju deleža listavcev.

Preglednica 124. /D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	13,8	12,9	7,2	0,0	0,0	19,5	22,4	13,3	9,0	1,9
2013	13,8	12,3	5,4	0,0	0,0	22,2	17,8	11,7	12,5	4,3
2023	11,3	13,5	5,6	0,0	0,0	21,0	17,4	15,3	13,0	2,9

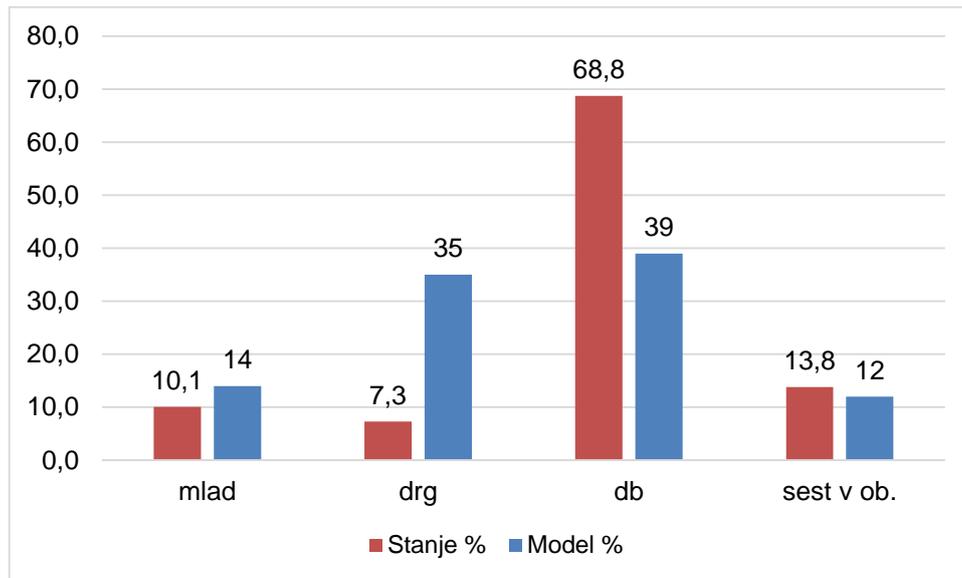
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Sestojna pestrost razreda se odraža v večjem deležu slabših debeljakov ter v raznomernih in pionirskih gozdovih. Med večinomoma nekakovostnimi, degradiranimi sestoji in grmišči na opuščeni kmetijskih površinah, je precej tudi ohranjenih, kvalitetnih sestojev.

Preglednica 125. /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	15,77	4,3	10,1	18	14	50,89	-3,9
Drogovnjak	9,03	2,5	7,3	46	35	127,23	-27,7
Debeljak	257,05	70,8	68,8	51	39	141,77	29,8
Sestoj v obnovi	47,60	13,1	13,8	16	12	43,62	1,8
Raznomerno (sk-gnz)	22,66	6,2					
Pionirski gozd z grmišči	11,41	3,1					
Skupaj	363,52	100,0	100,0	130,0	100,0	363,52	

Grafikon 6. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 let	250 - 350	sm (9) je (15) ost. lgl (5) bu (23) hr (18) pl. list. (15) ostali. list. (15)	C C C C C B Drva	40-50 cm 50-60 cm 40 cm 40-50 cm 50-60 cm 50 cm 40 cm
Pomladitveni cilj			sm (5) bu (45) hr (15) pl. list. (15) ostali. list. (20)			

Ciljna lesna zaloga je 238 m³/ha, izravnalna doba je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Glavna usmeritev je ohranjanje in pospeševanje razgibane zgradbe in pestre drevesne sestave gozda, ki bo kar najbolj ustrezala prehranskim in bivalnim pogojem živali. Lesnoproizvodna funkcija je v tem razredu drugotnega pomena, pospešuje se jo le v manjšem delu sestojev, kjer so boljše sestojne zasnove. Sečnja in spravilo drevja se ne izvaja v obdobju od 1. decembra do 31. marca in v rukališčih od 15. avgusta do 15. oktobra.

Obnova gozdov: Obnova se lahko izvaja tudi na površinah večjih od dveh sestojnih višin. Pri uvajanju sestojev v obnovo se pušča zlasti semenjake sadnega drevja, pa tudi hrast in bukev. Prednostno je treba uvesti v obnovo starejše smrekove sestoje. Obnova se lahko izvede tudi s posekom slabših

delov sestojev (do 1 ha površine), kjer prevladujejo trdi listavci (beli gaber) in grmovnice in se na ta način vrne sukcesija na začetek ter se tako zagotovi dodatna ponudba hrane.

Nega gozdov; Zlasti redčenja naj se izvajajo manj pogosto in z večjo jakostjo. Pri negi imajo prednost plodonosne vrste. Gostota drevja naj bo manjša, tako, da bodo imela drevesa globoko krošnjo; s tem bo tudi pričetek fruktifikacije zgodnejši in obilnejši. Debeljake se lahko pusti dlje časa brez ukrepanja.

Drevesna sestava gozdov; Ciljne drevesne vrste so plodonosne vrste, tudi hrast in cer. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Varstvo posebnih habitatov; Obnova sadovnjakov opuščenih kočevskih vasi z dosaditvijo novih sadnih dreves. Obrezovanje sadnega drevja naj se izvaja vsaj 3 x v desetletju. Trepetliko naj se v sestoji pušča do razpada (vsaj 30 % dreves). Del trepetlik naj se poseka preko zime za prehrano jelenjadi. Odmrlega drevja naj bo 5 % od LZ, in sicer od teh najmanj ena četrtnina stojećih sušic, ostalo pa podrtice. Suha sadna drevesa se ne seka, sadno drevje se pušča v gozdu da propade. Vzdrževati je treba vse gozdne jase, ki pomenijo dodatno ponudbo hrane in večjo pestrost gozdnega prostora. Površine se ne gnoji z umetnimi gnojili. Kosi naj se enkrat, in sicer v mesecu juliju po glavnem cvetenju. Ekocelic naj bo do 20 % površine.

Ukrepi

Preglednica 126. /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	30,4	69,6	100,0
- ciljno %	67,3	170,9	238,2
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	71,7	163,7	235,4
- ciljna (m3/ha)	67,3	170,9	238,2
Prirastek (m3/ha)	1,76	3,47	5,23
Možni posek (m3/ha)	22,0	27,5	49,5
Možni posek (m3/ha/leto)	2,20	2,75	4,95
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	30,7	16,8	21,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	125,1	79,3	94,7
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 127. /MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	3.363	2.743	936	0	0	957	8.000	30,7	124,8
	%	42,0	34,3	11,7	0	0,0	12,0	100,0		
Listavci	m3	1.437	7.754	763	0	0	46	10.000	16,8	79,2
	%	14,4	77,5	7,6	0	0,0	0,5	100,0		
Skupaj	m3	4.801	10.497	1.699	0	0	1.003	18.000	21,0	94,6
	%	26,7	58,3	9,4	0	0,0	5,6	100,0		

Preglednica 128. /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	27,90	27,90
Nega gošče	ha	14,20	14,20
Nega letvenjaka	ha	14,60	14,60
Varstvo pred žuželkami	dni	5,00	5,00
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	280,00	520,00
Vzdrževanje grmišč	ha	1,00	1,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	2,00
Naravni razvoj biotopov	ha	16,96	16,96

9.2.6 Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Na prvi stopnji je poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (zimovališča, ekocelice). Ob cesti Dolenja Žaga – Laze pri Predgradu je poudarjena zaščitna funkcija. Nad vasjo Spodnja Bilpa je na 1. stopnji poudarjena funkcija ohranjanja kulturne dediščine (arheološka najdišča). Na drugi stopnji poudarjenosti je funkcija varovanja naravnih vrednot poudarjena na območju naravne vrednote Kolpa (kanjon reke Kolpe). Ob Kolpi in pritokih se pojavlja tudi UC E – območje navadnega koščaka.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 129. /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Rastiščno prevladujejo črgogabrovja - Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom. Zaradi popolnoma prevladujoče varovalne vloge gozdov je podatek o proizvodni sposobnosti rastišča manj pomemben.

Preglednica 130. /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
55110	Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	16,26	2,8
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	1	559,72	95,5
77110	Jelovje s praprotni	17	9,76	1,7
	Skupaj	1,490	585,74	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Na strminah kanjona z ostenji prevladujejo mlajši, enomerni sestoji listavcev – večinoma drogovnjaki. Na manjših zaravnica pod grebenom so ohranjeni debeljaki in pomlajenci bukve z mestoma večjo primesjo hrasta. Ob reki Kolpi je ozek pas sestojev s prevladujočo jelšo, nad Dolenjo Žago se pojavljajo jelovi debeljaki.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 131. /D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	4,2	14,3	33,3	34,5	13,7	8,5	3,2	0,29	5,0
Listavci	12,1	33,5	28,3	17,0	9,1	258,2	96,8	5,47	95,0
Skupaj	11,9	32,8	28,5	17,6	9,2	266,7	100,0	5,76	100,0

Lesna zaloga je ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga je 266,0 m³/ha, iglavcev je 3,2 %, listavcev 96,8 %. Povprečni letni prirastek je 5,76 m³/ha, 0,29 m³/ha pri iglavcih in 5,47 m³/ha pri listavcih.

Razmerje drevesnih vrst

Prevladujejo listavci, zaradi rastiščnih razmer, ekspozicije in strmine je prisoten velik delež trdih listavcev.

Preglednica 132. /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	3,3	5,0	0,0	0,0	0,2	67,8	71,4	26,6	88,2	4,2
	%	1,3	1,9	0,0	0,0	0,1	25,4	26,8	10,0	32,9	1,6
Naravno stanje	m ³ /ha	8,5	1,9	11,3	0,0	0,0	152,0	11,5	5,0	45,3	0,0
	%	3,6	0,8	4,8	0,0	0,0	64,6	4,9	2,1	19,2	0,0

Ohranjenost gozdov

Zaradi nedostopnosti so sestoji naravno ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Varovalne gozdove večinoma poraščajo drogovnjaki in deloma raznomerni sestoji, ki so prerasli iz pionirskih gozdov. Negovanosti so zaradi neukrepanja slabe, sklep pa tesen in normalen.

Preglednica 133. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	335,97	0,0	0,0	33,1	66,9	0,0	0,0	48,7	51,3	42,0	58,0	0,0	0,0
Debeljak	77,48					1,6	55,3	43,1	0,0	30,5	44,2	25,3	0,0
Sestoj v obnovi	3,44					100,0	0,0	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	165,91					0,0	0,0	100,0	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	2,94	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	585,74												

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Realizacija poseka je nizka, sečnjo se običajno predpiše in izvede le na dosegljivih območjih na robu kanjona oziroma ob vaseh, ob reki Kolpi in ob glavnih prometnicah. Gojitvenih del je bilo predpisanih malo, zaradi prisotnosti ekocelic brez ukrepanja je veliko realiziranega ukrepa naravni razvoj biotopov.

Preglednica 134. /D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	500	226	45,2	9,0
Listavci	2.000	491	24,5	19,6
Skupaj	2.500	717	28,7	28,7

Preglednica 135. /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestojev	ha	2,70	0,65	24,1
Nega gošče	ha	0,20	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	35,00	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	17.179,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se spreminja zaradi usklajevanja gozdnega roba. Lesna zaloga je bila pred 10 leti zaradi napake v programu napačno izračunana – posledica je sedanja manjša lesna zaloga. Prirastni nizi so prevzeti iz okoliških gozdov, zato je lahko prirastek obremenjen z napako.

Preglednica 136. /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	582,68	10,5	141,1	151,6	0,26	4,81	5,07	0,11	0,14	0,25
2013	583,02	10,6	264,5	275,1	0,23	6,54	6,77	0,04	0,08	0,12
2023	585,74	8,5	258,2	266,7	0,29	5,47	5,76	0,12	0,82	0,94

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava se le malo spreminja, velik je delež trdih listavcev in hrasta.

Preglednica 137. /D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	4,7	2,1	0,0	0,1	0,0	35,5	17,5	1,6	33,7	4,8
2013	1,8	2,0	0,0	0,0	0,0	22,9	31,2	5,8	34,6	1,7
2023	1,3	1,9	0,0	0,0	0,1	25,4	26,8	10,0	32,9	1,6

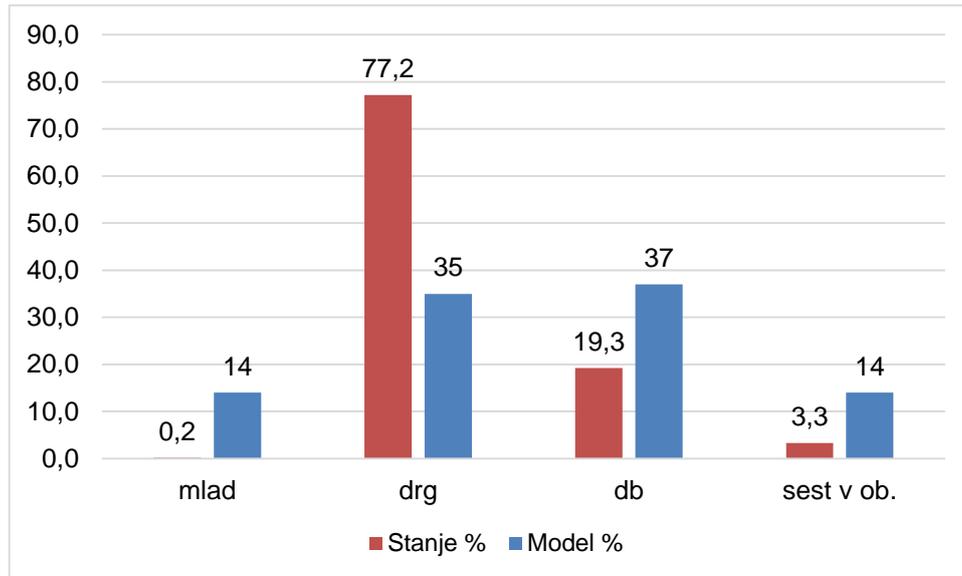
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Raznomerne in pionirske gozdove smo pri opisih sestojev porazdelili med osnovne razvojne faze. Tako dobljen korigiran delež pokaže prevlado drogovnjakov.

Preglednica 138. /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	0	0	0,2	20	14	82,00	-13,8
Drogovnjak	335,97	57,4	77,2	51	35	205,01	42,2
Debeljak	77,48	13,2	19,3	54	37	216,72	-17,7
Sestoj v obnovi	3,44	0,6	3,3	20	14	82,00	-10,7
Raznomoerno (sk-gnz)	165,91	28,3					
Pionirski gozd z grmišči	2,94	0,5					
Skupaj	585,74	100	100,0	145,0	100,0	585,74	

Grafikon 7. : Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi lokalnih skupnosti in enomerna		250 - 300	sm (1)	C	40-50 cm
			je (2)	C	50-60 cm
			ost. Igl (0)	C	40 cm
			bu (25)	C	40-50 cm
			hr (27)	B/C	50-60 cm
			pl. list. (10)	A/B	50 cm
			ostali. list. (35)	Drva	30 cm
Pomladitveni cilj			sm (5)		
			bu (50)		
			hr (15)		
			pl. list. (10)		
			ostali. list. (20)		

Ciljna lesna zaloga je 314,9 m³/ha, izravnalna doba je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Malopovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Vsi gozdnogojitveni ukrepi morajo izboljševati varovalno vlogo gozdov; to dejstvo naj bo kriterij za odločanje o smiselnosti ukrepanja v teh gozdovih. Na pretežni površini varovalnih gozdov - brez ukrepa. Ukrepati samo na manjši površini varovalnih gozdov (obrobje, dostopnost).

Obnova naj bo malopovršinska (prebiralna ideja); poudarek je na naravni obnovi - brez sadnje.

Nega gozdov naj bo usmerjena le v predele, kjer so dobre sestojne zasnove in ustrezna dostopnost oziroma tam, kjer je poudarjena lesnoproizvodna funkcija ali pa tam, kjer je ukrepanje treba zaradi varovalne vloge gozda. Na strmih legah (melišča) se ne goji debelega (težkega) drevja, večji poudarek je na stalni pokritosti tal z vegetacijo. Za vse posege v varovalne gozdove je podlaga

gozdnogojitveni načrt, ki mora natančno določiti predele, kjer se naj ne ukrepa, kjer je ukrepanje treba zaradi izboljšanja varovalne vloge in predele, kjer je smiselno in dopustno ukrepanje v smislu lesnoproizvodne funkcije.

Varstvo posebnih habitatov; ekocelic brez ukrepanja je nad 60 % površine RGR.

Ukrepi

Preglednica 139. /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	3,2	96,8	100,0
- ciljno %	3,3	96,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	8,5	258,2	266,7
- ciljna (m3/ha)	10,2	304,7	314,9
Prirastek (m3/ha)	0,29	5,47	5,76
Možni posek (m3/ha)	1,2	8,1	9,3
Možni posek (m3/ha/leto)	0,12	0,82	0,94
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	14,1	3,2	3,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	41,4	15,0	16,3
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 140. /MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	344	0	289	0	0	66	700	14,0	41,2
	%	49,2	0,0	41,4	0	0,0	9,5	100,0		
Listavci	m3	4.169	569	61	0	0	0	4.800	3,2	15,0
	%	86,9	11,9	1,3	0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	4.513	569	351	0	0	66	5.500	3,5	16,3
	%	82,1	10,4	6,4	0	0,0	1,2	100,0		

Preglednica 141. /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	1,00	1,00
Nega gošče	ha	1,40	1,40
Naravni razvoj biotopov	ha	364,47	364,47
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0,50	0,50

9.2.7 Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

V RGR 9000 je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom zavarovan gozdni rezervat z blažjim varstvenim režimom Kameni most (št. 0661). Površina gozdnega rezervata Kameni most je 27,80 ha, vsi gozdovi so v državni lasti.

Na 1. stopnji poudarjenosti so poudarjene: funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in raziskovalna funkcija. Ob robu rezervata (meja s kanjonom reke Kolpe) je poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč na 2. stopnji.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 142. /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
9180*	Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

V gozdnem rezervatu prevladuje Gradnovo bukovje na izpranih tleh.

Preglednica 143. /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	6,95	25,0
55410	Gradnovo bukovje na izpranih tleh	11	19,46	70,0
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	1	1,39	5,0
	Skupaj	10,00	27,80	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V rezervatu se pojavljata dva sestoja debeljaka. V enem je večji delež izpadajoče smreke, v drugem pa hrasta in bukve.

Lesna zaloga in prirastek

V preglednicah je navedena povprečna lesna zaloga na zgoščeni mreži (125 x 125 m) iz 17 stalnih vzorčnih ploskev. Lesna zaloga je 363,2 m³/ha.

Preglednica 144. /D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Igljanci	1,9	3,0	6,0	28,0	61,1	90,5	24,9	2,47	31,9
Listavci	9,1	29,9	26,0	22,0	13,0	272,7	75,1	5,29	68,1
Skupaj	7,3	23,3	21,0	23,5	24,9	363,2	100,0	7,76	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Naravno razmerje drevesnih vrst prikazuje večji delež listavcev – kar se z upadom deleža smreke tudi dogaja v procesu naravnega razvoja rezervata.

Preglednica 145. /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	82,3	8,2	0,0	0,0	0,0	138,6	68,9	27,5	37,7	0,0
	%	22,7	2,3	0,0	0,0	0,0	38,0	19,0	7,6	10,4	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	3,3	0,0	0,7	0,0	0,0	176,6	26,5	15,9	12,4	0,0
	%	1,4	0,0	0,3	0,0	0,0	75,0	11,3	6,8	5,3	0,0

Ohranjenost gozdov

Rezervat sicer ima oznako ohranjenih sestojev, ki pa so bili v preteklosti močno sekani in mestoma zasajeni s smreko, katere delež pa trenutno upada.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Na celotni površini se pojavljata dva sestoja z razvojno fazo denbeljak. V sestoji z večjim deležem smreke je sklep rahel – tu se pojavlja največji izpad smreke.

Preglednica 146. /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Debeljak	27,80					0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	83,5	16,5	0,0
Skupaj	27,80												

Poškodovanost sestojev

Drevje je zelo malo poškodovano – 3,3 % poškodb pri deblu in koreničniku.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je tu pričakovano največ – 84, 2 m³/ha (23 % od lesne zaloge). Velik delež (28 %) je tudi drevja nad 50 cm premera.

Preglednica 147. Odmrta masa

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,5	14,1	17,6	1,2	11,8	13,0	4,7	25,9	30,6	11,3
30 - 49 cm	7,1	3,5	10,6	12,9	4,7	17,6	20,0	8,2	28,2	48,9
50 in več cm	3,5	0,0	3,5	3,5	0,0	3,5	7,0	0,0	7,0	24,0
Skupaj	14,1	17,6	31,7	17,6	16,5	34,1	31,7	34,1	65,8	84,2

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Površina gozdnega rezervata je določena z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdnih rezervatih. Lesna zaloga leta 1993 je bila ocenjena s kotnoštevno metodo, nato s SVP, zato tudi nelogičen padec lesne zaloge po prvi meritvi. Zaradi izpada smreke je opazen upad lesne zaloge iglavcev.

Preglednica 148. /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1993	27,75	117,8	274,4	392,3	4,12	9,44	13,55	0,00	0,00	0,00
2003	27,75	132,0	157,6	289,7	3,48	5,03	8,52	0,00	0,00	0,00
2013	27,80	122,4	246,3	368,7	3,30	5,65	8,95	0,00	0,00	0,00
2023	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76	0,00	0,00	0,00

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V drevesni sestavi zaradi odmiranja izpada smreka, povečuje pa se delež listavcev.

Preglednica 149. /D-GFR2: Razvoj g. fondov v pogledu sestave dr. vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	45,5	0,0	0,0	0,0	0,0	21,2	15,2	13,7	4,4	0,0
2013	33,2	0,0	0,0	0,0	0,0	29,8	18,6	9,2	9,2	0,0
2023	22,7	2,3	0,0	0,0	0,0	38,0	19,0	7,6	10,4	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Cilj: Gozdni rezervat Kameni most prepustiti samodejnim naravnim procesom.

Usmeritve: V rezervat se ne posega in ne spreminja obstoječega stanja, poseganje v matično podlago, vode, tla, vegetacijo in živalski svet ni dovoljeno. V rezervatu niso dovoljena: gradbena dela, sečnja in spravilo lesa, lomljenje ali poškodovanje drevja in grmovja, nabiranje rastlin, živali, gliv in plodov, lov in ribolov ter vodenje domačih živali, onesnaževanje in povzročanje hrupa, kurjenje in bivakiranje. Dovolj se raziskovalno dejavnost. Obisk rezervatov je dovoljen le po označenih poteh, ob katerih je dovoljen posek nevarnega drevja, ki se ne odpelje iz gozda, temveč prepusti naravnemu razvoju v rezervatu. Meja gozdnega rezervata mora biti na terenu vidno označena z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. GR Kameni most je dovoljeno opremiti z označevalnimi in informativnimi tablami.

10 Literatura

- [1] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2023. SI_STAT podatkovni portal. https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/ (25. 2. 2023).
- [2] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 2021-2030. 2021. Zavod za gozdove Slovenije.
- [3] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.
- [4] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko enoto Kolpa 2013-2022. 2013. Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje.
- [5] Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Kolpa (2023-2032), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2022.
- [6] Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo KD za načrtovanje GGN GGE Kolpa, ZVKD, Služba za kulturno dediščino, OE Ljubljana, Ljubljana, februar 2023.
- [7] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.
- [8] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. 2010. Ur. l. RS, št. 91/10, 200/20.
- [9] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko enoto Kolpa 1983-1992. 1983. Snežnik Kočevska Reka.
- [10] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko enoto Kolpa 1993-2002. 1993. Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje.
- [11] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko enoto Kolpa 2003-2012. 2003. Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje.
- [12] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007.
- [13] Zakon o vodah (ZV-1). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20 in 35/23 - odl. US.
- [14] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. 2008. Ur. l. RS, št. 89/08, 49/20.
- [15] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o..
- [16] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18.

- [17] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16.
- [18] Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2009. Ur. l. RS, št. 4/09.
- [19] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg.
- [20] Usmeritve za funkcije gozda. Interno gradivo. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.
- [21] Usmeritve za gospodarjenje in načrtovanje ukrepov za varovalno in zaščitno funkcijo gozdov. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.
- [22] Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. 1994. Ur. l. RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15...
- [23] Zakon o gozdovih (ZG). 1993. Ur. l. RS, št. 30/93, 13/98 - odl. US, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 ZG-1, 115/06, 110/07, 8/10 - ZSKS-B, 106/10, 63/2013, 101/13 - ZdavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS, 77/16.
- [24] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16..
- [25] Bončina A., Rozman A., Dakskobler I., Klopčič M., Babij V., Poljanec A. 2021. Ljubljana. Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Biotehniška fakulteta Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Zavod za gozdove Slovenije: 575 str.
- [26] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 2011-2020. 2011. Zavod za gozdove Slovenije.
- [27] Kadunc A., Poljanec A., Dakskobler I., Rozman A. in Bončina A. 2013. Ugotavljanje proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji : poročilo o realizaciji projekta. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- [28] Marušič J., Jančič M., Bartol B., Prem M. 1998. Ljubljana. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji. Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje: 117 str.
- [29] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. 2010. Ur. l. RS, št. 91/10, 200/20.
- [30] Pravilnik o varstvu gozdov. 2009. Ur. l. RS, št. 114/09 in 31/16.
- [31] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.
- [32] Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18 - ZNOrg, 84/18.
- [33] Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – Zdeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10.

[34] - Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr., 44/22 in 158/22).

[35] Odlok o oskrbi s pitno vodo na območju Občine Kostel. Ur. l. RS, št. 33/2001.

[36] Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov in ukrepih za zavarovanje voda. Ur. l. RS, št. 40/1989, 53/1993 in 99/1999.

11 Načrt so izdelali

Terenska dela z zbiranjem podatkov (opisi sestojev, meritve na stalnih vzorčnih ploskvah, geodetska dela, ...) so bila opravljena v letu 2022.

Pri delu so sodelovali:

Opisi sestojev: mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.
Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.
Domen Češarek, mag. inž. gozd.
Benjamin Lipužič, mag. inž. gozd.
Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Stalne vzorčne ploskve: Jernej Đenadić, dipl. inž. gozd., Jure Gorše, dipl. inž. gozd.

Geodetska dela in priprava kart: Jernej Đenadić, dipl. inž. gozd
Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Obdelava podatkov: Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Pregled načrtovanih ukrepov: Mirjam Mikulič, univ. dipl. inž. gozd., Tomaž Klepec, dipl. inž. gozd.

Tekstni del so sestavili: Zoran Bitorajc, Miran Bartol (poglavja v zvezi z lovstvom, lovnogospodarsko funkcijo in živalskim svetom), Bojan Kocjan (poglavja v zvezi z gozdnimi prometnicami).

Nosilec izdelave načrta

Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

v.d. Vodja ZGS OE Kočevje
Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.

direktor ZGS
Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Kočevje, 23.5.2023

12 Priloge

12.1 Preglednice v prilogah

12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice

Preglednica: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	Stopnja poudarjenosti*	
						VNV	BIO
138V	Kolpa	Mejna reka in glavni belokranjski odvodnik	NVDP	HIDR, (ZOOL)	V neposredni bližini Kolpe s pritoki (25 m) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka. V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka naj se ne skladišči lesa. V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka.	2	2
1880	Kotnica izviri	-Kraški izviri Kotnice ob Kolpi pri Žagi z Jelovičko in Kotničko jamo, rastišče tise	NVDP	HIDR, BOT	Pospešuje naj se pomlajevanje odraslih osebkov tise ter neoviran razvoj mladih tis. Novih gozdnih prometnic naj se preko rastišča tis ne gradi. Prav tako se gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) ne gradi na izvirnem območju vzhodno od ceste ob Kolpi. Zaželena je zaščita mladja tise pred objedanjem z ograjo ali tulci, vse dokler osebki ne zrastejo višje od 1,35 m, kar traja povprečno 15-25 let. Sečnja in spravilo lesa naj se izvajata tako, da se jeder tis ne poškoduje.	2	1
1950	Bilpa	Izvir in zatrepna stena v soteski Kolpe pri Spodnji Bilpi	NVDP	GEOMORF, (GEOMORF P), (HIDR)	V radiju 30 m od izvira Bilpe naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).	2	/
4396V	Kolpa soteska	-Soteska Kolpe med Žago in Dolom	NVDP	GEOMORF, HIDR	Nove gozdne prometnice naj se načrtuje in gradi upoštevajoč relief območja – vzporedno s plastnicami. Ob rekonstrukciji obstoječih gozdnih prometnic in gradnji novih naj se na strmih območjih prepreči valjenje materiala po pobočju.	2	/
8104	Šimetac	Kraški izvir v soteski Kolpe, vzhodno od zaselka Vrt	NVDP	HIDR	V radiju 30 m od izvira naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Sečnih ostankov naj se ne odlaga v izvir.	1	/

Opomba:

V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot so:

z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

* - v stolpcih »Stopnja poudarjenosti« je naveden predlog poudarjenosti stopnje funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti skladno z zakonodajo s področja gozdarstva

Preglednica 150. Preglednica: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	ST. POUĐARJE NOSTI *	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
40091	Lukova jama pri Zdihovem	Vodoravna jama	2	2	Upošteva naj se varstveni režim v jami naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam. Na vplivnem območju jame (na površju nad znanimi rovi jame) naj se upošteva naslednje usmeritve: Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote. Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzročča. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
40144	Kobilna jama	Jama občasni izvir	/	3	
40400	Ledena jama pri Ograji	Jama z občasnim ledom	2	3	
40529	Jama treh bratov pri Verdrengu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40630	Bilpa 1	Vodoravna jama	/	3	
40631	Bilpa 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40632	Bilpa 3	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40717	Longe Loch	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40718	Sperker Loch	Brezno s stalnim tokom	2	3	
40719	Tauben Loch bei Unter Skrill	Brezno	/	3	
40720	Breites Loch	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40721	Ebis Loch	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
40722	Mala Kobilna jama	Spodmol, kevdrč	/	3	
40724	Jama pri Pevski Gorici	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
40726	Brezno nad Grgljem	Brezno	2	3	
40727	Jelovička jama	Jama občasni izvir ob stalnem toku	2	2	
40728	Kotnička jama	Jama občasni izvir	/	3	
40730	Jama pri Ferdrengu	Brezno	2	3	
40731	Jot Loch	Brezno	2	3	
40732	Jama ob poti na Reber	Spodmol, kevdrč	2	3	
40967	Šumetac	Jama občasni izvir	2	3	
42566	Prepadna jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
42570	Kenina jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
42884	Wicherle	Spodmol, kevdrč	2	3	
45512	Bilpa 4	Vodoravna jama	2	3	
46213	Brezno pod Dekličino goro	Brezno	2	3	
46278	Brlog pri Jami treh bratov	Spodmol, kevdrč	2	3	
46924	Izvir Bilpa	Jama stalni izvir	2	3	
47025	Bela sova	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
47026	Rogati hrib	Jama z breznom in etažami, poševna jama	/	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	ST. POUDARJE NOSTI *	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
47368	Velika Ograja	Brezno	2	3	
48039	Jama na Kuheljskem brdu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
48808	Devetstopinjka	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
48818	Ta je pa lovška	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
48819	Brezno velikih obetov	Brezno	2	3	
48820	Loškinka	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
48841	Lukov kurnik	Spodmol, kevdrč	2	3	
48961	Spodmol pri Šumetacu	Spodmol, kevdrč	2	3	
48962	Jama pri Žlebeh	Spodmol, kevdrč	2	3	
48963	Brezno v Gredicah	Brezno	2	3	
48965	Jama na Loškem hribu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
49063	Orglice	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
49207	Brezno na Pevski gorici	Brezno	2	3	
49301	Lapinjsko brezno 1	Brezno	2	3	
49302	Lapinjsko brezno 2	Brezno	2	3	
49303	Brezno v Ferdrenški gmajni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
49642	Velika Prepadna jama	Brezno	2	3	
49647	Brezno v globoki škraplji	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
49992	Jama Volčja stena	Spodmol, kevdrč	2	3	
50026	Jama 1 na strelišču Škrilj	Brezno s stalnim tokom	2	3	
50027	Jama 2 na strelišču Škrilj	Jama z občasnim tokom	2	3	
50336	Pevske Gorice 3	Brezno	2	3	
50496	Bruhalnik pri Šumetacu	Jama občasni izvir ob občasnem toku	2	3	
51212	Suhor brezno	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51235	Brezno pri Ledeni jami pri Ograji	Brezno	2	3	
51571	Brezno 1 pod Ajbikom	Spodmol, kevdrč	2	3	
51583	Brezno pod Bolvikom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51590	Jama pri Muhi vasi	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51608	Udor 1 pod Ajbikom	Spodmol, kevdrč	2	3	
51609	Udor 2 pod Ajbikom	Spodmol, kevdrč	2	3	
51714	Bombaško brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
51716	Brezno 2 pod Ajbikom	Brezno	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	ST. POUĐARJE NOSTI *	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
51717	Brezno 3 pod Ajbikom	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
51736	Kunino brezno	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51743	Okroglica	Brezno	2	3	
51745	Pevska jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51749	Prepad 1 pod Škortnom	Brezno	2	3	
51750	Prepad 2 pod Škortnom	Brezno	2	3	
51751	Prepadna na Muhovem bregu	Brezno	2	3	
51764	Spodmol nad Rogatim Hribom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51768	Velika Ajbikovka	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	2	
51769	Zgornja Ajbikovka	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	2	
51770	Zjot 1 pod Ajbikom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51771	Zjot 2 pod Ajbikom	Brezno	2	3	
51880	Brezno poslednjega upa	Brezno	2	3	
51901	Kozliček	Brezno	2	3	
51903	Titova soba	Brezno	2	3	
51911	Poka južno od Ferderba	Spodmol, kevdrč	2	3	
51951	Brezno 2 pod Dekličino goro	Brezno	2	3	
51954	Brezno 3 pod Dekličino goro	Brezno	2	3	
51956	Brezno 4 pod Ajbikom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51957	Brezno 5 pod Ajbikom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
51972	Brlag pod Ajbikom	Vodoravna jama	2	3	
51973	Brlag pod Bolvikom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	

Opombe:

Številka režima vstopa pomeni: 2 - odprta jama z nadzorovanim vstopom, 3 - odprta jama s prostim vstopom.

Izven gozdnega prostora se nahajajo NV z naslednjimi identifikacijskimi številkami (presoja je izdelana na osnovi stare gozdne maske): 40144, 40630, 40719, 40722, 40728, 47026, 50026 in 50027.

* - V stolpcu STOPNJA POUĐARJENOSTI je naveden predlog poudarjenosti stopnje funkcije varovanja naravnih vrednot.

Preglednica 151. Preglednica: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev

KODA	IME	OPIS	VARSTVENE USMERITVE
31100	Kočevsko	Dinarski kraški svet na jugovzhodu Slovenije, pokrit pretežno z ilirskim jelovo bukovim ter bukovim gozdom, je del največjega strnjene kompleksa gozdov v Sloveniji. Gre za hribovit svet, ki je razčlenjen z več	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 6..2. Usmeritve (celoten gozdni prostor ter upravljavske cone).

		globoko vrezanimi dolinami. Prevladujejo karbonatne kamnine, silikati se pojavljajo le izjemoma. Četrtno sveta je planotastega, sicer pa prevladuje strm teren. Pri Rakični je na tektonsko močno pretrem triasnem dolomitu nastalo plitvo kraško polje na nadmorski višini okoli 790 m. Manjše kraško polje, ki je občasno poplavljen, so tudi Ponikve južno od Preserja. Na uravnanih planotastih območjih so se razvile številne kraške oblike, predvsem vrtače in kraške jame, v katerih prebiva jamski hrošč drobnovratnik. V manj zakraselem dolomitnem svetu je razvita površinska rečna mreža z globoko vrezanimi dolinami. Višji svet, kjer prevladujejo jurski apnenci in dolomiti, pa je bolj zakrasel. Prevladujejo bukovo-jelovi in bukovo-gabrovi gozdovi, v katerih živijo številne vrste hroščev in netopirjev. Naravno ohranjeni potoki in obvodni habitati so habitat raka koščaka, dvoživk in kačjih pastirjev. Išča je na svoji poti izpod Blok proti Ljubljanskemu barju v dolomite in apence vrezala izrazito sotesko. Tudi njen desni pritok Zala teče pred izlivom v Išča v strmi soteski. Zaradi intenzivne razgibanosti terena na tem območju najdemo zelo raznolike rastlinske združbe. Flora v strmih soteskah je izredno bogata in vsebuje več endemičnih in reliktnih vrst.	
30151	Bilpa	V soteski Kolpe pri Spodnji Bilpi je pod 75 metrov visoko zatrečno steno izvir Bilpe. V izvire se steka podzemeljska Rinža. Nad izvirnim jezerom so tri jame Bilpa I, Bilpa II, Bilpa III. Pri dnu stene na vzhodni strani je Bilpa I dolga 22 metrov, na zahodu Bilpa II dolžine 35 metrov, vhod v Bilpo III pa je 30 metrov visoko v steni. Bilpa III je v zadnjem delu lepo zasigana. Jame so življenjski prostor proteusa.	V radiju 30 m od izvira Bilpe naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Javornike, Snežnik in Kočevsko, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas.	Smiselno naj se upoštevajo usmeritve podane v poglavju 6.2. Usmeritv (pri posebnih varstvenih območjih).

Preglednica 152. Preglednica: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

KODA	IME	status	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE KOLPA
SI3000263	Kočevsko	POO	<p><u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus</i>*), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>*), ris (<i>Lynx lynx</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovernjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), veliki podkovernjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>).</p> <p><u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>*), hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>).</p> <p><u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*.</p> <p><u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>*), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>),</p>

KODA	IME	status	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE KOLPA
			<p>črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*), rogač (<i>Lucanus cervus</i>), močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>), gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>), veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>), veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>).</p> <p><u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i>, <i>Buxbaumia viridis</i>.</p> <p><u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)).</p>
SI5000013	Kočevsko	POV	<p><u>Ptice:</u> črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>), koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>), kozača (<i>Strix uralensis</i>), mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>), pivka (<i>Picus canus</i>), sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>), planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>).</p>

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Preglednica 153. Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
volk (<i>Canis lupus</i> *)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Podnevi se zadržujejo v skrivališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	101.243	5.403	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetske bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.	101.320	5.416	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u>	Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina	101.223	5.403	Neugodno.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	plena ter strpnost s strani ljudi. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.			
vidra (<i>Lutra lutra</i>)	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Reka Kolpa.	Večino časa preživijo v vodi, vendar se prav tako znajdejo na kopnem. Hrani se z raki, ribami, dvoživkami, polži, žuželkami, obvodnimi ptiči in majhnimi sesalci. Potrebuje razčlenjene brežine s številnimi mrtvimi rokavi, zalivi, polotoki, tolmuni, sipinami. Del obrežja mora imeti sklenjeno vegetacijo (grmovje, drevje) ki služi kot prostor za počitek in razmnoževanje. Kmetijska raba zemlje ob reki ne sme biti intenzivna.	407	37 75	Vrsta je pogosta, stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja je prehranjevalni habitat. Vrsta je bila zabeležena v Prepadni jami (NV 42566) in Kobilni jami (NV 40144).	Prebivalec gozdnatih območij. Zimska zatočišča: pogosto jame z nizkimi temperaturami do 5°C in visoko zračno vlago. Poletna zatočišča: drevesne dupline, stavbe, jame, ki jih dnevno menja. Območje dejavnosti: do 10 km od zatočišča. Prehranjevalni habitat: zreli listopadi gozd, gozdni rob. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline), pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	100.800	5.376	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja je prehranjevalni habitat.	Prebivalec velikih območij listnatih gozdov, predvsem ohranjeni dinarski jelovo-bukovi gozdovi, največkrat na nadmorski višini 300-900 m. Zatočišča: drevesna dupla, kotišča. Prehranjevalni habitat: strukturno bogati bukovi in hrastovi gozdovi, z velikim deležem zrelih sestojev, razvita grmovna plast. Hrana: nočni metulji, košenarji, hrošči.	100.800	5.376	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Cerkev SV. Peter v Spodnjem Logu je zatočišče vrste. Okoliški gozd je prehranjevalni habitat.	Živi v odprtih in svetlih listopadnih gozdovih do 1200 m visoko. Poleti in pozimi si najde zatočišče v jamah in stavbah. Za prezimovanje potrebuje visoko zračno vlago. Lovi predvsem velike žuželke na košenih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih brez podrasti. Občasno se seli na razdalje večje od 100 km. Ogroža ga predvsem izguba življenjskega prostora ter neustrezne prenove zgradb in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	17.962	1.846	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Cerkev SV. Peter v Spodnjem Logu, Lukova	Živi v toplih zavetrnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z žuželkami, med	36262	4.436	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra,

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	jama pri Zdihovem (NV 40091), jama Bilpa 1 (NV 40630), Jelovička jama (NV 40727), Kobilna jama (NV 40144), jama Nadcestnica (JK8842), jama Wicherle (JK2884), Prepadna jama (NV 42566). Okoliški gozd je prehranjevalni habitat.	katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice.			populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	SI3000263 Kočevsko: Cerkev SV. Peter v Spodnjem Logu, Lukova jama pri Zdihovem (NV 40091), jama Bilpa 1 (NV 40630), Bilpa 2 (NV 40631), Bilpa 3 (NV 40632), Jelovička jama (NV 40727), Kobilna jama (NV 40144), jama Wicherle (NV 42884), Prepadna jama (NV 42566). Okoliški gozd je prehranjevalni habitat.	Živi v toplih gozdovih na zakraseli podlagi, s številnimi jamami in bližino vode. Je izrazito jamska vrsta - v jame se zateka tako v času zimskega spanja kot poleti, ko tam preživi dan. Poleti ga najdemo tudi na podstrešjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo hrošči in nočni metulji. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (od vandalizma, motenj, do neustreznih prenov zgradb).	24.972	2.579	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	SI3000263 Kočevsko: Vrsta je bila zabeležena v Prepadni jami (NV 42566). Okoliški gozd je prehranjevalni habitat.	Živi v toplih gozdnatih ali grmiščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z visoko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjenosti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehranjuje se s pajkovci in žuželkami, ki jih pobere z listov, vejic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z letalno mrežo. Pogoste so skupine ali faze, ki ne letajo oziroma so dejavne podnevi. Najbolj so ogrožena njegova kotišča v stavbah, ki so tudi najbolj izpostavljena.	14.103	2.036	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.

Priloge

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Jame in brezna znotraj Natura 2000 območja.	Živijo v podzemnih vodah dinarskega krasa s temperaturo 8-12°C. Ogroženost močerila je povezana z onesnaženjem površinskih voda na kraškem svetu.	11.611	1.342	Stopnja ohranjenosti je odlična, populacija je (skoraj) izolirana.
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja.	Hribski urh je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda. Je šibko konkurenčna pionirska vrsta, ki naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu), ko je prisotnih manj plenilcev in kompetitorjev. Zelo mobilni so predvsem mladi osebk (do 1200 m daleč od vode), ki imajo boljše možnosti za naseljevanje novih življenjskih prostorov. Živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu.	106.790	5.776	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila zabeležena v kalu, SV od vasi Morava (odsek 53090).	Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	106.790	5.776	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)	Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Vodotok Kolpa.	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), menskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	247	37	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u>	Alpski kozliček je dnevno aktivna vrsta, ki jih najpogosteje opazujemo na	37.265	3.397	Vrsta je pogosta,

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	Pretežni del gozdnega prostora znotraj Natura 2000 območja.	mrtvih ali posekanih drevesih od sredine julija do sredine avgusta. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih različnih listavcev, predvsem bukve. Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukove les in šture. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost a vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrst živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les namreč močno privablja osebk te vrste, ki tu odlagajo jajčeca. Zarod pa seveda ob predelavi propade.			ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju.
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	SI3000263 <u>Kočevo</u> : Listnati in mešani gozdovi znotraj Natura 2000 območja.	Prehranjuje se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrlati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa lahko posamezen osebek prehodi velike razdalje. Odrasli osebki so aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter ob posekanih deblih jelke ali bukve. Ličinka se razvija predvsem v svežih štorih jelke in bukve.	80.440	4.627	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana.
škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	SI3000263 <u>Kočevo</u> : Pretežni del gozdnega prostora znotraj Natura 2000 območja.	Vrsto najpogosteje najdemo pod gnijočim vlažnim lubjem dreves listavcev (hrast, topol, javor, in bukev) ali iglavcev (smreka, jelka in bor). Ličinke in odrasle osebk najdemo pod lubjem stoječih ali ležečih mrtvih dreves. Edini pogoj naj bi bila konstantna in vlažna mikroklima. V obeh fazah se vrsta prehranjuje predatorsko (ličinke kozličkov), ličinke pa se delno prehranjujejo tudi z lesnim drobirjem. Vrsto ogroža prekomerno odstranjevanje starih, umirajočih dreves.	75.556	4.409	Vrsta je redka, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> SI3000263 <u>Kočevo</u> : Praviloma ga najdemo v pragozdnih ostankih in sestojih z večjim deležem mrtvega lesa.	Hrošči so aktivni ponoči. Gre za indikatorsko vrsto stabilnega, naravnega mešanega gozda s pragozdnim značajem. Živi za lubjem odmrlih debel, kjer je dovolj vlage. Ogroža jo gospodarjenje z gozdom, lahko pa jo tudi kaj hitro izlovimo. Pri iskanju hrošča pod lubjem odmrlih dreves se uničuje tudi njen življenjski prostor.	14.769	281 43	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija je skoraj izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevska</u> Pretežno gozdnata pokrajina s posameznimi košenicami, pestro strukturiranimi gozdnimi robovi, gozdnimi jasami, gozdne ceste in poti. Vrsta je bila zabeležena v okolici vasi Vrt, Grgelj, Spodnja Bilpa.	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosenice se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebkovi hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.	10.476	552	Vrsta je pogosta, dobro ohranjena, populacija ni izolirana.
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevska</u> : Starejši sestoji listavcev, predvsem s prisotnostjo hrastov.	Živi v starih sestojih listavcev, predvsem hrastov, na toplih legah z visokim deležem mrtvega lesa v nižinah in gričevju. Hrošči se pojavijo ob večerih od junija do avgusta. Samice zalegajo jajčeca v ali ob štore, stara ali padla drevesa. Pri tem je bolj kot drevesna vrsta pomembno, da je les v fazi razgradnje posebnih gliv. Celoten razvoj poteka počasi, tudi do 5 let. Zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko) in se razvijejo v hrošče, ki živijo samo nekaj tednov.	76.092	4.627	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, splošna ocena stanja je dobra.
močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevska</u> : Gozdovi ob reki Kolpi, območje izvirov Kotnice.	Je vlagoljubna vrsta, vezana na zamočvirjene gozdove v ravninah do višine okoli 1000 m, ki so večinoma porasle s črno ali sivo jelšo, na S delu Pohorja tudi v smrekovo jelševih sestojih. Razvoj poteka v manjših in večjih potokih, preobraženi mladostni osebkovi ne zapuščajo mesta preobrazbe, kjer tudi prezimijo. Prezimijo v trhljem razpadajočem lesu (debelejših trhljih vejah in štorih ob vodi ali v močvirju) ali zakopani v mehko zemljo nabrežin ob vodi. Odrasli osebkovi so nočno aktivni. Ogrožajo ga posegi v gozdne potoke: urbanizacija območja, regulacije vodotokov, redčenje dreves na območju, onesnaževanje vodotokov (eutrofikacija in črna odlagališča različnega materiala).	2.703	37 56	Stopnja ohranjenosti je povprečna ali zmanjšana, populacija je (skoraj) izolirana, splošna ocena stanja je dobra.
gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevska</u> : Gozdni rob s prisotnimi vrstami veliki jesen in topol. Vrsta je bila zabeležena SZ	Živi v vlažnih dolinah s travniki in mešanimi gozdnimi sestoji. Gosenice se do zime skupinsko hranijo z listi velikega jesena in topola. Prezimijo v skupnih gnezdih iz listov hranilne rastline spetih s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič jesenom in topolom, poleg tega pa še	1.033	111	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija je (skoraj) izolirana, splošna

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	od Rogatega Hriba.	z ozkolistnim trpotcem, vrednikovim jetičnikom, kosteničevjem ali travniško izjevko. Odrasli osebki se zadržujejo večinoma na gozdnih robovih in gozdnih poteh, ki so le del dneva osončene. Hranijo se v glavam na belo cvetočih rastlinah (kobulnice, navadna kalin, dobrovita ipd.). Na populacije negativno vpliva predvsem intenzifikacija kmetijske rabe travniških površin v bližini življenjskega prostora, način gospodarjenja z gozdom (odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturno pogozdovanje z iglavci) ter reguliranje manjših potokov z odstranjevanjem obrežne vegetacije.			ocena stanja je dobra.
veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Območje okrog Laz pri Predgradu.	Vrsta je vezana na tople, vlažne, presvetljene in vrzelaste listnate in mešane gozdove z dobro razvitim zeliščnim slojem in pestrim gozdnim robom, v dolinah ob potokih in rekah, od nižin do 800 m nadmorske višine. Metulji potrebujejo za prehrano cvetoče naktarialne rastline v gozdni podrasti, na vrzelih in gozdnem robu. Samice odlagajo jajca na nekatere vrste stročnic (spomladanski in črni grahor ter nekatere grašice), s katerimi se prehranjujejo izlegle gosenice. Glavni dejavniki ogrožanja vrste so veliki posegi v gozdne površine (goloseki, nadomeščanje drevesnih vrst z monokulturami iglavcev), intenzivno odstranjevanje podrasti in čiščenje gozdnih robov ter klimatske spremembe z vse toplejšimi in sušnimi poletji.	985	6	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.
veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Reka Kolpa.	Večino življenja preživi v stadiju ličinke, v majhnih gozdnih potokih z naravno strugo in z ustreznim peščenim, rahlo muljastim dnom. Pogosto so struge sredi poletja suhe, pa vendar jeseni znova najdemo ličinke, ki so sušo preživele zakopane globlje v podlagi. Tako odrasli kot ličinke so plenilci. Ker so odrasli zelo dobri letalci, se lahko tudi do nekaj kilometrov oddaljijo od matičnega potoka. Ogrožajo ga onesnaževanje in regulacije vodotokov.	449	37 1	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.
mah <i>Buxbaumia viridis</i>	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Montanski pas, med 500 in 1500 m nadmorske višine, redko sega v kolinski pas.	Vrsta uspeva na razpadlih smrekovih štorih, v montanskem pasu, med 500 in 1500 m nadmorske višine, samo redko sega v kolinski pas.	78.268	4.460	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.
mah <i>Dicranum viride</i>	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u>	Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjelih listopadnih (predvsem bukovih)	78.268	4.460	Vrsta je prisotna, odlično

Priloge

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	Montanski pas do 1000 m nadmorske višine, redko pa sega v kolinski pas pod 500 m nadmorske višine.	gozdovih. Vrsta se pojavlja v majhnih šopih ali posameznih blazinicah z majhno gostoto, skupaj z drugimi vrstami, ki poseljujejo isti habitat. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do 1000 m n.m., redko pa sega v kolinski pas pod 500 m n.m. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.			ohranjena, populacija ni izolirana.
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor.	Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Za gnezdenje pa potrebuje bukova debela oziroma debela listavcev, ki jih uporablja več let. Pomembna so predvsem drevesa, ki imajo ravno deblo in imajo na višini 4-10 metrov malo stranskih vej ter so na tej višini debela vsaj 35 cm. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka.	94.292	5.492	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-300 gnezdečih parov.
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	<u>Upravljalvska cona B - območje gozdnega jereba</u> SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Dobro strukturirani sestoji z večjim deležem iglavcev in skupinami lesk, zaraščajoče površine v gozdnem prostoru.	Je tipična vrsta razčlenjenih gozdov z množico presvetlitev in veliko diverziteto drevesnih vrst, v kombinaciji s starejšimi sestoji nujno zahteva tudi pionirske stadije gozda ter jase ali poseke. Tak habitat gozdnemu jerebu omogoča pestro prehrano in večjo možnost prilagajanja na spremembe. Običajno naseljuje mešani gozd; v prevladujočem iglastem sestoji mora biti prisoten vsaj manjši delež listavcev. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba: pomanjkanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik; pomanjkanje zeliščnega sloja (borovnica, malinove) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.	93.101	3.110 5.409	Vprašljivo, vrsta najverjetneje upada. 50-100 parov (Mihelič, 2015, Life Kočevsko)
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>),	SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m nadmorske višine z velikim številom dupel in gozdnimi jasami.	Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu stesala črna žolna. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.	97.522	5.711	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 60-145 gnezdečih parov, splošna

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
					ocena stanja je dobra.
kozača (Strix uralensis)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Ustreza ji vrzelast gozd s starejšim drevjem. Ne ustreza pa ji mlad gozd in gosto zaraščene površine. Teritorij je velik od 200-400 ha. V njem ima kopališča v vodnih kotanjah.	Kozača naseljuje v Sloveniji večinoma jelovo-bukove gozdove (Omphalodo-Fagetum), ki so tudi glavna gozdna rastlinska združba dinarskega sveta v Sloveniji. Potrebuje gozd debeljaka in pomlajenca z dovolj velikim številom velikih dupel in poldupel. Tolerira prebiralno sečnjo in ekstenzivno gospodarjenje z gozdom – pobiranje določenega deleža odmrlih vej, omejeno izločanje sušic ter vzdrževanje določenega števila posek in presvetlitev (neposeljenih in manjših od 2 ha). Izogiba se naseljenim območjem.	97.151	5.702	Splošna ocena stanja je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 300-450 gnezdečih parov.
mali skovik (Glaucidium passerinum)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Iglast in jelovo-bukov gozd na višjih nadmorskih višinah s presvetlitvami in gozdnimi jasami.	Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z dupli in gozdnimi jasami ali posekami v območju 2 do 10 km ² . Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij.	97.522	5.711	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 20-30 gnezdečih parov.
pivka (Picus canus)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor.	Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	96.656	5.660	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-200 gnezdečih parov.
sršenar (Pernis apivorus)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor.	Naseljuje odprte gozdove s številnimi jasami in mozaično kmetijsko krajino. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi, jasami in mirnimi conami, v polmeru 4 do 10 km od gnezda pa odprto krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.	97.522	5.711	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 15-20 gnezdečih parov.
belohrbti detel (Dendrocopos leucotos)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u>	Prebiva v zrelih bukovo-jelovih gozdovih z veliko odmrlega, padlega drevja. Duplo si izteše v propadajoče drevo z mehkim lesom. Par ima velik teritorij. Hrani se pretežno z ličinkami lesnih hroščev na odmrlem drevju. Je	22.363	281	Neugodno, vrsta je v upadanju, velikost populacije je 20-30

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
	<u>SI5000013 Kočevsko:</u> V okviru projekta Life Kočevsko – LIFE13 NAT/SI/000314 je bila vrst popisana v letu 2015 v odseku 53014.	stalnica in v Sloveniji zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).			gnezdečih parov.
vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>)	<u>SI5000013 Kočevsko</u> Pretežno celoten gozdni prostor.	Prebiva v presvetljenih gozdovih, parkih in mozaični kmetijski krajini s številnimi visokodebelnimi sadovnjaki in drevesnimi mejicami. Je edina žolna, ki si ne teše dupla sama, ker ima prešibak kljun. Zasede naravna dupla ali stara dupla ostalih žoln, lahko pa prevzame aktivno duplo drugim vrstam (sinicam, murjem ali vrbcem). Hrani se skoraj izključno z mravljami, ki jih lovi na mravljiščih z dolgim, lepljivim jezikom. Je selivka, ki prezimuje v Afriki južno od Sare, v manjšem številu v Sredozemlju, na gnezdišča v Sloveniji pa se vrne v začetku aprila. Ogrožena je zaradi izginjanja primernih gnezdišč (visokodebelnih sadovnjakov z dupli) in intenzifikacije kmetijstva.	97.522	5.711	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 150-200 gnezdečih parov.
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	<u>SI5000013 Kočevsko</u> Strmi predeli nad Kolpsko dolino.	V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovlja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti srne), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	10.581	597	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 1-2 gnezdeča para.
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	<u>SI5000013 Kočevsko:</u> Strmi predeli nad Kolpsko dolino.	V Sloveniji je redek gnezdilec skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Njegova evropska populacija v zadnjih letih počasi narašča, kar je zlasti posledica prepovedi uporabe nekaterih pesticidov. Prehranjuje se v glavnem s pticami (od čisto majhnih, npr. kraljiček, do zelo velikih, npr. siva čaplja in gosi). Lovi v letu: za plenom opreza med kroženjem visoko nad tlemi, nato se z višine v izredno hitrem letu z zloženimi krili spusti nad plen. Je	17.991	1.511	Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, velikost populacije je 6-7

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
		stalnica. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.			gnezdečih parov.

12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve

Preglednica 154. Pregled varovanih objektov in območij kul. dediščine ter podrobne usmeritve

EŠD	IME	REŽIM	PODREŽIM	USMERITVE
2751	Podlesje - Lokacija kapele Device Marije na Verdrenski gori	arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
2810	Štalcerji - Ruševine cerkve sv. Antona Puščavnika	arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
2819	Zdihovo - Lokacija cerkve Žalostne Matere božje	arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
3361	Grgelj - Ruševine mlina in žage s kamnitim jezom v zaselku Žlebe	dediščina priporočilno	druga dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
9373	Grgelj - Lokacija mlina s kamnitim jezom v zaselku Lobič	dediščina priporočilno	druga dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
9373	Grgelj - Lokacija mlina s kamnitim jezom v zaselku Lobič	dediščina priporočilno	druga dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
9452	Gorenja Žaga - Lokacija mlina in žage s kamnitim jezom	dediščina priporočilno	druga dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
9614	Spodnja Bilpa - Kovačija	vplivno območje		Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno redno vzdrževanje gozda v neposredni okolici kovačije.
11992	Spodnja Bilpa - Arheološko najdišče Bilpa II, III, IV	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
13430	Grgelj - Kašča pri hiši Grgelj 1	dediščina	stavbna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno redno vzdrževanje gozda v neposredni okolici kašče.
22997	Laze pri Predgradu - Kulturna krajina	dediščina	kulturna krajina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno redno vzdrževanje gozdnega prostora kulturne krajine.
23172	Laze pri Predgradu - Ruševine mlina z jezom	dediščina	stavbna dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
23173	Laze pri Predgradu - Mlin in jez	dediščina	stavbna dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
24194	Morava - Kenotaf Josephu Wittreichu	dediščina	memorialna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno redno vzdrževanje gozda v neposredni bližini kenotafa.
24211	Podlesje - Spomenik ustanovitvi Cankarjeve brigade v Lapinju	dediščina	memorialna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno redno vzdrževanje gozda v neposredni okolici spomenika.
29319	Zdihovo - Arheološko najdišče Lukova jama	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje

				lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
29810	Muha vas - Opuščena kočevarska vas Muha vas	dediščina priporočilno	memorialna dediščina	V skladu s 120. členom OPN Kočevje so pred morebitnimi posegi v prostor (tudi npr. ruvanje drevesnih panjev, gradnja gozdnih vlak ali prekladališč posekane drevine itd.) potrebne predhodne arheološke raziskave.
29811	Muha vas - Opuščena kočevarska vas Turkova Draga	dediščina priporočilno	memorialna dediščina	V skladu s 120. členom OPN Kočevje so pred morebitnimi posegi v prostor (tudi npr. ruvanje drevesnih panjev, gradnja gozdnih vlak ali prekladališč posekane drevine itd.) potrebne predhodne arheološke raziskave.

12.1.3 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	524,23	3.931,36	546,29	5.001,88
Delež (%)	10,48	78,60	10,92	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
01181-Podgorska jelova bukovja	253,47	285,7	150,6	436,4	7,20	4,08	11,28	24,2	22,3	23,5	91,0
01201-Podgorska gradnova bukovja	1.839,10	34,3	239,4	273,8	1,29	5,90	7,19	30,9	20,7	21,9	83,6
01205-Podgorska gradnova bukovja - z	323,48	130,7	137,7	268,3	4,45	4,04	8,49	29,6	16,8	23,0	72,8
01301-Podgorska bukovja	1.608,77	53,4	251,2	304,6	1,51	6,07	7,58	31,4	22,5	24,1	96,8
07000-Gozdovi za večjo pestrost	363,52	71,7	163,7	235,4	1,76	3,47	5,24	30,7	16,8	21,0	94,6
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.388,34	66,0	224,9	290,9	1,99	5,52	7,50	29,2	21,1	22,9	88,8
09000-Gozdni rezervati	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76	0,0	0,0	0,0	0,0
08000-Varovalni gozdovi	585,74	8,5	258,2	266,7	0,29	5,47	5,76	14,0	3,2	3,5	16,3
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	585,74	8,5	258,2	266,7	0,29	5,47	5,76	14,0	3,2	3,5	16,3
Skupaj vsi gozdovi	5.001,88	59,4	229,0	288,5	1,79	5,51	7,30	28,7	18,6	20,7	81,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	142,32	2,8						
Drogovnjak	673,23	13,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	2.677,47	53,5	177,06	6,6	0,0	73,9	23,7	2,4
Sestoj v obnovi	1.040,87	20,8	571,46	54,9	0,0	93,8	3,5	2,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	428,74	8,6	27,14	6,3	0,0	25,3	73,2	1,5
Pionirski gozd z grmišči	39,25	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	5.001,88	100,0	775,66	15,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	142,32	0,0	69,6	15,9	14,5	82,2	14,5	3,3	0,0	22,9	53,6	0,5	23,0
Drogovnjak	673,23	0,0	24,7	35,5	39,8	25,3	17,8	31,3	25,6	40,9	55,2	1,6	2,3
Debeljak	2.677,47					70,2	20,7	9,1	0,0	3,1	60,0	30,4	6,5
Sestoj v obnovi	1.040,87					77,5	21,6	0,9	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	428,74					34,9	17,8	47,3	0,0				
Panjevec	0,00												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	39,25	0,0	0,0	26,0	74,0								
Skupaj	5.001,88												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	2,9	8,7	15,4	22,2	50,8	12,2	35,1
Jelka	1,0	4,7	12,2	20,8	61,3	7,1	20,5
Bor	1,4	5,5	13,3	26,4	53,4	1,3	3,7
Macesen	2,0	6,6	15,4	27,4	48,6	0,0	0,0
Ostali igl.	3,8	14,8	33,1	38,1	10,2	0,0	0,0
Bukev	6,7	17,9	27,5	28,1	19,8	41,6	119,9
Hrast	7,7	20,1	28,6	25,8	17,8	15,5	44,7
Pl. lst.	7,2	19,4	28,2	26,6	18,6	12,5	36,0
Dr. tr. lst.	11,1	28,2	26,7	20,3	13,7	9,0	26,1
Meh. lst.	10,3	18,6	33,7	19,7	17,7	0,8	2,3
Iglavci	2,1	7,1	14,2	22,0	54,6	20,6	59,4
Listavci	7,5	19,7	27,8	26,5	18,5	79,4	229,0
Skupaj	6,4	17,1	25,0	25,5	26,0	100,0	288,5

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	2,8	8,7	15,3	22,1	51,1	13,4	39,1
Jelka	1,0	4,5	11,7	20,1	62,7	7,8	22,7
Bor	1,4	5,5	13,3	26,4	53,4	1,5	4,3
Macesen	2,0	6,6	15,4	27,4	48,6	0,0	0,0
Bukev	6,4	17,0	27,3	28,8	20,5	43,6	126,8
Hrast	7,0	17,8	27,9	27,5	19,8	14,1	41,0
Pl. lst.	6,8	17,9	28,2	27,6	19,5	12,8	37,3
Dr. tr. lst.	9,3	19,6	28,3	24,5	18,3	6,1	17,7
Meh. lst.	10,5	18,9	30,4	20,0	20,2	0,7	2,0
Iglavci	2,1	7,0	13,9	21,7	55,3	22,7	66,0
Listavci	6,8	17,5	27,7	28,0	20,0	77,3	224,9
Skupaj	5,7	15,2	24,6	26,5	28,0	100,0	290,9

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,13	0,24	0,33	0,40	0,70	24,5	1,79
Listavci	0,93	1,45	1,48	1,11	0,54	75,5	5,51
Skupaj	1,06	1,69	1,81	1,51	1,24	100,0	7,30

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m3/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,15	0,26	0,36	0,44	0,79	26,5	2,00
Listavci	0,89	1,37	1,52	1,19	0,58	73,5	5,55
Skupaj	1,04	1,63	1,88	1,63	1,37	100,0	7,55

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	85.200	28,7											
Listavci	212.800	18,6											
Skupaj	298.000	20,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	233,70	233,70											
Priprava tal	ha	9,00	9,00											
Sadnja	ha	9,00	9,00											
Obžetev	ha	14,40	60,90											
Nega mladja	ha	15,60	15,60											
Nega gošče	ha	268,60	268,60											
Nega letvenjaka	ha	152,60	152,60											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	34,35	34,35											
Obžagovanje vej	ha	1,50	1,50											
Varstvo pred žuželkami	dni	75,00	75,00											
Zaščita s premazom	ha	12,40	74,50											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00											
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.130,00	2.640,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	2,30	2,30											
Vzdrževanje travinj	ha	0,75	6,15											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	28,00											
Sadnja plodonosnega drevja	kos	400,00	400,00											
Postavitev valilnic in ostalo	dni	0,40	0,40											
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	1,00	1,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	424,24	424,24											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0,50	0,50											
Vzdrževanje gnezdnic	kos	20,00	20,00											
Postavitev gnezdnic	kos	20,00	20,00											
Vzdrževanje stez	dni	4,00	8,00											
Ostala varstvena dela	dni	38,20	38,20											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ (ni obvezna za načrt)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	35,11	12,17
Jelka	20,54	7,12
Tisa	0,02	0,01
Rdeči bor	3,61	1,25
Črni bor	0,12	0,04
Macesen	0,02	0,01
Bukev	119,92	41,59
Hruška	0,45	0,16
Graden	44,75	15,51
Gorski javor	22,90	7,94
Ostrolistni javor	0,07	0,02
Topokrpi javor	7,28	2,52
Veliki jesen	0,85	0,29
Lipa in lipovec	3,16	1,10
Beli gaber	14,53	5,04
Češnja	1,71	0,59
Maklen	1,21	0,42
Brek	0,14	0,05
Mokovec	0,38	0,13
Črni gaber	6,53	2,26
Mali jesen	1,88	0,65
Cer	0,99	0,34
Trepetlika	0,54	0,19
Topoli	0,04	0,01
Črna jelša	0,34	0,12
Breza	1,25	0,43
Vrbe	0,11	0,04
Skupaj:	288,45	100,00

12.1.4 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - 01181

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	56,17	192,22	5,08	253,47
Delež (%)	22,2	75,8	2,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	0,7	5,1	10,5	21,1	62,6	3,6	15,6
Jelka	0,7	4,4	10,9	19,3	64,7	61,9	270,2
Bukev	8,8	24,5	28,1	22,2	16,4	20,2	88,1
Hrast	9,8	28,6	27,4	20,1	14,1	4,2	18,2
Pl. lst.	9,3	25,7	27,9	21,4	15,7	8,8	38,6
Dr. tr. lst.	15,0	25,7	29,3	18,1	11,9	1,3	5,8
Iglavci	0,7	4,4	10,9	19,4	64,6	65,5	285,7
Listavci	9,3	25,4	27,9	21,6	15,8	34,5	150,6
Skupaj	3,7	11,6	16,8	20,1	47,8	100,0	436,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,09	0,47	1,00	1,56	4,08	63,8	7,20
Listavci	0,70	1,29	1,08	0,67	0,34	36,2	4,08
Skupaj	0,79	1,76	2,08	2,23	4,42	100,0	11,28

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	253,47	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	253,47	100,0
Skupaj vsi gozdovi	253,47	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	253,47	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	2,0	3,5	5,5	1,0	14,5	15,5	3,0	18,0	21,0	8,6
30 - 49 cm	2,5	0,5	3,0	1,0	0,0	1,0	3,5	0,5	4,0	7,7
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	1,9
Skupaj	4,5	4,0	8,5	2,5	14,5	17,0	7,0	18,5	25,5	18,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	7,60	3,0							
Drogovnjak	10,82	4,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	177,13	69,8	2,24	1,3	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	15,18	6,0	5,29	34,8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	42,74	16,9	8,87	20,8	0,0	12,7	87,3	0,0	0,0
Skupaj	253,47	100,0	16,40	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	16,37	0,00	0,01	0,00	0,00	16,40
%	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	6,66	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odljučna	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	13	0,0	15,4	61,5	23,1	0,0
Jelka	179	1,7	44,1	39,7	13,4	1,1
Ostali igl.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	60	1,7	10,0	36,7	38,3	13,3
Hrast	11	9,1	36,4	45,4	9,1	0,0
Pl. Ist.	48	10,4	33,3	45,9	8,3	2,1
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	193	1,6	41,9	41,5	14,0	1,0
Skupaj listavci	121	5,8	21,5	40,5	24,8	7,4
Skupaj	314	3,2	34,1	41,0	18,2	3,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	7,7
Veje	0,2
Osutost	0,3
Skupaj	8,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	20.000	19.515	97,6	72,3
LISTAVCI	7.000	7.681	109,7	28,4
Skupaj	27.000	27.196	100,7	100,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	5,1	18,2	1,2
Jelka	66,7	24,7	15,8
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	24,9	33,6	5,9
Hrast	0,6	3,3	0,1
Pl. lst.	1,9	6,7	0,4
Dr. tr. lst.	0,8	16,0	0,2
Meh. lst.	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	71,8	24,1	17,0
Skupaj listavci	28,2	22,5	6,7
Skupaj	100,0	23,6	23,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,6	7,3	12,1	16,3	25,1	20,4	65,3
Listavci	11,1	12,5	12,7	19,6	67,5	18,9	25,7
Skupaj	8,5	10,9	12,4	17,3	27,7	19,9	91,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	6,5	61,4	0,0	0,0	0,0	19,5	2,4	9,1	1,0	0,1
2013	6,6	63,7	0,0	0,0	0,0	17,5	4,3	6,7	1,2	0,0
2023	3,6	61,9	0,0	0,0	0,0	20,2	4,2	8,8	1,3	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	17.500	24,2											
Listavci	8.500	22,3											
Skupaj	26.000	23,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	11,90	11,90											
Nega gošče	ha	7,90	7,90											
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	80,00	240,00											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	15,55	3,56
Jelka	270,17	61,92
Bukev	88,11	20,19
Hruška	0,28	0,06
Graden	18,17	4,16
Gorski javor	32,36	7,42
Topokrpi javor	3,49	0,80
Lipa in lipovec	0,34	0,08
Beli gaber	3,66	0,84
Češnjja	2,41	0,55
Črni gaber	1,52	0,35
Mali jesen	0,30	0,07
Skupaj:	436,36	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - 01201*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	173,60	1.449,66	215,84	1.839,10
Delež (%)	9,4	78,9	11,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	5,6	12,8	16,4	19,4	45,8	9,8	26,9
Jelka	2,3	5,0	14,9	23,2	54,6	2,7	7,3
Bor	2,0	5,1	14,6	23,7	54,6	0,1	0,2
Bukev	7,2	18,2	29,8	27,7	17,1	43,5	119,1
Hrast	7,6	18,7	29,9	27,1	16,7	18,5	50,8
Pl. lst.	7,1	18,3	30,3	27,5	16,8	16,3	44,5
Dr. tr. lst.	10,0	19,9	29,6	25,2	15,3	8,6	23,6
Meh. lst.	13,6	21,5	30,3	21,7	12,9	0,5	1,4
Iglavci	4,9	11,1	16,1	20,2	47,7	12,5	34,3
Listavci	7,6	18,5	29,8	27,3	16,8	87,5	239,4
Skupaj	7,2	17,6	28,2	26,4	20,6	100,0	273,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,22	0,27	0,24	0,22	0,34	18,0	1,29
Listavci	1,10	1,51	1,67	1,15	0,47	82,0	5,90
Skupaj	1,32	1,78	1,91	1,37	0,81	100,0	7,19

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.595,56	86,8	243,54	13,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.839,10	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.595,56	86,8	243,54	13,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.839,10	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	1,5	6,8	8,3	1,3	11,9	13,2	2,8	18,7	21,5	8,7
30 - 49 cm	0,1	1,6	1,7	0,2	0,9	1,1	0,3	2,5	2,8	5,4
50 in več cm	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	1,8
Skupaj	1,7	8,5	10,2	1,6	12,9	14,5	3,3	21,4	24,7	15,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	59,05	3,2							
Drogovnjak	156,79	8,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.029,76	56,0	54,08	5,3	0,0	60,8	34,1	5,1	
Sestoj v obnovi	457,18	24,9	279,77	61,2	0,0	95,8	3,5	0,7	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	120,89	6,6	11,14	9,2	0,0	15,5	84,5	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	15,43	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	1.839,10	100,0	344,99	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Priloge

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00	334,17	1,89	5,07	3,30	0,01	344,99
%	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	18,77	0,11	0,28	0,19	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	130	0,8	17,7	52,2	26,2	3,1
Jelka	47	2,1	38,3	38,3	21,3	0,0
Bor	4	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Bukev	743	0,7	14,0	43,4	31,0	10,9
Hrast	383	0,8	24,8	41,3	24,5	8,6
Pl. Ist.	329	2,7	10,9	37,5	33,4	15,5
Dr. tr. Ist.	60	0,0	0,0	10,0	28,3	61,7
Meh. Ist.	7	0,0	0,0	0,0	57,1	42,9
Skupaj iglavci	181	1,1	22,7	48,5	24,9	2,8
Skupaj listavci	1.522	1,1	15,4	40,1	29,9	13,5
Skupaj	1.703	1,1	16,2	41,0	29,4	12,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	10,4
Veje	0,9
Osutost	0,2
Skupaj	11,5

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	15.500	37.747	243,5	39,9
LISTAVCI	79.000	67.505	85,4	71,4
Skupaj	94.500	105.252	111,4	111,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	32,1	57,1	6,9
Jelka	3,7	26,9	0,8
Bor	0,1	8,7	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	46,0	23,3	9,9
Hrast	9,8	11,1	2,1
Pl. Ist.	6,4	9,2	1,4
Dr. tr. Ist.	1,8	4,8	0,4
Meh. Ist.	0,1	2,0	0,0
Skupaj iglavci	35,9	50,8	7,7
Skupaj listavci	64,1	16,2	13,8
Skupaj	100,0	21,5	21,5

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	26,88	9,82
Jelka	7,26	2,65
Rdeči bor	0,19	0,07
Bukev	119,10	43,49
Hruška	0,47	0,17
Graden	50,77	18,55
Gorski javor	27,79	10,15
Ostrolistni javor	0,05	0,02
Topokrpi javor	9,08	3,32
Veliki jesen	0,65	0,24
Lipa in lipovec	4,77	1,74
Beli gaber	15,04	5,49
Češnja	2,20	0,80
Maklen	1,26	0,46
Brek	0,29	0,11
Mokovec	0,57	0,21
Črni gaber	4,34	1,59
Mali jesen	0,95	0,35
Cer	0,71	0,26
Trepetlika	0,48	0,18
Breza	0,89	0,33
Skupaj:	273,74	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska gradnova bukovja - zasmrečena - 01205

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	9,41	268,78	45,29	323,48
Delež (%)	2,9	83,1	14,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	3,7	10,3	14,8	24,9	46,3	35,8	96,2
Jelka	1,4	3,8	12,1	28,6	54,1	0,3	0,7
Bor	1,8	5,3	12,3	29,3	51,3	12,6	33,7
Bukev	9,3	22,5	23,3	21,0	23,9	20,2	54,2
Hrast	10,6	22,0	22,6	21,1	23,7	12,1	32,5
Pl. Ist.	10,1	20,7	24,0	21,1	24,1	7,1	19,0
Dr. tr. Ist.	10,7	18,1	25,9	21,0	24,3	8,8	23,7
Meh. Ist.	12,5	14,5	32,8	15,3	24,9	3,1	8,3
Iglavci	3,2	9,0	14,1	26,0	47,7	48,7	130,7
Listavci	10,1	20,9	24,3	20,7	24,0	51,3	137,7
Skupaj	6,8	15,1	19,3	23,3	35,5	100,0	268,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,40	0,70	0,83	1,16	1,37	52,4	4,45
Listavci	0,86	1,15	0,93	0,62	0,48	47,6	4,04
Skupaj	1,26	1,85	1,76	1,78	1,85	100,0	8,49

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	132,17	40,9	142,42	43,9	19,25	6,0	29,64	9,2	323,48	100,0
Skupaj vsi gozdovi	132,17	40,9	142,42	43,9	19,25	6,0	29,64	9,2	323,48	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	2,7	1,0	3,7	3,4	9,5	12,9	6,1	10,5	16,6	6,3
30 - 49 cm	0,0	1,0	1,0	1,0	3,4	4,4	1,0	4,4	5,4	10,1
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2,7	2,0	4,7	4,4	12,9	17,3	7,1	14,9	22,0	16,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	19,32	6,0							
Drogovnjak	41,88	12,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	174,69	54,1	9,52	5,4	0,0	61,0	38,3	0,7	
Sestoj v obnovi	39,83	12,3	13,42	33,7	0,0	85,5	11,3	3,2	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	38,29	11,8	3,10	8,1	0,0	44,5	54,5	1,0	

Pionirski gozd z grmišči	9,47	2,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	323,48	100,0	26,04	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,22	0,00	0,05	0,00	0,00	24,61	0,00	0,62	0,50	0,04	26,04
%	0,07	0,00	0,02	0,00	0,00	8,09	0,00	0,20	0,16	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	97	0,0	18,6	43,2	32,0	6,2
Jelka	3	33,4	0,0	33,3	33,3	0,0
Bor	51	0,0	2,0	17,6	56,9	23,5
Bukev	53	0,0	13,2	34,0	35,8	17,0
Hrast	33	0,0	15,2	42,3	27,3	15,2
Pl. lst.	56	1,8	7,1	44,7	32,1	14,3
Dr. tr. lst.	11	0,0	0,0	0,0	36,4	63,6
Meh. lst.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	151	0,7	12,6	34,4	40,4	11,9
Skupaj listavci	157	0,6	10,2	36,4	31,8	21,0
Skupaj	308	0,6	11,4	35,4	36,0	16,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	12,4
Veje	0,4
Osutost	0,4
Skupaj	13,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	10.000	22.283	222,8	139,3
LISTAVCI	6.000	6.501	108,4	40,6
Skupaj	16.000	28.784	179,9	179,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	71,1	46,5	21,6
Jelka	0,2	43,9	0,0
Bor	6,2	15,7	1,9
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	16,7	34,0	5,1
Hrast	1,8	5,6	0,6
Pl. lst.	2,4	10,3	0,7
Dr. tr. lst.	1,1	5,5	0,3
Meh. lst.	0,5	4,9	0,2
Skupaj iglavci	77,4	40,1	23,5

Skupaj listavci	22,6	16,6	6,9
Skupaj	100,0	30,4	30,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	23,5	49,5	46,3	30,2	28,5	33,3	57,3
Listavci	6,2	7,3	10,8	14,3	35,4	14,0	17,0
Skupaj	13,6	21,2	27,8	23,3	29,8	25,3	74,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	45,8	0,0	13,1	0,0	0,0	20,2	6,8	5,6	3,6	4,9
2013	46,4	0,1	12,1	0,0	0,0	15,0	10,0	7,2	6,0	3,2
2023	35,8	0,3	12,6	0,0	0,0	20,2	12,1	7,1	8,8	3,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	12.500	29,6											
Listavci	7.500	16,8											
Skupaj	20.000	23,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	23,90	23,90											
Priprava tal	ha	9,00	9,00											
Sadnja	ha	9,00	9,00											
Obžetev	ha	14,40	60,90											
Nega mladja	ha	10,20	10,20											
Nega gošče	ha	9,80	9,80											
Nega letvenjaka	ha	4,90	4,90											
Varstvo pred žuželkami	dni	15,00	15,00											
Zaščita s premazom	ha	12,40	74,50											
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	270,00	880,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	2,00											
Sadnja plodonosnega drevja	kos	400,00	400,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	3,06	3,06											
Ostala varstvena dela	dni	38,20	38,20											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (brši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	96,18	35,83
Jelka	0,75	0,28
Rdeči bor	33,73	12,57

Bukev	54,22	20,21
Hruška	2,49	0,93
Graden	32,47	12,10
Gorski javor	10,63	3,96
Topokrpi javor	4,47	1,67
Veliki jesen	1,48	0,55
Lipa in lipovec	1,67	0,62
Beli gaber	17,90	6,67
Češnja	0,73	0,27
Maklen	1,44	0,54
Mokovec	0,07	0,03
Črni gaber	1,09	0,41
Mali jesen	0,67	0,25
Trepetlika	2,90	1,08
Breza	5,44	2,03
Skupaj:	268,33	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	134,70	1.336,61	137,46	1.608,77
Delež (%)	8,4	83,1	8,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	1,0	6,0	15,2	22,8	55,0	15,8	48,0
Jelka	1,0	6,6	15,6	26,2	50,6	1,2	3,7
Bor	0,9	5,6	13,8	22,8	56,9	0,5	1,6
Macesen	2,0	6,6	15,4	27,4	48,6	0,0	0,1
Bukev	5,4	15,0	25,6	31,0	23,0	57,0	173,7
Hrast	5,0	14,2	25,8	31,2	23,8	11,6	35,2
Pl. lst.	5,4	14,9	25,7	30,8	23,2	10,7	32,7
Dr. tr. lst.	6,3	16,9	25,6	28,9	22,3	2,9	8,8
Meh. lst.	6,3	16,4	26,1	29,7	21,5	0,3	0,8
Iglavci	1,0	6,0	15,2	23,0	54,8	17,5	53,4
Listavci	5,3	15,0	25,7	30,9	23,1	82,5	251,2
Skupaj	4,6	13,4	23,8	29,6	28,6	100,0	304,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,04	0,16	0,31	0,37	0,63	20,0	1,51
Listavci	0,75	1,32	1,64	1,55	0,80	80,0	6,07
Skupaj	0,79	1,48	1,95	1,92	1,43	100,0	7,58

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.395,39	86,7	213,38	13,3	0,00	0,0	0,00	0,0	1.608,77	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.395,39	86,7	213,38	13,3	0,00	0,0	0,00	0,0	1.608,77	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	1,8	3,9	5,7	1,2	8,5	9,7	3,0	12,4	15,4	6,5
30 - 49 cm	0,4	0,8	1,2	0,2	1,4	1,6	0,6	2,2	2,8	5,6
50 in več cm	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,9
Skupaj	2,2	4,8	7,0	1,5	10,0	11,5	3,7	14,8	18,5	13,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	40,58	2,5							
Drogovnjak	118,74	7,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	933,56	58,0	89,58	9,6	0,0	85,8	12,7	1,5	
Sestoj v obnovi	477,64	29,7	244,12	51,1	0,0	91,9	2,9	5,2	

RAZNOMERNO (sk-gnz)	38,25	2,4	2,04	5,3	0,0	95,6	0,0	4,4
Skupaj	1.608,77	100,0	335,74	20,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,97	0,00	0,00	0,00	0,00	328,57	1,06	3,08	1,06	0,00	335,74
%	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	20,95	0,07	0,20	0,07	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	231	0,0	20,3	48,6	28,1	3,0
Jelka	19	0,0	47,4	36,8	15,8	0,0
Bor	12	0,0	16,7	41,7	33,3	8,3
Bukev	881	1,2	16,1	47,4	27,6	7,7
Hrast	122	1,6	19,7	39,4	29,5	9,8
Pl. lst.	276	1,1	21,7	39,9	26,4	10,9
Dr. tr. lst.	40	0,0	0,0	5,0	15,0	80,0
Meh. lst.	13	0,0	0,0	15,4	46,1	38,5
Skupaj iglavci	262	0,0	22,1	47,3	27,5	3,1
Skupaj listavci	1.332	1,2	17,0	43,5	27,3	11,0
Skupaj	1.594	1,0	17,8	44,1	27,4	9,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	15,7
Veje	0,6
Osutost	0,4
Skupaj	16,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	25.000	48.566	194,3	46,3
LISTAVCI	80.000	82.716	103,4	78,8
Skupaj	105.000	131.282	125,0	125,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	35,5	46,5	9,2
Jelka	1,1	26,8	0,3
Bor	0,4	12,2	0,1
Macesen	0,0	12,6	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	53,8	25,6	14,0
Hrast	3,5	8,6	0,9
Pl. lst.	3,9	10,5	1,0
Dr. tr. lst.	1,7	14,0	0,4
Meh. lst.	0,1	8,0	0,0
Skupaj iglavci	37,0	44,2	9,6

Skupaj listavci	63,0	20,9	16,4
Skupaj	100,0	26,0	26,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	13,9	24,6	32,8	25,3	48,3	37,3	25,4
Listavci	16,0	13,7	12,6	15,5	35,6	17,7	43,3
Skupaj	15,8	15,0	15,1	17,4	41,3	21,9	68,7

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	21,3	1,5	0,7	0,0	0,0	52,7	7,9	12,9	2,0	1,0
2013	19,9	1,1	0,8	0,0	0,0	54,6	10,6	9,6	3,1	0,3
2023	15,8	1,2	0,5	0,0	0,0	57,0	11,6	10,7	2,9	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	27.000	31,4											
Listavci	91.000	22,5											
Skupaj	118.000	24,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	73,30	73,30											
Nega mladja	ha	2,30	2,30											
Nega gošče	ha	115,60	115,60											
Nega letvenjaka	ha	45,30	45,30											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	15,20	15,20											
Obžagovanje vej	ha	1,50	1,50											
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	80,00	80,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,80	0,80											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	4,00	17,00											
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	1,00	1,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	13,19	13,19											
Vzdrževanje gnezdnic	kos	10,00	10,00											
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	10,00											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	48,01	15,76
Jelka	3,67	1,20
Rdeči bor	1,26	0,41
Črni bor	0,37	0,12

Macesen	0,07	0,02
Bukev	173,72	57,06
Hruška	0,25	0,08
Graden	35,22	11,56
Gorski javor	26,11	8,57
Ostrolistni javor	0,15	0,05
Topokrpi javor	2,69	0,88
Veliki jesen	0,74	0,24
Lipa in lipovec	1,21	0,40
Beli gaber	6,30	2,07
Češnja	1,80	0,59
Maklen	0,55	0,18
Brek	0,07	0,02
Črni gaber	1,55	0,51
Mali jesen	0,06	0,02
Trepetlika	0,18	0,06
Breza	0,62	0,20
Skupaj:	304,60	100,00

Rastičnogojitveni razred: Gozdovi za večjo pestrost - 07000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	39,67	317,29	6,56	363,52
Delež (%)	10,9	87,3	1,8	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	1,3	5,3	14,2	21,1	58,1	11,3	26,6
Jelka	1,0	3,9	10,3	18,5	66,3	13,5	31,9
Bor	0,5	5,7	15,0	22,0	56,8	5,6	13,2
Bukev	6,2	19,3	26,8	24,2	23,5	21,0	49,2
Hrast	7,4	20,2	27,6	22,0	22,8	17,4	41,1
Pl. Ist.	7,1	20,0	27,6	22,6	22,7	15,3	36,1
Dr. tr. Ist.	8,4	21,8	28,2	20,0	21,6	13,0	30,6
Meh. Ist.	7,5	22,4	29,8	18,4	21,9	2,9	6,8
Iglavci	1,0	4,7	12,6	20,1	61,6	30,4	71,7
Listavci	7,2	20,3	27,5	22,3	22,7	69,6	163,7
Skupaj	5,3	15,5	23,0	21,6	34,6	100,0	235,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,05	0,15	0,30	0,39	0,87	33,7	1,76
Listavci	0,56	0,97	0,94	0,59	0,41	66,3	3,47
Skupaj	0,61	1,12	1,24	0,98	1,28	100,0	5,23

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	290,52	79,9	22,27	6,1	50,73	14,0	0,00	0,0	363,52	100,0
Skupaj vsi gozdovi	290,52	79,9	22,27	6,1	50,73	14,0	0,00	0,0	363,52	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	0,0	6,4	6,4	1,4	9,6	11,0	1,4	16,0	17,4	6,1
30 - 49 cm	0,7	2,9	3,6	0,7	1,8	2,5	1,4	4,7	6,1	9,9
50 in več cm	0,0	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1
Skupaj	0,7	9,7	10,4	2,1	11,4	13,5	2,8	21,1	23,9	17,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	15,77	4,3							
Drogovnjak	9,03	2,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	257,05	70,8	20,61	8,0	0,0	69,2	30,8	0,0	
Sestoj v obnovi	47,60	13,1	27,24	57,2	0,0	96,5	3,5	0,0	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	22,66	6,2	1,99	8,8	0,0	33,7	51,3	15,0	

Pionirski gozd z grmišči	11,41	3,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	363,52	100,0	49,84	13,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,15	0,02	0,00	0,00	0,00	47,77	0,04	0,97	0,89	0,00	49,84
%	0,04	0,01	0,00	0,00	0,00	13,74	0,01	0,28	0,26	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	23	0,0	4,3	43,6	39,1	13,0
Jelka	41	0,0	31,7	48,8	12,2	7,3
Bor	16	0,0	0,0	37,5	56,2	6,3
Bukev	65	0,0	9,2	33,8	41,6	15,4
Hrast	70	0,0	11,4	51,4	18,6	18,6
Pl. lst.	53	3,8	5,7	34,0	35,7	20,8
Dr. tr. lst.	33	0,0	0,0	3,0	24,2	72,8
Meh. lst.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	80	0,0	17,5	44,9	28,8	8,8
Skupaj listavci	226	0,9	7,5	34,1	29,6	27,9
Skupaj	306	0,7	10,1	36,9	29,4	22,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,5
Veje	1,2
Osutost	0,1
Skupaj	6,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	5.000	7.626	152,5	44,9
LISTAVCI	12.000	9.860	82,2	58,0
Skupaj	17.000	17.486	102,9	102,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	30,2	41,1	5,7
Jelka	9,9	15,1	1,9
Bor	3,5	12,3	0,7
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	30,5	25,8	5,7
Hrast	10,3	10,9	1,9
Pl. lst.	7,9	12,8	1,5
Dr. tr. lst.	7,1	10,6	1,3
Meh. lst.	0,6	2,8	0,1
Skupaj iglavci	43,6	26,0	8,2

Skupaj listavci	56,4	15,5	10,6
Skupaj	100,0	18,8	18,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	6,8	16,8	18,3	16,2	26,5	21,9	17,2
Listavci	11,0	10,0	12,4	13,8	18,1	13,1	22,2
Skupaj	10,5	10,7	13,6	14,6	22,9	15,9	39,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	13,8	12,9	7,2	0,0	0,0	19,5	22,4	13,3	9,0	1,9
2013	13,8	12,3	5,4	0,0	0,0	22,2	17,8	11,7	12,5	4,3
2023	11,3	13,5	5,6	0,0	0,0	21,0	17,4	15,3	13,0	2,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	8.000	30,7											
Listavci	10.000	16,8											
Skupaj	18.000	21,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	27,90	27,90											
Nega gošče	ha	14,20	14,20											
Nega letvenjaka	ha	14,60	14,60											
Varstvo pred žuželkami	dni	5,00	5,00											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	280,00	520,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	1,00	1,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	2,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	16,96	16,96											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	26,61	11,31
Jelka	31,89	13,55
Rdeči bor	13,16	5,59
Bukev	49,15	20,89
Hruška	0,27	0,11
Graden	41,06	17,44
Oreh	0,03	0,01
Gorski javor	18,93	8,04

Topokrpi javor	8,09	3,44
Veliki jesen	2,52	1,07
Lipa in lipovec	4,83	2,05
Beli gaber	24,35	10,34
Češnja	1,69	0,72
Maklen	1,21	0,51
Brek	0,09	0,04
Mokovec	0,78	0,33
Črni gaber	2,84	1,21
Mali jesen	0,96	0,41
Cer	0,07	0,03
Mehki listavci	0,11	0,05
Trepetlika	1,54	0,65
Breza	5,15	2,19
Vrbe	0,05	0,02
Skupaj:	235,38	100,00

Rastičnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	110,68	339,00	136,06	585,74
Delež (%)	18,9	57,9	23,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	8,0	17,8	36,5	23,3	14,4	1,3	3,3
Jelka	1,6	12,0	31,1	42,0	13,3	1,9	5,0
Bor	10,5	21,3	36,4	26,5	5,3	0,0	0,0
Ostali igl.	3,8	14,8	33,1	38,1	10,2	0,1	0,2
Bukev	11,4	28,0	30,0	19,2	11,4	25,4	67,8
Hrast	10,8	29,4	31,1	19,0	9,7	26,8	71,4
Pl. lst.	12,1	35,3	27,1	16,4	9,1	10,0	26,6
Dr. tr. lst.	13,9	41,1	24,3	13,9	6,8	32,9	88,2
Meh. lst.	9,5	17,6	46,0	18,5	8,4	1,6	4,2
Iglavci	4,2	14,3	33,3	34,5	13,7	3,2	8,5
Listavci	12,1	33,5	28,3	17,0	9,1	96,8	258,2
Skupaj	11,9	32,8	28,5	17,6	9,2	100,0	266,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,03	0,05	0,10	0,08	0,03	5,0	0,29
Listavci	1,26	2,11	1,28	0,60	0,21	95,0	5,47
Skupaj	1,29	2,16	1,38	0,68	0,24	100,0	5,76

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	585,74	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	585,74	100,0
Skupaj vsi gozdovi	585,74	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	585,74	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek							
	ha	%	Površina		Zasnova					
			ha	%	1	2	3	4		
Drogovnjak	335,97	57,4								
Debeljak	77,48	13,2	1,03	1,3	0,0	100,0	0,0	0,0		
Sestoj v obnovi	3,44	0,6	1,62	47,1	0,0	42,0	58,0	0,0		
RAZNOMERNO (sk-gnz)	165,91	28,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Pionirski gozd z grmišči	2,94	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Skupaj	585,74	100,0	2,65	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,65	0,00	0,00	0,00	0,00	2,65
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	0,0
Veje	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	500	226	45,2	9,0
LISTAVCI	2.000	491	24,5	19,6
Skupaj	2.500	717	28,7	28,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	25,9	6,3	0,1
Jelka	5,7	1,3	0,0
Bor	0,0	0,3	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	37,1	0,7	0,2
Hrast	9,3	0,1	0,0
Pl. Ist.	8,6	0,7	0,0
Dr. tr. Ist.	11,4	0,1	0,1
Meh. Ist.	2,0	0,5	0,0
Skupaj iglavci	31,5	3,6	0,1
Skupaj listavci	68,5	0,3	0,3
Skupaj	100,0	0,4	0,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,6	1,6	2,7	3,7	12,7	3,6	0,4
Listavci	0,1	0,2	0,3	0,5	0,9	0,3	0,8
Skupaj	0,1	0,3	0,4	0,8	1,6	0,4	1,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	4,7	2,1	0,0	0,1	0,0	35,5	17,5	1,6	33,7	4,8
2013	1,8	2,0	0,0	0,0	0,0	22,9	31,2	5,8	34,6	1,7
2023	1,3	1,9	0,0	0,0	0,1	25,4	26,8	10,0	32,9	1,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	700	14,0											
Listavci	4.800	3,2											
Skupaj	5.500	3,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	1,00	1,00											
Nega gošče	ha	1,40	1,40											
Naravni razvoj biotopov	ha	364,47	364,47											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0,50	0,50											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	3,34	1,25
Jelka	5,00	1,87
Tisa	0,19	0,07
Bukev	67,77	25,41
Graden	71,42	26,79
Gorski javor	3,68	1,38
Topokrpi javor	17,24	6,46
Veliki jesen	0,78	0,29
Gorski brest	0,06	0,02
Lipa in lipovec	4,60	1,72
Beli gaber	31,32	11,74
Češnja	0,26	0,10
Maklen	3,11	1,17
Brek	0,02	0,01
Mokovec	0,92	0,34
Črni gaber	34,86	13,07
Mali jesen	11,84	4,44
Cer	6,13	2,30
Trepetlika	0,08	0,03
Topoli	0,31	0,12
Črna jelša	2,87	1,08
Vrbe	0,92	0,34
Skupaj:	266,72	100,00

Rastičnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,00	27,80	0,00	27,80
Delež (%)	0,0	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	2,0	3,0	5,9	28,0	61,1	22,7	82,3
Jelka	1,1	2,8	6,2	28,1	61,8	2,3	8,2
Bukev	9,0	30,0	26,0	22,0	13,0	38,0	138,6
Hrast	9,1	29,9	26,0	22,0	13,0	19,0	68,9
Pl. lst.	9,1	29,9	25,9	22,0	13,1	7,6	27,5
Dr. tr. lst.	9,3	29,9	25,9	21,9	13,0	10,4	37,7
Iglavci	1,9	3,0	6,0	28,0	61,1	24,9	90,5
Listavci	9,1	29,9	26,0	22,0	13,0	75,1	272,7
Skupaj	7,3	23,3	21,0	23,5	24,9	100,0	363,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,14	0,14	0,21	0,77	1,21	31,9	2,47
Listavci	0,93	1,96	1,24	0,83	0,33	68,1	5,29
Skupaj	1,07	2,10	1,45	1,60	1,54	100,0	7,76

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	27,80	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	27,80	100,0
Skupaj vsi gozdovi	27,80	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	27,80	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	3,5	14,1	17,6	1,2	11,8	13,0	4,7	25,9	30,6	11,3
30 - 49 cm	7,1	3,5	10,6	12,9	4,7	17,6	20,0	8,2	28,2	48,9
50 in več cm	3,5	0,0	3,5	3,5	0,0	3,5	7,0	0,0	7,0	24,0
Skupaj	14,1	17,6	31,7	17,6	16,5	34,1	31,7	34,1	65,8	84,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Debeljak	27,80	100,0							
Skupaj	27,80	100,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj

Priloge

ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	23	0,0	13,0	61,0	21,7	4,3
Jelka	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Bukev	46	0,0	2,2	54,3	28,3	15,2
Hrast	29	3,4	6,9	58,7	24,1	6,9
Pl. Ist.	15	0,0	40,0	40,0	13,3	6,7
Dr. tr. Ist.	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	26	0,0	15,4	61,6	19,2	3,8
Skupaj listavci	93	1,1	9,7	51,6	24,7	12,9
Skupaj	119	0,8	10,9	53,9	23,5	10,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,3
Veje	0,4
Osutost	0,7
Skupaj	4,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	0	0	0,0	0,0
Skupaj	0	0	0,0	0,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Skupaj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	45,5	0,0	0,0	0,0	0,0	21,2	15,2	13,7	4,4	0,0
2013	33,2	0,0	0,0	0,0	0,0	29,8	18,6	9,2	9,2	0,0
2023	22,7	2,3	0,0	0,0	0,0	38,0	19,0	7,6	10,4	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	0	0,0											
Listavci	0	0,0											
Skupaj	0	0,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	82,27	22,65
Jelka	8,24	2,27
Bukev	138,60	38,16
Graden	68,88	18,96
Gorski javor	26,94	7,42
Lipa in lipovec	0,54	0,15
Beli gaber	34,14	9,40
Maklen	3,60	0,99
Skupaj:	363,21	100,00

12.1.5 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	413,55	80,3	231,4	311,7	2,21	5,67	7,87	25,3	17,1	19,2	76,1
VAROVALNI GOZDOVI	110,68	9,7	239,9	249,5	0,35	5,32	5,67	13,1	5,7	6,0	26,5
Skupaj vsi gozdovi	524,23	65,4	233,2	298,5	1,81	5,59	7,41	24,9	14,7	16,9	68,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	8,55	1,6
Drogovnjak	103,32	19,7
Debeljak	259,08	49,5
Sestoj v obnovi	93,48	17,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	56,73	10,8
Pionirski gozd z grmišči	3,07	0,6
Skupaj:	524,23	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	8,6
Jelka	12,5
Bor	0,8
Ostali igl.	0,0
Bukev	39,2
Hrast	14,6
Pl. lst.	11,7
Dr. tr. lst.	11,4
Meh. lst.	1,1
Iglavci	21,9
Listavci	78,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,5	5,8	13,5	20,5	58,7	21,9	65,4
Listavci	8,5	22,1	28,0	24,9	16,5	78,1	233,2
Skupaj	7,0	18,5	24,9	23,9	25,7	100,0	298,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	9.061	26,4											
Listavci	18.855	15,4											
Skupaj	27.916	17,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	19,70	19,70											
Priprava tal	ha	0,50	0,50											
Sadnja	ha	2,50	2,50											
Obžetev	ha	2,50	10,00											
Nega mladja	ha	2,50	2,50											
Nega gošče	ha	16,20	16,20											
Nega letvenjaka	ha	8,90	8,90											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,90	0,90											
Zaščita s premazom	ha	2,50	20,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograd	m	200,00	200,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	55,46	55,46											
Ostala varstvena dela	dni	10,00	10,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	3.564,56	65,4	222,4	287,7	1,98	5,44	7,42	27,9	20,2	21,9	85,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	27,80	90,5	272,7	363,2	2,47	5,29	7,76	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI	339,00	3,8	278,4	282,1	0,14	5,79	5,93	9,7	2,8	2,8	13,5
Skupaj vsi gozdovi	3.931,36	60,3	227,5	287,8	1,82	5,47	7,30	27,5	18,2	20,1	79,4

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	116,38	3,0
Drogovnjak	441,49	11,2
Debeljak	2.138,14	54,4
Sestoj v obnovi	865,20	22,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	335,61	8,5
Pionirski gozd z grmišči	34,54	0,9
Skupaj:	3.931,36	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	12,6
Jelka	7,1
Bor	1,2
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	41,6
Hrast	15,6
Pl. lst.	12,7
Dr. tr. lst.	8,3
Meh. lst.	0,8
Iglavci	20,9
Listavci	79,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	2,1	7,1	13,9	21,8	55,1	20,9	60,3
Listavci	7,3	19,2	27,7	26,8	19,0	79,1	227,5
Skupaj	6,2	16,6	24,9	25,7	26,6	100,0	287,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	69.200	29,2											
Listavci	171.236	19,1											
Skupaj	240.436	21,3											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	183,20	183,20											
Priprava tal	ha	7,60	7,60											
Sadnja	ha	5,60	5,60											
Obžetev	ha	11,00	47,30											
Nega mladja	ha	9,90	9,90											
Nega gošče	ha	229,60	229,60											
Nega letvenjaka	ha	131,50	131,50											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	32,60	32,60											
Obžagovanje vej	ha	1,50	1,50											
Varstvo pred žuželkami	dni	70,00	70,00											
Zaščita s premazom	ha	9,00	47,30											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00											
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	930,00	2.440,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	2,30	2,30											
Vzdrževanje travinj	ha	0,75	6,15											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	24,00											
Sadnja plodonosnega drevja	kos	400,00	400,00											
Postavitev valilnic in ostalo	dni	0,40	0,40											
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	1,00	1,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	276,01	276,01											
Vzdrževanje gnezdnic	kos	20,00	20,00											
Postavitev gnezdnic	kos	20,00	20,00											
Vzdrževanje stez	dni	4,00	8,00											
Ostala varstvena dela	dni	22,80	22,80											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	410,23	57,1	240,0	297,2	1,84	5,99	7,83	25,6	21,1	21,9	83,3
VAROVALNI GOZDOVI	136,06	19,6	222,9	242,4	0,62	4,79	5,41	16,4	2,2	3,4	15,2
Skupaj vsi gozdovi	546,29	47,8	235,8	283,5	1,54	5,69	7,23	24,7	16,6	18,0	70,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	17,39	3,2
Drogovnjak	128,42	23,5
Debeljak	280,25	51,3
Sestoj v obnovi	82,19	15,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	36,40	6,7
Pionirski gozd z grmišči	1,64	0,3
Skupaj:	546,29	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	12,5
Jelka	2,1
Bor	2,3
Ostali igl.	0,1
Bukev	43,6
Hrast	15,5
Pl. lst.	11,6
Dr. tr. lst.	12,0
Meh. lst.	0,5
Iglavci	16,8
Listavci	83,2
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	2,8	9,2	17,2	25,7	45,1	16,8	47,8
Listavci	8,4	21,3	27,5	25,8	17,0	83,2	235,8
Skupaj	7,5	19,3	25,7	25,8	21,7	100,0	283,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	6.939	26,6											
Listavci	22.709	17,6											
Skupaj	29.648	19,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	30,80	30,80											
Priprava tal	ha	0,90	0,90											
Sadnja	ha	0,90	0,90											
Obžetev	ha	0,90	3,60											
Nega mladja	ha	3,20	3,20											
Nega gošče	ha	22,80	22,80											
Nega letvenjaka	ha	12,20	12,20											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,85	0,85											
Varstvo pred žuželkami	dni	5,00	5,00											
Zaščita s premazom	ha	0,90	7,20											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	2,00	4,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	92,77	92,77											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0,50	0,50											
Ostala varstvena dela	dni	5,40	5,40											

12.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
53001	34	32	30	36	32	36	28	30
53002	32	32	28	32	32	32	28	30
53003	34	32	30	34	34	34	30	28
53004	34	34	34	34	32	34	30	30
53005	34	34	34	34	32	34	30	30
53006	32	30	30	32	28	30	26	28
53007	32	30	30	32	28	30	26	28
53008	34	32	34	32	32	34	30	30
53009	34	34	34	34	32	34	30	30
53010	34	34	34	34	32	34	30	30
53011	34	34	34	34	32	34	30	30
53012	32	32	28	34	32	34	30	28
53013	32	32	30	34	32	34	26	28
53014	32	32	30	32	30	32	26	28
53015	32	32	30	32	30	32	26	28
53016	34	32	30	36	32	36	28	30
53017	34	32	30	36	32	36	28	30
53018	34	32	30	36	32	36	28	30
53019	34	32	30	34	32	34	28	30
53020	32	32	30	34	32	34	28	28
53021	34	32	30	36	34	36	30	28
53022	34	32	30	36	32	36	28	30
53023	34	32	30	36	32	36	28	30
53024	34	32	30	36	32	36	28	30
53025	32	30	30	34	28	34	26	28
53026	34	32	30	36	32	36	28	30
53027	34	32	30	36	32	36	28	30
53028	32	32	30	34	30	34	28	28
53029	32	32	30	34	30	34	28	28
53030	32	32	30	34	32	34	26	28
53031	32	32	30	34	32	34	26	28
53032	34	32	30	36	32	36	28	30
53033	34	32	30	36	32	36	28	30
53034	34	32	30	36	32	36	28	30
53035	32	30	30	30	28	30	26	28
53036	32	30	30	30	28	30	26	28
53037	34	32	30	36	34	36	28	30
53038	34	34	34	34	32	34	30	30
53039	34	34	34	34	32	34	30	30
53040	34	32	34	36	34	36	30	30
53041	34	32	30	34	34	34	30	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
53042	34	32	30	34	34	34	30	28
53043	34	32	30	36	32	36	28	30
53044	34	32	30	34	34	34	30	28
53045	34	32	30	34	34	34	30	28
53046	34	32	30	34	34	34	30	28
53047	34	32	30	34	34	34	30	28
53048	34	32	30	34	34	34	30	28
53049	34	32	30	34	34	34	30	28
53050	34	32	30	34	34	34	30	28
53051	34	32	30	36	34	36	30	28
53052	34	32	30	34	34	34	30	28
53053	34	32	30	34	34	34	30	28
53054	34	32	30	34	34	34	30	28
53055	32	32	30	32	30	32	26	28
53056	34	32	30	34	34	34	30	28
53057	34	32	30	34	34	34	30	28
53058	34	32	30	34	34	34	30	28
53059	34	32	30	34	34	34	30	28
53060	34	32	30	34	34	34	30	28
53061	34	32	30	36	34	36	30	28
53062	34	32	30	34	34	34	30	28
53063	32	32	28	32	32	32	28	30
53064	32	30	30	30	28	30	26	28
53065	32	32	30	34	32	34	28	30
53066	32	32	30	36	32	36	28	30
53067	32	32	30	34	34	34	30	28
53068	32	32	30	32	32	32	30	28
53069	32	32	30	34	34	34	30	28
53070	32	32	30	34	34	34	30	28
53071	32	32	30	34	34	34	30	28
53072	32	32	30	34	34	34	30	28
53073	32	32	28	34	30	34	28	30
53074	32	30	30	30	28	30	26	28
53075	32	32	30	36	32	36	28	30
53076	32	32	30	34	34	34	30	28
53077	32	32	30	36	32	36	28	30
53078	32	32	30	36	32	36	28	30
53079	32	32	30	34	32	34	30	28
53080	30	32	30	36	32	36	28	30
53081	34	32	30	36	32	36	28	30
53082	32	32	30	36	32	36	28	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
53083	32	32	30	36	32	36	28	30
53084	32	32	30	32	30	32	26	28
53085	32	32	30	32	30	32	26	28
53086	32	32	30	32	30	32	26	28
53087	30	32	30	34	30	34	28	28
53088	30	30	30	32	28	32	26	28
53089	32	30	30	32	28	32	26	28
53090	32	32	30	32	30	32	26	28
53091	32	32	30	34	32	34	28	30
53092	32	32	30	34	32	34	28	30
53093	32	32	30	32	30	32	26	28
53094	32	32	30	34	32	34	28	30
53095	32	32	30	34	32	34	30	28
53096	32	32	30	34	34	34	30	28
53097	32	32	30	32	30	32	26	28
53098	32	30	30	30	28	30	26	28
53099	32	32	30	32	30	32	26	28
53100	32	32	30	32	32	32	30	28
53101	34	32	30	34	32	34	30	28
53102	32	32	30	34	30	34	28	28
53103	34	32	30	34	32	34	30	28
53104	32	32	30	34	34	34	30	28
53105	32	32	30	34	32	34	30	28
53106	32	32	30	34	34	34	30	28
53107	32	32	30	34	32	34	30	28
53108	32	32	30	34	32	34	30	28
53109	34	32	30	36	32	36	28	30
53110	34	32	30	34	34	34	30	28
53111	32	32	30	34	34	34	30	28
53112	32	32	28	32	32	32	28	30
53113	34	32	30	34	32	34	30	28
53114	34	32	30	34	32	34	30	28
53115	32	32	30	34	34	34	30	28
53116	34	32	30	34	34	34	30	28
53117	34	32	30	34	32	34	30	28
53118	34	32	28	34	30	34	30	28
53119	34	32	30	34	34	34	30	28
53120	34	32	30	34	34	34	30	28
53121	34	32	30	34	34	34	30	28
53122	34	32	28	34	32	34	30	28
53123	32	32	30	34	32	34	30	28
53124	32	32	30	34	34	34	30	28
53125	32	32	30	34	32	34	30	28
53126	34	32	28	34	34	34	30	28
53127	32	32	30	34	34	34	30	28
53128	34	32	30	34	34	34	30	28
53129	34	32	30	34	34	34	30	28
53130	34	32	28	34	30	34	30	28
53131	34	32	28	34	30	34	30	28
53132	32	32	30	34	34	34	30	28
53133	34	32	30	34	34	34	30	28
53134	34	32	30	34	34	34	30	28
53135	32	32	28	30	28	30	26	24
53136	30	30	28	26	26	26	26	24
53137	30	30	28	26	26	26	26	24
53138	30	30	28	26	26	26	26	24
53139	30	30	28	26	26	26	26	24
53140	30	30	28	26	26	26	26	24
53141	30	30	28	26	26	26	26	24
53142	30	30	28	26	26	26	26	24
53143	30	30	28	26	26	26	26	24
53144	30	30	28	26	26	26	26	24
53145	30	30	28	26	26	26	26	24
53146	30	30	28	26	26	26	26	24
53147	30	30	28	26	26	26	26	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
53148	30	30	28	26	26	26	26	24
53149	34	32	30	32	32	32	30	28
53150	32	30	30	30	28	30	26	28
53151	34	32	30	34	34	34	30	28
53152	34	32	30	34	30	34	28	30
53153	34	32	30	36	32	36	28	30
53154	34	32	30	34	32	34	30	28
53155	34	32	30	36	32	36	28	30

12.3 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
01181	SM	149	0,1214	0,0866	0,0666	0,0537	0,0448	0,0383	0,0333	0,0294	0,0264	0,0238	0,0216	0,0198	0,0183	0,0169
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	127	0,0679	0,0521	0,0423	0,0358	0,0310	0,0274	0,0245	0,0223	0,0204	0,0188	0,0174	0,0164	0,0153	0,0145
	HR	150	0,0325	0,0281	0,0247	0,0219	0,0195	0,0175	0,0157	0,0141	0,0127	0,0114	0,0101	0,0090	0,0079	0,0069
	PL	128	0,0428	0,0365	0,0316	0,0276	0,0242	0,0213	0,0187	0,0164	0,0143	0,0124	0,0106	0,0090	0,0075	0,0060
	TL	152	0,0546	0,0367	0,0270	0,0210	0,0170	0,0141	0,0120	0,0104	0,0091	0,0081	0,0072	0,0066	0,0059	0,0054
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
01201	SM	129	0,1723	0,1142	0,0830	0,0640	0,0513	0,0424	0,0358	0,0308	0,0269	0,0238	0,0212	0,0191	0,0173	0,0157
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	130	0,0906	0,0625	0,0469	0,0371	0,0304	0,0256	0,0219	0,0191	0,0169	0,0151	0,0136	0,0124	0,0114	0,0105
	HR	131	0,0427	0,0329	0,0268	0,0227	0,0197	0,0175	0,0157	0,0143	0,0131	0,0121	0,0113	0,0106	0,0099	0,0093
	PL	132	0,0520	0,0389	0,0312	0,0260	0,0222	0,0194	0,0173	0,0156	0,0141	0,0130	0,0120	0,0111	0,0104	0,0097
	TL	133	0,0727	0,0443	0,0301	0,0219	0,0168	0,0134	0,0109	0,0091	0,0078	0,0066	0,0058	0,0050	0,0045	0,0040
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
01205	SM	134	0,1178	0,0883	0,0706	0,0588	0,0542	0,0504	0,0443	0,0391	0,0319	0,0293	0,0270	0,0251	0,0234	0,0219
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	135	0,1137	0,0815	0,0630	0,0511	0,0427	0,0366	0,0319	0,0283	0,0253	0,0229	0,0209	0,0192	0,0177	0,0165
	HR	150	0,0325	0,0281	0,0247	0,0219	0,0195	0,0175	0,0157	0,0141	0,0127	0,0114	0,0101	0,0090	0,0079	0,0069
	PL	136	0,0373	0,0329	0,0290	0,0256	0,0225	0,0198	0,0174	0,0154	0,0135	0,0119	0,0105	0,0092	0,0081	0,0072
	TL	137	0,0637	0,0452	0,0346	0,0278	0,0231	0,0197	0,0171	0,0151	0,0134	0,0121	0,0111	0,0101	0,0093	0,0086
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
01301	SM	138	0,0973	0,0730	0,0583	0,0486	0,0416	0,0364	0,0323	0,0291	0,0264	0,0242	0,0223	0,0207	0,0193	0,0181
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	139	0,0719	0,0538	0,0430	0,0358	0,0307	0,0269	0,0239	0,0215	0,0195	0,0179	0,0165	0,0153	0,0143	0,0134
	HR	140	0,0341	0,0292	0,0254	0,0223	0,0196	0,0174	0,0154	0,0136	0,0120	0,0105	0,0091	0,0079	0,0067	0,0056
	PL	141	0,0590	0,0414	0,0314	0,0252	0,0208	0,0177	0,0153	0,0135	0,0119	0,0107	0,0097	0,0088	0,0081	0,0076
	TL	142	0,0529	0,0336	0,0238	0,0179	0,0140	0,0113	0,0095	0,0080	0,0069	0,0060	0,0053	0,0047	0,0042	0,0039
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
07000	SM	149	0,1214	0,0866	0,0666	0,0537	0,0448	0,0383	0,0333	0,0294	0,0264	0,0238	0,0216	0,0198	0,0183	0,0169
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	143	0,0866	0,0594	0,0443	0,0349	0,0285	0,0240	0,0205	0,0178	0,0158	0,0141	0,0127	0,0115	0,0105	0,0097
	HR	144	0,0438	0,0328	0,0262	0,0219	0,0188	0,0165	0,0147	0,0132	0,0121	0,0110	0,0102	0,0095	0,0089	0,0083
	PL	145	0,0604	0,0436	0,0339	0,0275	0,0231	0,0199	0,0174	0,0154	0,0138	0,0126	0,0115	0,0105	0,0097	0,0090
	TL	146	0,0302	0,0245	0,0209	0,0183	0,0164	0,0149	0,0137	0,0127	0,0119	0,0112	0,0105	0,0100	0,0095	0,0090
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
08000	SM	138	0,0973	0,0730	0,0583	0,0486	0,0416	0,0364	0,0323	0,0291	0,0264	0,0242	0,0223	0,0207	0,0193	0,0181
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	147	0,0423	0,0317	0,0254	0,0212	0,0181	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0105	0,0097	0,0090	0,0084	0,0079
	HR	150	0,0325	0,0281	0,0247	0,0219	0,0195	0,0175	0,0157	0,0141	0,0127	0,0114	0,0101	0,0090	0,0079	0,0069
	PL	145	0,0604	0,0436	0,0339	0,0275	0,0231	0,0199	0,0174	0,0154	0,0138	0,0126	0,0115	0,0105	0,0097	0,0090
	TL	152	0,0546	0,0367	0,0270	0,0210	0,0170	0,0141	0,0120	0,0104	0,0091	0,0081	0,0072	0,0066	0,0059	0,0054
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097
09000	SM	138	0,0973	0,0730	0,0583	0,0486	0,0416	0,0364	0,0323	0,0291	0,0264	0,0242	0,0223	0,0207	0,0193	0,0181
	JE	148	0,0417	0,0392	0,0369	0,0347	0,0327	0,0307	0,0289	0,0272	0,0256	0,0241	0,0227	0,0213	0,0201	0,0189
	OI	153	0,0597	0,0425	0,0327	0,0264	0,0221	0,0188	0,0164	0,0145	0,0129	0,0117	0,0106	0,0098	0,0090	0,0084
	BU	147	0,0423	0,0317	0,0254	0,0212	0,0181	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0105	0,0097	0,0090	0,0084	0,0079
	HR	150	0,0325	0,0281	0,0247	0,0219	0,0195	0,0175	0,0157	0,0141	0,0127	0,0114	0,0101	0,0090	0,0079	0,0069
	PL	132	0,0520	0,0389	0,0312	0,0260	0,0222	0,0194	0,0173	0,0156	0,0141	0,0130	0,0120	0,0111	0,0104	0,0097
	TL	152	0,0546	0,0367	0,0270	0,0210	0,0170	0,0141	0,0120	0,0104	0,0091	0,0081	0,0072	0,0066	0,0059	0,0054
	ML	151	0,0532	0,0396	0,0316	0,0262	0,0224	0,0196	0,0173	0,0156	0,0142	0,0129	0,0120	0,0111	0,0103	0,0097

12.4 Prikaz preoblikovanih odsekov z novim načrtom GGE

Odseki se z novim gozdnogospodarskim načrtom niso spreminjali.

12.5 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Dnina v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti 165 eur, v zasebnih 78 eur.

Vrsta dela	Enota	Normativ		
		Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lok. skupn.
Priprava sestoja	ha	20	20	20
Priprava tal	ha	24	24	24
Sadnja	ha	105	105	105
Obžetev	ha	32	32	32
Nega mladja	ha	32	32	32
Nega gošče	ha	36	36	36
Nega letvenjaka	ha	32	32	32
Nega drogovnjaka	ha	18	18	18
Nega prebiralnega gozda	ha	12	12	12
Zaščita s premazom	ha	12	12	12
Zaščita z ograjo - novogradnja	m	0,42	0,67	0,67
Zaščita z ograjo - vzdrževanje	m	0,107	0,107	0,107
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,193	0,193	0,193
Vzdrževanje travinj	ha	11	11	11
Vzdrževanje grmišč	ha	40	40	40
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8	8	8
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,15	0,15	0,15
Postavitev gnezdnic	kos	1,2	1,2	1,2
Vzdrževanje gnezdnic	kos	0,6	0,6	0,6
Osnovanje poti	m	0,25	0,25	0,25
Vzdrževanje poti	m	0,04	0,04	0,04
Postavitev informativnih tabel	kos	0	16	0

	Enota	Cena
sadike smreke	kos	0,58
sadike hrasta	kos	1,15
sadike plodonosnega drevja	kos	2,20
gnezdnice	kos	18,00
premazi	kg	5,97
feromoni veliki	kos	8,94
feromoni mali	kos	13,44
ograja (ca. 2 m)	m	2,5

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H1	Hlodovina I	130,00	130,00
11	H2	Hlodovina II	105,00	105,00
11	H3	Hlodovina III	100,00	100,00
11	O	Ostali les	85,00	85,00
21	H1	Hlodovina I	107,50	107,50
21	H2	Hlodovina II	97,50	97,50
21	H3	Hlodovina III	75,00	75,00
21	O	Ostali les	50,00	50,00
30	H	Hlodovina	95,00	95,00
30	O	Ostali les	75,00	75,00
34	H1	Hlodovina I	225,00	225,00

34	H2	Hlodovina II	175,00	175,00
34	H3	Hlodovina III	135,00	135,00
34	O	Ostali les	100,00	100,00
39	C	Celulozni les	60,00	60,00
40	H1	Hlodovina I	110,00	110,00
40	H2	Hlodovina II	96,00	96,00
40	H3	Hlodovina III	80,00	80,00
40	O	Ostali les	75,00	75,00
50	H	Hlodovina	220,00	220,00
50	O	Ostali les	80,00	80,00
55	H	Hlodovina	100,00	100,00
55	O	Ostali les	72,00	72,00
60	H	Hlodovina	150,00	150,00
60	O	Ostali les	88,00	88,00
70	D	Drva	72,50	72,50
80	P	Prostorninski I	65,00	65,00
90	H	Hlodovina	90,00	90,00
90	O	Ostali les	72,00	72,00

12.6 Ločene priloge

Kataster gozdnih cest

Šifra ceste	Ime ceste	Kategorija	Dolžina	Min. širina vozišča	Maks. naklon	Ocena javnega značaja
		G1,G2,G3	m	m	%	%
	Potrjene ceste					
060321	Na Zdihovo - Kuhlarji	G1	4191	3,00	12	49
060322	Ograja - Kuhlarska pot	G3	2226	3,00	8	20
060323	Stara Morava	G3	1024	3,00	8	30
060324	Štalcerji - Škrilj - Muha vas	G1	6662	3,50	10	49
060325	Cesta v Škorten	G1	5795	3,50	9	30
060327	Rogati hrib - slepi krak	G3	543	3,00	18	20
060328	Rogati hrib - posestna meja	G3	1484	3,00	6	30
060329	Rogati hrib - Ferderb	G2	7199	3,50	12	35
060330	Ferderb – Mozelj*	G3	3732	3,00	8	25
060332	Podlesje - pod hrib	G3	624	3,00	20	20
060333	Ferdrenška gmajna	G3	2410	3,00	10	20
060334	Krak v Podlesju	G3	81	3,00	0	10
060335	Lapinje - Volčja stena	G3	650	3,00	10	20
060337	Pokštajn - Lapinje	G2	3866	3,00	8	30
060338	Ježuh	G3	2042	3,00	14	25
060339	Pokštajn - Pekel	G2	3859	3,00	8	30
060340	Cesta mimo studenca	G3	1582	3,00	5	20
060341	Cesta skozi Pekel	G2	4413	3,00	8	25
060343	Cesta k pretvorniku	G1	2497	3,00	12	45
060344	V Trate*	G1	465	3,00	10	45
060345	Nekle	G3	1334	3,00	4	20
060346	Štalcerji - odcep za S. M.	G1	220	3,00	8	25
060347	Cesta pod Cerkveni hrib	G1	455	3,00	8	25
060348	Bolvik	G3	744	3,00	2	20

060349	Cesta v vas Škrijl	G1	334	3,00	2	40
060350	Ajbik	G3	118	3,00	0	15
060352	Škrijl	G3	141	3,00	0	10
060367	Za Škorten	G3	321	3,50	7	20
060391	Kočevarska pot	G2	1471	3,00	8	20
060768	Turn*	G3	590	3,00	5	20
060770	Peklenski zid*	G1	1885	3,00	12	45
060899	V Loškino	G3	372	3,00	8	30
060900	V Turkovo Drago	G3	1758	3,00	8	30
060968	Lukova jama	G3	855	3,00	12	20
	Dolžina vseh cest skupaj		65.943			

* mejna GC

GC 060330 Ferderb - Mozelj je v dolžini 1.140 m mejna cesta z GGE Mozelj, GC 060768 Turn je v celotni dolžini 590 m mejna cesta z GGE Mozelj, GC Peklenski zid je v celotni dolžini 1885 mejna cesta z GGE Mozelj, GC 060344 V Trate je v dolžini 410 m mejna cesta z GGE Mozelj.

GC 060336 Pokštajn – odcep za Pikel se je združila z GC 060337 Pokštajn – Lapinje. GC 060342 Cesta na Turen se je združila z GC 060339 Pokštajn – Pikel. GC 060346 Štalcerji - odcep za S. M. je predlagana za prenos med javne ceste.

Predlagana cesta:

060392	Ograja	G1	1754	3,0	12	49
--------	--------	----	------	-----	----	----

13 Prostorski del načrta

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti št. 1 so v merilu 1 : 30 000 prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju, ki niso določena kot gozd in površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

V GGE kolpa je bilo izvedenih malo krčitev, gozdni rob pa se je precej bolje uskladił z dejansko rabo, kot je to bil slučaj ob prejšnji reviziji.

Preglednica 5: Stanje in razvoj gozdnih površin.

	Površina (ha)	indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	5.014,59	100
1b) Novo določene površine gozdov	5.011,77	99,9
1c) Novo izločene gozdne površine*	38,02	0,8
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	2,01	0,0
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	5.001,88	99,7
Površine v zaraščanju (niso gozd)	97,17	1,9
Druga gozdna zemljišča	9,89	0,2

* to so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali drugega razloga uvrščene med gozd

** osnova indeksa je pretekli gozdnogospodarski načrt GGE

13.2 Večfunkcionalna območja

Na dveh kartah v merilu 1 : 30 000 so prikazana območja gozdov, kjer se pojavljata hkrati vsaj poena ekološka in socialna funkcija, ki zaradi svoje poudarjenosti vplivata na gospodarjenje z gozdovi.

Na karti št. 2a z naslovom "Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, raziskovalna, higiensko-zdravstvena, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE Kolpa se neizključujoče funkcije pojavljajo na področju naravne vrednote Kolpa – soteska, ki je obenem tudi zimovališče, v gozdnem rezervatu Kameni most ter okolici objektov kulturne dediščine.

Preglednica 6: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	674,13	13,3
Ostala površina	4.396,56	86,7
Skupaj	5.068,69	100

Na karti št. 2b z naslovom "Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolje obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska, turistična, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti. Na tej karti so območja razvrščena v naslednje štiri kategorije:

1 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter z vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1) – v GGE Kolpa se ta območja pojavljajo na območju vadbenega centra Škrilj, kjer se obenem pojavljajo gozdovi za večjo pestrost, zimovališča, gozdne jase ter ekocelice brez ukrepanja.

2 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter vsaj eno okolje obremenjujočo socialno z 2. stopnjo poudarjenosti (S2) – v GGE Kolpa teh območij ni.

3 - območje - z navzočo vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1) ter vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2) – v GGE Kolpa se ta območja pojavljajo na območju vadbenega centra Škrilj, kjer se pojavljajo tudi EPO in Natura 200, UC B (gozdni jereb) ter območja hidrološke funkcije (2. stopnja).

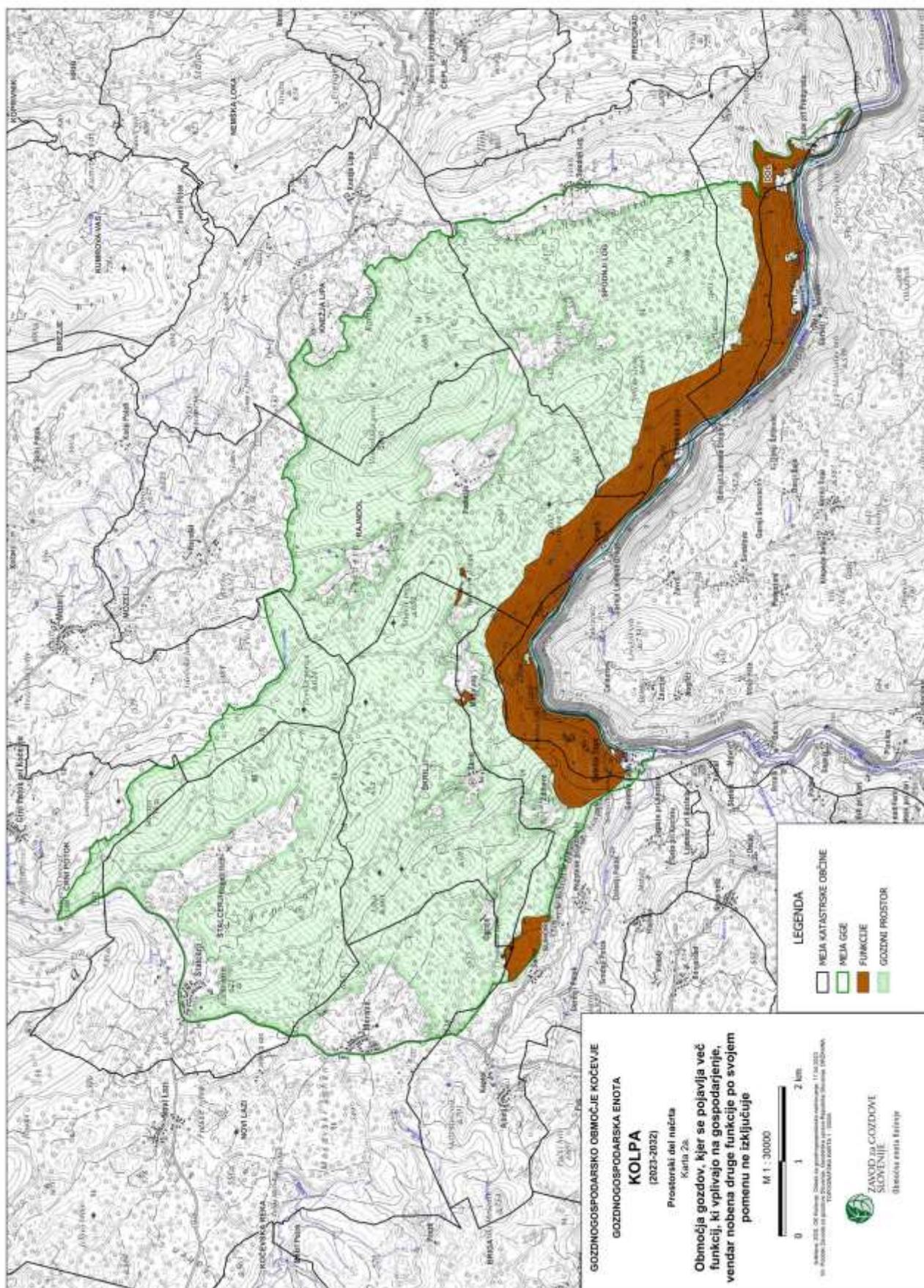
4 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2) in eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (S2). – v GGE Kolpa teh območij ni.

Preglednica 7: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	74,27	1,4
2. območje (E1, S2)	0	-
3. območje (E2, S1)	439,82	8,7
4. območje ((E2, S2)	0	-
Ostala površina	4.554,60	89,9
Skupaj	5.068,69	100

Karta 7. Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti št. 3 je v merilu 1 : 30 000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 36. členom Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50%) in realiziran (50%) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50%) in realiziranih (50%) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica 8: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	721,74	14,4
2 - velika	1.800,26	36,0
3 - srednja	1.437,14	28,7
4 - majhna	590,36	11,8
5 - brez načrtovanih ukrepov	452,38	9,0
Skupaj	5.001,88	100

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

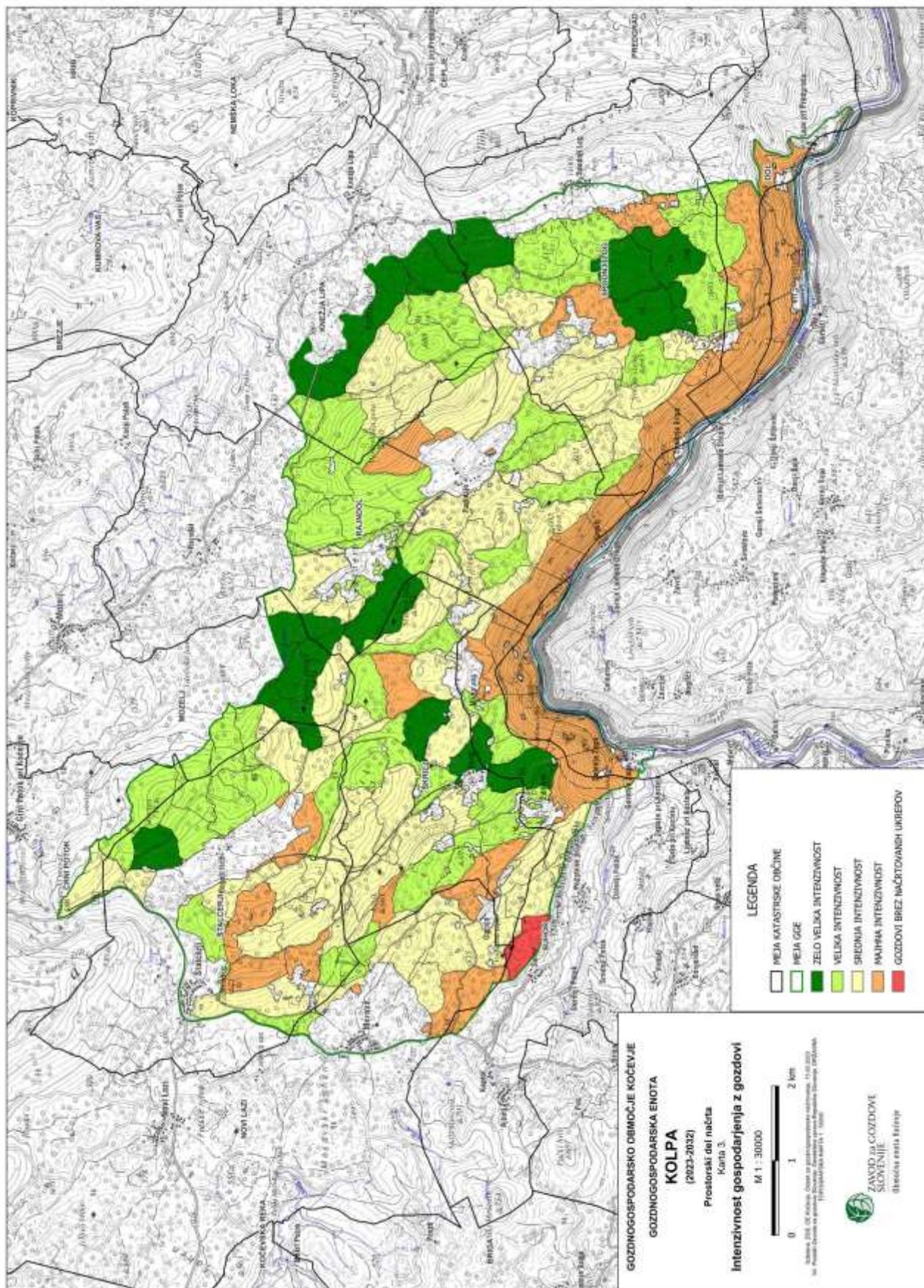
Na karti št. 4, v merilu 1 : 300 000, je predviden prikaz območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter varovane

površine (varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom, kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno - režimi ne dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS, št. 88/05 in št. 56/07) ter s 44. členom Zakona o gozdovih.

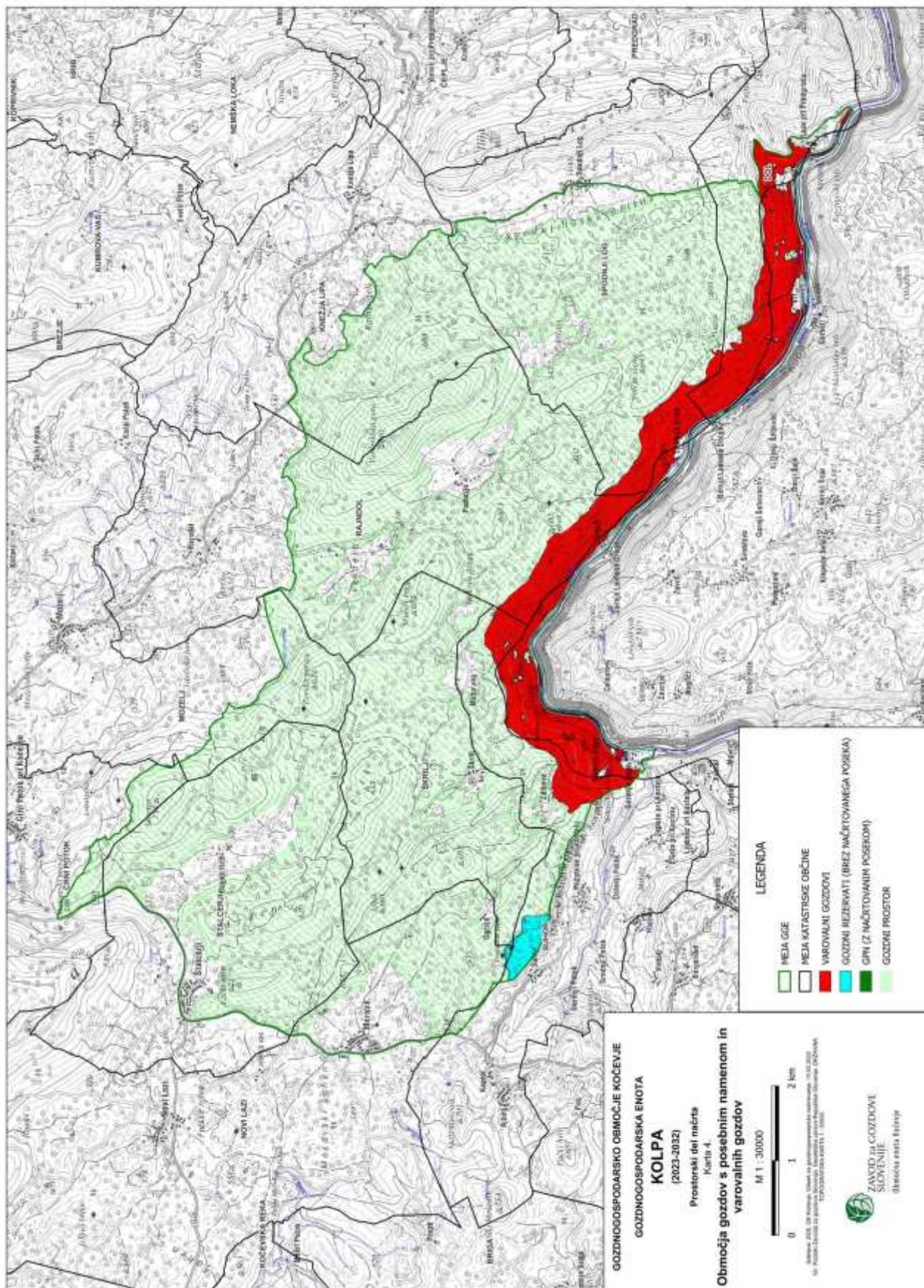
Preglednica 9: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti.

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež %
Večnamenski gozdovi	4.388,34	87,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	27,80	0,6
Varovalni gozdovi	585,74	11,7
Skupaj	5.001,88	100,0

Karta 9. Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 10. Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

13.5 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti

13.5.1 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta št. 6a v merilu 1 : 30 000 je namejena prikazu območij grmišč, zimovališča, mirnih con in ekocelic brez ukrepanja.

V GGE Kolpa so izločena zimovališča za divjad, grmišča ter poleg gozdnih rezervatov tudi ekocelice brez ukrepanja in gozdovi za pestrost (RGR 7000).

Preglednica 10: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali.

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov)%
Grmišča	39,25	0,8
Zimovališča	2.161,79	43,2
Mirne cone	0	-
Ekocelice brez ukrepanja	424,24	8,5
Skupaj	2.625,28	52,5

13.5.2 Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave

Preglednica 11: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti.

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov)%
EPO Kočevsko (31100)	5.777,64	5.001,88	100
EPO Osrednje obm. živ. prostora velikih zveri (80000)	5.777,64	5.001,88	100
EPO Bilpa (30151)	0,80	0,80	0,02
SI000263 Kočevsko (Natura 2000)	5.777,64	5.001,88	100
SI000013 Kočevsko (Natura 2000)	5.777,64	5.001,88	100
Skupaj	5.777,64	5.001,88	

13.6 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Varstvena in ogrožena območja določi Vlada RS. Pristojni minister v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, podrobneje predpiše metodologijo za določanje ogroženih območij in način razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti. Do določitve s pravnimi akti območij v GGN ne prikazujemo.

13.7 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

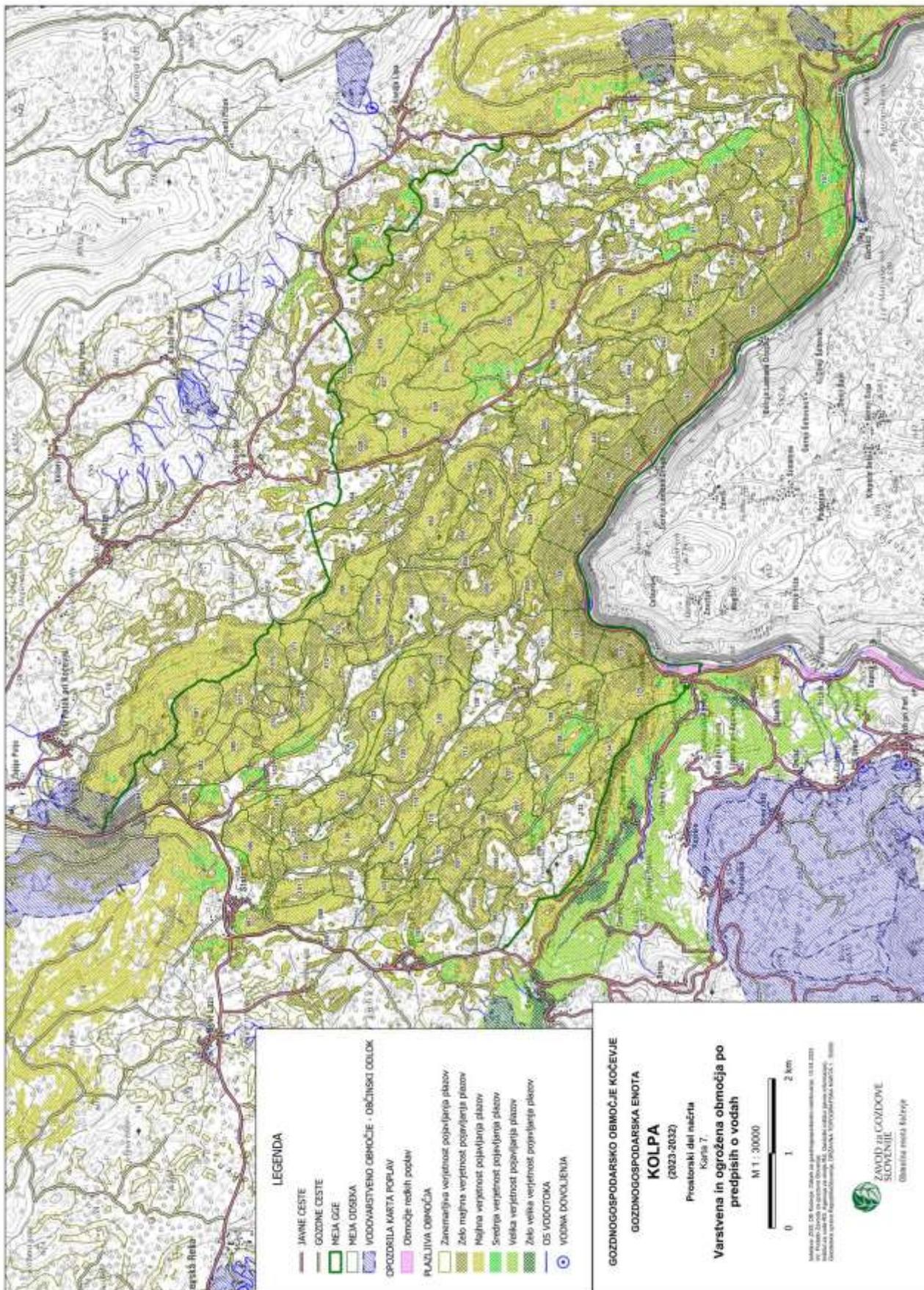
Na karti št. 8 so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja, kjer krčenje gozda ni dopustno oziroma praviloma ni dopustno. Izven teh območij je krčenje gozda načeloma dopustno.

Območja, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, so: varovalni gozdovi, gozdni rezervati ter drugi gozdovi s posebnim namenom. Območja, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, so: gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti, sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave ter manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

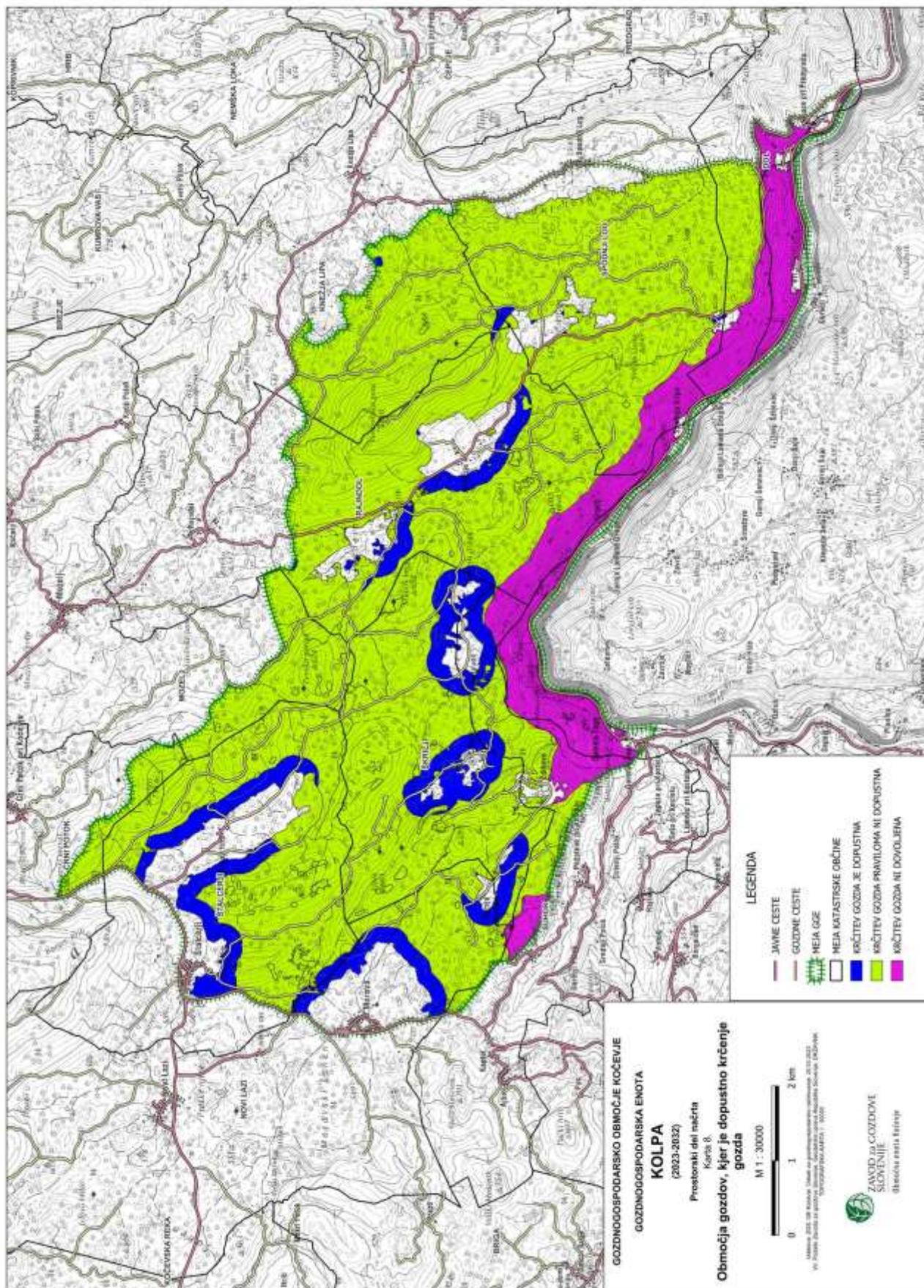
Preglednica 12: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.

Območja	Površina (ha)	Delež %
Krčenje gozda ni dovoljeno	613,55	12,3
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	3.907,95	67,1
Krčenje gozda je dopustno	480,38	20,6
Skupaj	5.001,88	100

Karta 13. Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 14. Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

13.8 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

13.8.1 Odprtost gozdov s prometnicami

Na karti št. 9a in 9b so v merilu 1 : 30.000 prikazane gozdne ceste

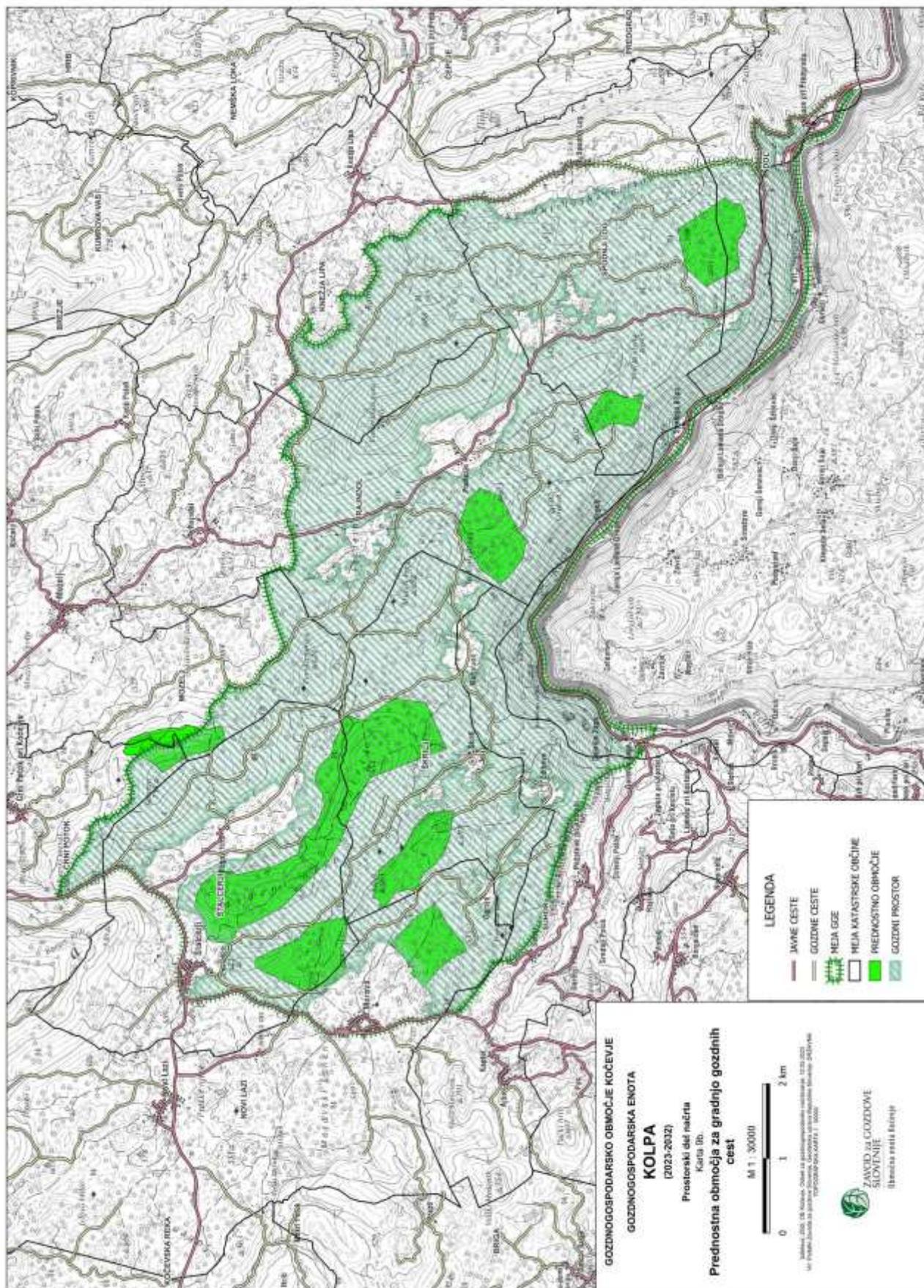
13.8.2 Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest

Karta št. 9a v merilu 1 : 30.000 je namenjena prikazu prednostnih območij za gradnjo gozdnih cest. Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so določena v tistih odsekih kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 5 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja. Prednostna območja določimo tudi tako, da okoli liniji digitaliziranih gozdnih cest položimo 400 metrski buffer - prostor, ki ostane nepokrit, spada v prednostna območja. Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom praviloma ne sodijo med prednostna območja. Območja kjer obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji cest, niso uvrščena v prednostno območje.

13.8.3 Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak

Karta št. 9b v merilu 1 : 30.000 je namenjena prikazu prednostnih območij za gradnjo gozdnih vlak. Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so določena v tistih odsekih kjer je naklon manjši od 35 stopinj, delež odprtosti odseka manjši od 75 % in možni posek večji od 4 m³/ha/letno. Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom praviloma ne sodijo med prednostna območja. Območja kjer obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji vlak, niso uvrščena v prednostno območje.

Karta 15. Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest

Karta 16. Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak

